הארץ

1.80 ש"ח יום ו' ג' בשבט תשמ"ח, 22 בינואר 1988 VOL.69/20892 JANUARY 22 1988

סחיטת ההסמכה

לאחר שבהמ"ש קבע כי אין לשלול מהציבור הזכות להנות ממופעי אמנות ובידור בלילות שבת, מנסות ה' מפלגות הדתיות לשלול זכות זו בתרגילי סחיטה קואליציונים.

הליכוד המערך משתפים פעולה עם המפלגות הדתיות, כדי להביא לאישורו של "חוק ההסמכה", אשר יאפשר לרשויות המקומיות לשוב ולהכביד את הכפיה הדתית.

תנועת המרכז תובעת מה ליכוד ומהמערך, לאפשר ל' ציבור לחיות עפ"י אמונתו ומצפונו ולמנוע אישורו של חוק ההסמכה.

תנועת המרכז

הרופאים מחריפים העיצומים; 38,000 ממתינים לניתוחים

מרפאות ומחלקות יום יושבתו מיום א' עד להודעה חדשה ב"איכילוב", "רוקח" ושיבא ● המרדימים ממשיכים בהשבתות ● עובדי מעבדות סיימו שביתתם ● רמב"ם חזר לפעילות רגילה ● נסים: ההסכם בקופ"ח לא חוקי

מאת עדנה אריהדר.

רופאי המדינה משביתים היום את מרפאות החוץ והמחלקות היום באר בעה בתי חולים: "רמב"ם" ו"דד טשילד" בחיפה, בית החולים הממשלתי בנהריה, ובית החולים לחולי נפש "מזרע" שליד עכו.

ביום א' ישביתו את מרפאות החוץ והמחלקות היום בבתי החולים העירוניים "איכילוב" ו"רוקח" בתל אביב, במרכז הרפואי שיבא, בבית

(סוף בעמוד 8)

ירדן ואש"ף החליטו: כבר החודש נחדש את הדו־שיח המדיני בינינו

מנכ"ל ועידת הנשיאים, מלקולם הונליין, שחזר מירדן לאחר שיחות עם שר החצר ושר החוץ, מסר דיווח לפרס על ההתקרבות ● שוורדנדזה למועצת הבטחון: לדון בכינוס ועידה בינ"ל

רבת עמון (ע"ה). ירדן ואש"ף עומדים לחדש בחודש זה, לאחר הפסקה ממושכת, את הדו־שיח המדיני ביניהן — על כך נמסר אתמול ברבת עמון, מפי נציגים של שני הצדדים.

"ועדת הדו־שיח הירדני־פלשתיני תתכנס בשבוע האחרון של חודש ינואר", אמר מוחמד מילחם, אחד מחברי הוועד הפועל של אש"ף, הנבנים עם חברי הוועדה.

בשיחה עם כתב רויטר הוסיף מילחם: "אנו מתכוונים ליתר הבנה וליתר תיאום עם ירדן, על בסיס החלטות ועידת הפסגה הערבית האחרונה ברבת עמון, ועל בסיס החלטותיהן של ועידות פסגה קודמות.

עוד מסר מילחם, כי מחמוד עבאס, הידוע גם בכינוי אבו מאזן, יעמוד בראש משלחת אש"ף לשי־חות עם ירדן.

ראש ממשלת ירדן, זייד ריפאעי, מצידו, אמר לציר הפרלמנט ברבת עמון כי ועדת הדו־שיח אכן תתכנס עוד החודש.

המלך חוסיין ויאסר ערפאת

(סוף בעמוד 8)

האישום: עשרות שיחדו את מזכיר בית המשפט בת"א — והוא פעל לטובתם

כתב האישום נגד אברהם פלאי — מהחמורים ביותר שהוגשו אי־פעם נגד עובד במערכת המשפט בישראל — קובע כי קיבל אלפי דולרים וכן טיפול חינם ברכבו, ייעוץ רפואי, סידור ביתו, ירקות ופירות מדי שבוע, בגדים, ווקמן, וכרטיסים לכדורגל ומופעים ● בין המשחדים: חברת "דן", עוה"ד שמעון מזרחי ויתקון ● פלאי זירז הטיפול בתיקים, העביר תיקים לשופטים מקילים, וכתב בקשות בכתב־ידו לשופטים בבקשה להקל בדין

אברהם פלאי (במרכז) מובא אתמול לדיון בהארכת מעצרו בתל־אביב. משני צדדיו אנשי משטרה. (צילום: אבי הואב, "חדשות")

מאת צבי הראל

סופר "הארץ" בבית המשפט

כתב אישום מהחמורים ביותר שהוגשו אי־פעם נגד עובד במערכת המשפט בישראל הוגש אתמול נגד אברהם פלאי (53) מפתח־תקוה, ששימש מאז שנת 1981 כמזכיר הראשי של בית המשפט לתעבורה בתל־אביב.

פלאי, שהחל לעבוד בבית המשפט לתעבורה בתל־אביב לפני 30 שנה, מואשם בסדרה של עבירות: קבלת שוחד, זיוף בנסיבות מחמירות, שיבוש הליכי משפט, קשירת קשר לפשע, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ומרמה והפרת־אמונים.

כתב האישום שהוכנתו עסקו ב־ימים האחרונים התובעות עורכות־הדין הלנה ביילין חמירה גולדנר מפרקליטות מחוז המרכז, נוקב בעשרות אנשים מהם קיבל הנאשם טובות־הנאה מסוגים שונים. ביניהם מוזכרים עורכי־הדין שמעון מזרחי יו"ר מחלקת הכדורסל של מכבי תל־אביב ומיכה ויתקון פעיל בהתאחדות לכדורגל. ממזרחי,

טוענת עו"ד ביילין, קיבל הנאשם כרטיסים למשחקיה של מכבי תל־אביב במשך ארבע־חמש שנים. הנאשם העניק יחס מועדף למזרחי בתחומים רבים, בהשוואה לעורכי־דין אחרים. באשר לעו"ד ויתקון, טוענת התובעת, הוא נתן לנאשם כרטיסים למשחקי כדורגל ובתמורה

(סוף בעמוד 8)

לחץ על חריש להכריע בהקדם בפרשת השופטים נוכח גל שמועות בבתימ"ש

שופטים בקריאה לחריש: פרסם שמות 6 החשודים ● רק נגד 2—3 שופטים הצטברו חשדות לכאורה בביצוע עבירות פליליות ואילו נגד האחרים מדובר בעבירות משמעת ● נשיא בית משפט שלום במרכז נחקר אך החשדות נגדו נטולות בסיס ● החקירה החלה בעקבות עדות פלאי

מאת גדעון אלון

סופר "הארץ"

גורמים משפטיים בכירים דורשים מהיועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש להכריע בהקדם האפשרי בתיקיהם של שישה שופטי בית המשפט השלום ובית המשפט לתעבורה באזור המרכז החשודים לכאורה בהפרת אמונים ובקבלת טובות הנאה.

בחוגים בכירים מפרקליטות המדינה ומפרקליטות מחוז המרכז הובהר לו שעיכוב וסחבת בקבלת החלטה עלול להסב נזק חמור למערכת השפיטה כולה, משום שכבר מתנהל מסע לחישות בבתי המשפט במרכז הארץ.

שופט באחד מבתי המשפט במרכז הארץ אמר אמש ל"הארץ" כי כמה שופטים פנו אתמול לחריש בקריאה שיפרסם את שמותיהם של שישה השופטים החשודים לכאורה בקבלת טובות הנאה וכן את החומר שהצטבר נגדם.

אמש נודעו פרטים נוספים על החשדות נגד השופטים. מתברר שרק נגד שניים או שלושה מתוך ששת השופטים הצטברו חשדות לכאורה בביצוע עבירות פליליות ואילו נגד השופטים האחרים הבר־בר בחשדות לכאורה בביצוע עבי־רות משמעתיות. על פי עדויות שנבדקות עתה על ידי מחלקת

(המשך בעמוד 6)

שופטים חשודים מאוד

מאת ד"ר זאב סגל

פניית שופטי השלום אל היועץ המשפטי לממשלה להביא להתרת פרסום שמות השופטים הנחקרים בפרשה תועיל, אולי, לתת מכת חסר להצעת החוק לאיסור פרסום שמו של חשוד, שהכנסת מבקשת לדון בה. לפי ההצעה, שהממשלה יזמה אותה, ייקבע איסור פרסום שמו של נחקר במשטרה, אלא אם כן יחליט שופט, לבקשת היועץ, ש"טובת הציבור" מחייבת את הפרסום. אחרת יעמוד איסור פרסום בתוקפו עד להגשת כתב אישום, אלא אם כן יתיר שופט פרסום שמו של אדם, משהוארך מעצרו אל מעבר לתקופה של 30 יום.

אין טוב מהצעה זו ליצירת "חרושת שמועות" ולהכנת פרט אחד, כאשר על כל העדה ייצא הקצף. כך לא תהא, בעולם של איסור פרסום, מניעה על כלי התקשורת לציין כי "נעצר קצין צבא בכיר".

(סוף בעמוד 8)

הרב הראשי שפירא בודק הקמתה של "שגרירות" רשמית לרבנות — בארה"ב

תטפל בשאלות הלכתיות ובנושאים כמו אישות, גיורים וכשרות ● נקבע רב שיעמוד בראשה

מאת שלמה שמיר

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). הרב הראשי לישראל אברהם שפירא ניהל בניו־יורק שיחות עם ראשי ארגוני רבנים אורתודוכסים בדבר הקמתה בניו־יורק של נציגות רש־מית לרבנות הראשית לישראל כדוגמת הנציגות הבלגלית.

ארגוני הרבנים הביעו תמיכה מתוכנית הרב שפירא ומוכנים לסייע להקמת נציגות כזאת. אברהם שפירא אמר כי ידוע עם שר החוץ שמעון פרס על אפשרות להעניק מעמד קונסולרי רשמי ללשכה של רבנות ראשית בניו־יורק. הרב שפירא אמר כי הנציגות בניו־יורק תטפל כיחידת קשר בין הרבנות הראשית לישראל ויהדות אמריקה ותטפל בשאלות הלכתיות ובנושאים דתיים כמו אישות, גיורים, כשרות.

המועמד של הרב שפירא לעמוד בראש הנציגות בניו־יורק הרב יוחנן פריד המכהן כראש משרד המחלקה לתרבות וחינוך תורניים בגולה. פריד בוסמך ישיבת מרכז הרב ותל־מיד לשעבר של הרב שפירא. פריד אישר כי אכן הוא מועמד לנהל נצי־גות כזאת אם תקום.

הרב הראשי אליהו: הרמנו את הערבים מאשפתות והם כפויי טובה — שיזהרו

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

"הערבים כפויי טובה. אנו נתנו להם אוכל, משקה, עבודה ופרנסה. הרמנו אותם מאשפתות — כמו שנאמר מאשפתות ירים אביון — עשינו להם את הכל לטובתם ואני מקווה שאנחנו נמשיך לעזור להם. אבל הם החזירו לנו בכפיות טובה. שיזהרו הערבים ויערים את בה שעם ישראל עושה ויעשה למענם". כך אמר אתמול הרב הראשי לישראל הראשון־לציון מרדכי אליהו לסופר "הארץ".

שוק ההון

מותנו הירידות

מאת יהודה שרוני

מגמת ירידות השערים בשוק המניות מותנה אתמול. מדד המניות הכללי ללא בקים ירד אתמול ב־0.67 אחוזים, ובסיכום השבוע הוא ירד ב־7.75 אחוזים. גם אתמול היו פדיונות בקרנות הנאמנות. אך אלה היו מצומצמים יחסית. הסתכמו ב־6 מיליון שקל.

עורך את העמוד: בועז שפירא

המוסף השבועי הרשות הארץ

מתפרסם היום בעמודים

חלק א' 10־11

חלק ג' 1 ־ 12

חשש מהסלמה היום, "יום החלל הפלשתיני", לאחר רגיעה יחסית במתיחות

ארה"ב מגנה מדיניות "היד האימתנית" של צה"ל בשטחים

תחושה בממשל כי ישראל מאבדת השליטה ו"עלולה להגיע למצב בו אלימות תחליף המדיניות" ● כלי התקשורת בארה"ב מבליטים הדיווח על השימוש באלות ובמכות

מאת צבי בראל ואורי ניר, איתן רבין וראובן מרחב

סופרי "הארץ"

מדיניות "היד האימתנית" כפי שמוגדרת בוואשינגטון הצה־רות החדשות של שר הביטחון, וחלפת הידי במכות, גרמו אתמול למחלקת המדינה להדש את טון התגובה הקשה לאחר שבעשרות הימים האחרונים שמר רו דוברים רשמיים על פרופיל נמוך.

"אנו מוטרדים מאימוץ מדי־ניות של ממשלת ישראל הקוראת להפעיל מכות כאמצעי לשמירה על הסדר" אמר הדובר צ'ארלס רדמן. "אנו מאמינים כי ישראל מסוגלת למלא את אחריותה בשמירת הסדר בשט־חים תוך שימוש באמצעים הד־מניים שלא יגרמו לעוד קור־בנות בנפש. אנו קוראים גם לפלשתינאים לשמור על הסדר ולהמנע מאלימות".

תגובה זו באה לאחר שביר־מים האחרונים צוטטו בהרחבה דבריו של שר הביטחון יצחק רבין על פיתום הבטיח שהסדר יישמר באמצעות מכות וחבטות שיחליפו את הירי. לאלה נוספו תיאורים ותמונות על המצב במ־חנות הפליטים ועל השימוש

(המשך בעמוד 6)

חייל צה"ל כובל בחנות מושבעת, אתמול ברמאללה: החייל מרתך את המנעול, בנסיון למנוע סגירה מחדש. (צילום: אבירה ברושמן)

5 יידו אבנים בטירוני־צנחנים ואושפזו עם שברים בכל הגוף

197 גובסו ברצועה תוך יומיים ● ההכאה בימים האחרונים נעשית גם באורח הפגנתי "למען יראו וייראו"; בין הנפגעים תושבים שאינם נחשדים כלל בהשתתפות בפעילות אלימה או בלתי־חוקית ● שריד: לקחת את האלה מידי רבין

מאת ראובן מרבהה, איתן רבין ואורי ניר

פגישה בין טירוני צנחנים של צה"ל לבין קבוצת צעירים מיידי אבנים ליד הכפר קבטיה שבשומרון גרמה לכך שחמישה ממיידי האבנים הגיעו לבית החולים עם שברים בכל חלקי גופם.

קבוצה של טירונים של הצנחנים שהיתה בסיור באזור הכפר קבטיה נתקלו במיידי אבנים

החיילים פעלו על פי הנחיות שר הביטחון, הקובעות כי יש להסתער ולהכות בכל הכוח.

(סוף בעמוד 10)

אלרם בונה לכולם

גני הרצליה
הרצליה הצעירה
First Class
5 קוטג'ים אחרונים במבצע מיוחד הנחה של 16,000 ש"ח
דירות קוטג'
ודירות 4,5 חדרים
בואו לבקר באתר הבניה
בימים א', ד', ו' 10.00-13.00
ביום ג', 14.00-16.00 בשבת 11.00-14.00
טלפון באתר 052-574517

עה הדרים
ראשון לציון
נמשכת מכירת הנווה בגדלים שונים, וכן קוטג'ה במרכז הספורט.
דירות 4 חדרים 125 מ"ר דגם S
דירות 5 חדרים 146 מ"ר דגם D, D1
דירות 5 חדרים 150 מ"ר דגם L
החלה הרשמה לקוטג'ים ברח' ברנשטיין,
5 חדרים 170 מ"ר בנוי על מגרש 250 מ"ר
בואו לבקר באתר הבניה
בימים א', ג', ה', ו' בשעות 9.00-13.00
בימים ב', ד' בשעות 14.00-18.00
ובשבת 11.00-14.00
טלפון באתר 03-9659556

רמת השרון
רחוב ההגנה (פינת שד' ביאליק)
במקום המרכזי ביותר ברמת-השרון מוצעות דירות 4, 5 חדרים. בסטנדרט בניה גבוה.
פרטים ומכירה במשרדי אלרם בת"א
ובמשרד המכירות בגני-הרצליה
רח' יהודה-הנשיא, טלפון 052-574517
נוה אלרם
רח' בית שמאי, רח' המלכים
ופינת הרחובות שמואל הנגיד - עבדת
דירות 3½, 4 חדרים ודירות גג.
בבניינים בני 5, 6, 7 קומות עם מעליות.
הבניינים מצופים אבן.

נאות ים
בת-ים
בקרו בדירה לדוגמא בתאום טלפוני
דירות בנות 4½ חדרים
בבנינים מצופים אבן עם מעלית.

אלרם
בית טוב מבין טוב!
מיסודם של החברה לישראל ואשטרום
אלרם - משרד ראשי - שד' רוטשילד 133 ת"א (ליד כיכר הבימה) טל. 03-203341
פתוח בימים א'-ה' 8.30-18.00, ו' 8.30-13.00

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב'1:
כוח ותבונה — פולס

איש השרימפס והאדמו"ר — מתי גולן
סעודה בכוס מים — יואל מרקוס
הקצנה בצה"ל — זאב שיף
עם קמצוץ מלח — אברהם טל

עמ' ב'2:

נושא במוקד: עבודה זרה בישראל

עמ' ב'3:
פקק בצואר בקבוק — רומן פריסטר
והיטים מתפרקים — אריה לביא
החברים של יוסי — ראובן שפירא

עמ' ב'4:
קזבלנקה בארה"ב — מוזוויק
פטר זכרובסקי, יהודי ווינאי — ניו־יורק טיימס
כל עסקי ברונפמן — שפיגל
המאפיה הסיציליאנית מרימה ראש — ניו־יורק טיימס

עמ' ב'5:
כתב זר — תום שגב
כספת

עמ' ב'6־7:
תרבות וספרות

עמ' ב'8:
הטלוויזיה של השבוע — הדה בושס

החיוג המדבר
PCphone
מערכת ממוחשבת לניהול שיחות יוצאות
טל. 03-7517324

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: גשם בקוּבי עשוי לרדת בצפון ובמרכז. בשבת יתחזק הגשם לקראת הערב.

- ירושלים: 4—10.
- תל־אביב: 9—18.
- חיפה: 10—16.
- באר־שבע: 5—16.

הגולן 5—10, צפת 4—9, טבריה 8—17, שומרון 7—13, נתב"ג 7—18, ירדן 7—18, אילת 11—21.

שערי הדולר

	שער היציג	השינוי בש"ח
יציג	1.5691	0.0021-
ניכיון	1.8650	0.0025-
שחור	1.6700	—

שער הסל

יציג	1.7158	0.0001-

בגליון זה 32 עמודים בצירוף 48 מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

ראיתי שמעתי

קוקטייל למנתחים

בלהט האירועים הקשים ב־שטחים, התפנו אמש כתאם הפעולות בשטחים, שמואל גורן, וראשי המינהל האזרחי ביהודה ושומרון למסיבת קו־קטייל במלון "הייאט" המפואר, בהר הצופים בירושלים.

מסיבת הקוקטייל החגיגית התקיימה לכבודה של משלחת רופאים מנתחים פלאסטיים מ־ארה"ב, שבאה השבוע לביקור בגדה המערבית, וערכה כמה ני־תוחים לתושבים פלשתינים בבית־החולים בבית־ג'אלה.

אף שדבר ביקורה של משל־חת הכירורגים הפלאסטיים נקבע זמן רב לפני פרוץ המהו־מות בשטחים, רצה הגורל, וב־דיוק השבוע הכריז שר הביטחון על אסטרטגיית ההכאה־והיתור של השוהים בהתפרעויות בשט־חים. המחלקות הכירורגיות וה־אורתופדיות התמלאו, איפוא, בתושבים פלשתינים רבים ש־סבלו מחבורות, חבלות, שברים ונפיחויות בכל חלקי גופם, וכך יכלו הרופאים המתנדבים לטפל לא רק בנשים נגרדניות שחפצו בעיצוב מחדש של אפן, אלא גם בנפגעים ממכות האלה וקתות הרובים של חיילי צה"ל.

אורי ניר

ביקורת על ראש ממשלת יוון

ישראל תקפה בחריפות רבה את ראש ממשלת יוון, אנד־ריאס פאפאנדריאו, בע־קבות התבטאותו על "הכיבוש הפאשיסטי" של ישראל במ־סיבת עתונאים משותפת שקיים עם מנהיג אש"ף, יאסר ער־פאת.

בתגובה שפירסם דובר משרד החוץ, אהוד גול, נאמר כי "אנו דוחים בתוקף תיאור זה. קביעה כזו היא חסרת כל בסיס ופוגעת ביותר. המצב המתוח באיזור מחייב זהירות מירבית מצד כל הנוגעים בדבר, ועל כן ניתן לצ־פות ממנהיגים אחראים בזירה הבין־לאומית, המבקשים לתרום להשכנת השלום, כי יימנעו מהצהרות העלולות להעכיר את האווירה".

גורמים מדיניים אמרו אמש כי התבטאותו של ראש ממשלת יוון אינה עולה בקנה אחד עם קריאתו של שר החוץ היווני, במהלך ביקורו בארץ לפני חו־דשים ספורים, להעלות את דרג הנציגויות הדיפלומטיות בין שתי המדינות.

ג. אדם

שקית תפילין מביגון

ראש הממשלה, יצחק שמיר, וממלא מקומו ושר החוץ, שמ־עון פרס, קיבלו אתמול, כל אחד בנפרד את פניהם של אסיר ציון לשעבר, יוסף ביגון, ורעייתו. פרס אמר לביגון: "היינו איתכם בכל רגע של מאבקכם והתפללנו לרגע בו תגיעו לישראל". פרס הבטיח כי ישראל תמשיך לנקוט בכל הדרכים במאבק למען יציאתם של־יהודי ברית־המועצות ליש־ראל. לדבריו, למדינת ישראל יש חובה לנהל מדיניות חוץ יהודית.

ביגון סיפר כי בברית־המוע־צות יש הרבה יותר מאשר שני מיליון היהודים הרשומים רש־מית, ושלהם קשר אמיץ ליהדותם ולישראל. ביגון העניק לשמיר ולפרס שי מיוחד במינו: שקיות לתפילין שתפר במו ידיו בעת שהותו בכלא. פרס העניק לביגון מחזה שיוכל להתקין בפתח ביתו החדש.

ג. אדם

תפאורת "הדיבוק" חוזרת הביתה

הצגת הבכורה של "הדיבוק" נערכה במוסקווה בשנת 1922, והתפאורה, שעיצב נתן אלט־מן, הפכה להיות חלק מוכר ובלתי נפרד מההצגה שהועלתה כ־1,030 פעם. מה עלה בגורלה של התפאורה המיוחדת והמסו־גננת לא ידוע, ויש להניח כי נעלמה במוסקווה.

חיים תבלת: נבר במחסנים

עליפי ציוריו של אלטמן נבנתה התפאורה לגרסה הש־נייה, שהועלתה שוב במוס־קווה, ונסעה עם הבימה לסיור בארה"ב בשנת 1948.

בימים אלה מצלם הבימאי חיים תבלת לטלוויזיה הזינו־כית סרט על תולדות תיאטרון הבימה, ולצורך צילום הסרט נבר במחסני התיאטרון ומצא שם להפתעתו חלקים גדולים של התפאורה. כתוצאה מעבו־דתו, יעמידו ביום ראשון על הבימה של האולם הגדול את התפאורה המקורית של הצגת "הדיבוק", כפי שבנו אותה לפני 65 שנה במוסקווה.

אנשי הביטוח חוגגים

לאנשי ענף הביטוח היו אתמול שתי הגיגות שניטרלו אותם למעשה מעבודה. בצהר־יים הם השתתפו באספה הכ־ללית של לשכת סוכני הבי־טוח, בה נבחר יו"ר חדש, אברהם רייף, במקומו של הרולד סמצ'ן, לאחר יותר מארבע שנים בתפקיד.

בשעות הערב ערכו ראשי החברות קבלת פנים לכבוד כניסתו לתפקיד של המפקח החדש על הביטוח, גד ארבל, וציינו את פרישתו של המפקח הקודם, יהודה דרורי.

אריה לביא

משחק כדורגל לציון הקמת תחנת משטרה בטייבה

משחק כדורגל בין נבחרת מרחב השרון של המשטרה לבין נבחרת הכפר טייבה יציין את הקמת תחנת משטרה בטייבה. לפני כשבועיים נחנכה בטייבה תחנת משטרה מן המניין, שהח־ליפה את נקודת המשטרה שהיתה קיימת במקום מספר שנים. כמפקד התחנה מונה קצין משטרה ותיק, רב פקד סמי נקש.

נוסף למשחק הכדורגל ית־קיימו סיורי תלמידים, מסגרות שונות של "שאלות ותשובות" בין תלמידי הכפר לקציני המרחב, וכן פגישה בין נכבדי המקום לקציני המרחב. את האירועים תלווה תזמורת המש־טרה שתופיע במקום.

ש. נועה

בעריכת עידית רוזנבלום

אורח בהילולת הבבא סאלי: ראש הממשלה

ראש הממשלה יצחק שמיר ביקר אתמול בנתיבות, בהילולה לזכרו של הבבא־סאלי. בצילום: רה"ם בין ח"כ אהרון אבוחצירא לבין הבבא־ברוך, בנו של בבא־סאלי. משמאל הרב עובדיה יוסף. ראה כתבה בעמוד 3. (צילום: הרצל יוסף, בריק, "חדשות")

מובארק: בידי יוזמת־שלום חדשה למזה"ת; יציג אותה כנראה מחר

"ההתקוממות העממית הפלשתינית היא אזעקה לכל הצדדים" ● נשיא מצרים עומד לצאת לארה"ב

קהיר (ע"ד). נשיא מצרים חוסני מובארק העומד לבקר בוושינגטון בשבוע הבא אמר אתמול כי גיבש יוזמה חדשה לפתרון הסיכסוך הערבי־ישראלי.

"כאשר הזמן חולף, העניינים מסתבכים יותר לגבי השטחים הכבושים ועלינו לפעול במהירות", הצהיר נשיא מצרים. "יש בידי יוזמה בנושא זה ואני אודיע עליה", סיפר מובארק לסופרים ועיתונאים מצר־יים בשעת פתיחת יריד הספרים הבינלאומי ה־20 של קהיר. הוא לא מסר פרטים על היוזמה, אך נודע כי יציג אותה בשבת.

המנהיג המצרי יקיים שיחות עם נשיא ארה"ב רונאלד רייגן ב־28 בינואר במהלך סיור שהוא עומד לערוך בארה"ב ובארבע בירות מערב־אירופיות.

מובארק הטעים כי דרושה פעולה מהירה לאור העובדה שבמשך שישה שבועות נמשכות פעולות מחאה אנטי־ישראליות בגדה המערבית וברצועת עזה.

"ההתקוממות העממית הפלש־תינית היא אות אזעקה לכל הצדדים — פלשתינים, ישראלים, ערבים וגם לעולם כולו", ציין.

המשטרה: ציר ואדי ערה יישמר פתוח ובטוח גם אם נאלץ להחזיק כוח גדול

שלשום ב־10 בלילה הושלכו שני בקבוקי תבערה לעבר אוטובוס לעפולה שהסיע תלמידים

(ע). מפקד המחוז הצפוני של המשטרה, ניצב שלמה חזוק, הודיע אמש כי נתקבלה החלטה של המשטרה לשמור על ציר התנועה ואדי ערה פתוח ובטוח, גם אם הדבר יחייב החזקת כוחות גדולים של אנשי משטרה ומשמר הגבול באיזור.

הדברים נאמרו באוזני ראשי מוע־צות מקומיות באזור־ערבים־יהו־דיים, שנפגשו אתו. הפגישה נערכה לאחר ששלשום ב־10 בערב הושלכו שני בקבוקי תבערה סמוך לכפר ערה שבואדי ערה לעבר אוטובוס שהיה בדרכו מת"א לעבר עפולה והס־יע 40 תלמידי כתות ט' של מוסד "תבור" שבקיבוץ עין דור בגליל התחתון. הבקבוקים לא התלקחו ואיש לא נפגע.

ראשי המועצות גינו את את השלכת בקבוקי התבערה והבטיחו לעשות את כל אשר ביכולתם למניעת מעשים כאלה בעתיד. מנהל בית הספר של כפר ערה גינה אתמול בבוקר את המעשה שלדעתו לא נעשה ע"י תושבי הכפר.

מפקד המחוז שיבח את תגובת של ראשי המועצות ובעיקר את התנהגות ראש המועצה המקומית ערה שיום אתמול הסברה בבתי הספר והגג שתלמידים יזלקו פרוחים לנוסעי אוטובוסים העוברים בכביש ואדי ערה. הוא הביע את תקוותו, כי היחסים הטובים ששררו בין התושבים היהודים והתושבים הערביים באיזור יימשכו כפי שהיו.

האוטובוס לא נעצר

לאחר שהושלכו בקבוקי התבערה על האוטובוס, שלשום בערב, הנ־היג הנהג בדרכו לעפולה שם מסר על המקרה בתחנת המשטרה.

במשטרת מרחב העמקים מתייחסים בחומרה רבה למקרה. כוחות של משמר הגבול יצאו כדי למקום שם נערכו סריקות נרחבות שנמשכו עד שעת לילה מאוחרת, אך לא נעצר איש.

האוטובוסים המסיעים את ילדי מושב כי עמי, שמדרום לאום אל־פחם אל בית הספר בקיבוץ גבעת חיים יצאו אתמול עם מכוניות ליווי.

יורם חיימוביץ מרכז המושב, אמר שתחושת ההורים רעה גם בשל התקרית של זריקת בקבוקי התבער־רה וגם בשל הידי שנשמע לעיתים מזומנות ביחוד בלילות מהמאדיות שמסביב. "ידי זה נשמע לנו כשל מתאמנים בכלי נשק" הוא אמר.

מקיבוץ עין דור, בגליל התחתון, השייך לקיבוץ הארצי, דווח על דאגה מהמקרה. אך ראשי הקיבוץ מרגישים שעין דור שבגליל התחתון מוקף בכפרים ערביים רבים אתם הוא חי ביחסי שכנות ושלום טובים.

התקרית עוררה תגובות קשות בישובים היהודים הסמוכים לכביש ואדי ערה האלה שעורק זה משמש אותם כקשר למרכז הארץ ולצפונה.

ראש עיריית עפולה, ח"כ עקביה עלי, אמר שלשום: "על המשטרה לגרוע את הסדר בואדי ערה ועל האוכלוסיה המקומית להקיא מתוכה את הטרוריסטים".

יוהנן כפה, יו"ר המועצה האזורית מגידו, אמר שהתגובה הנאותה למה שקורה באזורנו בואדי ערה הוא תגבור ההתיישבות היהודית על אדמות המדינה בתחום הקו הירוק ושיפור מידי בטיפול המוניציפאלי של הישובים הערבים באזור.

נפטר חתן פרס ישראל פרופ' וילנאי

היה בן 88 ● פירסם ספרים רבים בנושא גאוגרפיה של א"י ונודע בסיורים הרבים שהדריך בכל רחבי הארץ

(ע). פרופ' זאב וילנאי, חוקר הגיאוגרפיה של ארץ ישראל וחתן פרס ישראל, נפטר אתמול אחר הצהריים בבית החולים הדסה על הר הצופים בירושלים בשנת ה־88 לחייו.

הלווייתו תיערך היום בשעה 11 לפנה"צ מבית ההלוויות העירוני בר־חוב שמגר בירושלים, ובשעה 12 ייטמן בבית העלמין "ארץ החיים" בהר־טוב.

בנו הוא האלוף מתן וילנאי הוא ראש אכ"א.

פרופ' וילנאי פירסם שורה ארוכה של ספרים בנושא הגאוגרפיה של א"י, ונודע בסיורים הרבים שהדריך בכל רחבי הארץ. גולת הכותרת של עבודתו היה מדריך א"י, שהופיע ב־7 חלקים, והיווה במשך שנים רבות ספר יסוד למורים, לתלמידים ולמדריכי ידיעת הארץ ב"הגנה" ובצה"ל ולמדריכי תיירות.

לאחר הקמת המדינה פירסם את "האינציקלופדיה לידיעת הארץ" בשלושה חלקים. כן הוציא לאור מחקר על המבצעים והקרבות של מלחמת השיחרור בשם "המערכה לשיחרור ישראל". לאחר מלחמת ששת הימים נהג להדריך סיורים על חומת העיר העתיקה בירושלים. ופירסם שני ספרים, על העיר העתיקה והעיר החדשה. כן הוציא ספרים ביחורים על שמות הישובים העבריים ותולדותיהם.

זאב וילנאי (וילנסקי) נולד בחיפה בשנת 1900. למד בבית הספר הריאלי בחיפה ובבית המדרש למורים בירושלים. השתלם באוניברסיטאות לונדון ופילדלפיה וקיבל תואר דוקטור לפילוסופיה.

את דרכו כמפיץ ידיעת הארץ בי־בים החל כשהדריך מטעם ועדת התרבות של ההסתדרות קבוצות מטיילים ותיירים. כו בזמן המשיך לחקור את הרקע ההיסטורי של אתרי הארץ, לפי מקורות במקרא הספרות התלמודית והמדרשית וכן לפי אגדות יהודיות. ערביות ונוצר־יות. ב־1932 הוציא ספר על אגדות א"י, ולאחר מכן על מצבות קודש בארץ.

פרופ' זאב וילנאי

כן פירסם ספרים על תולדות הערביים והמוסלמים בארץ ועל המיעוטים בישראל. מחקריו נסבו גם על עבר הירדן, הבשן, החורן וסיני.

בפעלו הראשון ב־1925 היה "ספר המשוטטים" וברבות השנים הוציא ספר על "מלחמת יהודה המכבי". אהד מספריו הראשונים על "הר טוב וסביבותיה", ובבית העלמין באזור זה ייטמן היום.

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של אבינו וסבנו היקר באדם

פרופ' **זאב וילנאי**

ההלוויה תצא היום יום שישי ג' שבט תשמ"ח (22.1.88) בשעה 11.00 מבית הלוויות "שמגר" בירושלים לבית העלמין "ארץ החיים" שבצומת הרטוב־שמשון (בבית העלמין בשעה 12.00)

המשפחה

קיפאון בסכסוך ב"ידיעות אחרונות"

מאת חיים הנדוורקר, סופר "הארץ"

בסיכסוך ב"ידיעות אחרונות" שרר אתמול קיפאון. לא התקיימו מגעים בין העורך דב יודקובסקי לבין המנכ"ל ארנון מוזס.

מוזס עובד במשרדו החדש, דבר שלכך מתנגד יודקובסקי. צוות מטעם ועד העתונאים קיים פעולות הסברה בקרב חברי המערכת. הה־סביר כי אין המדובר במאבק על חדר אלא על השגת הסדר בין בעלי המניות בעתון. במקביל, נשמעה ביקורת בקרב עתונאים על התייצבותו של הוועד לימין אחד הצדדים, כדברי המבקרים.

המניות ב"ידיעות אחרונות" מתחלקות כך: העורך דב יודקובסקי מחזיק בכ־6 אחוזים מהמניות. יתר 94 האחוזים מתחלקים בין ארבעה בתי אב של משפחת מוזס. כשהד מנכ"ל ארנון מוזס הוא בעל המניות הגדול מביניהם — כ־31 אחוז.

אחותו של פולארד מגיעה היום לביקור של שבועיים

(עש"ת). קרול פולארד, אחותו של ג'ונתן פולארד, תגיע היום ארצה לביקור קצר. מתלווה אליה מוכיר הועד "צדק לפולארדים", שהוקם באחרונה בארה"ב.

במהלך ביקורה תיפגש קרול פולארד עם אישים שונים, בציגי ארגונים וישובים, שהביעו רצון להיפגש אתה. בין השאר, תיפגש עם קבוצה של חברי כנסת, עם חברי האיגוד הארצי לכתב־עת, שיעניקו לה "מגן הוקרה", עם סטודנטים באוניברסיטאות ירושלים ובר־אילן, עם חברי הועד הציבורי לשעבר למען פולארד ותתארח בעיירה מצפה־רמון. כן תיפגש עם חברת נעורים שעמה למדה בבית־ספר יסודי בארה"ב, ומזה קרוב ל־30 שנה לא התראו.

לקראת בואה של קרול הביעו אישים ומוסדות רבים רצון לארח אותה ולהביע הזדהות עם המצוקה שאליה נקלעו משפחות אן וג'ונתן פולארד. ערב בואה הזולו סטודנטים באוניברסיטת ירושלים להחתים על עצומה הקוראת לראש הממשלה לפעול להקלה בעונשם הכבד ובר תנאי המאסר הקשים.

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

מאיר (מרק) **מרגולין** ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה וגילוי מצבה

הטקס יתקיים ביום ראשון ה' שבט תשמ"ח 24.1.88 בשעה 14.30 אחר הצהריים בבית העלמין בקרית שאול.

אוטובוס מיוחד לרשות המתייחדים יצא בשעה 14.00 ממוסך דן רחוב ארלוזורוב 17 תל אביב.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

רו"ח **חיים ורד** ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון ה' שבט תשמ"ח 24.1.88 בשעה 2.00 אחה"צ בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים.

נפגשים ליד השער הראשי החדש

שיחת היום / גדעון אלון

עם: השופט משה נכט, לשעבר מנהל בתי המשפט
על: השופטים החשודים בהפרת אמונים ובקבלת טובות הנאה

עדיין אינני יודע אם אפשר לומר שהמערכת איננה נקיה

האם במשך 17 שנות כהונתך כמנהל בתי המשפט נתקלת בתופעת שוחד (למעט פרשת השופט מלחי שהוכחה מקבלת שוחד בשנות השישים)?

לא. אני חושב שהמערכת המשפטית היתה תמיד נקיה מכך. אבל עוד אינני יודע אם אפשר לומר שהמערכת איננה נקיה, כל עוד לא הוכח דבר.

עם כל ההסתייגות שמדובר בחשד בלבד, נראה שאנו עדים לתופעה חדשה במערכת המשפטית?

אינני יודע אם זו תופעה או שזה רק ארוע. לכן אני סבור שבשלב זה, כמה כללים מש־פטיים ותוש האחריות מחייבים אותנו לאיפוק ולריסון, לפני שמסיקים מסקנות מרחיקות לכת שעלולות לגרום רק נזק הן לפרט הן לכלל.

שר המשפטים ביקש אתמול מנציב שירות המדינה לבחון ביסודיות קריטריונים קפדניים יותר לקבלת עובדים למערכת בתי־המ"ש. אפשר להסיק מכך שעד כה לא היו הקריטריונים קפדניים דיים?

גם עד כה היו קריטריונים קפדניים. אני חושב שכל השרות הממשלתי חייב להקפיד על נקיון כפיים של עובדיו. אבל אם קורים חריגים פה ושם בכל בינ־שטחים, כאלה הם החיים.

במשך שנים השתתפת בישיבות הוועדה לבחירת שו־פטים. אולי לא נעשית בדיקה יסודית מספיק לגבי יושרם של מועמדים לשופטים?

הבדיקות הן קפדניות ביותר. מבחינת איסיותו של המועמד. ההשכלה המשפטית שלו והידוע נקיון הכפיים שלו. אם מגלים אבק של הסר פוסלים את המועמד.

איך הרגש שהתופעה או ארוע המור כזה בתוך המערכת המשפטית תפגע בתדמיתה ובי אמון הרב שהציבור רוחש לה?

זה ודאי לא מוסיף דבר למערכת המשפטית. אבל לא הייתי מציע ללכת רחוק מדי ול־השליך השלכות כלליות על המערכת כולה על סמך רסיס פה ורסיס שם.

גרמניה מוכנה לסייע במימון ולא בסיבסוד צוללת ישראלית

מאת ראובן פדהצור, סופר הצבאי של "הארץ"

בבדיקה שערך משרד הבטחון התברר כי בניגוד לידיעות לפיהן מוכנה גרמניה לסבסד 50% מעלות בניית הצוללות עבור חיל הים הישראלי, מדובר בהצעה גרמנית לסייע במימון 50% מהעלות, באמצעות השגת הלוואות מבנקים גרמניים.

גם הצעה זו תהיה תקפה רק אם הממשל האמריקאי יאשר שימוש בכספי המענק הצבאי למימון מחצית מעלות ייצור הצוללות בגרמניה.

על פי התכנון ייוצרו בגרמניה שתיים משלוש הצוללות עבור חיל הים, ובנוסף לכך גוף הלחץ עבור הצוללת השלישית, שתורכב ב"מס־פנות ישראל". עלות פיתוח וייצור שלוש הצוללות מוערכת על ידי מערכת הבטחון ב־767 מיליון דולר.

הצבעת של ממשלת גרמניה לסייע בהשגת תנאי מימון נוחים להשקעה הישראלית בייצור הצול־לות נובעת ממצב כלכלי קשה אליו נקלעו מספנות גרמניות, והמצורך הדחוף להשגת עבודות עבורן.

שר הבטחון, יצחק רבין, עדיין לא הכריע בדבר עתידו של פרוייקט הצוללות של חיל הים. הכרעה צפויה בימים הקרובים [illegible] את הנושא להכרעת הקבינט אף כי בסופו של דבר יביא השר רבין את הנושא להכרעת הממשלה.

דאו ג'ונס ירד ב־10 נק'

ניו יורק (ע"ד). מחירי המניות בוול סטריט ירדו אתמול לטרות התאוששות מסויימת של הדולר.

הדולר החזיק מעמד הודות לש־מועות שהבנק האמריקאי המרכזי התערב כדי לתמוך במטבע. קודם לכן נמסר כבר על התערבות של הבנק היפאני המרכזי לאותה מטרה. קודם לכן חלה ירידה מסויימת של הדולר בשוקי אסיה, עד להתערבות היפאנית.

בניו יורק נרשם ערך הדולר בשעת נעילה ב־1.6648 מארק גרמני ו־127.55 יאן לעומת שער הנעילה ביום הקודם של 1.6570 מארק ו־127.15 יאן. שער הליש"ט ירד ל־1.7933 דולר, לעומת 1.7995 ביום הקודם.

מחיר הזהב נקבע בלונדון ל־476.50 דולר האונקיה — כדולר פחות מאשר ביום הקודם.

רייגן שיגר למלך מרוקו איגרת בנושא השטחים

ראבאט (ע"צ). נשיא ארה"ב, רונאלד רייגן, שיגר למלך מרוקו איגרת, בה הציג את "הצורך הדחוף במציאת פתרון לסכסוך הערבי־ישראלי" — על כך נמסר ממקור רשמי בראבאט.

האיגרת הועברה ביום ג', אולם תוכנה פורסם ברבים בראבאט רק אתמול על ידי שלטונות מרוקו.

בין היתר כותב הנשיא רייגן באיגרתו כי "ארה"ב נתנו בטוי לאמונתם, כי יש להעלות את זכויו־תיו הלגיטימיות של העם הפלשתיני בכל הסכם הנוגע למעמדם הסופי של השטחים הכבושים, וכי יש לשתף את הפלשתינים בכל שלב של תהליך המשא ומתן".

עוד מציין רייגן באיגרתו כי לרגל "המאורעות הטרגיים שהיינו עדים להם בגדה המערבית ובעזה", קוראת ארה"ב "לשקט ולהתאפקות, ובעודדת את שני הצדדים להכפיל את מאמציהם להימנעות מעימות".

רייגן מוסיף וקובע כי "כל אחד משני הצדדים חייב לדבוק ברי־אליזם, וכל צד חייב להיות מוכן לנקוט צעדים מעשיים, ולא רטורי־יים בלבד, כדי להביא להתקרבות מוחשית".

יקי צדיק

ישנם כאלה שמתעוררים אחרי 21 שנה ומרגישים שהם יושבים על כתפי עם אחר

אם המרי היה פורץ לפני 20 שנה הכיבוש לא היה נמשך שנה

בין כוסית לכוסית חמדת חיי מאירה פנים לחברי אור היום נוטע בקומת אהבתי הקוות אדם [illegible]

סאן־אוף־א־ביץ

מבצע מתחת לחגורה!!!

כולם באים למבצע
על כל קניה מ־100 ש"ח
חגורה אופנתית מתנה!!!

חגורות, תיקים וג'ינסים מטריפים

בחנות המפעל דרך פתח־תקוה 23 תל־אביב (ליד בית הדר)
מ־08.30 עד 17.00 טלפון: 03־614486

ה מ ע ל ו ת ש ל

אל על

	מבס מינימום	מבס מקסי		הטמפרטורה אתמול	
אמסטרדם	2	5	גשום	5	6
אתונה	9	13	גשום	6	10
בוקארשט	0	6	מעונן	-	..
בריסל	1	4	שלג וגשם	2	7
ג'נבה	0	3	שלג	1	5
דבלין	2	6	גשום	0	3
לונדון	2	5	גשום	3	7
ליסבון	8	12	גשום	8	14
מדריד	6	10	מעונן	2	12
ניו־יורק	-3	2	שלג	2	5
פאריס	2	5	גשום	4	9
פרנקפורט	2	6	שלג וגשם	0	1
ציריך	1	4	שלג וגשם	..	..
קהיר	12	18	נאה	9	18
קופנהאגן	2	0	מעונן	1	2
רומא	8	11	גשום	7	13
שטוקהולם	1	4	שלג וגשם	1	1

EL AL אל על

על מותו של

יעקב ליב בקרמן

אבלה

אתי ברעטר

בהעדר השרים דוד לוי ואריאל שרון

מזכירות חרות קראה לשמיר לעמוד בראשות הליכוד בבחירות הקרובות

הודעתו של שמיר על נכונותו להוביל את הליכוד צפויה בקרוב • נדחה הדיון בסילוקו או בהשעייתו של עמירב • ראש הממשלה: אין בקיעים אידיאולוגיים בליכוד

מאת איתן שחורי

בהעדרם של השרים דוד לוי ואריאל שרון קיבלה אמש מזכירות תנועת החרות החלטה פה אחד, הקוראת לראש הממשלה, יצחק שמיר, להודיע בהקדם על נכונותו לעמוד בראש רשימת הליכוד בבחירות הקרובות לכנסת. מלשכתו של שמיר נמסר אתמול כי הכרזתו של שמיר על נכונותו להוביל את הליכוד לשליטה בממשלה גם בבחירות הבאות צפויה בימים הקרובים.

מזכירות התנועה לא דנה בסילוקו או בהשעייתו של משה עמירב מתנועת החרות.

יו"ר המזכירות, ח"כ משה ארנס, המליץ לדחות את מיצוי ההליכים נגד עמירב לישיבת המזכירות בשבוע הבא. ארנס המליץ כך בעקבות חוות דעת שקיבל מהיועץ המשפטי של תנועת החרות, שקבע כי אין לדון בפרשה במזכירות התנועה, כל עוד מתקיים בירור בנושא בבית הדין של התנועה. הדיון בבית הדין בשלוש עתירות לסלק את עמירב מהתנועה, שהיה אמור להתקיים שלשום, נדחה גם הוא ליום שני בשבוע הבא, אז תתקבל ההחלטה הסופית.

סופר "הארץ" מציין כי בצמרת החרות העריכו אתמול כי עד לסוף השבוע הבא יסולק עמירב מתנועת החרות. עמירב החליט אתמול לבטל את כנס התמיכה של אוהדיו. הוא תירץ זאת בטענה כי על חבריו הופעלו איומים ולחצים גדולים לא להשתתף בכנס. אחד החברים מקרב צד עמירב, שמעון דרעי, יו"ר ההנהגה הארצית של בית"ר כבר שילם את המחיר הפוליטי על תמיכתו בעמירב, כאשר הגיש שלשום בערב את התפטרותו מתפקידו בישיבת ההנהגה העולמית של בית"ר, שהתקיימה ב"מצודת זאב".

דרעי הודה כי שגה וטען כי לא היה מקום מבחינתו להצטרף ליוזמתו הפומבית של עמירב. דרעי, שהיה בעבר עוזרו הפרלמנטרי של ח"כ רוני מילוא, שימש בתפקידו בבית"ר פחות משנה.

ראש הממשלה, יצחק שמיר, התייחס שלשום בשתי הזדמנויות לקולות היוניים הבוקעים ממחנה הליכוד באחרונה, כפי שבאו לידי ביטוי בדבריהם ובמעשיהם של משה עמירב ושלמה להט, ראש עיריית תל אביב. בפורום שרי הליכוד טען שמיר כי אין בליכוד כל חילוקי דעות או בקיעים אידיאולוגיים. "הליכוד שלם לחלוטין. התנועה שלנו גדולה, ולכן יתכן שפה ושם יהיו כמה חריגים. אך אין מה להתרגש מזה" - אמר שמיר.

סופר "הארץ" מוסיף כי מספר חברי כנסת בחרות טענו אתמול כי יש למצות את הדין גם עם שלמה להט, ראש עיריית תל אביב, ולא לעבור לסדר היום על הצהרותיו בדבר הצורך בנסיגת ישראל מכל השטחים. ח"כ דב שילנסקי אמר אתמול כי להט חייב לעשות חשבון נפש פוליטי ולא יתכן שהוא יימצא בכפיפה פוליטית אחת עם אישים המביעים רעיונות מדיניים הנוגדים לחלוטין את תפישת עולמנו. סגן שר הביטחון, ח"כ מיכאל דקל, אמר כי להט לא יוכל לעמוד בראש הליכוד לעיריית תל אביב, ואין לו יותר מקום בליכוד.

ראש הממשלה, יצחק שמיר, קיבל אתמול את אסיר ציון יוסף ביגון, בלשכתו בירושלים. (צילמה: מגי אילון/לעמ).

ערכה את העמוד: עדה ארשטיד

צה"ל מבקש שעתונאים יסייעו בהסברת המצב בשטחים ביחידות הצבא

צה"ל הקים בכניסה לרצועה אוהל מידע, שישמש כנקודת מוצא ליציאת כתבים לסיורים בעזה

מאת ראובן פדהצור

מערכת הביטחון פנתה שלשום לאגודת העתונאים בבקשה להעמיד לרשות צה"ל עשרות עתונאים שיסייעו במלאכת ההסברה בקרב יחידות צה"ל. הכוונה היא שהעתונאים יעברו ביחידות ויעסקו בהסברת תפקידם של אמצעי התקשורת וחשיבותם בהקשר למהומות בשטחים.

מיום ראשון יתחיל לפעול מוקד הסברה חדש בבית אגרון בירושלים.

המוקד יהיה משותף למשרד החוץ, משרד הבטחון, משרד המשטרה, דובר צה"ל ולשכת העתונות הממשלתית. המוקד ירכז את כל המידע מהשטח ויפיץ אותו לאמצעי התקשורת השונים. בראש מוקד ההסברה יעמוד סגן אלוף אריק גורדין, הממונה מראש ענף הסברה בדובר צה"ל.

צה"ל הקים במחסום ארז, בכניסה לרצועה, אוהל מידע. הכוונה היא שאוהל דובר צה"ל ישמש כמרכז מידע על הנעשה ברצועה. בו יוכלו להעזר עתונאים המגיעים לשטח. בנוסף לכך ישמש האוהל כנקודת המוצא ליציאה לסיורים של כתבים ברצועה.

מועצת הביטחון תדון שוב במהומות בשטחים

מרכז האו"ם, (ע"ר). מועצת הביטחון עומדת להתכנס בתחילת השבוע הבא, כדי לדון בדו"ח של מזכיר האו"ם פרז דה-קואיאר על ההתרחשויות בגדה המערבית וברצועת עזה — זאת אמרו אתמול מקורות דיפלומטיים.

הם ציינו, כי כמה משרי החוץ הערבים יגיעו לניו יורק לקראת סיבוב הדיונים הנוסף. תהיה זו הפעם החמישית שמועצת הביטחון תתכנס לדיון בנעשה בשטחים בעקבות המהומות האחרונות.

המזכיר הכללי יתמקד בדו"ח שלו על הערכת המצב שנמסרה לו על ידי שליחו, מרק גולדינג, ששב לניו יורק ביום ב', לאחר ששהה במשך תשעה ימים בישראל ובשטחים.

נודע כי המסמך יועבר למועצת הביטחון היום, כדי שיימסר לעיון המשלחות המיוצגות במועצה בסוף השבוע.

ביום עיון על הכשרת מורים בי"ם

"מורים שונאים תלמידים ואינם מתאימים להוראה"

טוענים הורים נגד מערכת החינוך • מנכ"ל משרד החינוך: שכר נמוך מרחיק אנשים מוכשרים מהוראה • יו"ר המזכירות הפדגוגית: יש סכנה ממשית להיווצרות שתי רמות של מוסדות להכשרת מורים

מאת נילי מנדלר
סופרת "הארץ" לענייני חינוך

"אחת הביקורות העיקריות של הורים היא שחלק מהמורים שונאים את התלמידים וחלק גדול מהמורים אינם מתאימים להוראה". דברים אלה אמר אתמול מנכ"ל משרד החינוך, הד"ר שמשון שושני, ביום עיון על הכשרת מורים, שנערך על ידי המזכירות הפדגוגית, במכון ואן ליר בירושלים.

שושני אמר כי אחת הסיבות העיקריות המרחיקות אנשים מוכשרים מהוראה הוא השכר הנמוך. הוא סיפר כי ביפאן, השכר הגבוה ביותר במשק ניתן למורים וכי מורה בחטיבת ביניים מרוויח אף יותר ממרצה באוניברסיטה. לדבריו, על כל משרה של מורה, יש ביפאן חמישה קופצים ואין מחסור במורים למדעים ולמקצועות אחרים. עוד אמר מנכ"ל המשרד, כי יש בישראל, גננות, מורים ומורות, המסרבים בסיום לימודיהם במוסדות ההכשרה השנתיים לעבוד עם ילדים טעוני טיפוח, בטענה שזו משימה קשה, ולפיכך אינם מוכנים לעבוד בשכונות מצוקה, בעיירות פיתוח ובמושבים. שיעור בוגרי הסמינרים שנקלטו בעבודה השנה היה רק 40%. ביום העיון באו לביטוי הכפילות, התחרות והעויינות, שבין בתי הספר לחינוך באוניברסיטאות ובין הסמינרים, בעיקר אלה המוגדרים כ"מיכללות" ומעניקים תואר "בוגר חינוך". יו"ר המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך, דוד פזי, אמר כי קיימת היום סכנה מוחשית להיווצרות שתי רמות של מוסדות להכשרת מורים. "אסור להגיע למצב שיהיו בתי ספר לחינוך סוג א', מיכללות סוג ב' וסמינרים סוג ג'", ציין, "במצב כזה ברור איזה סוג של מורה יכשיר מורים לבתי הספר המבוססים ואיזה לבתי הספר החלשים".

המדען הראשי של המשרד, הפרופ' יוסף באשי, אמר כי עד היום אין במערכת קריטריונים המגדירים מהו מורה טוב. הוא הציע ארבעה קריטריונים הכרחיים ובראשם: "שיהיה לו שכל". עוד ציין, כי המורים בישראל נאלצים להתמודד עם משימות שלא הוכשרו להן, וכי תוכן הקיטוב החריף בין בתי הספר ובין תלמידים באותה כיתה.

מנתונים שנמסרו ביום העיון עולה כי רוב המורים הלא מוסמכים, הנמצאים עדיין במערכת, הם באיזור המרכז ותל אביב. רוב הגננות הבלתי מוסמכות הן ממחוז המרכז והצפון. שיעור עובדי ההוראה הלא מוסמכים הוא בממוצע כ-8.5%. מנהל המחלקה להכשרת מורים במשרד החינוך, דב אייזן, אמר כי כל עוד לא יוגבר ביקוש למקצוע ההוראה, שיאזן את ההיצע, לא תהיה ברירה ויועסקו גם מורים ללא הסמכה.

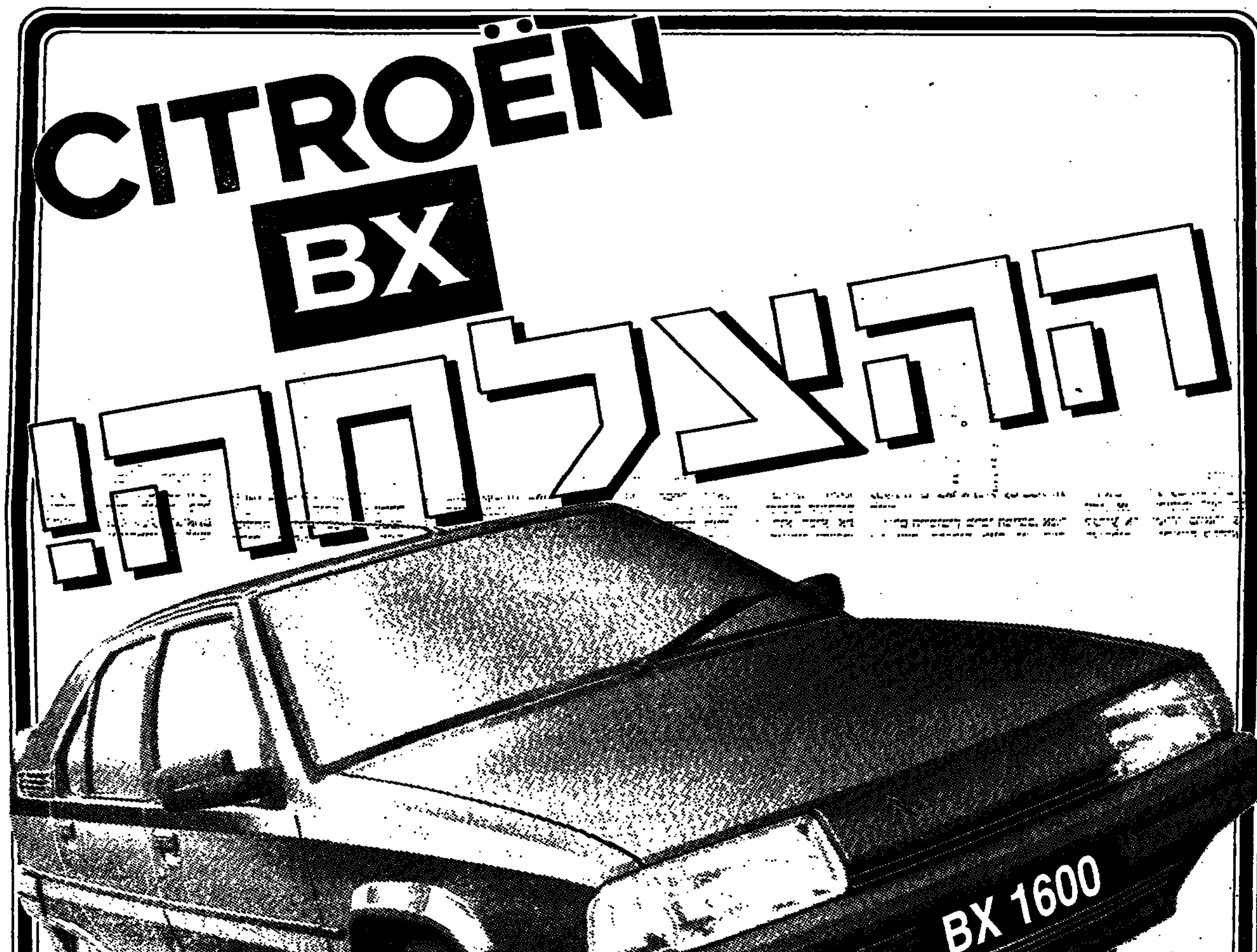

לישכת מפלגת העבודה בעד התרת כפילות של תפקידים

ההחלטה להמליץ על כך בפני המרכז התקבלה ברוב של 57 חברי הלישכה, 7 מתנגדים ושני נמנעים

מאת איתן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

לישכת מפלגת העבודה החליטה אתמול ברוב קולות להמליץ בפני מרכז המפלגה להתיר כפל תפקידים במפלגה. התקנון הפנימי של מפלגת העבודה מנע עד היום מראשי ערים או בעלי תפקידים בכירים אחרים לכהן כחברי כנסת. היוזמה לביטול סעיף זה באה בעקבות כשלון מפלגת העבודה בבחירות המוניציפאליות האחרונות במספר רשויות, כתוצאה מהחלטת נציגיה שם להעדיף את הכנסת.

סופר "הארץ" מציין כי לקראת ישיבת הלישכה שדנה אתמול בנושא ולקראת ישיבת מרכז המפלגה בשבוע הבא יש התרוצצות גדולה סביב ביטול הסעיף בחוקה.

יו"ר נעמת בתל אביב, עדה רבון, בחתימה בימים אלו על עצומה הקוראת למנוע את ביטול שיטת כפל התפקידים ולהחליפן לקיים הצבעה חשאית במרכז. לעומתה, מזכירת נעמת, מאשה לובלסקי, היא מראשי האישים במפלגה החותרים להביא לביטול התקנה. לובלסקי עצמה כבר הודיעה כי בכוונתה להתמודד על מקום בכנסת הבאה, בלי לוותר על תפקידה כמזכירת נעמ"ת.

57 מחברי לישכת מפלגת העבודה תמכו אתמול בהחלטה להמליץ למרכז המפלגה על השינוי בחוקה לעומת 7 מתנגדים ושני נמנעים. מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, אמר במהלך הישיבה, כי ברגע שהמפלגה עולה על דרך הדמוקרטיזציה והבחירה החופשית, אסור להציב אבני נגף אדמיניסטרטיביים בפני החברים הבכירים המבקשים להיבחר. יו"ר מפלגת העבודה, מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס, אמר כי מדובר בהחלטה עניינית, שתביא לשינוי במפלגת העבודה ולריענון הכוחות. "יש חשיבות רבה לכך שבכנסת הבאה יהיו בסיעת מפלגת העבודה כמה ראשי ערים ומועצות מקומיות. שכן אלה נמצאים עם היד על הדופק, וכל אחד מהם יוכל לעשות גם בעירו למען הגברת מספר המצביעים עבורנו", אמר פרס.

מאשה לובלסקי

לשכת מפלגת העבודה התייחסה לירידה בתמיכת ציבור הסטודנטים של אוניברסיטת תל אביב במפלגת העבודה. ברעם הודה כי התוצאות שהושגו בבחירות לאגודת הסטודנטים אינן משביעות רצון מבחינתה של מפלגת העבודה, למרות שתפקיד יו"ר האגודה ישאר בסופו של דבר בידי נציג העבודה. ברעם סירב לנתח את תוצאות ההצבעה או להתייחס לעליית הליכוד ורשימת הימין. הוא אמר כי רק אם תהיה דרישה לדיון בנושא הוא יקיים על כך דיון בלשכת המפלגה.

ביקורת קשה נשמעה אתמול במפלגת העבודה גם נגד הכוונה לתת למשמרת הצעירה במפלגה מעמד של מחוז, דבר שיבטיח את בחירתו של נציג המשמרת לפאנל של 60 הראשונים ברשימה לכנסת. מתנגדי ההסדר המוצע טוענים כי פריצת הסטטוס קוו בתחום המחוזות המפלגתי, יביא להקמתם של מחוזות נוספים כמו מחוז חברות, מחוז ערבי ומחוז מיוחד לבני שכונות, תופעה שעלולה להביא לפגיעה קשה בהסדרי הדמוקרטיזציה המתרכבים כיום במפלגת העבודה, שבגלל הנסיונות לפגוע בה, ביקש כזכור ברעם להתפטר מתפקידו.

חשש להצטברות ערימות אשפה בעיר

נהגי התברואה בת"א מאיימים להימנע מעבודת משמרת נוספת

אם לא תשולם לה תוספת שכר של 30% על השכר המשולב כמוסכם • דובר העירייה: הפרה גסה של הסכם העבודה

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

נהגי התברואה של תל אביב פתחו אתמול שוב בעיצומים והם מאיימים, שכל עוד לא ייענו תביעותיהם יימנעו מלעבוד משמרת נוספת ולא יעבדו בשבתות.

עיצומי הנהגים יוסיפו לקשיים בפינוי האשפה, שנגרמו בגלל המחסור בעובדים כתוצאה מהמהומות בשטחים. דובר עיריית תל אביב מסר כי אם ימשיכו הנהגים לעבוד "לפי הספר", יוצפו בעיר ערימות אשפה, כפי שקרה בשביתה שקדמה להסכם.

יו"ר ועד נהגי התברואה, שלום דרורי, אמר כי עיריית תל אביב לא שילמה כמוסכם לנהגים תוספת שכר של 30 אחוזים על השכר המשולב, אלא רק חלק ממנו — דבר המהווה לדבריו, הפרת הסכם. עוד אמר כי נהגי התברואה לא קיבלו תשלום עבור הימים בהם עבדו והאשפה שפינו בחודייה לא נשקלה, דבר שהיקשה קיום בקרה על עבודתם. העירייה טענה, לעומת זאת, כי בפועל הם נוקטים עיצומים.

"על פי הסיכום בינינו לבין העירייה אי אפשר לכפות עלינו לעבוד משמרת שניה ושבתות ואחרי שהגענו כלפינו, כפי שהגענו, החלטנו לעבוד רק מה שאנו חייבים", אמר יו"ר ועד נהגי התברואה. דובר עיריית תל אביב מסר כי הנהלת העירייה רואה בצעד זה הפרה גסה של הסכם העבודה עם הנהגים ב-18.10.87, במסגרתו הבטיחו הנהגים להימנע מעיצומים ולשמור על "שקט תעשייתי". הנהלת העירייה איימה שתשקול ביטול ההסכם וההטבות ששולמו לנהגי התברואה ופניה לקבלנים פרטיים, אם הנהגים לא ישובו לעבודה תקינה.

ראש העיר, שלמה להט, קרא לארגון העובדים של העירייה לקרוא את נהגי התברואה לסדר ולמנוע את התעללות של קבוצת עובדים קטנה חסרת האחריות בתושבי העיר".

עיריית תל אביב-יפו פנתה אל תושבי העיר ואל מאות האלפים הפוקדים אותה מדי יום להקפיד על שמירת הניקיון. תושבי העיר התבקשו לא לגזום את גינותיהם ולא להשליך אשפה לרחוב. התושבים התבקשו גם לארוז את האשפה בשקיות ולהניחה - אם הפח מלא - ליד הפח, בתוך ביתן האשפה, ולא ברחוב.

هكذا عن الاصل

هكذا في الاصل

שערי המניות 21.1.88

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע.נ

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
אהה ש	19289		10	-1000	-4.9	-50
הספנות 0.1	1178		1824	-10	-0.8	-520
הספנות א 0.5	642	בה	561	+12	+1.9	+199
כללי לא בהסדר	14500		215	-500	-3.3	-397
פ.י.ב.ה 0.5	6649		787	-1		-349

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
אידיבי רג 100.0	103350		544			
אידיבי ב 100.0	102700		5	-300	-0.3	-5
אידיבי בב א	625000	שב				
אגוד 0.1	76950		149			-182
דיסקונט ב	131850	שב				
דיסקונט א	131900		428			-200
דיסקונט שה ב	15400	שב				
המזרחי ש	42580		970			-1046
המזרחי מ	42450		175	-250	-0.6	-225
הפועלים מבב	91500	תב		-6600	-6.7	-9
הפועלים ש	70200		1133			
הפועלים מ	70200		56	-120	-0.2	-288
כללי א 1.0	179001		17	-700	-0.4	-52
כללי שה 7	8632					+50
בלל 0.1	44680		1024			-760
בלל שה 11	16700		79			-139
מימון ומסחר 1.0	59550	שב				
מימון ומסחר 5.0	30100		5	-250	-0.8	-5

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
אידיבי רג 100.0	125500		76	-600	-0.5	-85
אידיבי ב 100.0	125350	לב				-1
אידיבי בב א	763000	לב				
איגוד 1 ש"ח	93820		33	-200	-0.2	-37
דיסקונט ב'	161000	לב				
דיסקונט א'	160000	תב	4	-9000	-5.3	-11
מזרחי ש'	51720		81	-80	-0.2	-89
מזרחי מ'	51600	לב				
הפועלים ש'	85600		111	-200	-0.2	-105
הפועלים מ'	85600		8	-200	-0.2	-8
כללי א'	219900			-100	-0.1	-1
בל"ל סטוק	54400		249	-150	-0.3	-337

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
ארנים 0.1	24300					
לאומישכן ש	6924		38			-77
לאומישכן מ	6719	שב				
כרמל ש	5514		230	+54	+ 1	+255
כרמל שה 1	4320		100	+20	+0.5	+2765
פת מסב ש	1830		904	-20	-1.1	-602
משכן ב ש	3368		1227	-40	-1.2	-1112
עצמאות 0.1	16550	תב	29	-1000	-5.7	-87
מירב 1.0	6750		300	-300	-4.5	-400
טפחות מבכ ש	21000	שב				
טפחות רג ש	20900		100	-100	-0.5	-118
טפחות שה 2	5543		261	+25	+0.5	+4983
יעסור 1.0	2739	תב	224	+234	+9.3	+224
יעסור 5.0	1714	שב		-90	- 5	-884

מוסדות מימון

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
שלמון אפ	748		3100			
החקלאות מבכ א	341000	לב				
החקלאות מבכ ג	203900	לב				
לאומי תעש' א ש	10480		10			-20
פתוח תעש' מבב	128500	לב				
פת תעש' בב ג	460000	לב				
פת תעש' בב גג	277438	לב				
פת תעש' בב גג1	277000	לב				
פת תעש' בב ד	280000	לב				
פת תעש' בב דד	65036	לב				
מרט קבלנים 5.0	830		2002			-2202
תיירות בב	221500	לב				
כלל ליסינג 0.1א	22300		96	-300	-1.5	-176
כלל ליסינג 0.5ב	21900		93	-100	-0.5	-93

ביטוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
איילון	110		911	-4	-3.5	-3326
איתן	127.5		2500	-5	-1.2	-5000
אדיס 0.1	1450		2050	-73	-4.8	-2250
אדיס א 0.5	1025		2655	-50	-4.7	-4324
בטוח משנה 0.1	310		1110	-3	- 1	-110
בטוח משנה 0.5	180		186	-3	-1.6	-186
משנה אפ	205					
משנה הש	105.5		10000			+940
הדר 1.0	141	תב	7000	-8	-5.4	-13116
הדר 5.0	103.5		12950			-16476
הדר אפ סד 2	122.5	תב	8869	-7	-5.4	-21369
הפניקס 0.1	612		1900			-33
הפניקס 0.5	590		2441	-9	-1.5	-2441
המשמר-הראל 1.0	4945		40	-50	- 1	-90
המשמר-הראל 5.0	4010		306	-40	- 1	-306
מנורה 1.0	1299		300	-51	-3.8	-600
מנורה 5.0	1000		202			-162
סהר ג 1.0	355		1970	+1	+0.3	+30
סקוריטס 0.1	928		[illegible]	[illegible]	-0.2	-480
צור ש	245		2893			
ציון החזקות 1.0	4037	שב				
ציון החזקות 5.0	1034	תב	404	-110	-9.6	-506

מסחר

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
אינטר גאמא 1 ש	767		858			-2252
אינטר גאמא 5 ש	548		2500			-3802
מאיר עזרא 1.0	703		3923	+15	+2.2	+1305
מאיר עזרא אפ	286	תב	5274	-69	-19.4	-5274
כלל אפ 4	315		8950	+4	+1.3	+8697
כלל אגח 2	140		10700	+1	+0.7	+7150
קריסטל 1.0	795		1900			+100
רפק 0.1	13950	תב	5	-1550	- 10	-5
רפק 0.5	16500	שב				
שופרסל א 2.0	9200	תב	230	-650	-6.6	-1097
שופרסל אפ	4450		847			+846
שופרסל אגח	106		73950	-5	-0.5	-89929

שירותים

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
אמותא	320		5058	+6	+1.9	+7182
ספנות המספקה 0.1	617	בב		-33	-5.1	-1599
ספנות המספקה 0.5	225	תב	4000	+16	+7.7	+4807
קרור 0.1	791		445			+135
קרור 1.0	222		17450			-21969
מוס' שיווק 0.1	1551		382			-7
מוס' שיווק 0.5	896		591	+1	+0.1	+2

מלונות ושירותי תיירות

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
גלי זהר 1.0	2379	לב				
גלי זהר 5.0	1643	לב				-17
מלונות דן 1.0	1730			+30	+1.8	+75
מלונות דן 5.0	1365		200			
חוף האלמוג 1.0	7280	—	165			-165
מלונות הירדן	2740		180			-179
0221010	245		38262			-44883
0221317	141		14003			

מחשבים ושירותי מחשבים

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
תהליך 1.0	227		7030	-8	-5.4	-12210
תהליך אפ	89		12306	-5	-3.8	-21156
תהליך אג"ח	101		11073			-1073
יעקב 1.0	5900		155			
מ.ל.ל. 1.0	10550	שב				
מ.ל.ל. 5.0	1846	תב	64	-160	- 8	-282
ניקוב מחשבים 1	920		2477	-5	-0.5	-2637
ניקוב מחש' 5	292		11893			
ניקוב אפ סד 2	691	תב	1587	-90	-11.5	-4112
תים מחשבים 1.0	645	תב	5521	-55	-7.9	-13121

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
אזורים אפ	540		4145			-542
אזורים אגח	134		66100			-53971
אילק 1.0	170		7778	-5	-2.6	-9895
אל-רוב 1.0	319		4424	-11	-3.3	-4598
אפריקה 0.1	37300		87			-49
אפריקה אפ	17500		30	-20	-0.1	-72
אדים	4430	תב	254	-400	-8.5	-304
אלרון 0.1	2320		226			-316
אלרון 0.5	1748		465	-30	-1.7	-618
ברמבוק 1.0	2480		392			-360
ברמבוק 5.0	2070		135			-135
דנקנר 1.0	4990		100	-210	- 4	-489
ודאר 0.1	163.5		5000	-5	-3.8	-2913
ודאר 0.5	128.5		2000	-5	-2.7	-3960
המשלל 1.0	737	לב				
המשלל 5.0	349	לב				-2
ת.ל.ב. 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
ת.ל.ב. 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
חברה לירושלים	263		13215			-10323
ירושלים אפ	90		10285			-11394
גבים 0.1	3270		1250	-120	-5.5	-1970
גבים 0.5	2760		685	-40	-1.4	-820
ישפרו 0.1	3249		699			-1219
ישראלום 1.0	1100		1037			-637
ישרס 10.0	16900		351			-335
כור פיתוח 1.0	7249		26			-40
לומיר 1.0	6565	תב	143	+597	+ 10	+145
לומיר 5.0	1755	תב	575	-180	-9.3	-1045
כ.ת.ב. 1.0	318	לב				-190
כ.ת.ב. אפ 2	189.5	לב				
כ.ת.ב. אגח	119	לב				
מגורי ב"ה 1.0	545	לב				-25
מיכאל 5.0	148.5		15505	-5	- 1	-6056
מיכאל אפ	152	תב	6065	-15	-7.9	-16327
מרב 5.0	1420		160	-20	-1.4	-1576
מרלין 1.0	1790		1311	-27	-1.5	-3212
לוינשטין 1.0	398		258	-2	-0.5	-258
לוינשטין 5.0	148.5	בה	9692	-6.5	- 10	-44765
ליפשיץ 1.0	298	בה	966	-3	- 1	-104
ליפשיץ 5.0	164		23265			-7543
ליפשיץ אפ 1	100		2000			
ליפשיץ אגח	97		6375			
נאות אביב 0.5	2940		267			-98
נכסי אזורים	292		1850	+3	+ 1	+300
נתן החזקות 1.0	678		150	+14	+2.1	+150
סקי 1.0	1318					
עמר ומלע סד 1 ש			—	הפסקת	מסחר	—
קסירה 0.1	3116	תב	715	-346	- 10	-1507
קסירה 0.5	1200		380			-405

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
המגבין 1.0	344		3159	-4	-1.2	-3994
המגבין 5.0	173.5		3000	+5	+2.1	+900
המגבין אפ	800	שב				
המגבין אג"ח	124.5		20000	-1	-0.8	-42743

חקלאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
מטעי הדר 0.1	2265		98			-254
מטעי הדר 0.5	2258		230			-185
מהדרין 0.1	5550		306			-276
מהדרין אפ	2996		280	+56	+1.9	+30
נכסי הדרים 1.0	1432		3540	-30	-2.1	-3680
פריאור 0.5	2253		1401			-1301

מזון וטבק

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
דובק מב ש	2770		659	-30	-1.1	-29
דובק מב מ	2860		195	-40	-1.4	-93
תלבל 1.0	400		2000	+2	+0.5	+758
עלבל 5.0	352	שב				
בלבל אגח	105		970	+2	+1.9	+970
טמפו בירה 1.0	28800		84	-800	-2.7	-90
טמפו בירה 5.0	24000		37	-500	- 2	-58
יצור 1.0	925			+25	+2.8	+500
יצור א 5.0	350		1736	-15	-2.7	-756
יצור אפ 2	300		90	-5	-1.6	-90
כן 1.0	409		648			-660
כן 5.0	320		1070			
כלפירסט 1.0	13480		10	-300	-2.2	-150
עסיס ב 0.5	275		2608	+5	+1.9	+4392
אגגל שקל 1	2285		36	+65	+2.9	+68
שמן מבכ א	1449		756			

טכסטיל והלבשה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
ארגד מד 1 ש	449		1700			-1198
ארגד אפ	242		2630			-2630
ארגד אגח	105.5		16893			
אפיס 1.0	434		404	-16	-3.6	-404
אופנת בגיר 1.0	387		1579	-14	-4.4	-2674
אופנת בגיר 5.0	212		391			-391
אפ א	274	שב				
ארגמן רג ש	9390		52			-42
דלתא-גליל 1.0	1200		1739			-57
דלתא-גליל א 3.0	1070		1164	-10	-0.9	-1114
מטוויות מאוחד 1	1550	שב				
מטוויות מאוחד 5	689	תב	130.8	-76	-9.9	-34.8
ויסלנו 1.0	319		1500	-6	-1.9	-4767
ויסלנו 5.0	239		657			
הדיינן 1.0	4820		36			-56
דקית 1.0	1638		510	-20	-1.2	-510
דקית 5.0	1350		242			-292
דקית אפ	538					-300
כותר	151.5		2600	+1	+0.7	+3833
כותר אפ	73		4147	-15	-17.1	-2693
לודזיה 0.1	208		1070	-90	-11.3	-2026
לודזיה 0.4	515		755			-755
ליגת 1.0	186		3586			-385
עים 1.0	336		3257			-4551
עים 5.0	179		5644	-1	-0.6	-7253
עים אפ	137.5		5220	-5	-1.1	-11946
עים אגח	114		1355	-5	-0.4	-2711
עסק פריגה 1 ש'	197		4008	+5	+1.3	+3490
עסק אפ	97.5		13833			-14925
פולת א	745		1795	+5	+0.7	+878
פוליגון א 0.5	8126		81	-100	-1.2	-101
פרגוד	975		2967	-30	- 3	-6772
ניסור סבינה	6800		130			-13

שף נאמנות
בטוחה
קבוצה כלל
ניהול תיקי השקעות, ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל.

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
אורדן 0.1	6100		275			-359
אורדן 0.5	5200	שב				
אלומית 1.0	6650	שב				
אלומית 5.0	4970	שב				
כבלים ש	502		1203			+47
כבלים אפ	78		19914			-8256
כבלים אג"ח	95.5		32360			-8160
כבלים אגח	95.5		12286	-5	-0.5	-11206
התכוף 1.0	530	תב	854	-42	-7.3	-2164
התכוף 5.0	322		642			
התכוף אפ	2450	תב	23	-300	-10.9	-23
דיקה 1.0	2665	שב				
דיקה 5.0	1284	תב	50	+64	+5.3	+33.5
קומפוזיט פח 5.0	3850		480	+50	+1.7	+46
כבלי ציון 1.0	2000		714			-239
כבלי ציון 5.0	1080		1470			-162
קרמיר 1.0	220	תב	2327	+20	+ 10	+2232
[illegible]	[illegible]		[illegible]			
[illegible]	[illegible]		[illegible]	+1100	+5.6	+15
[illegible]	[illegible]		[illegible]			
מקי-פלדה 1.0	1905		1995			-1453
קינג 1.0	585		100			-61
קינג 5.0	370		489			-189
קליל 1.0	2490		1880	-10	-0.4	-3240
קליל 5.0	1989		1526			-826
קליל אפ	1010		3974			-4802
קליל אגח	119.5		4400	-5	-1.2	-5350
שלדות 5.0	5435		371	-165	- 3	-739
תעשיות לכיש 1.0	719		200			-500
תעשיות לכיש 5.0	378	תב	302	-22	-5.5	-311

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
אלביט 3.0	249700		30			-14
אלקו 0.1	7990	בב		-420	- 5	-37
אלקו 0.25 ש	4800		153			-153
אלקו 0.25 מ	4201		1	+102	+2.5	+47
אלקטרה 0.1	1697		358	+5	+0.3	+61
אלקטרה א 0.5	1210		565			-824
אפ 5	810		1540			-434
אגח 3	129.5		20000	-5	-1.2	-19916
אורית 1.0	13700		53			-6
כלל תעש אלק	1822		7006			-5995
כבל אלקטרוניקה	487		4500	-20	-3.9	-8865
כלל אלק אפ	96.5		256327			-236625
ספקטרוניקס 1.0	1060		2911	-20	-1.9	-3195
ספקטרוניקס 5.0	892		3250			-878
פיטנגר 1.0	410		3240	-5	-1.2	-5031
פיטנגר 5.0	343		3400	-9	-2.6	-4966
ציקלון 1.0	1995		333			-229
ציקלון 5.0	1107		250			-391
קנבשטין אילך 1.	3950	שב				
קנבשטין אילך 5.	2550	שב				
ת.א.ת. 1.0	901		927	-17	-1.9	-838
ת.א.ת. 5.0	390		8500			
תדיאה	706		2473			-2274

מוצרי בניה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
א.ב. תעשיות 1.	165.5		25665	+4	+2.5	+54483
א.ב. אפ	554		1410	+19	+3.7	+9710
א.ב. אגח	131		80000			-78060
אקרשטיין 1.0	445		6921	-10	-2.2	-6757
אקרשטיין 5.0	292		2830	-8	-2.7	-5400
אקרשטיין אפ	350					
אקרשטיין אגח	124.5		59846			-53776
אורם בלוק	112		17515			-20672
בלוק אפ	66.5		5000	+2	+3.1	+3150
מגדל השק בטעש	554		3490			+8010
מהואיקה ולפמן 1	21181	לב				
מהואיקה ולפמן 5	15598			-402	-2.5	-3
נגב קרמיקה	375		6500	-7	-1.8	-7410
נגב קרמיקה אפ	208		2600	+2	+ 1	+108

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
אבן 5.0	1378		835			-1592
אליאנס ב	1520	בה	41	+15	+ 1	+5
גל תעשיות 1.0	335	תב	50	-19	-5.4	-588
גל תעשיות 5.0	255		600	-12	-4.5	-600
גל אפ	85		4731	-14	-14.1	-5830
גל אגח	95.5		10102	+5	+2.7	+26898
דשנים 0.1	4275	בב		-225	- 5	-923
דשנים 0.5	1595		1585	-5	-0.3	-1685
חיפה כימ' 10.0	772		9597	+22	+2.9	+11173
ליפסקי 1.0	1995		100			-105
מקסימה 1.0	770		68	-12	-1.5	-68
מקסימה 5.0	523		275	-27	-4.9	-275
כנז 1.0	20520		20			-20
כנז 5.0	18580		20			-43
פריקלאס	498		8016			-714
פריקלאס אפ	137		2700	+2	+1.5	+3600
קום כימיקל 1.0	4700		70			
קום אפ	2800		467			-617
קום אגח	108		10750			-10750
תיא 5.0	4320		179			-400
פרוטארום 10.0	55400		121			-50

עץ, נייר ודפוס

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
כתר	168		3280			-2443
דפוזן 1.0	5700		41	-80	-1.4	-41
דפוזן 5.0	4092		10	-40	- 1	-10
ת.מ.ן. 1.0	11200	תב	291	+550	+5.2	+182
יפה 1.0	1700		248			-96
לבידי אשקלון 1	744		7048			-6709
מולט ב 0.5	27900			-900	-3.1	-10
קרגל	799		32518	-21	-2.6	-37495
קרגל אפ	474		5477	-6	-1.3	-7131
רים 0.1	321		2543			-1613
רים 0.4	202		2776			-1414
תעל ב 0.2	17850		285	-150	-0.8	-347

תעשיות שונות

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
אבריץ 1.0	238		6666			-9585
אבריץ 5.0	120.5	תב	11564	-5	-3.9	-10394
תכינה יוד	2490		523	-110	-4.2	-1613
הבגולק 1.0	1594		376	-1	-0.1	-176
הבגולק 5.0	1185		268			-410

השקעות בתעשייה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
סהר בכ ש	6520		566	-130	- 2	-531
תעשיות אפ	151		10113			-3080
תעשיות אגח	189		19843	-1	-0.9	-58523

חברות השקעה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
אנישר ש	5650		44			
אי.די.בי. אפ	3230		3067	-120	-3.6	-4651
אי.די.בי. אג"ח	99.5		228397			-99697
אלשר ש	968	תב	2280	-60	-5.8	-3650
גזלת 1.0	1074	שב				
גזלת אפ	770					
גזלת אגח	105		14360			
דנבאר 1.0	450		778			
דנבאר 5.0	383	בה	364	-20	- 5	-641
חברה לישראל 5.0	3020		4083			
חלמסון 0.1	116000	שב				
חלמסון 1.0 ש	22500		89	-200	-0.9	-104
אמפא א 0.5	20200		10	-200	- 1	-25
פועלים השק ש	635		9820	+5	+0.8	+3372
דיסקונט השק אפ	879		5253			-5861
דיסקונט השק אגח	106.5		68116	-5	-0.5	-56012
מזרחי השק ש	27000		19			
כור השקעות	13131			+358	+2.8	+7
חירון 1.0	1800		374			-825
חירון 5.0	777		908			-353
יבנה ש	11750		364	-200	-1.7	-411
ירדן א 0.1	1185		101			
כלל 50.0	1075		568			-893
כנור 0.1	406		700	-2	-0.5	-732
כנור א 0.5	410	שב				
כנור אפ	168		1596			-596
אגח 1	119.5		1740	-1	-0.8	-3485
מז השק ש	2361		527			-52
פמה א 0.1	7200		131			
פמה 0.5	4550		414			-521
פריון ב 2.5	11650		269			+81
קרדן 1.0	110		40858	-2	-1.8	-44922
קרדן 5.0	63		21287			
קרדן אפ	49		35531			-4927
קרדן אגח	105		18200			

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
גזית מ	265		100			-180
בזן ב' 5.0	13365	תב	96.5	-1485	- 10	-488

רשימה מקבילה

מסחר שרותים מלונאות מחשבים

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
הראל 1.0	1106	לב				
יסקל	231		1805	+8	+3.6	+4795
קונסורטיום 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
קונסורטיום 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
קונסורטיום אפ			—	הפסקת	מסחר	—
קפל 1.0	684	בה	610	-6	-0.9	-231
תבל	245		800			-1606
בני הדר	126		29679			-40996
בני הדר אפ 1	87.5		8234			-5234
החברה הישראלית	57.5		8500	-5	-4.2	-2755
כנס מד 1 ש	1666	תב	260.1	-185	10	-74.7
איכות מחשבים	413		773			-2837
רסה מכון 1.0	4050	בה	235	-177	-4.2	-258
רסה אפ	1054		1184	-30	-2.8	-1504
כלל מחשבים 1.0	4779	תב	164	-531	10	-218
משגב מחשבים 1.0	235		822	-12	-4.9	-1732
רשף	429		700			-808

נדל"ן בינוי חקלאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
אורן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אורן 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
אמבונים 1.0	616					
בן-יקר גת 1.0	3400		44			
רוזקר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
רוזקר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
עוד 3.0	1350	תב	2542	-150	- 10	-2524
רסקו מבכ'	1906	בה	240	-336	- 15	-357
רסקו רג	1559	בה	650	-16	- 1	-104
שמיר 5.0	769	תב	1400	-86	-10.1	-2350
שמיר אפ	246		780			-282
אגמים	1553	בה	605	+15	+ 1	+85
גולדפרוסט 1.0	1032	בה	170	-115	- 10	-376
גולדפרוסט 5.0	644	בה	672	-72	-10.1	-1032

תעשייה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
מים גליקר	253	לב				
סקופ 0.1	2740	בה	155	-280	-9.3	-603
סקופ 0.5	1354	תב	521	-140	-9.4	-245
תעש רהיטין 1.0	1750	תב	301	-150	-7.9	-301
אקסטון 5.0	1048	לב				
מודען 1.0	676	לב				
משאבות סלע	107		2080	-2	-1.8	-1500
מתכת מרום 1.0	70	בה	22792	-5	-9.7	-49819
מתכת מרום אפ	32		27528	+1	+3.2	+17353
אלקל	65	בה	4050	-7	-9.7	-30274
אלקל אפ 2	18		37467	-7	- 28	-120592
בר-און 1.0	3090		385			-88
בר-און 5.0	1818		1965			-3215
פרומאסטכס 1.0	5400		243	-150	-2.7	-4.5
פרומאסטכס 5.0	1645	תב	150	-160	-8.9	-142
מ.ל.ם. 1.0	985		[illegible]	-27	-8.7	-350
מ.ל.ם. 5.0	492		350			-30
אלרון-סק	174		2026	-5	-2.8	-8276
דקסל 1.0	2308		96	-48	- 2	-193
נקה כימיקל 1.0	3800		85			+30
ת.ג.ל. 1.0	1927	בב		-101	- 5	-670
ת.ג.ל. 5.0	1804	בב		-95	- 5	-1175
תגר א 5.0	7000		41			
אורדע פריגט	700		22	-5	-0.7	-863
סקבדיה 1.0	3338		826			
טלק	469					-2000
פז הג	398		1068	-2	-0.5	-5068
מאגרי טכנולוגיה	135		3299			-5686

השקעה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
אינקובה 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
איתם	299	תב	5000	+17	+ 6	+3990
איתם אפ	99		1000			
אמישר בב'	816		600			-323
אפיק 1.0	478	לב				-1080
אפיק 5.0	280	לב				
ישום החזקות	93	תב	24324	-10	-9.7	-27713
ישום אגח-אפ	92		11600	-2	-2.1	-24545
לנדקו 0.1	1316	לב				+9
לנדקו 0.5	342	לב				
פז השק ב 0.1	1949		121	-51	-2.6	-542
פז השק ב 0.5	1181	בב		-62	- 5	-29

חיפושי נפט

שם המניה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	ב־%	הצע/ביקוש
דלק נפט 1	1734		294	-30	-1.7	-413
דלק נפט 5	950		200	-30	-3.1	-76
דלק חיפ' אפ 2	110		8912			
פז חיפושי נפט	18100	תב	50	+1000	+5.9	+137
יואל 5.0	293		5738	+8	+ 1	+5774
יואל אפ	92		14999			-19740
מ.ג.ג. 1.0	3630		95	-158	- 4	-345
מ.ג.ג. 5.0	1820		670	-20	-1.1	-1125
פראיל ב 0.3	6790	תב	20	+489	+7.8	+53
נפטא ש	328		12450			-8923

משתנים

שם נייר ערך	[illegible]	[illegible]	[illegible]	שינוי יומי כללי	[illegible]
בנק בינלאומי 05	15957	5607	5578	-3.49	48
חבנה ש	37871	215	207	-0.46	6
כלל סחר	31144	397	388	-0.75	14
שופרסל ב 10.0	3492	8319	8348	-1.25	7
דלק ג ש	15401	1945	1901	-2.82	25
אפריקה 1.0	275	28349	27913	-2.5	7
אדרים 1.0	18997	852	830	-1.77	15
נכסים ובנין	5431	2289	2266	-2.01	16
הכשרת הישוב	522	56512	55793	-1.35	16
כלל בנין	12506	687	682	-0.24	5
עלית	658	11941	11760	- 1	7
פולגת ב 4	14001	561	552	-1.82	7
קפמנות פח 1.0	1268	3406	3389	-1.5	3
אלון 3.0	162	190484	186176	-0.5	22
כנע ש	5391	7173	7173		29
ים המלח	13504	2166	2166	-1.89	17
פרוכימים 10.0	33566	753	731	0.94	34
מפעלי נייר 10.0	114	257940	236644	-0.3	27
אמפות ב 0.1	935	12353	11948	- 1	2
כלל תעש 1.0	160132	206	208	1.48	27
אידיבי פתוח 2.8	4234	6093	5989	-1.01	19
אלון ש	12665	815	783	0.49	10
חברה לישראל 1.0	7209	3515	3419	0.75	37
דיסקונט השק ש	20349	1857	1783	0.49	39
כלל 10.0	21729	1056	1035		22

שערים בין־בנקאיים

אתמול, בצהריים, 21.1.1988 באירופה
מכירה מיידית (ספוט)

$ ארצות הברית	1.7960/1.7970	לין שטרלינג
מרקים גרמניים	1.6580/1.6590	ל־1$ ארה"ב
גולדנים הולנדיים	1.8645/1.8655	
פרנקים שווייצריים	1.3485/1.3495	
פרנקים בלגיים	34.69/34.72	
פרנקים צרפתיים	5.5960/5.6000	
לירות איטלקיות	1219.00/1220.00	
ינים יפאניים	127.15/127.25	
$ ארצות הברית	1.3446/1.3451	ליכדר.

שער הזהב $ 476.50 ארה"ב אונקיה להדרן מקביצה
מכירה עתידית (פורוורד)

	$/ליש"ט	מרק/$	פר"ש/$
1 ח'	1.7936/1.7947	1.3419/1.3431	1.6527/1.6539
3 ח'	1.7887/1.7900	1.3311/1.3325	1.6423/1.6436
6 ח'	1.7813/1.7828	1.3173/1.3190	1.6271/1.6286

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

מותנו ירידות השערים

מגמת ירידות השערים במניות החופשיות מותנה אתמול. המתווכים נטו לקלוט את ההיצעים בירידות מתונות. בתחילת המסחר עוד חששו בבורסה כי צפוי יום דומה לזה שהיה שלשום. אך עם תחילת המסחר התפוגגו חששות אלה, והחלק מניירות הערך אף נרשמו עליות שערים. קרנות הנאמנות פדו אתמול תעודות בהיקף של 6 מיליון דולר, ואלה מומנו על ידי האמצעים הזר־פשיים, או על ידי מכירות של חלק מניירות הערך בשוק. בקרן הנ־אמנות אתגר נרשם פדיון של כמי־ליון שקל, היקף נכסי הקרן נמוך כיום במקצת מ־30 מיליון שקל. קרנות הנאמנות ביצעו במהלך המסחר במשתנים "עיסקת קיזוז", קרי, מכירת חלק מניירות הערך על ידי קרן מסויימת, ורכישת אותן מניות על ידי קרנות סולידיות. תופעה זו שהיתה ייחודית בימים האחרונים לקרנות בנק הפועלים, אפיינה אתמול גם את "לאומי פיא". מגמת ירידות שערים חדה ביותר, נרשמה במניות הנסחרות במסגרת "הרשימה המקבילה". בחלק משמעותי ממניות אלה נרשמה ירידה של 10 אחוזים.

השבוע בבורסה עמד בסימן של ירידות שערים בכל ענפי המסחר בבורסה. מדד המניות השבועי בשוק ב־7.75 אחוזים. התירוץ הרווח לירידות היה המסקנות הצפויות של "ועדת ששינסקי". ואולם, נראה כי הסיבה למשבר אינה יכולה להתמצות במסקנות "ועדת ששינסקי" והיא מהותית יותר. לא מן הנמנע כי החל מהשבוע הבא תורגש בשוק המניות מגמת עליות שערים סלקטיביות. מחזור המסחר במניות חופשיות עלה אתמול במקצת. והסתכם ב־11.7 מיליון שקל.

	מדד יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	94.45	-0.31
כללי ללא בנקים	84.25	-0.67
מדד אג"ח כללי	100.96	-0.33
אג"ח צמוד מדד	100.95	-0.33
אג"ח צמוד מט"ח	101.39	-0.37

פעילות שיא בבינלאומי

היקף הפעילות במניית הבנק הבינלאומי, הגיע אתמול לשיא חדש; ומחזור המסחר הסתכם ב־895 אלף שקל. מכירות גדולות ביותר של מניות הבנק הורגשו מצד לאומי פיא, שיש לה החזקה מהותית במניה. הרוכשים היו נציגי קרנות הנאמנות האחרות המחזיקים במניה, כמו אילנות דיסקונט. יש לציין כי מכירות פיא מפתיעות במקצת, בהתחשב בערכו הכלכלי הגבוה יחסית של הבנק. היקף הפעילות בבנקאיות שבהסדר הצטמצם אתמול יחסית, נוכח הרגיעה בשוקי הכספים בעולם. מחזור המסחר ירד בהתאם, והסתכם ב־3.4 מיליון שקל.

תשואה שנתית דולרית ב־%

	פדיון אוק' 88	פדיון אוק' 89
בל"ל 0.1	12.83	8.82
הפועלים ש	13.05	8.85
אי.די.בי. רג	11.02	9.07
דיסקונט א	13.04	9.15
המזרחי ש	12.84	8.98

תיקונים "מבניים"

מניית לומיר 1 התחזקה 5 עלו ב־10 אחוזים, זאת לאחר ששלשום נסחק השער בשיעור דומה. בניירות ערך נוספים נרשמה אתמול עליית שער. ואולם, התמונה הרווחת אתמול היתה של ירידות שערים. מפלות בולטת הראויה לציון היתה במניות הנמנות עם קבוצת אייזנברג כמו קרור ספנות והספקה ועוד. במניית קרגל נרשמו מחזורי עתק, לאחר שהיצעים גדולים ביותר נקלטו בירידה מתונה ביחס של 2.6 אחוזים. יש לציין כי בימים האחרונים סיפקה מניית החברה היצעים בתמורה בספית האגודה ב־2 מיליון שקל.

פעילות בהשקעות דיסקונט

השקעות דיסקונט הינה אחת המניות שיכולה ללא ספק לזכות בתואר מניית השבוע. ההיצעים במניה, שהוזרמו בעיקר על ידי נציגי "לאומי פיא", נקלטו במחזורים גדולים, ככל הנראה עבור משקיעי חוץ. גם אתמול היה מחזור גדול במניה, ושערה עלה במחצית האחוז.

כתבי אופציה צונחים

גם אתמול כתבי האופציה ירדו בשיעורים חדים. כך היה בכתבי האופציה של חברת אלקול, מאיר עזרא, טופר, גל תעשיות ודיקוב. בניגוד לימים האחרונים, נסחר אתמול כתב האופציה של חברת דלק חיפושי נפט ללא שינוי שער. יום המסחר האחרון באופציה יהיה ב־4.2.88.

ביקוש של 122 מיליון שקל להנפקת בנק ישראל

הנפקת שתי סדרות של איגרות חוב צמודות מדד בהיקף של 30 מיליון שקל של בנק ישראל, הוכתרה אתמול בהצלחה, ולאיגרות נרשם ביקוש כולל של 122 מיליון שקל. העובדה שהאיגרות נמכרו בהרבה מעל למחירי המינימום, מעידה על צמאון השוק להנפקות חדשות. נזכיר כי בנק ישראל חדל בימים האחרונים מפעולות גיוס ההון בבורסה. בשוק המשני, נטו שערי איגרות החוב בכלל, ואוצרות הבנק בפרט, לרדת עד מחצית האחוז. מחזור המסחר גדל במקצת, והסתכם ב־13.4 מיליון שקל. היקף הפעי־לות במק"מ היה בצמצום יחסית, והסתכם ב־8.5 מיליון שקל.

הנפקה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
148	5	99.80	16.10
218	12	99.51	16.25
228	19	99.21	16.35
238	26	98.93	16.25
248	33	98.66	16.05
318	40	98.38	16.05
328	47	98.10	16.10
338	54	97.75	16.66
348	61	97.40	17.10
358	68	97.09	17.20
418	75	96.81	17.10
428	82	96.50	17.20
438	89	96.18	17.30
448	96	95.91	167.20
518	103	95.56	17.45
528	110	95.22	17.65
538	117	94.97	17.45
548	124	94.61	17.70
618	131	94.29	17.80
628	138	93.99	17.80

הודעות בורסה

- קונסורטיום מסרה כי היא בודקת אפשרות לרכישת מניותיהם של דני ביינקין ואברהם קינן בחברה בת העוסקת בתחום פעילות דומה לזה בה עוסקת החברה.
- אברהם זילברשיין רכש מחברת מודגנה בעיסקה מחוץ לבורסה 175 אלף ע.נ. מניות עיט 1 ו־350 אלף ע.נ. מניות עיט 5, בתמורה כספית של 306 אלף שקל.
- יורם אלרואי צבי ביגין ושלמה זיו מונו כחברי ועדה אקוסטיות החב־רת לנדקו השקעות. חיים רובשני הגיש התפטרותו מתפקיד דירקטור בחברה.
- כור החליטה למנות את יורם גלאור ושמאי טוטלמן (בהסכמתם) לתפקיד דירקטור מטעם הציבור בחברה.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יזומה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5123.05	5098.56	-21.95	-0.43
אבוקה	432.35	423.88	-2.39	-0.56
אגוז	260.90	255.93	-1.00	-0.39
אגם	102.82	100.80	-0.03	-0.03
אדיר	1710.91	1699.67	-9.02	-0.53
אודם	157.91	156.37	-1.58	-1.00
אופיר	160.43	159.39	-0.15	-0.09
אור	429.67	425.95	-0.56	-0.13
אורין	138.39	135.69	-0.32	-0.24
אורייל	287.58	285.46	-0.59	-0.21
אורן	802.03	786.48	-3.37	-0.43
אייל	5211.14	5110.56	-27.39	-0.53
איריס	5492.33	5372.29	-6.09	-0.11
איתן	771.02	761.42	-1.86	-0.24
אלון	646.59	633.50	-1.72	-0.27
אלמוג	678.46	670.17	-9.05	-1.33
אלכימס	98.78	96.41	-0.15	-0.16
אנ"ה	101.46	100.61	0.00	0.00
מניות	89.80	87.67	-0.40	-0.45
ארז	305.84	302.12	-1.68	-0.55
אש	135.48	132.51	-0.99	-0.74
אשל	190.42	186.71	-0.52	-0.28
אתגר	85.28	84.25	-0.55	-0.65
אתרוג	253.81	251.39	-0.76	-0.30
בדולח	155.75	154.29	-0.89	-0.57
ברוש	508.72	498.92	-2.60	-0.52
ברק	470.09	460.77	-1.70	-0.37
ברקת	314.89	312.65	-0.32	-0.10
גביש	1517.32	1507.48	-4.86	-0.32
גבע	113.80	112.12	-0.31	-0.28
[illegible]	448.80	448.62	-1.73	-0.36
גיא	103.05	101.52	-0.21	-0.21
גיל	3283.69	3219.76	-15.53	-0.48
גליה	647.79	639.87	-0.83	-0.13
דוכבן	342.73	339.38	-0.92	-0.27
דוכיפת	492.65	486.65	-1.49	-0.31
דולב	247.91	242.84	-0.45	-0.18
הדרך	1562.64	1533.92	-2.76	-0.18
דותן	268.30	263.39	-0.52	-0.20
דליה	591.25	581.28	-1.65	-0.28
דרור	329.18	323.14	-2.11	-0.65
דקל	354.18	347.45	-2.25	-0.64
הדס	379.38	375.96	-1.52	-0.40
הילה	405.27	402.50	-0.41	-0.10
ורד	556.34	547.11	-0.58	-0.11
זהבית	2209.84	2156.14	-20.75	-0.95
זוהר	108.93	107.32	-0.17	-0.16
זיו	134.09	132.11	-0.27	-0.20
זמיר	445.74	440.27	-2.89	-0.65
חוחית	161.05	158.88	-0.49	-0.31
חליפין	143.83	143.43	-0.20	-0.14
חלמיש	217.35	215.93	-0.40	-0.18
חן	149.41	149.11	-0.23	-0.15
טופז	112.62	111.59	-0.26	-0.23
טל	6352.51	6309.23	-8.91	-0.14
יובל	455.78	450.36	-1.54	-0.34
יהלום	163.65	162.11	-1.11	-0.68
יסודות	364.12	361.17	-0.41	-0.11
יערה	445.61	440.35	-0.86	-0.19
כוכב	298.68	295.03	-1.70	-0.57
כחל	131.82	130.22	-1.48	-1.12
כלנית	648.89	637.85	-1.53	-0.24
כספית	263.54	261.64	-0.42	-0.16
כרמל	144.74	142.38	-0.68	-0.48
כתר	1215.76	1198.61	-2.74	-0.23
להב	4781.50	4687.95	-25.04	-0.53
למשקיע	128.64	127.11	0.06	0.05
לפיד	355.12	348.15	-2.13	-0.61
לביא	1895.82	1881.54	-6.42	-0.34
לשם	377.56	375.07	-1.51	-0.40
מבחר	1373.90	1347.67	-2.02	-0.15
מבטח	3965.08	3930.23	-4.05	-0.10
מגן	256.08	252.42	-0.63	-0.25
מגוון	3731.28	3697.89	-4.89	-0.13
מור	1601.18	1578.49	-4.33	-0.27
מורן	867.59	859.33	-2.19	-0.25
[illegible]	25302.41	24915.89	-35.15	-0.14
[illegible]	1040.27	1020.35	-0.50	-0.05
מעוף	4523.02	4437.28	-20.37	-0.46
מעיין	772.09	757.79	-0.60	-0.08
מקשה	385.15	382.64	-0.64	-0.17
מרגלית	94.37	93.77	-0.70	-0.74
מרווח	125.21	124.74	0.02	0.02
מרום	1359.41	1334.02	-1.06	-0.08
נוגה	146.16	144.00	-0.42	-0.29
נסיך	268.77	266.96	-1.61	-0.60
נטע	468.02	460.70	-3.26	-0.70
נילי	139.96	137.93	-0.71	-0.51
סביון	659.81	648.53	-1.57	-0.24
סגולה	138.25	137.24	-0.41	-0.30
סלע	373.65	371.48	-0.50	-0.13
סנונית	533.47	526.95	-1.45	-0.27
סער	374.33	369.98	-1.07	-0.29
ספיר	176.48	176.02	-0.27	-0.15
עדיף	355.01	350.92	-0.83	-0.24
עידית	734.41	729.34	-4.47	-0.61
עידן	486.67	479.60	-0.28	-0.06
ענבר	113.55	112.56	-0.18	-0.16
ענת	2424.32	2405.98	-12.27	-0.51
עפרוני	500.00	493.93	-1.87	-0.38
ערמון	133.44	130.95	-0.34	-0.26
פיא	1571.71	1561.13	-9.14	-0.58
צבי	547.05	540.07	-6.17	-1.13
צופית	468.22	462.47	-2.44	-0.52
צוק	127.02	126.52	-0.18	-0.14
צמיד	1115.38	1107.11	-3.01	-0.27
צמיחה	520.80	513.27	-0.31	-0.06
צמרת	145.58	144.54	-0.18	-0.12
קלע	164.78	164.36	-0.91	-0.55
קשת	103.20	101.94	-0.25	-0.24
רונית	18048.94	17893.43	-117.88	-0.65
רימון	133.07	132.84	-0.24	-0.18
רקפת	863.79	849.78	-0.81	-0.10
רשף	414.71	409.29	-0.89	-0.22
שביט	451.90	446.50	-1.17	-0.26
שוהם	345.22	342.12	-1.26	-0.37
שחף	102.13	100.89	-1.29	-1.26
שירה	441.58	438.38	-1.58	-0.36
שמיר	404.44	401.80	-1.31	-0.32
שנהב	699.11	689.47	-3.69	-0.53
[illegible]	692.31	688.90	-2.93	-0.42
שקד	189.26	185.60	-0.59	-0.32
תאנה	242.09	239.84	-1.12	-0.46
תדהר	498.55	496.06	-2.63	-0.53
תירוש	549.63	542.95	-0.81	-0.15
תמנה	103.16	102.43	-0.19	-0.19
תמר	250.51	245.65	-1.02	-0.41
תפוח	197.06	195.75	-0.67	-0.34
תרשיש	115.06	114.34	-0.50	-0.44
תשרי	532.36	528.14	-2.21	-0.42

שערי איגרות החוב

4.25% שגיא

סדרה	שער	שינוי ב־%
4101	490.5	-5.5
4102	161.9	-0.8
4103	155.5	-0.8
4104	150.7	-0.8
4301	150.7	-0.8
4302	142.8	-0.5
4303	141.9	-0.5
4304	139.8	-0.5
4105	124.9	-0.8
4106	121.7	-0.8
4107	118.1	-0.8
4108	116	-0.8
4109	113.2	-0.4
4110	115	-0.4
4201	140.2	-0.5
4204	134.4	-0.4
4205	131.9	-0.5
4206	129.1	-0.5
4207	128.8	-0.5
4208	127.1	-0.5
4209	124.4	-0.5
4210	121.5	-0.5
4211	117.6	-0.5
4212	115.6	-0.6
4213	112.8	-0.6

3% מלוה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	43795	+ 20
3602	40381	+ 18
3603	37575	+ 17
3604	33639	- 290
3605	30709	- 274
3606	28934	- 266
3607	26891	- 102
3608	25450	- 101
3609	24720	- 97
3610	22486	- 51
3611	21729	- 51
3612	21105	- 31
3613	19679	- 87
3614	18894	- 86
3615	17445	- 82
3616	15955	- 105
3617	15180	+ 2
3618	14383	+ 1
3619	13187	- 19
3620	12426	- 33
3621	12077	+ 6
3622	10935	+ 5
3623	10271	+ 4
3624	9635	+ 5
3625	8805	+ 4
3626	8151	+ 4
3627	7607	+ 3
3628	6978	+ 5
3629	6540	+ 3
3630	6163	+ 5
3631	5664	+ 2
3632	5330	- 28
3633	5136	- 27
3634	4524	+ 5
3635	4279	+ 2
3636	4118	+ 2
3637	3868	+ 2
3638	3612	+ 2
3639	3307	+ 1
3640	2722	+ 1
3641	2360	+ 1
3642	2111	- 1
3643	1852	- 1
3644	1627	- 47
3645	1497	- 43

4.25% גליל

סדרה	שער	שינוי
3701	1285	+ 15
3702	958.3	-5.1
3703	859.9	+0.4
3704	756.8	+0.3
3751	401	+11.7
3752	155.2	-0.2
3753	149	-0.1
3901	143.3	-1.4
3902	136.5	-1.4
3903	135.6	-1.3
3904	133.4	-1.4
3754	134.6	-1.9
3755	133.6	-1.8
3756	129	-1.7
3757	126.6	-1.7
3758	125.7	-1.2
3759	125.4	-1.2
3760	121.7	-1.2
3761	119.1	-1.2
3762	116	-1.2
3763	112.5	-1.1
3764	110.8	-0.8
3765	108.1	-0.8
3766	109.9	-0.8
3791	114.1	-1.5
3792	112.1	-1.5
3826	137.8	-0.8
3827	135.2	-0.8
3828	130.6	-0.8
3829	128.1	-0.8
3830	126.4	-1.6
3831	126.1	-1.6
3832	124.4	-1.6
3833	121.8	-1.5
3834	118.6	-1.6

4% ,6% ,7% פיתוח (80% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3521	174200	+ 580
3522	167700	+ 499
3523	158400	+ 400
3524	157700	+ 200
3525	154800	+ 300
3526	154600	+ 200
3527	151200	--
3528	146700	+ 99
3529	147600	--
3530	142700	+ 99
3531	142701	--
3532	138501	--
3533	138100	--
3534	130600	+ 200
3535	130800	--
3536	130700	--
3537	131400	--
3538	123800	- 1280
3539	123300	- 500
3540	125080	- 1100
3541	119608	- 250
3542	118300	- 1000
3543	113700	- 300
3544	115800	+ 100
3545	110500	+ 200
3546	117000	--
3547	116800	--
3548	116700	--
3549	110500	--
3550	110401	--
3551	118500	+ 399
3552	101151	--
3553	108000	--
3554	100702	--
3555	100600	--
3556	96500	- 500
3557	96800	--
3558	96200	+ 300
3559	92849	--
3560	87600	+ 400
3561	87300	+ 100
3571	85800	--
3572	87500	+ 100
3573	87350	+ 200
3574	88531	--
3575	80200	- 300
3576	79874	--
3579	73651	--
3577	88905	--
3578	74580	+ 200
3580	68738	--
3581	62800	+ 192
3582	58000	- 236
3583	53899	--
3584	52254	+ 565
3585	51727	+ 561
3586	46442	+ 28
3588	46446	+ 20
3589	42413	+ 18
3587	46605	- 278
3591	42545	- 264
3592	43507	- 264
3593	42453	- 265
3590	42187	- 74
3595	40273	- 73
3594	40214	- 206

5% מלוה פיתוח (בריבית כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	171800	+ 700
2002	170400	--
2003	164400	--
2004	164950	--
2005	155200	+ 200
2006	155500	+ 200
2007	152200	--
2008	149600	--
2009	152400	+ 300
2010	152250	+ 500
2011	149150	+ 200
2012	147250	--
2013	148713	+ 15
2014	145700	--
2015	145000	--
2016	145500	--
2017	142400	+ 300
2018	141600	--
2019	141700	+ 700
2020	137400	+ 300
2021	136400	--
2022	130000	--
2023	129200	--
2024	121200	--
2025	121800	--
2026	122100	--
2027	117400	--
2028	116500	--
2029	110600	--
2030	113800	+ 3000
2031	107600	--
2032	108257	--
2033	105200	+ 380
2034	106200	--
2035	97500	+ 200
2036	97800	--
2037	97200	--
2038	92700	--
2039	89200	+ 200
2040	89500	--
2041	84900	+ 800
2051	84600	--
2052	77800	--
2053	81100	--
2055	73800	--
2054	81338	--
2056	73526	- 2274
2057	72000	--
2059	66827	--
2058	68579	- 2121
2060	71335	+ 2077
2061	44858	+ 19
2062	41030	+ 472
2063	39495	+ 382

צמודות זהב

סדרה	שער	שינוי
5 יוד	120.2	-5.5

רמון

סדרה	שער	שינוי
7006	196.6	-8.6
7007	181	-0.6
7008	172	-0.5
7009	166.7	-0.3
7010	158.7	-0.1
7011	149.9	--
7012	144.7	+0.1
7013	136.8	+0.3
7014	119.1	+0.3
7015	101.8	-0.7
7016	101.1	-0.7
7017	100.8	-0.7
7018	100.1	-0.7
7019	100.5	-0.8
7020	100.3	-0.8
7021	99.4	-0.7
7201	97.2	-0.8

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	13269	- 193
6102	8091	- 49
6103	7263	- 54
6104	6732	- 9
6105	6385	- 8
6106	6196	- 8
6107	5958	- 7
6108	4206	- 48
6109	4004	- 45
6110	3936	- 45
6111	3329	- 4
6112	3232	- 4
6113	2195	- 38
6151	853.1	+3.9
6152	817.8	+3.4
6153	708.6	+3.3
6154	696.3	+3.3
6155	443.2	- 6
6156	365.3	-0.5
6157	279.5	-0.4
6158	264.2	-0.3
6159	219.1	-0.5
6160	202.1	-3.2
6161	195	-3.1
6162	177.6	-3.6
6163	168	-0.2
6164	161.7	-0.2
6165	151.2	+1.3
6166	141.7	-1.3
6167	138.2	-1.3
6168	133.8	-1.3
6169	128.1	-1.9
6170	122	-0.2
6171	85.9	-1.1
6172	84.7	-1.1
6801	94.6	-0.2

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי
אל אפ	1491	- 30
אלביט	238.6	--
אלתא	1215	+ 3
אלסנס	2491	- 6
בורסק	1140	- 11
תגר 84	103.6	-0.6
תגר 85	391	--
חב הים	268	-2.8
דים הש	168.5	--
כור	162	--
כלל	460	--
מ"צמ ד	179	--
מ"צמ ם	239.2	--
מ"צמ "	268	--
רין	150.8	+2.9
טל מג	191.2	--
תיקים	268.9	-0.1

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי
ב.ל.ת.	152.2	--
דים הש	135.5	+0.2
כור	148.1	+0.1
כלל	184	-1.4
מן דים	150.9	-0.2
כשה מ	152.8	--
כשא מ	145.7	+0.2
כשא ם	134.9	-4.2
לאומי	141.5	-0.1

קורס
שיטת סילבה
יתקיים ב־1.2.88
טל. 03-299040 ,201240

חברה מסחרית גדולה
זקוקה למבנה מסחרי להשכרה
לתקופה ארוכה
המבנה ישמש למשרדים, תצוגה ואחסנה
מיקום — איזור תל־אביב
אפשרות לטעינה ופריקה של משאית
קוי טלפון, אספקת חשמל ותניה
נא לפנות לטלפון 03-5463714 למנחם או לדוד

לא מכרת
לא שילמת
בלוח העיר
קבלת מודעות
20.00-6.00 מ־
03-371261

תוך שעה אתה באמצע הקיץ!

תוך שעה במטוס (או מספר שעות באוטובוס) אתה מגיע לחופשת קיץ, שמש וים באילת. במלונות ישרוטל נותר מספר מצומצם של חדרים מ-28.1.88 עד 27.3.88, והאוירה כעת היא בינלאומית. המחירים כוללים אוטובוס הלוך ושוב, שיט וארוחת צהרים על היאכטה. לבעלי כרטיסי ויזה, ישראכרט, ודיינרס - 5 **תשלומים נוחים.**

מלון המלך שלמה

5 ימים **4** לילות באמצע השבוע (א'-ה')

רק **379** ש"ח

4 ימים **3** לילות בסוף השבוע (ה'-א')

רק **329** ש"ח

המחירים כוללים שיט, 10% הנחה במועדון הספורט, ואוטובוס הלוך ושוב.

מלון הלגונה החדשה

5 ימים **4** לילות באמצע השבוע (א'-ה')

רק **309** ש"ח

4 ימים **3** לילות בסוף השבוע (ה'-א')

רק **279** ש"ח

המחירים כוללים שיט, 10% הנחה במועדון הספורט, ואוטובוס הלוך ושוב.

מלון ספורט

5 ימים **4** לילות באמצע השבוע (א'-ה')

רק **309** ש"ח

4 ימים **3** לילות בסוף השבוע (ה'-א')

רק **279** ש"ח

המחירים כוללים שיט, 10% הנחה במועדון הספורט, ואוטובוס הלוך ושוב.

מלון חוף סט. טרופז

5 ימים **4** לילות באמצע השבוע (א'-ה')

רק **259** ש"ח

4 ימים **3** לילות בסוף השבוע (ה'-א')

רק **239** ש"ח

המחירים כוללים שיט, 10% הנחה במועדון הספורט, ואוטובוס הלוך ושוב.

5 תשלומים נוחים:

לבעלי כרטיסי ויזה, ישראכרט, ודיינרס - 5 תשלומים דולריים שווים.

VISA

ויזה יותר טוב מכסף.

ישראכרט ידידי

לידיעתך:

- התשלומים צמודים לשער הדולר היציג ביום התשלום.
- המחירים לאדם בחדר זוגי, על בסיס לינה וארוחת בוקר.
- תוספת לחדר ליחיד.
- חדרים הצפוים לבריכה - בתוספת מחיר.
- ילד אחד עד גיל 12 בחדר הורים - 30% הנחה.

הצעה מיוחדת:

אפשר גם לטוס!

תמורת תוספת של 120 ש"ח (באמצע השבוע) או 135 ש"ח בסוף השבוע, ניתן לטוס לאילת הלוך ושוב - בטיסת ארקיע.

כיצד נרשמים ?

מחייגים בכל יום עד **19.00** וביום ו' עד **13.00** למחלקת ההזמנות של ישרוטל,

טל. 03-664252-5

קבלת קהל במשרדינו, רח' המרד 29 בית תעשיינים ת"א, עד השעה 18:00 בלבד,

ניתן להרשם גם ב:

ארקיע, סניף ראשי, 03-5412222 ובכל סניפי ארקיע בארץ.

קל, סניף ראשי, 03-450359, 03-5448083 ובכל סניפי קל בארץ.

צ.ב.ר, סניף ראשי, 03-5102080, 03-662621 ובכל סניפי צ.ב.ר בארץ.

אגד תיור, סניף ראשי, 03-242271-6 ובכל סניפי אגד תיור בארץ.

או אצל סוכן הנסיעות שלך.

באומן-בר-רבנר

מלונות ישרוטל. "החופשה החדשה".

סט טרופז אילת | ספורט אילת | לגונה אילת | המלך שלמה אילת

ישרוטל

ניהול מלונות בע"מ

רח' המרד 29 בית התעשיינים ת"א.

صورة عن الاصل

חדשות פנים

בני משפחת הנרצח ממגדל העמק:

"חשודים בפרשת רצח פלאח לא נחקרו כנדרש בגלל ידידותם עם השוטרים"

"אנחנו וחוקרי המשטרה יודעים מי הרוצח, אך החקירה לא מוצתה בגלל הזנחה ותקלות" • המשטרה: הצוות החוקר פעל ללא דופי

מאת ראובן שפירא, כתב "הארץ"

שנתיים ושלושה חודשים לאחר שנרצח בירייה כדור 9 מ"מ בשדות קיבוץ שריד חיים פלאח, תושב מגדל העמק, נבצאת החקירה המשטרתית במבוי סתום. בני משפחתו של פלאח טוענים: אנחנו וגם חוקרי המשטרה יודעים מי הרוצח, אבל החקירה המשטרתית נוהלה שלא כיאות, היו בה טעויות מכל מיני סוגים, הזנחה ותקלות שגרמו לכך שהחקירה לא מוצתה והמשטרה לא הצליחה להביא ראיות נגד החשודים ברציחת חיים פלאח. אף שכל המידע וכל הסימנים שבידי בני המשפחה והמשטרה מובילים אל החשוד העיקרי, שהוא, לדעתם, תושב מגדל העמק.

בני משפחת פלאח שטחו בפני סופר "הארץ" את כל הידוע להם בפרשת הרצח והחקירה המשטרתית. הם ציינו את שם החשוד המרכזי, את המניעים לרצח ואת הראיות הנסיבתיות הידועות להם ולמשטרה. הם העלו חשדות להסתרת מידע חיוני בפרשה על ידי דמות שהיתה קרובה לנרצח חיים פלאח, וטענו כי המשטרה אינה מוכנה לשמוע אותם ברצינות. מרבית בני המשפחה עולה חשד, הידוע גם למשטרה ושנחקר על ידה בשעתו, כי חיים פלאח נרצח על רקע סכסוך אישי בינו לבין אדם מסויים ולא על רקע חבלני, כפי שסברה המשטרה תחילה. המשטרה אכבם חקרה גם בכיוון זה ועצרה בשעתו מספר חשודים, שאחד מהם ישב במעצר כחודש וחצי. אך בני משפחת פלאח טוענים כי חוקרי המשטרה נכשלו בחקירה ובאיסוף ראיות, בין השאר בגלל שבתחילת החקירה נעשו טעויות קשות ומהלכים בלתי נכונים, שגרמו נזקים בלתי הפיכים לחקירה. עוד טוענים בני המשפחה כי אחדים מהחשודים והאנשים שהיו צריכים להחקר בקשר לחשד הרצח לא נחקרו כפי שצריך מסיבות שונות, בין השאר בגלל היכרות אישית של חוקרי המשטרה המקומיים לבין הנחקרים וקשרי ידידות ביניהם.

חיים פלאח נורה ממארב ביום שישי 4 באוקטובר 1985 בעת שרכב על סוסתו כהרגלו בשדות עמק יזרעאל. פלאח נורה בראשו מטווח קצר. המשטרה חקרה בכיוון של רצח על רקע חבלני. אך בעקבות שידור המקרה בתכנית ב"שידור חוקר" בטלוויזיה לפני כשנה, הגיע למשטרה מידע שניתב את החקירה לכיוון פלילי ונעצרו חשודים אחדים ממגדל העמק. החשד התחזק לאחר שהתברר שאחד החשודים החליף זמן קצר לאחר הרצח אקדח שהיה ברשותו.

בני משפחת פלאח דורשים שיוקם צוות חקירה חדש וכי החקירה תועבר לידי היחידה הארצית לחקירות פשעים של המשטרה, שאנשיה התמחו בחקירות מקרי רצח מסובכים ובפיענוח, גם לאחר שנים, של מקרי רצח שלא פוענחו על ידי יחידות המשטרה המקומיות. הם פנו באחרונה במכתבים לשר המשטרה ולמפכ"ל בדרישה להעביר את החקירה ליחידה הארצית. בני המשפחה טוענים, בין השאר, כי החקירה אינה מועברת ליחידה ארצית ולא מוקם צוות חקירה חדש, שלדעתם יוכל להגיע לראיות נגד החשודים רק בגלל מלחמות יוקרה במשטרה בין היחידות המקומיות ליחידות הארציות.

דובר המשטרה אמר בתגובה: "המשטרה לא נוהגת להרחיב את הדיבור בנושאים הנתונים בחקירה. החקירה בענין רצח פלאח מתנהלת על ידי צוות חקירה מיוחד". עוד אמר כי "יש שיקולים ענייניים מקצועיים מתי חקירה מתנהלת בידי היחידה הארצית לחקירות פשעים, ומתי על ידי צוותי חקירה מקומיים. לא כאן המקום לפרט את השיקולים. החקירה על ידי צוות החקירה המקומי במקרה זה היתה ללא דופי ואין מקום בשלב זה להחליף את הצוות הזה".

עדות ראיה /איתן רבין

50 אלף איש נכחו בהילולה המסורתית לזכר באבא סאלי

בין המשתתפים שמיר, לוי והמר • חבר מועצת נתיבות קיבל זיכיון לדוכן מכירה ומסרו ל"כך" לצורכי תעמולה

מארגני ההילולה המסורתית לזכרו של הבאבא סאלי בנתיבות התאכזבו אתמול לראות, כי להילולה הגיעו כ־50 אלף חוגגים בלבד, וזאת בניגוד לציפיותיהם כי יגיעו כ־300 אלף. המארגנים התנחמו בנוכחותם של ראש הממשלה, יצחק שמיר, והשרים דוד לוי וזבולון המר. שמיר התקבל במטר סוכריות ויללות שמחה, ואחד החוגגים מהקהל צעק לעברו: "אתה יודע, כאן זה המעוז של הליכוד". במחיאות כפיים סוערות ויללות שמחה נוספות זכה ראש הממשלה, כאשר שיבח את העדה המרוקאית.

גם אורחים מחו"ל הגיעו אתמול, ביניהם אנשי העמותה של הבאבא סאלי מקנדה, מצרפת ומדינות אחרות. כולם ישבו בשולחן הנשיאות. הטכס עצמו החל בשעות הצהריים ונמשך כשעה ומחצה.

בהילולה הושקעו 6-3 מיליון שקל וכביש מיוחד הוכשר לאנשים חשובים ביותר, שהגיעו עם מכוניותיהם עד לשולחן הנשיאות. כבר בשעות הבוקר המוקדמות הגיעו אלפי החוגגים לרחבת ההילולה בעיירה נתיבות והחלו להקים אוהלים ולפרוק את הסלים עם מצרכי המזון הרבים. גם השנה לא נפקד המנגלים וריח הקבב והשישליק היה באוויר.

השנה החליטה המועצה המקומית נתיבות לעשות קצת סדר בתחום המסחר. והיא נתנה זכיונות לכ־130 דוכנים למימכר תשמישי קדושה ודברי מאכל. אך אתמול הסתבר, כי גם תנועת "כך" קפצה על המציאה ובמקום הוקם דוכן של התנועה לצרכי תעמולה.

סגן ראש המועצה אמר, כי חבר מועצה הוא שקיבל את הזיכיון לדוכן והעביר אותו לפעילי "כך".

בכל רחבת ההילולה עברו סוחרים ומכרו את מרכולתם ועשרות רבנים וצעירי ישיבות אירחו את האנשים והתרימו אותם. לרגל האירוע השקיעה העמותה של הבאבא סאלי כ־350 אלף דולר בהכפלת שטח אזור הקבר וכן בבניית בית כנסת, שנחנך אתמול בערב.

בעיירה נתיבות עמלו קשה כ־500 שוטרים ואנשי כוחות הביטחון, שלא איפשרו לכלי רכב להיכנס לתוך הרחבה בזמן ההילולה.

ההילולה השנה היא לציון ארבע שנים למותו של הצדיק הבאבא סאלי. במהלך ההילולה נתרמו כספים רבים, והיו כאלה שביקשו להחזיק ספרי תורה ותמורות ואת תרמו כספים רבים.

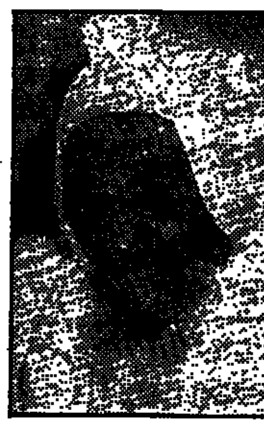

באבא סאלי

אושר פרסום ספרו של טמיר על התקופה בה שירת בצה"ל

בעקבות ערעור פרס על החלטת ועדת השרים למתן היתרים פרסומיים לאסור את הפרסום

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

בתום מחלוקת ממושכת בין מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, לבין שר המשפטים, אברהם שריר, אישרה השבוע ועדת השרים למתן היתרים פרסומיים את הופעת הספר "עדות למלחמה ולשלום", שכתב מנכ"ל משרד החוץ, אברהם טמיר.

בדיון שקיימה ועדת השרים בראשות שר המשפטים, אברהם שריר, בה חברים גם השרים פרס, רבין ומודעי, הוחלט לפני חודשים ספורים, שלא להתיר את פרסום ספרו של טמיר, העוסק בתקופה בה שירת כאלוף בצה"ל וכראש היחידה לבטחון לאומי, משום שעל פי הקריטריונים שנקבעו ע"י הוועדה, אין היא מתירה פרסום ספריהם של עובדי מדינה, כל עוד הם משמשים כעובדי מדינה. אולם שר החוץ, שמעון פרס, ערער על ההחלטה וביקש להתיר את פרסום הספר.

יו"ר הוועדה, השר שריר, ביקש מהיועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, להכין חוות דעת בנושא זה. בחוות דעתו קבע חריש, כי העקרון שנקבע שלא להתיר פרסום ספריהם של עובדי מדינה, כל עוד הם מכהנים בתפקיד רשמי, צריך להישמר, אבל לאור העובדה שטמיר היה פרק זמן מסויים מחוץ לשירות המדינה (בתקופה שבין שחרורו מצה"ל ומינויו למנכ"ל משרד ראש הממשלה) ובתקופה זו הוא התחייב בפני גורמי חוץ לפרסם את הספר, לא ייתכן שהממשלה תתן יד להפרת אמונים ולכן הוא ממליץ להיענות לבקשתו של טמיר ולאשר את הספר לפרסום.

בישיבת ועדת השרים השבוע תמכו פרס, רבין (שהסתייג בזמנו ממתן אישור לפרסום הספר) ומודעי (הגם שהשמיע בישיבה דברי ביקורת על כך שהדבר עלול לעודד השר של פרוטקציוניזם) בעד פרסום הספר, ורק שר המשפטים, אברהם שריר, הצביע נגד הפרסום, משום שלדעתו על הוועדה לפעול על פי הקריטריונים שקבעה ולא לסטות מהם.

המשכים מעמוד 1

ארה"ב מגנה

(סוף מעמוד 1)

הרב באלות ובמכות יבשות בהם עושים שימוש שוטרי מג"ב וחיילי צה"ל. גורמים אמריקאים מסרו כי במימשל מתגבשת יותר ויותר התחושה כי ישראל מאבדת את השליטה על הנעשה בשטחים ולפיכך "היא עלולה להגיע למצב בו השימוש באמצעים אלימים יהפוך למדיניות ראציונלית".

גורמים אלה ציינו בהרגשה גם את הדאגה בקרב יהדות ארה"ב אשר מוצאת עצמה נבוכה ובלתי מסוגלת להגן על מדיניותה של ישראל. חשש זה קיבל השבוע גיבוי גם מפי נציגים ישראליים בכירים שאמרו כי גורמים ידידותיים לישראל "מגלים פחות התלהבות לפעול ולהסביר את עמדותיה של ישראל".

רחשת שמועות

בינתיים מתפתחת בוואשינגטון רחשת שמועות על אפשרות לחידוש הפעילות הדיפלומטית האמריקאית. אך לפי מקורות אין בידי המימשל כל תוכנית או הצעה קונקרטית באשר לאפשרות לעשות דבר מה במצב הנתון. מאמץ מיוחד מוקדש עם זאת כדי לבדוק אם המלך חוסיין ממשיך עדיין לדבוק בעקרונות הבסיסיים שאומצו על ידו בשנה שעברה והנשיא מובארק המגיע לכאן בשבוע הבא יתבקש על ידי הנשיא רייגן להפעיל יוזמה ערבית מחודשת כדי לנסות ולהעלות מחדש את תהליך השלום לפסים של מו"מ במקום "לתת לנערי הרחוב לקבוע את המדיניות".

שגריר ישראל בוואשינגטון משה ארד נפגש אתמול עם ראשי רשתות הטלוויזיה כדי להסביר את מדיניותה של ישראל בשטחים ולתדרך את ראשי הרשתות ואת הכתבים הראשיים בצעדים האחרונים בהם נוקט הצבא. ארד הגיש את מחאתו לנשיא רשת הטלוויזיה אי.בי.סי. על הכתבה שפורסמה ביום שני בה תוארה ישראל כבבואה של דרום אפריקה.

רגיעה יחסית

אתמול היתה רגיעה יחסית במתחות בגדה המערבית, ברצועת עזה ובמזרח־ירושלים. אך מקורות בצה"ל ובמשטרת ירושלים מעריכים כי ישנה אפשרות סבירה ביותר, שהיום שוב יוחמרו המהומות, ויתקיימו הפגנות אלימות במוקדים שונים בשטחים, בסיום תפילות יום השישי במסגדים. יום שישי זה, כמו יום ו' שעבר, הוכרז "יום ההלל הפלשתיני".

המשטרה תיערך אפוא בכוחות גדולים סביב הר הבית, וצה"ל ייערך לקדם אפשרות של קיום הפגנות בגדה וברצועה.

מקור צבאי אמר אתמול בשיחת רקע עם כתבים, כי להערכתו ישנה ירידה מתונה בהיקף הכללי של תופעות האי־שקט בגדה המערבית, וייחס את הדבר במידה רבה ליד הקשה שכוחות הביטחון מפעילים בימים האחרונים במוקדים בעייתיים בגדה, בעיקר במחנות הפליטים. הוא התייחס במיוחד להוראות שניתנו לחיילי צה"ל להפעיל כוח פיזי נגד תושבים שייתפסו מפירים להוראות שניתנו לחיילי צה"ל להפעיל כוח פיזי נגד תושבים שייתפסו מפירים את הסדר הציבורי, או נגד מי שיתנגד [illegible] ההילולך שהפגינו תושבים בשטחים בכוחו וביכולת ההרתעה של צה"ל.

המקור אמר כי שלטונות הביטחון החליטו על מדיניות זו "כדי שאנשים יפחדו מהצבא, וכדי שביום אחד נוכל להוציא את רוב היחידות מהשטח, כאשר האנשים יזכרו וידעו". לדברי המקור הצבאי, חיילים בשטחים חשו עד כה כבולי ידיים. "אני לא נותן להם להשתמש בנשק שבו אני מצייד אותם, האמצעים ההכרחיים והאימונים שלהם מוגבלים, ובו בזמן אני דורש מהם את ביצוע המשימות. זאת בשעה שאנשים פוגעים בכבודם, מאיימים עליהם, ואינם נענים להוראותיהם". "זה לא מצב שנהגיתי להגיע אליו. אאבל אם כדי להחזיר לכאן את ההרתעה של צה"ל, את השפיות ואת הסדר צריך להשתמש בכוח, נעשה את זה עם כל הצער והכאב". המקור הוסיף בהקשר זה כי מאז הוחלה אכיפתה של המדיניות החדשה, יש לחיילי צה"ל בשטח מידה רבה יותר של ביטחון עצמי.

סגר ממושך על כפר

המקור הצבאי הצביע על תופעה של השתתפות כפרים נידחים בהפגנות ובהפרות הסדר, האמר כי במקרים כאלה יש כוונה לנקוט אמצעי של נבקט בעבר: הטלת סגר ממושך על הכפר. התושבים יוכלו לנוע בחופשיות בתוך הכפר. אך לא יותר להם לצאת את תחומיו. יצויין כי כרגע נמצאים שני כפרים במצב של סגר: מזרעה א־שרקיה דרומית לשכם והכפר סעיר שליד חברון.

בתשובה לשאלה, אמר המקור הצבאי כי אלוף פיקוד המרכז, עמרם מיצנע, לא חתם עד כה על אף צו חירום, המאפשר למשטרת ירושלים להטיל עוצר בשכונות ערביות או בכפרים ערביים שבתחום השיפוט של ירושלים. "ייתכן שהמשטרה תדרוש לצווים כאלה, שהאלוף מיצנע צריך לחתום עליהם, וכאשר הוא יתבקש לעשות זאת, הרי שיינתן את התשובה למשטרה". המקור אישר כי עקרונית, הוגר על שימוש בצווים כאלה.

במזרח־ירושלים נמשכה אתמול שביתת המסחר הכללית, זו היום ה־13 ברציפות, והיום ה־40 לסיכסוך. בעיריית ירושלים ובמשטרה מקיימים דיונים בדברים הדרכים הרצויות להתמודד עם השביתה המתמשכת. אך עדיין נראה כי אין כוונה לפתוח בכוח את החנויות, כפי שצה"ל עושה בשטחים.

הפגנות ותקריות של יידוי אבנים באיזור ירושלים, אירעו במחנה הפליטים שועפאט, בכפר אבו־דיס, ובענתות. על אוטובוס אגד שנסע ליד מחנה שועפאט הושלכה אבן. איש לא נפגע ונגרם נזק קל לאוטובוס.

כרוז הג'יהאד בירושלים

כרוז בחתימת ה"ג'יהאד האיסלאמי", שהופץ אתמול במזרח־ירושלים, מעורר דאגה בקרב רשויות הביטחון. הכרוז מודיע כי יוטל "עונש מוות" על כל משתפי הפעולה עם ישראל, ועל כל מי שמכר את ביתו או את אדמתו ליהודים. בין היתר מוזכר שמו של האדם שמכר את ביתו לשר אריאל שרון, שמותיהם של מספר שוטרים במשטרת ירושלים, ושמותיהם של מספר תושבי מזרח העיר, המוכרים כמי שמשתפים פעולה עם רשויות הביטחון הישראליות. כרוז זה קורא גם להשמד ה"אינתיפאדה" (התקוממות) של תושבי השטחים, ולדבקות בית האיסלאם.

שקט יחסי ברצועה

ברצועת עזה שרר אתמול שקט יחסי למעט הפרות סדר קלות במחנה הפליטים ג'יבליה. יחד עם זאת בכל עדי הרצועה היתה שביתת מסחר חלקית וחיילי צה"ל אילצו סוחרים בעיר עזה לפתוח את חנויותיהם. הסוחרים פתחו את החנויות כשהחיילים הלכו מהמקום הם סגרו שוב את חנויותיהם. בשלושה מחנות פליטים רפיח, דיר אל־בלח ושאטי הוסר אתמול העוצר לפרקי זמן לאפשר לתושבים להצטייד במזון.

במספר מחנות פליטים יצאו מאות פועלים לעבודה בישראל בשעות הבוקר המוקדמות. גם בתי הספר היסודיים נפתחו אתמול לילדים ובתוך ימים יש מגמה לפתוח גם את בתי הספר התיכוניים.

אמצעים חדשים

צה"ל הגדיר את הצורך המבצעי לאמצעים חדשים להתמודדות עם הפגנות בשטחים. ההגדרות נמסרו לנציגי תעשיות בטחוניות, על מנת שאלו ימצאו את הפתרונות הטכניים. נציגיהן של התע"ש, התע"א, רפאל, אלביט ותדיראן קיבלו לידיהם את הדרישות המבצעיות של צה"ל, ובתוך זמן קצר יציגו בפני הצבא את הכוונים הראשוניים של פיתוח האמצעים.

צה"ל יקים צוותי חשיבה שידונו את נושא פיתוח האמצעים החדשים. האלה ילוו את שלבי הפיתוח והייצור במפעלים שייבחרו לצורך זה. הכוונה היא לפתח אמצעים מתוחכמים, שישחררו ככל האפשר את החיילים מהצורך בחיכוך האלים עם המפגינים ומפירי הסדר.

בינתיים ממשיך הייצור המוגבר של האמצעים הקיימים לפיזור הפגנות.

בתע"ש מייצרים מדי יום רבבות כדורי גומי, ומפעלים אחרים עוסקים בייצור רימוני גז, אלות ומגינים.

לחץ על חריש

(סוף מעמוד 1)

החקירות של המשטרה, הציע מאשם שתכבל לדין שוחד לאחד השופטים. על פי אחת העדויות נראה הנאשם בעת שנכנס ללשכתו של השופט שבידו כסף מזומן. כן נודע שבמהלך חקירתה המשטרה של המשטרה נחקר גם נשיא של בית משפט שלום באזור המרכז שהיו נגדו חשדות, אולם בחקירה התברר שהחשדות נטולות כל בסיס.

שיחות היום בבתי המשפט

הידיעה הבלעדית שפורסמה אתמול ב"הארץ" על החשדות נגד שישה השופטים, היתה אתמול לשיחות היום בבתי המשפט והמשרד המשפטים. בשיחות אישיות הביעו שופטים חשש כבר שהפרשה תגרום נזק חמור לתדמיתה של מערכת בתי המשפט ותפגע באמון שהציבור רוכש למערכת המשפטית.

שר המשפטים אברהם שריר עומד לכנס ביום ראשון את מנהל בתי המשפט השופט אריה הגר וצמרת הנהלת בתי המשפט כדי לדון הנקיטת צעדים כדי שהמערכת תוכל להמשיך בפעילות תקינה למרות הערעורים העוברים עליה.

במקביל נקט שר המשפטים, מאז נמסרו לו פרטי הפרשה, בשורה של צעדים מנהליים שמגמתם להכניס בתופעות כאלה לא ישנו בעתיד. בין השאר הוא פנה אל נציב שירות המדינה מאיר גבאי בדרישה לבדוק [illegible] במערכת בתי המשפט.

לפי חוק השופטים רק היועץ המשפטי לממשלה רשאי להגיש תביעה פלילית נגד שופט. החוק קובע כי משפטו של שופט החשוד בפלילים יתנהל בפני הרכב של שלושה שופטים. כן קובע החוק כי שר המשפטים רשאי להגיש לבית הדין המשמעתי של השופטים קובלנה נגד שופט אם הוכח שנהג שלא כהלכה במילוי תפקידו, התנהג באופן שאינו הולם את מעמדו של שופט, הורשע על עבירה שבנסיבות הענין יש בה משום קלון. בית הדין למשמעת המתמנה על ידי נשיא בית המשפט העליון, מורכב משלושה או חמישה שופטים מרביתם שופטי בית המשפט העליון. לבית הדין יש כל הסמכויות שיש לבית משפט מחוזי בענין פלילי. אם מוצא בית הדין שאין השופט ראוי להמשיך בתפקידו, על שר המשפטים להביא את מסקנת בית הדין למשמעת לאישורו של נשיא המדינה, שרק הוא מוסמך להעביר את השופט מכהונתו. עם הגשת תביעה פלילית או קובלנה נגד שופט רשאי נשיא בית המשפט העליון להשעותו מעבודתו לתקופה כפי שימצא לנכון.

חקירת המשטרה המתנהלת בפיקוחו הישיר של ראש אגף החקירות שמעון סביר והאלכס איש־שלום, נעשית בתיאום מלא עם המשנה לפרקליט המדינה דורית ביניש ופרקליטת מחוז המרכז עדנה ארבל. [illegible] משפט השלום בת"א, אברהם שלאי.

נפטר ישעיהו אברך

(עז). ישעיהו אברך, חתן פרס ישראל לעתונות בתחום המסאה, [illegible]

ארונו יוצב בבית הוועד הפועל של ההסתדרות ביום ו' בשעה 1100 לפני הצהריים ומשם תצא הלוויה לבית העלמין בקריית־שאול.

ישעיהו אברך היה פובליציסט נודע במשך עשרות שנים ופירסם מאות מאמרים ומסות בשמות העט "יותם" ו"יואב".

המנוח נולד ברוסיה ב־1916 וסיים את הגימנסיה "תרבות" בפולין.

ב־1935 עלה לארץ והתיישב בקיבוץ מרחביה. בשנים 1943 עד 1945 שירת בבריגדות העבריות בצבא הבריטי במלחמת העולם השניה. היה חבר ב"הגנה" ועם הקמת המדינה היה קצין חינוך של פיקוד מרכז בצה"ל.

ב־1949 נתמנה כמנכ"ל הראשון של משרד החינוך ואחר כך כיהן כראש אגף התרבות. שנים רבות מילא תפקידים מרכזיים בהסתדרות. היה חבר הוועדה המרכזת, מייסד המחלקה להשכלה גבוהה, חבר מועצת המנהלים של "עם עובד". כן היה מיוזמי מפעל התיאטרון למעברות. פעל למען הקמת המכון לחקר עבודה באוניברסיטה העברית והחוג ללימודי עבודה באוניברסיטת ת"א.

אברך היה חבר מערכת העתון "דבר" ופרסם מאות מאמרים בטור בשם "מפנקס הזמן". כן פירסם מסות במוספים לספרות ובכתבי עת. נודע גם בשמות העט "אוהד" ו"גיא".

מבחר מסותיו הופיע בספר "פרקי יותם" שזכה בפרס. כן תירגם ספרים שונים, ביניהם "הקיסר הרבי" מאת ולכן שניאור, מונוגרפיה על שלום אש מאת יצחק טורקוב, ו"השועל והענבים" על פי משלי אזופוס.

ב־1985 קיבל את "פרס סוקולוב" לעתונות של עיריית ת"א על כתיבתו הפובליציסטית. ב־1986 קיבל את פרס ישראל לעתונות בתחום המסאות יחד עם שלום רוזנפלד ז"ל. היה עמית חוקר בפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטת חיפה. כן היה עורך ספריית "עדות".

זכו בפיס

בהגרלת רב־פיס של מפעל הפיס מס. 03/88 שהתקיימה ביום 21/01/88 זכו הכרטיסים הבאים:

ב"וילה + וולבו" זכה המספר 385696

בסך "10,000.00 ש"ח זכו המספרים: 051756; 319336; 366632; 392056; 483552; 502981; 515780; 764809.

בסך "1,000.00 ש"ח זכו המספרים:

008689	002045	008648
059186	051866	051946
085876	060506	079115
137914	104757	121851
186245	173149	173559
256767	197386	234996
307283	274249	295052
327689	309488	313748
392878	330575	377568
411240	408330	409335
442696	433797	434457
	481838	514248

520741	533423	572950
582551	582923	598613
620307	624726	626578
637741	651649	655097
661168	671749	674001
686719	697762	729921
739860	741108	759201
783794	784534	785805
802812	826500	836608
863390		
879435		

בסך "200.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 0076; 0433; 3866; 9030.

בסך "100.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 140; 949.

בסך "25.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 139; 170; 200; 532.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 3; 7; 8. זכו בסך של 2.50 ש"ח

הבימה התיאטרון הלאומי | הארץ עיתון לאנשים חושבים

עיריית תל־אביב יפו
מקיימים בשבת 30.1.88 ב־11.00
מוספשבת

בהשתתפות:
- ראש עיריית תל־אביב־יפו – **שלמה להט**
- **נתן שחם** – עם קבלת פרס ביאליק על ספרו "רביעיית רוזנדורף"
- **דויד שיץ** – עם הופעת ספרו "שושן לבן, שושן אדום"
- הסקסופוניסט **פטר ורטהיימר**
- בריחת סידן מהעצמות ואיך להתמודד עימה, עם ד"ר **יוסי מרגוליס** ורעיה **שטיינברג** מהמכון הירושלמי לאוסטאופורוזיס
- **אלכס אנסקי** – "ברוורס"
- שינויים אפשריים

מנחה: מיכאל הנדלזלץ

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'-ה'. אין מכירת כרטיסים במקום בשבת. דמי כניסה: –.10 ש"ח. הנחה 50% למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.

הארוע באדיבות
כתר בית היוצר לספר הטוב

חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

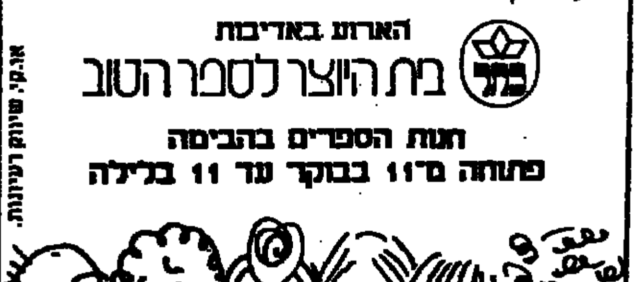

או שאתה מזריק לו
או שאתה "מיישן" אותו

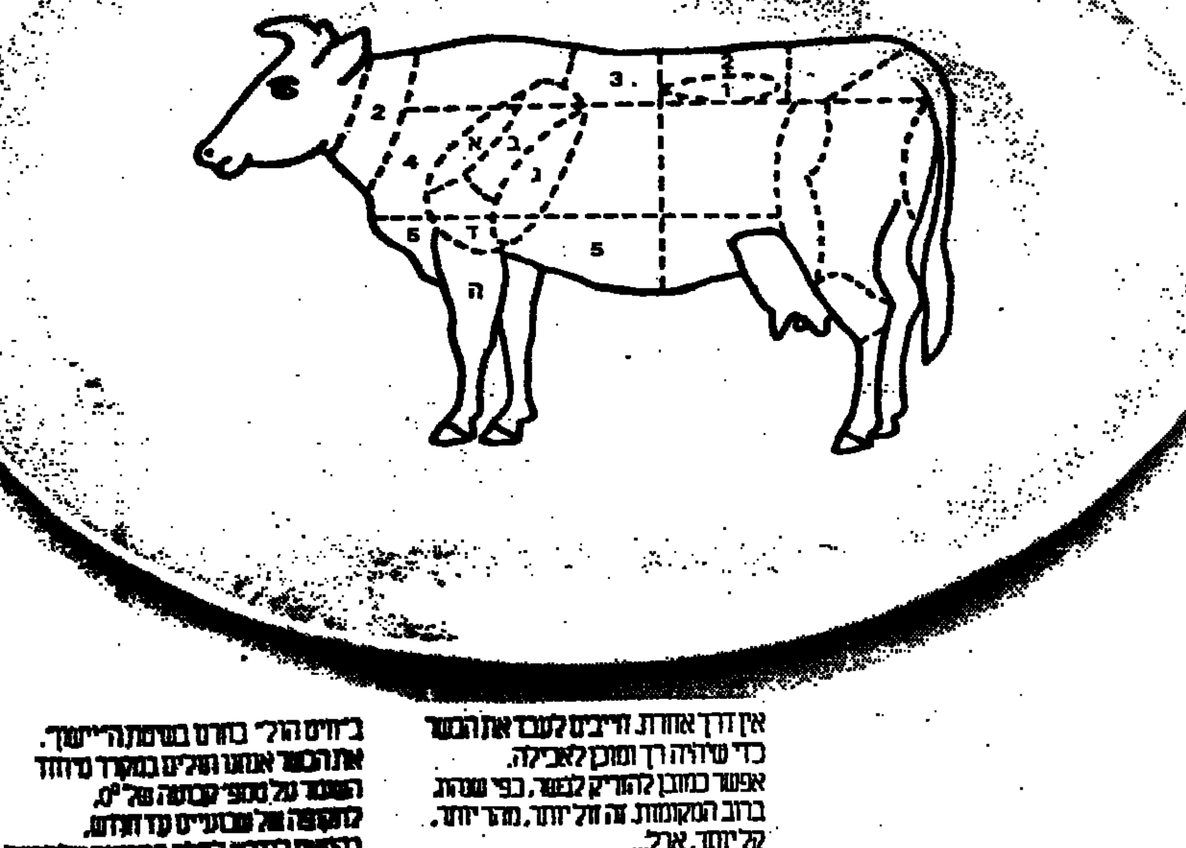

אין דרך אחרת. חייבים לעבד את הבשר כדי שיהיה רך ומוכן לאכילה. אפשר כמובן להזריק לבשר, כפי שנהוג ברוב המקומות. זה זול יותר, מהר יותר, קל יותר, אבל... אתה יודע מה זה. כימיקלים וכאלה. ישנה דרך נוספת ל"יישן" את הבשר. שיטת טיפול מיוחדת שנהוגה במקומות מסויימים שבהם יש יחס רציני לבשר. ועוד יותר רציני לאלה שאוכלים אותו.

ב"וויט הול" בחרו בשיטת ה"יישון". את הבשר אנחנו מקבלים במקרר מיוחד השומר על טמפרטורה קבועה של 1°C, לתקופה של שבועיים עד חודש. בתהליך נגרם לפירוק החלבונים של הבשר. וכך, חומצת החלב הנמצאת בבשר, מתפרקת ומרככת את הבשר בתהליך טבעי לחלוטין. זהו אמנם תהליך ארוך ויקר. אבל... את ההבדל בטעם מרגישים כבר בנגיסה הראשונה.

steak house WHITE HALL
רח' מנדלי 6 תל-אביב. טל. 03-249282

נגיסה אחת תשכנע אותך

עיריית רמת־גן
לגב' הדמינה ברוך
תושבת רמת גן
בהגיעך לגיל 100
שתזכי לשנים רבות
ברכתי וברכת רמת גן כולה
אוזי עמית, ראש העיר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
המועצה הארצית של קופת־חולים
קופת חולים

ישיבת המועצה הארצית של קופת־חולים

תתקיים ביום שלישי ז' בשבט תשמ"ח – 26.1.88, בשעה 16.00 באולם הישיבות בבית ההנהלה המרכזית של קופת־חולים, רח' ארלוזורוב 101, תל־אביב.

סדר היום: 1. שיפור השירותים הרפואיים – פותחים: ד"ר א. פורת – יו"ר האגף הרפואי. פרופ' י. שטרן – יו"ר הוועדה לשירותים רפואיים ופיתוח.
2. שונות.

א. מויאל
יו"ר המועצה הארצית

לידידנו היקר
מר אברהם רייף
יושב ראש לשכת סוכני הביטוח בישראל
יישר כוחך
מגדל חברה לביטוח בע"מ
המנהל הראשי
מנהלי החברה, עובדיה וסוכניה ברחבי הארץ

"הקמת תחנת הכוח הפחמית בחיפה תפגע קשה ברוב השכונות בכרמל"

— אומר פרופ' מיכאל פורה, מהפקולטה להנדסה אזרחית בטכניון • "ריכוזי תחמוצות הגופרית עלולים להיות גדולים פי 4 מהתקן החדש" • "גם פארק הכרמל ייפגע קשה"

מאת אלי אלעד
כתב "הארץ" לאיכות הסביבה

תיתכן פגיעה קשה בפארק הכרמל וברוב שכונות המגורים שעל הכרמל מריכוזים גבוהים כאד של תחמוצות גופרית, שעלולים להגיע, בכבצים מסוימים, לשיעור כפול מהתקנים הקיימים, ופי 4 מהתקנים החדשים המוצעים. ריכוזים אלה ייגרמו אם תאושר תכנית חברת החשמל להקים בחיפה את תחנת הכוח הפחמית החדשה עם ארובה בגובה 300־350 מ'. כך אמר פרופ' מיכאל פורה מהפקולטה להנדסה אזרחית בטכניון, ביום עיון בנושא "ההליך קבלת ההחלטה לאישור תחנת הכוח הבאה". יום העיון נערך בטכניון בחיפה, מטעם האגודה הישראלית לאקולוגיה והטכניון.

פרופ' פורה, שהתמחותו בהנדסה סביבתית, אמר כי מודלים חדשים של פיזור מזהמים באטמוספירה מובילים למסקנה שבתנאים הטופוגרפיים המיוחדים של חיפה, ועם נתוני הרקע רווי המזהמים, משמעות הפתרון של ארובה גבוהה בחיפה הוא שהריכוזים הגבוהים ביותר של זיהום האוויר יהיו בגן הלאומי בכרמל, ובשכונות כאחוזה ודניה. בארובה כזו מסכנים את הפארק ואת בריאות התושבים. ארובה גבוהה היא פתרון טוב להדרה, שבה אין כרמל — הטעים הפרופ' פורה.

משרד הבריאות מתנגד

מנהל אגף התכנון והמחקר בחברת החשמל הפרופ' משה גלקן אמר כי "חברת החשמל מבקשת להקים את תחנת הכוח הבאה בחיפה והנימוק העיקרי לכך הוא הפיזור האופטימלי של מוקדי יצור החשמל במדינה".

נציג משרד הביטחון רוני יונגרמן אמר כי מערכת הביטחון ממליצה להקים את התחנה הבאה מחוץ למישור החוף ומחוץ לאזורי אוכלוסיה ותעשייה והאתר המועדף הוא בעיקרון, לא הרחק מקבוץ רמות מנשה.

הרופא המחוזי של משרד הבריאות הד"ר נחום אגוז אמר כי עמדת משרד הבריאות הינה שלילית להוספת תחנת כוח חדשה בחיפה. תוספת תחנה אינה יכולה שלא להוסיף זיהום אויר. גם ארובה גבוהה פולטת בסופו של דבר מזהמים. ישנם אזורים בחיפה שהתחלואה בדרכי נשימה בהן גבוהה בחמישים אחוז מאזורים אחרים בעיר.

פרופ' מנחם לוריא מהאוניברסיטה העברית אמר כי יש להתנות את הקמת התחנה הבאה בחיפה בהתקנת קולטנים (שלהם מתנגדים חברת החשמל ומשרד האנרגיה שהודיעו כי יעדיפו במקרה כזה את חדרה) האם תנאי זה לא יתקבל יש להקים את התחנה, ללא קולטנים, בחדרה או באתר רוטנברג באשקלון.

דיקן הפקולטה להנדסה אזרחית בטכניון פרופ' גדליה שלף אמר כי חיפה הינה כיום אחת הערים המזוהמות בעולם מבחינת איכות האויר. "הגרונות והריאות של תושבי חיפה כבר עייפים מזיהום אויר, יותר מאשר אזורים אחרים בארץ. אני בעד חשמל, אולם חשמל נקי".

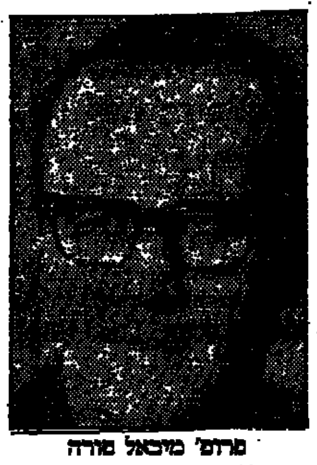
פרופ' מיכאל פורה

מעטים יצאו העונה לסקי באירופה

מאת זוהר בלומנקרנץ
כתב "הארץ" לענייני תיירות

תנועת תיירות הסקי מישראל לאירופה הינה דלילה במיוחד בעונת החורף הנוכחית, בשל עצירת השלגים באתרי ההחלקה. מארגני הרפסות הסקי בארץ מדווחים, על תנועה מעטה יחסית של ישראלים לאתרי סקי באירופה, לעומת השנה הקודמת ושנים עברו.

הם מסבירים זאת בעובדה, שבאתרי סקי רבים ביבשת אין השנה כמעט שלג, בשל הטמפרטורות הגבוהות יחסית הפוקדות בעונת החורף הנוכחי את מדינות אירופה.

מפלס הכנרת עלה השבוע ב־13 ס"מ

מאת אלי אלעד

יותר ממאה מליון מ"ק מים נוספו למפלס הכנרת, והוא עלה מאז ראשית החורף ב־65 ס"מ.

אתמול הגיע המפלס למינוס 210.31 מ', ובסך הכל מסתכמת עליית המפלס בשבוע החולף ב־13 ס"מ.

סבתא בצרפת מימנה הטסת מומחה מארה"ב לישראל לנתח את נכדתה

(ע). סבתא מימנה את הטסתו של מומחה מארה"ב, לניתוח מום מולד נדיר בנכדתה. הניתוח בוצע בישראל השבוע, בבית חולים "מאיר" בכפר סבא, ובו חזו 35 רופאים ישראלים, שקיימו סדנת השתלמות.

כתבת עתי"ם מוסרת, כי במקום לשלוח את נכדתה בת השנתיים לחו"ל לניתוח מום מולד מימנה הסבתא את הטסתו ושהייתו של פרופ' אלברטו פניה, מנהל מחלקת כירורגית ילדים בבית חולים לונג אילנד בניו יורק, שביצע השבוע בבית החולים מאיר את הניתוח בנכדתה ובשני תינוקות נוספים.

השיטה הניתוחית המיוחדת, הקרויה על שם פרופ' פניה, היא שיטה כירורגית לטיפול במומים מולדים של פי הטבעת והחלחולת אצל תינוקות וילדים. הסבתא, גב' סטלה רוזן, המתגוררת בצרפת, נחלצה לסייע לנכדתה בת השנתיים, תושבת איזור השרון, שנולדה עם מום מולד בפי הטבעת. מדובר במום שבו פי הטבעת אטום.

עד כה בוצעו ניתוחים כאלה, בשיטה המחייבת את פתיחת הבטן ושיחרור פתח מיוחד לפי הטבעת. התינוקת נותחה בשיטה זו לפני שנה, אך הוברר לרופאים כי מצבה דורש ניתוח נוסף שניתן לבצעו רק בארה"ב.

הניתוח מבוצע בשיטה מיוחדת, לפיה אין צורך לתקן את המום בפתיחת הבטן, אלא דרך החלחולת בלבד, התינוק יכול כעבור יומיים לאכול כרגיל ולהשתחרר מבית החולים.

שיטה זו ידועה בשנים האחרונות כשיטה חדשנית המבוצעת רק על ידי פרופ' פניה בארה"ב. במסגרת הניתוח הוסדרה גם סדנת השתלמות לכירורגים ישראליים.

3 משוחררי צה"ל חשודים באונס קבוצתי של בת 17

הסניגורים: הנערה רקדה חצי ערומה על שולחן • "הכל נעשה בהסכמתה" • השופטת: התלונה מדברת על מעשים חמורים ביותר

(ע). שלושה צעירים מקרית־אונו וסביון הובאו ביום ה' לבית משפט השלום בתל־אביב, כחשודים באונס קבוצתי של נערה בת 17 וחצי בדירת אחד החשודים.

השלושה, ששמותיהם נאסרו לפירסום לבקשת סניגוריהם ובהסכמת ב"כ המשטרה, נעצרו ל־6 ימים. אחד החשודים טען כי "אנחנו שלושתנו (בני 22) השתחררנו לא מכבר מהצבא, ומעולם לא היה לי עבר פלילי. הבחורה הזו היתה מפוקפקת, ואין סיבה שהיא תהרוס את חייהם של שלושה אנשים. המעצר בו הייתי הוא בלתי־נסבל. לא אכלתי ולא שתיתי בכל ימי מעצרי, אני לא מסוגל לחיות בתנאים כאלה".

בא כוח המשטרה מפקח רחמים כהן טען, כי האונס בוצע ב־27.12.87, בדירת אחד החשודים, לשם הביא חבר את הנערה. דבר המעשה נודע כעבור ימים ספורים, כתוצאה מיוזמת המתלוננת וכן בהתערבות גורמים אחרים, אותם נמנע החוקר מלפרט.

הקצין טען, כי לחוקרי המשטרה ברור שמדובר באינוס בנסיבות מחמירות ומעשה מגונה בכפיה, וקיימות ראיות ממשיות נגד החשודים. המתלוננת סיפרה לחוקרים, כי הוכינו אותה לדירה והיא נענתה בידעה, שמדובר ב"שכונה מכובדת" ולא יאונה לה כל רע. אלא שבדירה סברו החשודים כי ניתן "להשתולל" על צעירה שנראתה להם קלת־דעת בעזרת משקה חריף, וכך נהגו עמה.

הסניגורים עוה"ד גידה לידסקי וחיים קאויס טענו, כי הנערה התנהגה בצורה פרובוקטיבית ביותר, היא עלתה על שולחן ורקדה חצי ערומה, וכל אשר קרה נעשה בהסכמתה. "אני משאירה לדמיונו של בית־המשפט, מה שאירע באותה דירה" אמרה עו"ד לידסקי לשופטת.

השופטת דבורה ברלינר הגיבה על כך, בציינה, כי "אינני נזקקת לדמיון, כיוון שהדברים מונחים לפני כתובים שחור על גבי לבן. התלונה מדברת על מעשים חמורים ביותר, שלא אפרטם כאן".

השופטת המליצה למשטרה להחזיק את השלושה, בהמשך המעצר, בתנאים שלא יפגעו בהם נפשית ופיזית, במידת האפשר.

השר קורפו מנע הקמת מסוף אוטובוסים בצפון תל־אביב

העירייה תיכננה את המסוף להסעות לירושלים, לבאר־שבע ולחיפה, אך קורפו טען כי הבטיח למפרקי התחנה המרכזית החדשה בתל־אביב כי לא יאשר הקמתה של תחנה מתחרה

מאת חיים הנדוורקר
כתב "הארץ"

תוכנית שגובשה בעיריית תל אביב, להקים מסוף בצפון העיר שממנו ניתן יהיה לנסוע באוטובוסים לירושלים, חיפה ובאר שבע, סוכלה על ידי משרד התחבורה.

בשיחה שהיתה לאנשי עיריית תל אביב עם שר התחבורה חיים קורפו, הודיע השר כי הוא התחייב בפני מפרקי התחנה המרכזית החדשה, לא לאשר הקמת תחנה נוספת שתפחית את משקלה של התחנה המרכזית החדשה, שבנייתה כידוע טרם הושלמה.

המסוף החדש היה אמור להקל על תושבי צפון תל אביב ותושבי ערים סמוכות דוגמת פתח תקווה, הצריכים להגיע עד התחנה המרכזית הישנה ומשם להמשיך ליעדים שונים בארץ תוך החניית כלי ריכבם במקום.

יצויין, כי המסוף החדש היה אמור להימצא בסמיכות לכביש נתיבי איילון, ובכך לקצר בצורה משמעותית את זמן הנסיעה ליעדים שונים.

משרד התחבורה גורס, בהסתמך על ועדת בוקשפן, כי אין הכרח מיידי לפיתוחה של תחנה צפונית. עם זאת ממליצה הוועדה שבטווח 10 שנים יעשה משרד התחבורה מאמצים להקים מרכז הסעות בצפון העיר, בשילוב תוכנית המיתאר החדשה לאיזור. בהחלטתו לא סטה השר מהמלצות הוועדה.

מנכ"ל בתיה"ח של "הדסה" התנצל לפני שרת הבריאות

עקב הביקורת שמתח מנהל בית החולים "הדסה עין־כרם", ד"ר צבי שטרן, בטלוויזיה על דרך ניהול בתי־החולים הממשלתיים

מאת עדנה ארידור

הנהלת בתי החולים הדסה בירושלים התנצלה אתמול לפני משרד הבריאות, על דברים שהשמיע מנהל בית החולים הדסה עין כרם, ד"ר צבי שטרן, בהופעתו שלשום בלילה בראיון בטלוויזיה. בראיון זה מתח ד"ר שטרן ביקורת, על אופן ניהול בתי החולים הממשלתיים, הציג את בתי החולים של הדסה כדוגמה לפעולה תקינה של בית חולים ללא גרעון.

מנהל בתי החולים של הדסה, פרופ' שמואל פנחס ששהה בארה"ב, התקשר אתמול בבוקר לשרת הבריאות ושלל את טענותיו של ד"ר שטרן, הוא הודיע לה כי הדסה תומך במאבקה לשיפור מערכת האשפוז הממשלתית וכי הוא מתכוון לנקוט בצעדים נגד ד"ר שטרן.

במשרד הבריאות ובקרב מנהלי בתי החולים הממשלתיים שורר זעם רב על ד"ר שטרן. במשרד ציינו כי בתי החולים של "הדסה" פועלים בתקציב הגבוה ב־50% בהשוואה לבתי החולים הממשלתיים. בעוד שבבתי החולים של הדסה מיספר העובדים למיטה הוא שלושה בבתי החולים הממשלתיים מספר העובדים למיטה הוא 2. בתי החולים של הדסה נהנה מתמיכת האגודה בינ־לאומית.

על פי נתוני משרד הבריאות תקציבם של בתי החולים של הדסה שבהם 875 מיטות — 74 מליון דולרים. לעומת זאת תקציבו של בית חולים רמב"ם שבו 840 מיטות 38 מליון דולרים. תקציבו של בית חולים שיבא־תל השומר, בית החולים הגדול של הבריאות 58 מליון דולרים. מכאן שאין עילה למנהל הדסה לבוא ולמתוח ביקורת על ניהול בתי החולים הממשלתיים.

הומוסקסואל התלונן במשטרה: 2 מתושבי השטחים תקפו אותי

מאת ראובן שפירא
כתב "הארץ"

שבוע לאחר שנרצח יוסי בן גל שהיה מוכר כהומוסקסואל — לפי החשד בידי תושבי השטחים שאיתם היו לו יחסים אינטימיים — נעשה אתמול, בתל אביב, עוד ניסיון לפגוע בהומוסקסואל, כנראה בידי שני תושבים מהשטחים.

ההומוסקסואל, בן 24, טען כי הלך בשעת לילה מאוחרת ליד גן העצמאות בתל אביב (המשמש מקום מפגש להומוסקסואלים). הוא נפגש בשני ערבים מכפר בשומרון. אחד מהם בן 20 והאחר בן 16. לטענתו, שלף אחד מהם סכין, תוך השמעת התבטאויות לאומניות איים לדקור אותו. הצעיר היהודי החיש את צעדיו וניסה להתחמק מהמקום. בדרך הבחין בניידת של חברת שמירה אזרחית שחנתה בצד הכביש. הוא ביקש מהם עזרה, והשומרים הפרטיים השתלטו על החשודים והוציאו מהם את הסכין. ניידת משטרה שהוזעקה למקום עצרה את שני החשודים, העובדים במסעדה בתל אביב. מעצרו של הקטין הוארך אתמול בבית משפט לנוער בחמישה ימים. חברו יובא היום בפני שופט. המשטרה חוקרת, בין השאר, גם חשד לנסיון פיגוע על רקע חבלני עויין.

בת ה־13 איימה להתאבד — המוצא החזיר לה את כלבה

(ע). נערה בת 13 מכפר סבא, איימה להתאבד אם לא יוחזר לה כלבה האובד מסוג המכונה "כלב סיבירי".

רופא ילדים מהוד השרון, שמצא את הכלב פצוע וחבול לפני חמישה חודשים על אם הדרך, נאלץ, בכאב לב, להיפרד מהכלב ולהחזירו לנערה שגידלה אותו בחמש השנים האחרונות.

כתבת עתי"ם דינה רייס מוסרת כי גילגולו של הכלב הנדיר, שערכו בישראל נאמד באלף דולר הוא סיפור של כלב שהמונח "חיי כלב" אינם מתאימים לאורח חייו. בישראל ישנם מעט מאוד כלבים מהסוג הזה הם ידועים כ"כלבים סיבירים", שופעי פרוות שער אפורה המעטרת את כל גופם.

סיפורו של הכלב החל, כאשר הוא נגנב מחצר ביתו בכפר סבא בעת שירד כמנהגו מידי בוקר. הכלב הצליח כנראה להשתחרר ולברוח. אין יודעים כמה ימים שוטט אך באחד הימים בדרך לשדה התעופה בן גוריון, הבחין בו רופא ילדים מהוד השרון, על אם הדרך. הוא עצר את מכוניתו ואסף אותו לביתו. בני משפחתו סיפרו כי היה "שלד עצמות", שרוט פצוע וחבול.

הרופא שטיפל בכלב ביחד עם שלושת ילדיו, הודיע למשטרה על המציאה ופירסם על מציאת הכלב בגלי צה"ל ובעיתונים. רעייתו אף פנתה לחוות גידול במושב גני עם בשרון, כדי לנסות ולאתר את בעליו. הימים עברו, הכלב התאושש, נקלט במשפחה המאמצת ועל ידם כמעט כבן בית.

לפני שבועיים שהו בני זוג מהוד השרון במסיבה אצל חבריהם בכפר סבא, והתרגלם שאלו לשלום כלבם. אלה סיפרו כי אבד ותיארו את מצוקת בתם והגעגועיה לכלב אותו גידלה בחמש השנים האחרונות. ההורים סיפרו כי ראו כלב דומה מאותו סוג אצל רופא ילדים בהוד השרון.

לאחר שאותר שמו, התקשרו אליו בעלי הכלב בטלפון, ולאחר שנמסרו הסימנים המזהים, הגיעו בני המשפחה להוד השרון. הכלב, על אף שכבר התרגל לביתו החדש, זינק בצהלה מופגנת על הילדה ובני משפחתה. לא קל היה למחזיקים בכלב להשלים עם הרעיון, שיש להיפרד ממנו, מה עוד שעורך דין בו נועצו בני המשפחה, אמר להם כי שישה שבועות לאחר שלא נמצאה האבידה, היא שייכת למוצא. אך כאשר הנערה איימה כי תתאבד אם לא יימסר לה הכלב, החזיר המוצא את הכלב לנערה.

אוהדי מכבי לא באו — הטיסה לבלגראד בוטלה

מאת זוהר בלומנקרנץ

טיסת "אל על" לבלגראד, למשחק הכדורסל נגד קבוצת פרטיזן, בוטלה אתמול בשל מיעוט הנרשמים מאוהדי מכבי תל־אביב.

חברת התעופה "דיזנגוף" הציעה חבילת סיור של יום, בלא לינה, ב־320 דולר. במחיר נכללו הטיסה והכניסה למגרש, אישור כניסה ליוגוסלביה, הסעות באוטובוס משדה התעופה ובחזרה, וסיור מודרך של 4 שעות בבלגרד.

הנהלה חדשה לעתי"ם

(ע) האסיפה הכללית השנתית של עתי"ם — סוכנות הידיעות הישראלית, שהתקיימה ביום חמישי, בחרה בהנהלה חדשה בהרכב: אמיר דרויהון, שבתאי הימלפרב, אלתר ולנר, דב יודקובסקי, יהודה כספי, אברהם מרמורשטיין, ארווין פרנקל, יוחנן צנגן, אהרון קראוס ועמוס שוקן.

האסיפה הכללית אישרה את המאזן לשנת הכספים 1986 לאחר דו"ח יו"ר ההנהלה היוצאת ועדת הביקורת על מצב העסקים. האסיפה הביעה הערכה ליו"ר מועצת המנהלים היוצא שבתאי הימלפרב, למנהל ולעורך הראשי אלתר ולנר, לסגן המנהל יהושע נבו ולכל צוות עובדי עתי"ם.

האסיפה שמעה דו"ח על התקדמות במחשוב מערכת עתי"ם והביעה תקווה כי ישלמו בהקדם השלבים הנוספים בביצוע תוכנית המיחשוב והתקשורת של עתי"ם למנויה. זאת, תוך המשך פיתוח הרחבת שירותי עתי"ם לעיתונות הכתובה והאלקטרונית, לסוכנויות ידיעות זרות, לארגונים ממלכתיים ולגופים ציבוריים ועוד.

האסיפה הביעה מורת רוח וביקורת על אי־כיבוד זכויות יוצרים של ידיעות עתי"ם בכלי התקשורת, וציינה, כי יש לנקוט בכל האמצעים לתיקון הדברים.

ניהל את האסיפה הכללית — אמיר דרויהון.

הנהלת עתי"ם שהתכנסה לישיבה ראשונה בחרה בשבתאי הימלפרב ליו"ר מועצת המנהלים, כיו"ר הוועדה המייעצת לענייני עריכה נבחר ארווין פרנקל וכחברי ועדת הנהלה — אמיר דרויהון, אהרון קראוס ויהודה כספי.

ערך את העמוד: משה רייזפלד

אם משחקי מנהלים מעסיקים אותך יותר מניהול העסק עצמו אתה זקוק ל'סטטוס'

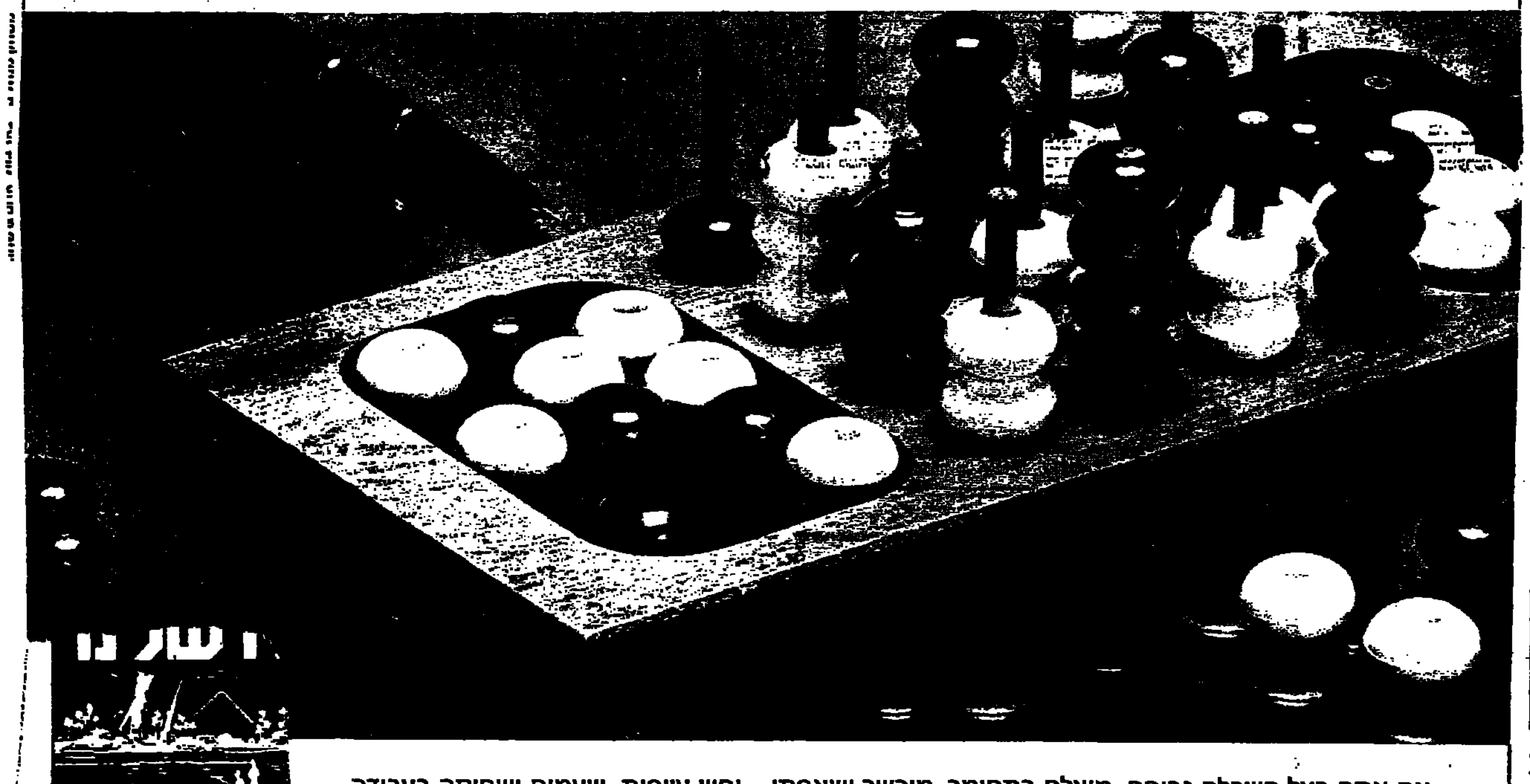

אם אתה בעל השכלה גבוהה, מוצלח בתחומך, מוכשר ושאפתן – וחש עייפות, שעמום ושחיקה בעבודה...
אם אתה מרגיש שניהול איננו מישחק, ובכל זאת מוצא את עצמך משחק ב'משחקי מנהלים'... זה הזמן הנכו
ושינוי תעסוקה הטומנים בחובם קידום ואתגרים לאיש כמוך. למטרה זו בדיוק, הקמנו את או. אר. סטטוס – מחל
לאיוש בכירים, במסגרת O.R.S הותיקה והמנוסה – הפועלת כגוף ספציפי להשמות קבע ומעניקה טיפול את
לפונים לשירותיה – מהנדסים בכל התחומים, אנשי מחשב, אנשים מתחומי הכלכלה והחשבונאות, התקשורת
באו. אר. סטטוס יודעים כי איוש אדם למשרה בכירה וכן החלטת אדם בכיר על מוביליות תעסוקתית הן החל
וגורליות שיישומן המוצלח הוא קריטי למבקש התעסוקה ולמציע המשרה כאחד. רק גוף כאו. אר. סטטוס, הנו
נרחב, פרושה כלל־ארצית, אמצעי בדיקה ומיון משוכללים והיכרות מעמיקה עם הסקטור התעסוקתי בישראל, יכו
מלאה בהשמה לדרגה בכירה. על כן, הנח את משחקי המנהלים, חייג או. אר. סטטוס, וקבע פגישה.

O.R.Status
איוש והשמה לבכירים
או. אר. סטטוס / ככר אתרים 130 / תל־אביב 63573
טל: 285261, 03־202460 / טלקס: 361379
פקסימיליה: 03־202598
מקבוצת RS

המחלקה הראשונה לקריירה בכירה

למתקדמים"
...יר והדלתא של הנילוס
...ים מעלה
אביב
4.4 ,25.3
25.
4.4
נפאל
פסגות ההימלאיה (33 יום)
פריחה אביבית בגג העולם
24-3. בהדרכת שוקה רווה

صورة عن الأصل

האם ימות גארי הארט פעמיים

מסע הבחירות של הסנטור שהסתבך כבר נתקל בקשיים • גילויים חדשים על תרומות לא־חוקיות כביכול

מאת יואב קרני
מיוחד ל"הארץ"

ניו יורק. שבועיים וחצי לפני הסיבוב הראשון של הבחירות המוקדמות לנשיאות בארה"ב, התמונה במפלגה הדמוקרטית מתערפלת והולכת, ובמפלגה הרפובליקאית חוששים מכמה הפתעות לא־נעימות. במירוץ הדמוקרטי הצפוף — בו שבעה מתמודדים על מועמדות המפלגה — ממתינים עכשיו בדריכות לראות אם גארי הארט, מי שקם לתחיה פוליטית רק לפני חמשה שבועות, יהיה הפוליטיקאי הראשון שמת פעמיים.

מסע הבחירות המאולתר של הארט ספג שלשום מהלומה כבדה, כאשר עתון במיאמי דיווח על תרומות לא־חוקיות למערכת בחירות קודמת של הארט, ב־1984. הגילויים באו ב"מיאמי הראלד", אותו עתון עצמו שחשף במאי 1987 את יחסיו המסתוריים של הסנאטור לשעבר עם דוגמנית צעירה מפלורידה.

עוד לפני הגילויים החדשים בוסס הארט בבוץ פיננסי עמוק: אי־יכולתו לפרוע חובות מ־1984, בשיעור של מיליון דולאר ויותר, מעסיקה זה זמן מה את העתונות האמריקאית, ומציגה את המועמד באור מפוקפק, לא רק במה שנוגע לנאמנותו לאשתו.

ועדת הבחירות הפדראלית תפתח כנראה בתוך זמן קצר בחקירה, ואם יתאמתו הגילויים, עשוי משרד המשפטים בוואשינגטון להתחיל בהליכים פליליים. קצת קשה לראות איך יוכל הארט להיחלץ ממשבר כזה, בסמיכות זמנים לשני סיבובי הבחירות שיכריעו את גורלו הפוליטי: איובה, ב־8 בפברואר; וניו־האמפשר, ב־16 בפברואר.

רוב סקרי דעת הקהל באיובה העמידו את הארט עד עכשיו במקום ראשון, אם גם במרחק קטן מאד מיריביו. בימים האחרונים היו סימנים, שמועמד אחר צובר תנופה מהירה באיובה: ציר הקונגרס ריצ'ארד גפהארדט. בכל מקרה, שום סקר לא העניק למועמד המוביל יותר מ־27 אחוזים, ורוב המועמדים נעים בין עשרה לעשרים אחוז.

סערה במחנה הרפובליקאי

במפלגה הרפובליקאית ספג אתמול סגן הנשיא, ג'ורג' בוש, מהלומה חדשה. היועץ המשפטי של ועדת הסנאט, אשר חקרה את פרשת איראן וה"קונטראס", אמר, כי במהלך הדיונים בבית הלבן על מכירת נשק לאיראן לא הביע סגן הנשיא כל התנגדות. בוש מסרב לגלות איזו עצה העניק לנשיא באותם הימים, והעניין כולו התפתח למבחן של שערוריה־זוטא. בעטיה מאבד סגן הנשיא תמיכה באיובה, והוא מפגר הרבה אחרי הסנאטור רוברט דול.

עכשיו חוששים מנהלי מסע הבחירות של בוש, כי סגן הנשיא יידחק למקום השלישי.

המועמד המפתיע לדחוק אותו הוא המטיף האוואנגליסטי פאט רוברטסון, מייסד תחנת הטלוויזיה "התקווה הטובה" בדרום לבנון. הארגון של רוברטסון באיובה, וגם במדינות אחרות, הוא אחד היעילים ביותר. כוהן הדת הפרוטסטאנטי טבוע עד צוואר בממון, והוא מעורר בהופעותיו הפומביות יותר התלהבות מכל מועמד רפובליקאי אחר. השבוע הרחיק רוברטסון לכת עד כדי הבטחה לבוחרים באיובה: "אם תעניקו לי ניצחון במדינתכם, אני מבטיח לכם להיות הנשיא הבא של ארה"ב".

אבל סגן נשיא לשעבר, וולטר מונדייל, שהיה המועמד הדמוקרטי הכושל לנשיאות ב־1984, התנבא אתמול כי ג'ורג' בוש יהיה המועמד הרפובליקאי, "וזה יהיה טוב למפלגה הדמוקרטית".

המשכים מעמוד 1

אברהם פלאי

(סוף מעמוד 1)

"ניתוב" לויתקן תיקים לשופטים ה"נוחים" יותר לבעיות ספציפיות שהתעוררו. כרטיסים למשחקי כדורגל, נטען בכתב האישום, קיבל גם הנאשם מהמאמן יעקב גרונדמן והנאשם סייע לו בתיק תעבורה לפני שנים ונתן לאשתו של המאמן "ייעוץ להישפט בהעדר".

פלאי עצור כבר 30 יום ואתמול ביקשה עו"ד ביילין לעצור אותו עד לתום ההליכים. הנאשם הובא אתמול לבית המשפט בפני השופט המחוזי אריה אבקראי כאשר הצלמים עטו עליו מכל עבר. באולם הדחוס נכחו בני משפחתו. אנשי היחידה החוקרת ביניהם העומד בראשה תת־ניצב שמעון סביר וסגנו נצ"מ אלכס אישלום. הדיון בבקשת התביעה לעצור את הנאשם עד לתום ההליכים היה קצר ביותר ונדחה לארבעה בפברואר, לאחר ששני סניגוריו של פלאי — שמואל צנג ועופרה פריד — ילמדו את חומר הראיות הרב שבתיק.

תשעה עמודים עם נספחים

התביעה טוענת בכתב האישום, כי פלאי פעל לטובת אלה שמהם קיבל טובות הנאה בדרכים שונות. זירוז טיפול בתיקים, העברת תיקים משופט לשופט על־פי מריבות העניים של כל שופט שהיתה מוכרת לנאשם וידועה לו במשך שנים; ניסוח בקשות לביטול גזרי דין עבור חברים וכתיבת בקשות בהתבדרות והפניה ישירה, או עקיפה, לשופטים עצמם בבקשה להקל בדין.

כתב האישום משתרע על תשעה עמודים ובנוסף לכך מצורפים 12 עמודים שהם נספחים לכתב האישום. בכתב האישום רשומים 78 עדי תביעה.

בנספחים לכתב האישום מפרטת התביעה סוגים שונים של טובות־הנאה שקיבל הנאשם. בנוסף למוצרים שונים שקיבל הנאשם מאנשים שונים, נטען בכתב האישום, קיבל פלאי כספים מאדם בשם יהודה פרנקל שקיבל מעמד של עד מדינה בפרשה זו. פרנקל, לטענת התביעה, היה מתווך בין הנאשם לבין חלק מהאנשים המוזכרים בכתב האישום ששילמו על "השירותים" שהעניק פלאי.

פרנקל גם הוזכר כאחת הדמויות המרכזיות בכתב האישום שהוגש השבוע נגד עו"ד רונלד חיים מתל־אביב.

עו"ד ביילין טוענת בכתב האישום, כי פלאי קיבל באמצעות המתווך את טובות־ההנאה הבאות בזמנים שונים: במקרים אחדים קיבל 500 דולר על כל טיפול, שטיח חינם, 1200 דולר לפני נסיעתו של הנאשם למזרח־הרחוק, ובשתי הזדמנויות אחרות אלף דולר כל פעם.

עוד טוענת התובעת, כי פלאי היה מספק לפרנקל טופסי בקשות לביטול פסילה והנאשם היה מטפל בדרך המתאימה כדי לגרום להקלה בעונש בדרכים שונות.

באשר לטובות־הנאה האחרות, נכתב בכתב האישום, כי הנאשם קיבל את הדברים הבאים: טיפול במוסך חינם; ייעוץ רפואי ללא תשלום מרופא מבית החולים "השרון"; מכירת בגדים במחיר הקרן; סיוד ביתו בחינם; הנחות ניכרות בקנית תנור אפייה, מכונת כביסה ומקפיא; ירקות ופירות מדי יום חמישי בחינם; שימלה עבור אשתו וחולצה עבורו; מכשיר "ווקמן"; הנחה ניכרת במוצרי בשר; הנחה בקנית מוצרי "עלית"; כרטיסים למופע "אירמה להדוס" וכרטיסים למופעים נוספים מהמפיק אמנון ברנזון וטובות־הנאה נוספות מאנשים נוספים.

[illegible] כמו כן נזכר בכתב האישום שמו של אברהם ידגר מחברת "דן" שלטענת התביעה קיבל ממנו כרטיסים חגיים לקולנוע ותיאטרון, בהנחה או בחינם. התובעת טוענת כי הסיוע שנתן פלאי היה ב"ניתוב" תיקים של חברת "דן" לשופטים הנחשבים למחמירים פחות חוזה בטיפול בבקשות שהוגשו על־ידי חברי "דן" בתיקי תעבורה.

שופטים חשובים מאוד

(סוף מעמוד 1)

או כי נעצר "פרקליט ידוע". פרסום, כאמור, יביא להוצאת קבוצה שלמה, וספק הוא אם "טובת הציבור" תראה כמצדיקה את התרת האיסור החוקי שיהפך לבללי [illegible]

עתה מוצאים עצמם כל שופטי בית משפט השלום בתל־אביב כ"שופטים חשובים מאוד". קריאתם להסרת החשד מעל כולם היא קריאה מוצדקת. אדם קרוב אל עצמו, וניתן להבין לליבם. אלא שהצדק חייב להיות צדק שווה לכל, והרצון להגן על פרטים רבים מחייב את אי קבלתה של הצעה שאחריתה מי ישורנו. קריאת השופטים ראוי שתענה בפניית היועץ המשפטי לבית המשפט להתיר את פרסום שמותיהם של השופטים החשודים, כדי להסיר חשד מעל רבים וטובים. אך הגנה על ציבור השופטים חייבת להביא, בסופו של דבר, לפריסת הגנה על הציבור בכללו, וזו תבוא בגניזתה של ההצעה שטוב לה שלא הועלתה משהועלתה.

ירדן־אש"ף

(סוף מעמוד 1)

החליטו לחדש את פעולתה של ועדת הדרישית, בפגישתם בפסגת רבת עמון בחודש נובמבר אשתקד. אולם הפגישה נדחתה מספר פעמים.

כזכור, החליטו ירדן ואש"ף בפברואר 1985 על גישה משותפת לשיחות השלום במזרח התיכון. אולם הסכם זה התמוטט כעבור שנה, על רקע האשמות הדדיות חריפות של שני הצדדים. ערפאת לא חזר לרבת עמון עד לכינוסה של ועידת הפסגה [illegible]

עיצומי הרופאים

(סוף מעמוד 1)

החולים הפסיכיאטרי "אברבנאל" בבת־ים והפסיכיאטרי לנגב בבאר שבע. המרפאות והמחלקות בבתי חולים אלה ישבתו עד להודעה חדשה. בבתי חולים אלו יתנו רק טיפולי דיאליזה ואונקולוגיה.

היו"ר בפועל של ארגון רופאי המדינה, ד"ר יהושע וייסבורד אמר כי נוכח הויכוח המביש בין שר האוצר ושרת הבריאות שלשום בכנסת, נשארו רק הרופאים הדואגים להבראת המערכת. הוא הביע צער על העובדה בכך שבתוספת שכר לרופאים ייהנו גם החולים מטיפול טוב יותר.

המרדימים משביתים

הרופאים המרדימים ישביתו ביום א' את חדרי הניתוח בבית חולים "אסף הרופא" בצריפין ובית חולים "השרון" בפתח־תקווה. ביום ב' ישבתו חדרי הניתוח בבית חולים "וולפסון" בחולון ו"יוספטל" באילת. ועד הפעולה של הרופאים המרדימים יתכנס ביום א' כדי להחליט על החרפת הצעדים. לטענתם בשבועיים וחצי של השבתה לסרוגין של חדרי ניתוח בבתי החולים כל מה שהיה לאוצר להציע הוא תוספת של 50 שקלים.

את השבועיים הראשונים לעיצומי הרופאים סיכם אתמול ראש שרותי האשפוז במשרד הבריאות ד"ר משה משיח: "חלה ירידה קשה בפעילות האלקטיבית של בתי החולים. מאחר שהמערכת לא ממוחשבת קשה להעריך את הנזק". על פי נתוני משרד הבריאות מגיע התור לניתוחים אלקטיביים ל־38 אלף ממתינים.

המיקרוביולוגים והביוכימאים עובדי המעבדות סיימו אתמול שביתת אזהרה בת 48 שעות. ביום ב' הקרוב תכנס מזכירות הארגון שלהם כדי להחליט על המשך הצעדים.

הממונה על יחסי עבודה במשרד הבריאות, יחזקאל שפס, קרא לשר האוצר להתעלות מכל שיקולים פוליטיים ולהורות את האחראים באוצר להכנס למו"מ עם רופאי המדינה על הפעלת משמרת שניה בבתי החולים הממשלתיים, ולהמשך המו"מ עם הרופאים המרדימים. לחץ מופעל גם על חברי ועדת המעקב הממונה על השכר באוצר ויו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי, לפתור את דרישות העובדים הפרה־רפואיים.

בית חולים רמב"ם שהושבת בימים האחרונים על ידי ועדי עובדים, חזר לפעילות רגילה לאחר שהנהלת משרד הבריאות והנהלת בית החולים הגיעו להסדר שיאפשר המשך הפעלתו של בית החולים עד לסוף שנת התקציב. אתמול קיימו דיונים עם הנהלות בתי החולים הממשלתי בנהריה ובית החולים וולפסון בחולון, במגמה להגיע לסיכום תקציבי שיאפשר המשך הפעלתם עד סוף שנת התקציב הנוכחית. בהתערבותו של מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' יורם לס הסכים אגף התקציבים באוצר להזרים לבתי החולים הממשלתיים 13 מליון שקלים כדי לאפשר להם לסיים את שנת התקציב השוטפת. מאחר שאין הסכמה בין משרדי האוצר והבריאות על תקציב מערכת הבריאות לשנת לתקציב 1988־89 — אמר פרופ' לס — יגיש שר האוצר בפעם הראשונה תקציב חד צדדי בלי שמשרד הבריאות יהיה מודע לסעיפיו.

נסים: שיבוש היציבות

צבי זרחיה, מוסר "הארץ" לענייני כלכלה, מוסר כי שר האוצר משה נסים תקף אתמול את שרת הבריאות ומזכיר ההסתדרות, בשל ההסכם שחתמה קופת חולים עם רופאיה. נסים טען כי הסכם השכר בקופ"ח, שעל פיו שילמו תוספת שכר בסך של 1,000—1,500 ש"ח היא תוספת שכר ללא תוספת תפוקה וההסכם אינו חוקי. בישיבתה של ועדת הכספים אמר נסים כי התביעות של הרופאים במערכת הבריאות מסתכמות במאות מליוני ש"ח, ועלולות לשבש את מערכת השכר.

ברכותי וברכ...

אור

המסתדרות הכל...
המועצה
קופת חולים
ישיבת
...

תתקיים ביום שלישי ז' בשבט באולם הישיבות בבית ההנה רח' ארלוזורוב 101, תל־אביב

סדר היום: 1. שיפור השירו...
ד"ר א. פורת
פרופ' י. שם...
רפואיים ופיזו...
2. שונות.

לידידנו היקר
מר אברה...
קשב ראש ל...

[illegible] במכתב למזכ"ל האו"ם, חאויר פרס דה קויאר, אשר תוכנו פורסם אתמול, מציע שר החוץ הסובייטי, אדוארד שוורדנדזה, כי מועצת הביטחון תתכנס בדרג של שרי חוץ, ותדון בכינוסה של ועידה בינלאומית על המזרח התיכון.

באיגרתו מזכיר שוורדנדזה את "ההתקוממות העממית" של הפלשתינים בשטחים המוחזקים, ומוסיף כי גדלה והולכת התמיכה ברעיון של ועידה בינלאומית, כאמצעי המציאותי היחיד להביא ליישוב הסכסוך הערבי־ישראלי.

לאלוף מתן וילנאי ובני משפחתו
אתכם באבלכם הכבד במות האב רב פעלים
פרופ' זאב וילנאי ז"ל
דן שומרון, רב־אלוף
ראש המטה הכללי
וחברי המטה הכללי

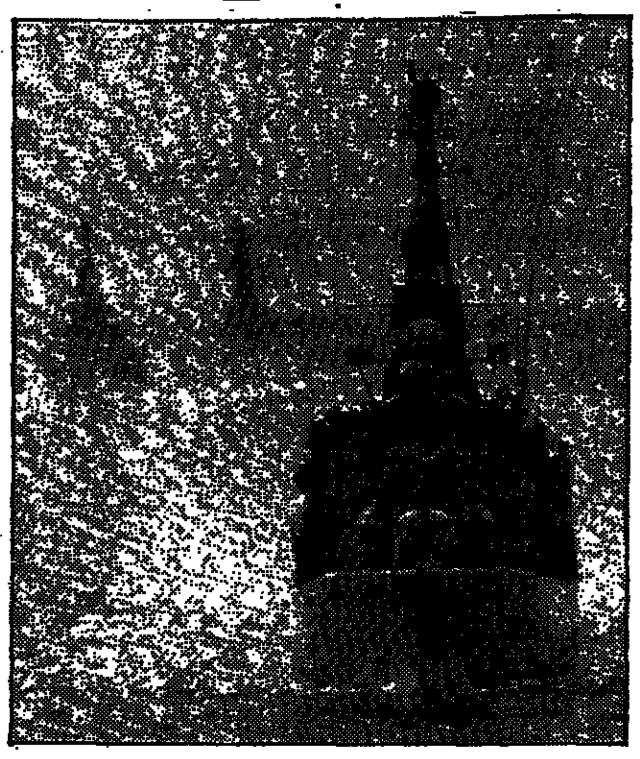

שיירה בת 5 ספינות של צי גרמניה המערבית יצאה אתמול מנמל וילהלמסהאפן בדרכה לתמרוני נאט"ו בים התיכון. בראש השיירה המשחתת לוטיינס. (תצלום איי־פי)

אתונה דוחה את הביקורת הישראלית על רה"מ פפנדראו

ראש הממשלה היווני דיבר על "הכיבוש הפשיסטי" ועל "שיטות העינוי" שמפעילה ישראל

אתונה, (ע"צ). דובר ממשלת יוון, סוטיריס קוסטופולוס, דחה אתמול את הביקורת החריפה שנמתחה בישראל על הערותיו של ראש ממשלת יוון, אנדריאס פפנדראו, אשר גינה לאחרונה את "הכיבוש הפשיסטי" של רצועת עזה והגדה המערבית בידי ישראל.

"ההגדרה היוונית מתייחסת לאירועים ששום ממשלה אינה מטילה ספק בהם", אמר הדובר בהוסיפו: "המצב הטרגי השורר כיום בגדה המערבית וברצועת עזה גונה במלים חריפות מאוד על ידי רוב ממשלות העולם. את הכיבוש והדיכוי אין לכנות במלים רכות", הוסיף קוסטופולוס.

היתה זו תגובה לדברים שהשמיע ביום ד' דובר משרד החוץ בירושלים. הדובר דחה "בתוקף רב את ההגדרה "כיבוש פשיסטי" שבו השתמשו לתיאור המצב בעזה ובגדה המערבית.

פפנדראו דיבר ביום ג' על "הכיבוש הפשיסטי" של השטחים ועל "שיטות שאין לקבלן לעינוי העם הפלשתיני". היה זה בעת הפגשו עם ראש אש"ף, יאסר ערפאת, שערך ביקור־בזק באתונה.

3 נעצרו בגרמניה בחשד להרעלת מרגרינה

האמבורג, (ע"ר). שלושה צעירים נעצרו אתמול כחשודים בנסיון להרעיל מרגרינה מתוצרת החברה הרב־לאומית "יוניליבר", אם החברה לא תשלם להם 4.5 מיליון דולר, מסרה המשטרה.

השלושה נעצרו כאשר באו לקבל את הכסף בעיר האנובר, מידי שוטר שהעמיד פני נציג של החברה.

דובר החברה אמר, כי בשום שלב לא נשקפה סכנה לציבור.

הסינים אינם מסתפקים בילד אחד

פוטר השר הסיני האחראי לפיקוח על שיעור הילודה.

פקינג (ע"ר). השר הסיני, "שמשרדו מפקח על הילודה", פוטר אתמול מתפקידו על רקע גידול מואץ באוכלוסיה בעקבות התעלמותם של מיליוני משפחות מהתקנה המגבילה כל משפחה לילד אחד בלבד.

ואנג וויי, שעמד בראש הוועדה הממלכתית לתכנון המשפחה מאז 1983, הוחלף על ידי אישה, פנג פיון, מסרה סוכנות הידיעות הסינית. בהודעה הרשמית לא נאמר מה היתה הסיבה לחילופי הגברי.

המשרד הסטטיסטי הממלכתי של סין דיווח לאחרונה, שאוכלוסית המדינה מתרבה עתה בקצב המהיר ביותר מזה ארבע שנים. אם תימשך מגמה זו, תוכשל התכנית שלפיה לא יגיע מספר תושבי סין בשנת 2000 ליותר מ־1.2 מיליארד נפש. עתה חיים במדינה 1.072 מיליארד תושבים.

בתחילת חודש זה כתב "יומון העם", שסין ניצבת מול "משבר בגידול האוכלוסיה" לאחר שמשפחות חקלאים התעלמו מהתקנה המגבילה כל משפחה לילד אחד בלבד.

יצויין שמשפחה המפרה תקנה זו צפויה לקנסות כבדים.

ראש ממשלת סין בפועל, לי פנג, אמר ביום ו', שלולא הפיקוח הקפדני על הילודה, היתה אוכלוסית סין גדלה מאז 1970 ב־200 נפש נוספים.

ערך את העמוד רוני בורנשטיין

החברה להגנת הטבע
אבלה על מות
פרופ' זאב וילנאי
ז"ל
חוקר, מדריך ומחנך לאהבת ארץ־ישראל

משתתפים בצער המשפחה על מות
פרופ' זאב וילנאי
המורה והמדריך

התאחדות מורי הדרך
דוברי ספרדית ופורטוגזית
בישראל

לאלוף מתן וילנאי ומשפחתו
אתכם באבלכם במות האב
הפרופ' זאב וילנאי ז"ל
אבדתכם — אבדת כולנו
מפיקודך באגף כח־אדם צה"ל

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה
של אמי, אחותי וסבתנו היקרה
אסתר גוטגולד
ההלוויה תתקיים היום יום ו' ג' שבט תשמ"ח (22.1.88)
בשעה 11.30 לפני הצהרים בבית העלמין בקרית שאול.
כתה והתנה: רחל ואברהם סטריקובסקי
אחיה: לאו רוזנבאום וב"ב
נכדיה: דורון סטריקובסקי וב"ב
וכל בני המשפחה

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של יקירנו
אריה הורביץ
ההלוויה תתקיים היום יום שישי ג' בשבט תשמ"ח
22.1.88 בבית העלמין בקרית־שאול.
יוצאים בשעה 10.30 בבוקר מבי"ח איכילוב, ברח' דפנה
תל־אביב לבית העלמין בקרית־שאול.
אירנה הורביץ (ריזנפלד)
והמשפחה

יקירתנו
חנה פינקלשטין ז"ל
הלכה לעולמה
ההלויה תצא היום יום ששי 22.1.88
ג' בשבט תשמ"ח בשעה 12.00
מבית ההלויות העירוני, ברח' דפנה 5 ת"א
לבית העלמין בחולון.
נא להמנע מביקורי תנחומים.
שרה אמיתי
עדנה וחיים שנהב
נכדיה וניניה

בת־שבע קאופמן
אלמנת האדריכל ריכרד קאופמן
(מתכנן העיר והכפר בארץ ישראל)
הלכה מאיתנו
ההלויה תצא ביום שישי 22.1.88 בשעה 12.00
בצהרים מבית ההלויות בסנהדריה לגבעת שאול
המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו
ראובן טואטה ז"ל
יערך טכס אזכרה וגילוי מצבה
ביום ג' ז' בשבט תשמ"ח (26.1.88) בשעה 15.00
בבית העלמין הצבאי בחיפה.
המשפחה האבלה

אנו מודיעים בצער על פטירת יקירתנו
ד"ר מלכה שלם
(תרמה גופתה למדע)
אחותה: ד"ר קלרה פרלברגר
בן אחותה: ד"ר הרץ פלג וב"ב

במלאת שנה למותו של יקירנו
אליעזר כץ ז"ל
נתייחד עם זכרו ביום חמישי 28.1.88
בשעה 15.30, בבית העלמין בקרית שאול
המשפחה

לאריה זייף
יו"ר מועצת הפרחים
משתתפים באבלך במות
א ב י ך ז"ל
הנהלת ועובדי המועצה לייצור
ולשיווק צמחי נוי

יקירנו
ישעיהו אברך
איננו
ארונו יוצב בבית הועד הפועל של ההסתדרות היום, יום ו'
22.1.88 — ג' שבט תשמ"ח בשעה 11.00 לפנה"צ.
ההלוויה תצא משם בשעה 11.30 לבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוסים יעמדו לרשות המלווים, ליד בית הועד הפועל.
המשפחה

על פטירתו של
ישעיהו אברך
חלוץ, מחנך ואיש עט מחונן
אבלים:
סוניה ושמעון פרס

לרב־חובל מירב מרדכי
אתך באבלך הכבד
עם פטירתו של
א ב י ך ז"ל
גרותי־ים בע"מ
ההנהלה והעובדים

לזאב ברקלי
איתך בצערך על מות
א מ ך ז"ל
כלל חברה לביטוח בע"מ
המחלקה הימית

למשפחה
וללשכת סוכני הביטוח בישראל
משתתפים בצערכם על פטירתו של
צבי ערן ז"ל
מנכ"ל לשכת סוכני הביטוח בישראל
ארדט חברה לביטוח בע"מ
כלל חברה לביטוח בע"מ
אריה חברה לביטוח בע"מ
איתן חברה לביטוח בע"מ

למשפחות צוקרמן וגיסין
משתתפים באבלכם בהילקח מכם אביכם היקר
אברהם דוד צוקרמן
ז"ל
מ. קפלן בע"מ
אברהם קפלן וב"ב

לליאון גולדברג והמשפחה
משתתפים בצערכם
במות
בנכם היקר ז"ל
קיסריה גלנויט תעשיות בע"מ

במלאת שנה לפטירת יקירנו
ד"ר יהודה ינוקה
ז"ל
נתייחד עם זכרו ביום א' 24.1.88 בשעה 16.00
בבית העלמין גבעת שאול הר תמיד ירושלים.
משפחת ינוקה

בשלוליות שאתילה – לאחר הסרת המצור

ילד פלשתיני עוזר לאחותו הקטנה לחצות את הרחוב הראשי המוצף מי ביוב, במחנה הפליטים שאתילה בלבנון. צינורות הביוב בשאתילה התפוצצו אתמול, יום אחד לאחרי שאנשי המיליציה השיעים הפסיקו את המצור בן 3 השנים על המחנה. (תצלום אי־פי).

מזכיר או"ם פסימי ביחס לסיכוי יישוב הסכסוך בין איראן ועיראק

אינו מתכנן מסע נוסף לאזור

מרכז האו"ם (אי־פי). המזכיר הכללי של האו"ם, פרז דה־קואייאר, פסימי בכל הנוגע ליישוב הסכסוך בין איראן לעיראק, ואין לו תכניות לערוך שליחות שלום חדשה לאזור המפרץ, אמר דיפלומט בכיר באו"ם.

הדיפלומט, אשר ביקש להישאר בעילום שם, אמר כי המזכ"ל סבור, כי לעת עתה מוצו כל ערוצי המשא ומתן.

"הכדור נמצא עתה במגרשה של מועצת הביטחון", אמר הדיפלומט. הדיפלומט הוסיף, כי המזכ"ל יהיה נכון לפתוח בשליחות חדשה במפרץ, אם יראה סיכוי לפריצת דרך.

פרנסואה ג'וליאני, דובר המזכ"ל, אמר בתדרוך לעתונות, כי למזכיר הכללי של האו"ם אין תכניות לבקר באזור.

הדיפלומט הבכיר, שדיבר עם ארבעה עתונאים אמריקאים במשרדי מזכירות האו"ם, אמר, כי המזכ"ל אינו רואה סימנים לגמישות אצל אף לא אחד מן הצדדים. הוא דיבר על "תכסיסי השהייה" של איראן, וציין כי האיגרת האחרונה של שגריר איראן באו"ם לא הביאה לשינוי כלשהו.

הדיפלומט אמר, כי במועצת הביטחון לא הצליחו עדיין להתקדם לקראת ניסוח הצעת החלטה הקוראת לאמברגו או לסנקציות אחרות נגד מי מן הצדדים שיפר הפסקת אש בחסות או"ם.

לדבריו להברות שונות במועצה אינטרס בשיפור היחסים עם איראן, ולכן הן עשויות להתנגד לכפית צעדים נגדה.

הרמטכ"ל הפיליפיני נתמנה לשר ההגנה

לאחר התפטרות שר ההגנה במימשל קוראסון אקינו

שר ההגנה היוצא תקף בחריפות את הרפורמות בצבא ● שר ההגנה החדש סיכל כבר 5 פעמים נסיונות להפיל את משטר אקינו

מנילה (ע"צ וע"ד). נשיאת הפיליפינים, קוראסון אקינו, מינתה אתמול את רמטכ"ל צבאה, הגנרל פידל ראמוס, כשר הגנה חדש, במסגרת חילופי גברי לאחר שהתפטרותו של שר ההגנה.

אקינו הופיעה בטלוויזיה כדי להודיע על מינויו של ראמוס, שעות ספורות לאחר שרפאל אילטו הזהיר שקיומה של המדינה נתון בסכנה עקב הפיצול בצבא והסלמת המרד הקומוניסטי.

בהכריזה על חילופי הגברי אמרה אקינו, כי "המטרה העיקרית היא הבהלת תבוסה סופית להתקוממות הקומוניסטית".

היא מינתה את סגן הרמטכ"ל, הגנרל רנאטו דה וילה, במקומו של ראמוס.

ראמוס היתה המתמפתח במרד שהעלה בפברואר 1986 את אקינו לשלטון, ומאז סיכל המישה נסיונות קשר, ותמך בה במהלך שורה של משברים ממשלתיים.

סוכנות הידיעות הצרפתית מוסרת, כי מינויו של הגנרל ראמוס (59), כשר הגנה, מבשר למעשה את פרישתו הקרובה, שכן רק אזרחים יכולים להיות חברי ממשלה.

המינוי בא לאחר ששר ההגנה אילטו (67), הגיש את התפטרותו, בנימוק כי הוא חש שהוא "מיותר". אילטו הגיש לנשיאה אקינו מכתב התפטרות חריף בו כתב כי הארגון מחדש של הצבא לא התנהל כפי שתוכנן, וקיומה של המדינה תלוי בחלקו הגדול באחדות של הצבא.

הוא הוסיף, כי הציע תכופות רפורמות, אך הללו לא בוצעו.

אילטו רמז, כי למעשה עקפה אותו הנשיאה בהתמדה, ובכל הנוגע לצבא פנתה במישרין לרמטכ"ל ראמוס.

תחזית "פראוודה" על עתיד ה"פרסטרויקה"

16 מליון רוסים יהפכו מובטלים לאחר הרפורמות שינהיג גורבאצ'וב

משרדים ובתי־חרושת רבים כבר החלו בפיטורים ● הרוסים יקימו לשכות עבודה ומרכזים להסבה מקצועית בכל רחבי המדינה

מוסקווה (אי־פי). 16 מליון פועלים רוסים יאבדו את מקום עבודתם ב־12 השנים הקרובות, אם אכן תיושם כוונת הקרמלין להנהיג יעילות ומשמעת בשוק העבודה, ואת במטרה להגביר את פיריון העבודה בבה"ח, כתב הפראוודה בגליונו שלשום.

היומון הסובייטי כותב כי במשרדי המערכת התקבלו מכתבי קוראים רבים המביעים את חששם כי כתוצאה מן ה"פרסטרויקה" בה רוצה גורבאצ'וב, יהפכו רבים למובטלים.

המאמר בפראוודה הוא סימן נוסף לידיעות על הוסר השקט התברתי ביחס לתוצאות הרפורמות הכלכליות. העתון מספר כי משרדים ובתי־חרושת רבים החלו כבר בפיטורים, או שהם נוקטים כבר צעדים מקדימים.

הדיווח בפראוודה הוא הראשון הנוקב במספרי המובטלים הצפויים בעקבות הרפורמות הכלכליות.

בשנות ה־30 הסתיימה האבטלה "הרשמית" ועל פי החוקה הסובייטית על המדינה החובה לדאוג לכל אזרח להעסקה.

מנהיגות המפלגה הקומוניסטית ומספר איגודים מקצועיים קיבלו השבוע החלטה להקים לשכות תעסוקה והכשרה מקצועית כדי לסייע למפוטרים.

"במילים אחרות, תוקם מערכת לאומית כדי להבטיח את בטחונו של העם הסובייטי בדבר הושב לו ביותר עבודה", אמר פקיד המפלגה פרוטיאקוב.

הוא הוסיף כי על פי הערכות הרי שעוד לפני שנת 2000 יהיו ברוסיה 16 מליון מובטלים כתוצאה מן התייעלות בשוק העבודה.

על פי סוכנות הידיעות הרשמית נובוסטי, יותר מ־120 מליון איש מועסקים בשוק העבודה הסובייטי.

הוא הוסיף כי המובטלים יקבלו התרעה של חודשיים לפני שיפוטרו.

תכנית ההבראה הסובייטית כוללת גם את פיטוריהם של כמחצית עובדי המדינה במיניסטריונים ב־15 רפובליקות סובייטיות.

"המשימה שנקבעה נועדה לצמצם את המספר הרב של מיניסטריונים, שאין לו צידוק, ולהקטין את מנגנון הניהול", אמר הפקיד.

"הגענו להערכה שיהיה עלינו להקטין בכ־50 אחוז את מספר העובדים במיניסטריונים ובגופים אחרים של הרפובליקות, וב־30 עד 35 אחוז את מספר העובדים בדרג האזורי", הוסיף.

הוא ציין כי מיליוני בירוקראטים עובדים באלפי מיניסטריונים, ארגונים וסוכנויות של הממשלה.

השנה אמורים 60 אחוז מהמפעלים במדינה להנהיג שיטה של "מימון־עצמי", ומצפים כי רבים מהם יצטרכו לפטר חלק מעובדיהם כדי להישרד.

הסינים מתייחסים לראשונה בפומבי לעצורי מהומות טיבט מאוקטובר

היוזמה לצעד מן הפנצ'ן־לאמה – האיש השני בחשיבותו על פי הבודהיזם הטיבטי ● הסינים מאשימים את הדאלאי־לאמה באחריות למהומות

פקין (אי־פי). שלטונות טיבט שחררו אתמול 59 איש שנעצרו על השתתפותם בהפגנה אנטי סינית שנערכה בסתיו האחרון.

סוכנות הידיעות הרשמית של סין, זינחוה, מסרה בדיווחה מטיבט, כי ה־59, וביניהם מספר כמרים, נמנו עם יותר מ־80 איש שנעצרו בעקבות מהומות למען עצמאות טיבט במהלכן הוו בין באוקטובר אשתקד התנגשויות אלימות עם המשטרה.

זו הפעם הראשונה שסוכנות הידיעות "הרשמית" הסינית מסרה נתונים על עצורי המהומות, בהם נהרגו על פי אומדנים 14 איש.

על פי הדיווח, היוזמה לשחרר חלק מן העצורים באה מפנצ'ן־לאמה, האיש השני במעלת הקדושה על פי הבודהיזם של טיבט, העושה בסיור באזור.

הסינים האשימו, כי המלך־האל של טיבט, הדלאי־לאמה, היה מאחורי המהומות. דלאי־לאמה, אשר נמלט מטיבט לאחר שכשל נסיון המרד בסין בשנת 1959, מתגורר עתה בהודו.

הפנצ'ן־לאמה משתף־פעולה עם הסינים ותופס עמדה בכירה בקונגרס העם ומתגורר בפקין.

בראש המהומות באוקטובר אשתקד עמדו כמרים מנאמני הדלאי־לאמה אשר קראו לשים קץ לשלטונה של סין על טיבט.

סין, הטוענת שטיבט היא חלק אינטגרלי מן הטריטוריה הסינית מזה שבע מאות שנים, שולטת באזור רק מאז נכנס לשם צבאה בשנת 1950.

לאחר המהומות של השנה שעברה חסמה סין את הכניסה לאזור בפני עתונאים ותיירים, ואף סגרה כמה מהשערי הסגורים באזור. השלטונות הסינים החלו גם במסע כדי לשוב ו"לחנך" את הכמרים שהשתתפו במהומות.

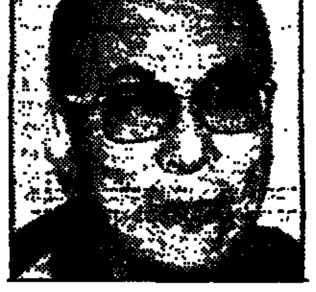

הדאלאי־לאמה

לאחר ביטול משטר החירום בניקרגואה

רייגן דורש מהקונגרס 50 מיליון דולר – סיוע למחתרת ה"קונטראס"

המימשל האמריקאי מתייחס בספקנות לצעדיו האחרונים של נשיא ניקרגואה

ואשינגטון, (ע"צ וע"ד). הנשיא רייגן ידרוש מהקונגרס סיוע בסך 50 מיליון דולר עבור מורדי ה"קונטראס" הנלחמים במשטר השמאלני בניקראגואה, והוא ידגיש את האופי ה"לא צבאי" של סיוע זה, בנאום שישמיע ביום שני "על מצב האומה" – מסר אתמול ה"וואשינגטון פוסט".

אתמול הצדיק הנשיא דרישה חדשה לסיוע למורדים, באומרו, כי בטחונה של ארה"ב נתון בסכנה והדגיש את האיום של הסנדיניסטים על מכסיקו ועל מרכז אמריקה. מקורות בבית הלבן אמרו, כי רק 10 אחוזים מהסיוע שידרוש רייגן נועדו לרכישת נשק ותחמושת.

הנשיא רייגן ומנהיגי האופוזיציה של ניקרגואה מתחו אתמול ביקורת על ביטול מצב החירום בניקרגואה. רייגן אמר, כי צעד זה איננו מרחיק לכת במידה מספקת, ואנשי האופוזיציה הגדירו אותו כ"מסך עשן".

בריה"מ הציעה בינתיים, כי מוסקווה וספרד יפעלו ביחד כדי לשפר את הסיכויים לשלום באמריקה המרכזית.

ביום שלישי ביטלה ניקרגואה את משטר החירום, כולל בתי המשפט הבלחמתיים המיוחדים, והבטיחה חנינה ל־3300 אסירים פוליטיים.

אולם במנאגואה הודיעה האופוזיציה, כי בשעה שנמסר על ביטול מצב החירום, נעצרו 12 מנהיגי אופוזיציה, הדבר זה מוכיח, כי מדובר בסך הכל ב"מסך עשן" כדי להטעות את דעת הקהל העולמית.

פולין תביע חרטה על מסע ההסתה האנטישמי ב־1967

(ט). שלטונות פולין עומדים לפרסם הודעת חרטה על אירועי מרס 1967, בתקופתם של גומולקה ומוצ'אר. אירועים אלה היו תחילתו של מסע אנטישמי נגד יהודים, שבסופו של דבר הביא לסילוקם ולהגירתם של שרידי היהודים בפולין וכן לניתוק היחסים עם ישראל.

ידיעה על כך נתקבלה מחוגים מוסמכים בממשלת פולין, והיא מתפרסמת היום בעתון "לעצטע נייעס", מאת כתבו יוסף גולדקורן.

ההודעה המגנה את מסע השיסוי עמדה להתפרסם בשם אישיות רמת־מעלה, ככל הנראה מייצ'יסלב רקובסקי, שהוא חבר ה"פוליטביורו", עורך לשעבר של העתון "פוליטיקה" ואחד המנהיגים הפרלמנטים הידועים. ההודעה עמדה להתפרסם בימים הקרובים. אולם נדחתה, ככל הנראה, בגלל המתרחש בשטחים. קרוב לוודאי שהיא תתפרסם בסוף מרס, או בתחילת אפריל, זמן קצר לפני האירועים לציון מלאת 45 שנה למרד גיטו ורשה. זאת, כדי ליצור אווירה מתאימה לקראת בואם הצפוי של אלפי היהודים מארה"ב ומישראל לפולין.

חמישה־עשר פצועים בהפגנה אנטי ישראלית במרוקו

ראבאט (ע"צ וע"ד). שלושה עשר אנשי משטרה ושני סטודנטים נפצעו במהלך התנגשויות שאירעו בעיר פס שבמרוקו, כאשר כאלפיים סטודנטים, שהפגינו למען תושבי השטחים המוחזקים בידי ישראל, התנגשו בבהוות ביטחון גדולים – על כך נמסר אתמול בראבאט.

דובר מטעם משרד הפנים המרוקאי הוסיף, כי ההתנגשות שאירעה ביום ד', נפצעו פצעים קשים סטודנט וסטודנטית.

ההפגנה הלהה באורח מסודר, אך הפכה להתפרעות, כשהמפגינים המטירו אבנים על השוטרים. תגבורות משטרה גדולות הוחשו למקום והצליחו לדכא את ההפגנה מקץ שלוש שעות.

דובר משרד הפנים ציין, כי עתה שורר שקט בפס.

סטודנטים במצרים איימו בהתאבדות המונית

קהיר (ע"מ). העתון האופוזיציוני "אל־וופד" מוסר, כי סטודנטים שהפגינו לפני זמן באוניברסיטת עין־שמס במצרים, איימו בהתאבדות המונית כדי ללחוץ על מנגנוני הביטחון ולאלצם להפסיק את מעצרי הסטודנטים, וכדי לשחרר את כל העצורים לפני ההגלה הסמסטר. הם גם תבעו דין וחשבון על האירועים משר הפנים, וכי באזרח.

ערך את העמוד רוני בורנשטיין

ראש מחלקת המדידות הסיני:

אוורסט "עדיין" הגבוה בעולם ולא ה־"קי־2"

מתנשא לגובה של 8,848 מ', כ־200 גבוה יותר מן ה־קי־2

פקינג (אי־פי). ראש מחלקת המדידות של סין אישר אתמול, כי אין כל ספק כי הר אוורסט הוא אכן ההר הגבוה ביותר בעולם, ואין צורך במדידה מחודשת של פסגת ההר.

ד"ר צ'ין־ז'נג אמר לסוכנות הידיעות הסינית הרשמית, כי בבדיקת ההר שנעשתה בשנת 1975 וגם נמדד גובה של 8,848 מ'. יש טווח טעות של פחות מעשרי מטר. לדבריו, עד שלא יימצאו שיטות מדידה מדויקות יותר, אין טעם במדידה מחודשת.

לפני כשנה טענה משלחת אמריקאית שהיתה במסע הקר פסגת ההר הידוע בכינוי קי־2, בגבול סין פקיסטאן, כי פסגה זו גבוהה ב־37 מ' מפסגת האוורסט. על פי המדידות הידועות גובה פסגת הר קי־2 הוא 8,612 מטרים בלבד.

אולם מומחים סינים ומומחים אחרים דחו את טענת המשלחת האמריקאית.

ד"ר צ'ן אמר עוד, כי בתמונות לווין רואים בברור, כי האוורסט, הנקרא בסין קומולנגמה, גבוה בכ־200 מ' מן הקי־2.

משפחה אוסטרלית טוענת

"עב"מ דמוי ביצה ענקית רדף אחרינו בכביש נידח"

מלבורן (רויטר־עת"ם). עב"מ פשט על משפחה בכביש באוסטרליה השאיר אחריו אפר קוסמי וסירחון – טענו אתמול בני המשפחה.

"הריח היה כמו זה של גוויות או משהו דומה", אמר פאטריק נאולס, בן 24 בראיון ששודר אתמול בטלוויזיה האוסטרלית, לאחר ששני אחיו ואמו דיווחו כי חפץ בלתי מזוהה רדף בעקבותיהם בכביש הנידח ביותר של היבשת.

השלטונות מתייחסים ברצינות לדברים שאמרו בני משפחה נאולס, לאחר שנתקבלו עדויות דומות מנהג משאית ודייגים באוסטרליה.

"צעקתי, הייתי היסטרית", אמרה האם פיי נאולס שהופיעה במופע במלבורן, היא חתמה על חוזה לשלושה חודשים עם רשת טלוויזיה אוסטרלית, בעקבות החוויות.

הגב' נאולס נסעה עם בניה בכביש שאורכו 2,500 ק"מ והמחבר את העיר פרת עם מלבורן, כדי לבקר אצל הסבתא. השלושה היו מודעים מכך שעבר עליהם וסידבו לשוב. [illegible]

בני המשפחה [illegible] "במשך כ־90 דקות [illegible] ולבסוף הוא קפץ על גג מכוניתם ואחז בה בעזרת כוסות יניקה.

תחילה ניסו בני המשפחה להשתחרר מהעב"מ כשהם מגבירים את מהירות נסיעתם ולבסוף הם עצרו את המכונית והסתתרו בצמחיה שליד הכביש, אך כאשר שבו למכונית כעבור 15 דקות חודש המרדף על ידי העב"מ.

"קפצנו למכונית והתנענו אותה שוב. העב"מ רדף אחרינו כאילו אין הוא רוצה להרפות מאתנו".

בריה"מ מוכרת לראשונה משחק־מחשב במערב

לונדון (ע"ד). בריה"מ עומדת לשווק את משחק־המחשב הסובייטי הראשון שלה במערב – פאזל אבסטרקטי המכונה "טטריס". אבל לדברי מומחים לתוכנה "מרתק ביותר", הם סבורים כי הוא יהיה הצלחה גדולה.

ב"טטריס" משחק אדם אחד. הוא חייב לסדר בהירות, לקו אופקי, שורה של קוביות נופלות. המשחק מפסיד אם הקוביות ממלאות את המסך בטרם סודרו כראוי.

"הרעיון לשווק את 'טטריס' במערב העלה רק לאחרונה. כאשר המשחק נעשה פופולארי מאוד תחילה בבריה"מ כולה, ולאחר מכן בגוש המזרחי", כסר ויקטור ביריאברין לכתב רויטר.

הבטחת? כבר

לקבל לפני כולם 11 ספרים חדשים במחיר של 4 בלבד – בעלות של 9.9 ש"ח לחודש בלבד זה שווה מנוי

הספריה '88

בילוי ששווה מנוי

לנוחותך: הרשמה בטלפון
ירושלים: 02-521201 ,523266
ת"א 03-652999 ,5103218
רמה"ש: 03-493433 חיפה 04-674076

באמצעות

הספריה – מפעל הספרים המשותף של הקיבוץ המאוחד, ספרי סימן קריאה ובית ההוצאה כתר ירושלים.

טיולים זה השטח שלנו

קניה
עולם הולך ונעלם...
ספארי בלורדיים 9 ו־16 יום
11.2 - בהדרכת ד"ר בני שלמון
24.3 - חופשת פסח

"מצרים למתקדמים"
סמינר בדגש: קהיר והדלתא של הנילוס
8.2 - 9 ימים
בהדרכת צוות מדריכים מעולה

סיני
טיולים מלווים בגמלים 7 ימים
מתאים גם לדוברי אנגלית
12.2, 2.3 (פורים)
23.3 (חופשת פסח)
3.4 (חוה"מ פסח)
פסח - טיולים מיוחדים
גיבל סירבל - 7 ימים
מזרח סיני - 7 ימים

טיולי אביב
תורכיה 25.3, 4.4
יוון - 25.3
ספרד - 4.4

מצרים
טיולים של 8 ו־9 ימים
13.1, 17.2, 2.3 (פורים),
23.3 (חופשת פסח),
2.4 (חוה"מ פסח), 27.4

נפאל
פסגות ההימלאיה (33 יום)
פריחה אביבית בגג העולם
24.3 בהדרכת שוקה רווק

בשיתוף EL AL אל על

בטיולינו ניצול זמן מירבי, תכנית מלאה, אמינות מינהלית והדרכה מעולה, כל אלה מבטיחים תמורה מלאה למטיילים.

טלפן וקבל חוזר טיולים לביתך 381044, 03-375063
מח' טיולי חו"ל השפלה 3 ת"א

החברה להגנת הטבע

הקרן החדשה לישראל

מודיעה על

כנס חרום

דו־קיום יהודי־ערבי – פרשת דרכים

ביום ד' 27 בינואר 1988

השפעת ההתפתחויות האחרונות על פעילות למען דו־קיום

בהשתתפות ראשי ופעילי ארגונים למען דו־קיום, ונציגי ציבור.
הכנס יתקיים בי.מ.ק.א. ירושלים (רח' המלך דוד) מ־9.00 עד 16.00.

בתכנית:
★ פנל מרכזי.
★ פרלמנט ארגונים – בהשתתפות ראשי הארגונים
★ סדנאות בנושאי הכנס.

בכנס ישאו דברים: ח"כ אבא אבן; מר מוחמד בסיוני – שגריר מצרים בישראל; מר חנא סניורה – עורך אל־פאג'ר; ח"כ עבד דראושה; ח"כ שולמית אלוני; ומוזמנים נוספים.

ראשי ופעילי ארגונים המעוניינים להשתתף בכנס, בפרלמנט הארגונים ובסדנאות, מתבקשים להתקשר בדחיפות ולאשר השתתפותם לטלפונים: 02-634830 (ליעל) 02-699280 (לשולה).

ההשתתפות – ללא תשלום.

הכנס נערך בשיתוף עם "המכון לחינוך לדו־קיום יהודי־ערבי".

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ — 21.1.88

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.53	1.60	1.5593	1.5787	1.53	1.60	1.5593	1.5787	1.53	1.60	1.5598	1.5794	1.5691	-0.0021
1 לישט"ש	2.74	2.86	2.7989	2.8338	2.75	2.88	2.7970	2.8319	2.75	2.88	2.8029	2.8381	2.8204	0.0061
1 מארק גרמני	0.92	0.96	0.9402	0.9519	0.92	0.97	0.9379	0.9496	0.92	0.97	0.9407	0.9525	0.9461	0.0010
1 פרנק צרפתי	0.27	0.29	0.2782	0.2817	0.27	0.29	0.2787	0.2822	0.27	0.29	0.2787	0.2822	0.2804	0.0005
1 גולדן הולנדי	0.82	0.86	0.8359	0.8463	0.82	0.86	0.8362	0.8466	0.82	0.86	0.8361	0.8466	0.8422	0.0014
1 פרנק שווייצרי	1.13	1.19	1.1555	1.1698	1.13	1.19	1.1587	1.1681	1.13	1.19	1.1558	1.1703	1.1646	0.0029
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.2609	0.2641	0.25	0.27	0.2609	0.2642	0.25	0.27	0.2609	0.2642	0.2624	–
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.2457	0.2488	0.24	0.25	0.2458	0.2489	0.24	0.26	0.2457	0.2488	0.2474	-0.0001
1 כתר דני	0.24	0.25	0.2446	0.2476	0.24	0.25	0.2441	0.2472	0.24	0.25	0.2447	0.2477	0.2461	-0.0001
1 מרק פיני	0.38	0.40	0.3862	0.3910	0.38	0.40	0.3866	0.3915	0.38	0.40	0.3864	0.3913	0.3891	0.0003
1 דולר קנדי	1.19	1.25	1.2144	1.2295	1.19	1.25	1.2158	1.2310	1.19	1.25	1.2147	1.2300	1.2232	0.0019
1 דולר אוסטרלי	1.06	1.17	1.1157	1.1296	1.08	1.16	1.1140	1.1279	1.08	1.16	1.1144	1.1284	1.1220	0.0017
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7913	0.8012	0.47	0.80	0.7913	0.8012	0.50	0.70	0.7911	0.8010	0.7951	0.0027
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4498	0.4554	–	–	0.4496	0.4552	–	–	0.4496	0.4552	0.4524	0.0001
10 שילינג אוסטריים	1.31	1.37	1.3355	1.3521	1.31	1.38	1.3372	1.3539	1.31	1.38	1.3370	1.3538	1.3457	0.0034
1000 לירטות איטלקיות	1.25	1.32	1.2785	1.2944	1.25	1.33	1.2785	1.2945	1.25	1.34	1.2795	1.2956	1.2867	0.0001
100 יינים יפאניים	1.20	1.26	1.2273	1.2426	1.20	1.26	1.2258	1.2411	1.20	1.26	1.2267	1.2421	1.2341	0.0038

190 אנשי "אל על מטענים" בסניפי החברה בעולם – יטפלו אישית במטעני היצוא והיבוא שלך.

EL AL אל על

صکذا عن الأهل

ספורט

בעריכת יהואל ארזי

הפעם בלגראד לא האירה פנים

יכולת חלשה בהתקפה, מנעה ממכבי תל־אביב ניצחון על פרטיזן (77–85)★ רק מֶגי (26 נק') ובארלו (20) שמרו על כבודו של האלוף הישראלי

בלגראד (שרות "ספורט הארץ"). כדורסלני מכבי תל־אביב יחזרו היום הביתה מכאן בהרגשה שהחמיצה. בפעם השניה העונה, הזדמנות יוצאת מן הכלל לרשום ניצחון חוץ. ההפסד 85–77 (46–36) לאלופת יוגוסלביה פרטיזן, לא היה מחוייב המציאות ואפילו במישחק פחות מבינוני, היו המכבים בעמדה טובה לרשום ניצחון חוץ שני.

מישחק התקפה גרוע, בעיקר של שחקני החוץ, הוא שגרם להפסד. ברקוביץ' וסימס קלעו 2 נקודות כ"א וג'מצ'י קלע את 14 הנקודות שלו באחוזים נמוכים מאוד. הוסיפו לכך מישחק חסר אחריות בעיקר בדקות האחרונות כאשר מכבי איבד כמה כדורים בצורה מרגיזה ויתברר מדוע לא הצליח האלוף הישראלי לזכות בניצחון, שהיה בהחלט בהישג יד.

זה החל כאשר מכבי סגר פיגור של 15 נקודות עד ל־66–70 כשנותרו 6 דקות לסיום. היגוסלבים נראו בפרק זמן זה מבולבלים ואיבדו חמישה כדורים רצופים. אבל מכבי לא ניצל זאת ובחמש ההתקפות שלו לא הצליח לקלוע נקודה. ברקוביץ', באחד המישחקים החלשים ביותר שלו בגביע אירופה, הוכנס כדי לנצח את המישחק. הוא נשלח לפריצת יחיד, החטיא כניסה פשוטה ועוד ביצע עבירת תוקף. גם ג'מצ'י ובארלו החטיאו ממצבים נוחים. פרטיזן עלתה ל־72–66. בארלו הקטין ל־72–68, דיוואץ העלה בעונשין (2 הנקודות הבודדות שלו במחצית השניה) ל־74–68 ומיד לאחר מכן יצא פאספאלי, כבכל המחצית הראשונה, בחמש עבירות.

שתי דקות ו־12 שניות לסיום קלע מֶגי סל, סחט עבירה וניצל גם את העונשין. פרטיזן הובילה רק 71–74. אבל איבודי כדור של מכבי איפשרו לגרבוביץ' לקלוע סל של 3 נקודות. פצ'רסקי וגרבוביץ' הוסיפו עוד 4 נקודות, פרטיזן עלתה ל־71–81 והחלום נגוז. ג'מצ'י מצא סוף סוף את היד, קלע שני סלים של 3 נקודות, אבל זה היה מאוחר מדי.

כל זאת אחרי פתיחה מצויינת (7–0 ו־9–2) ולאחר מכן עוד 19–23 ו־23–27 למכבי. אבל חולפתו של בארלו בדקה העשירית בגלל 3 עבירות חובה, התירה את רוחבת הסל לשליטה מלאה של היגוסלבים גבוהי הקומה למרות מישחקו הטוב של קווין מֶגי. הם השיגו חמישה כדורים חוזרים בהתקפה אותם הפכו לסלים וגם ניצלו היטב את זריקות העונשין הרבות וקלעו 13 נקודות מ־14 נסיונות עד להפסקה.

זאת למרות שהכוכב הקלע מספר אחד שלהם, גוראן גרבוביץ', קלע את הנקודות הראשונות שלו רק בדקה ה־15 מקו העונשין. הכל בזכות השמירה המצויינת של מוטי דניאל, שירד לספסל בדקה ה־15 עם 3 עבירות. אבל פאספאלי גבה הקומה, הקולע היטב גם ממרחק ודיוואץ הענק, עשו את העבודה ביחד עם דאקיץ' המפתיע. מכבי ירד להפסקה בפיגור של 10 נקודות.

פאספאלי ודיוואץ צברו עבירות וישבו הרבה על הספסל. כל אחד מהם קלע 2 נקודות בלבד במחצית השניה. זו היתה המחצית של גרבוביץ' שקלע 20 נקודות כשהוא מסתייע בפצ'רסקי שהיה יעיל מתחת לסלים. בעבר השני עשו כמעט את כל העבודה מֶגי (14 נק' אחרי ההפסקה ו־7 ריבאונדים) ובארלו (12 נק'). אבל זה לא הספיק. קבוצה עם קלעי חוץ כמו אלה של מכבי, אינה יכולה לנצח כאשר הם מפגינים חלשה כזו.

השיפוט בודאי שלא סייע למכבי וכמה מהפסיקות היו תמוהות. אבל גם היגוסלבים סבלו מהשיפוט הקפדני שהביא ל־25 עבירות נגדם מול 31 של מכבי (דניאל וברקוביץ' יצאו בחמש עבירות).

עד למישחק הבא בברצלונה נותרו שלושה שבועות, זמן די והותר לספר את הנדרש שיפור. יש רק לקוות שכאשר ישלמו המישחקים, לא יתברר שוב שבגלל המחדלים בקדבוס ובבלגראד, מכבי החמיץ משהו.

פרטיזן בלגראד – מכבי תל־אביב 85–77 (46–36)

● המצטיין: גוראן גרבוביץ'

● לפרטיזן קלעו: גרבוביץ' 24, פאספאלי 19, דיוואץ 12, פצ'רסקי 12, דאקיץ' 8, דז'ורדז'ביץ' 5, סאוביץ' 3, אובדרוביץ' 2.

● למכבי קלעו: מֶגי 26, בארלו 20, ג'מצ'י 14, דניאל 8, ליפין 5, ברקוביץ' 2, אודאססי 2, סימס 2.

● כדורים חוזרים: פרטיזן 26 (19 בהגנה), מכבי 22 (15 בהגנה).

● שופטים: אלדיאה (רומניה), קיראל (הונגריה), 7,500 צופים בבלגראד.

50 נקודות של גאלים בניצחון אריס על טרייסר

גביע האלופות

סלוניקי (שרות "ספורט הארץ"). אריס סלוניקי עלתה למקום השני בטבלת בית הגמר בגביע אירופה לאלופות בניצחון מרשים 120–95 (46–54) על טרייסר מילאנו. גאלים 50, וסובוטיץ' 37 היו הקלעים המצטיינים לעומת 38 נקודות של מקארו.

בתום הסיבוב הראשון התבססה פרטיזן בלגראד בראש הטבלה עם הפסד יחיד בשבעה מישחקים. לאריס שני הפסדים, לטרייסר ולמכבי שלושה, לסאטורן קלן ארבעה, לאורתז, ברצלונה וקדבוס 5 הפסדים כ"א.

טבלת בית הגמר (אחרי 7 מחזורים)

1.	פרטיזן	626–656	13
2.	אריס	685–713	12
3.	טרייסר	668–635	11
4.	מכבי	665–675	11
5.	קלן	694–724	10
6.	אורתז	618–632	9
7.	ברצלונה	669–675	9
8.	קדבוס	648–671	9

הקבוצות יוצאות עתה לפגרה כדי לאפשר לנבחרות הלאומיות להופיע במישחקים המוקדמים לאליפות אירופה. בית הגמר יתחדש ב־10 בפברואר כאשר פרטיזן תשחק בחוץ נגד אריס באתונה. למחרת יתארח מכבי בברצלונה בעוד שטרייסר תשחק במילאנו נגד קלן.

● שלושה משחקני מכבי רמת עמידר, כדורגל, הועמדו על ידי בית הדין המשמעתי של ההתאחדות לכדורגל להרחקה. יחיאל לוגסי ואייל מליחי הורחקו לשלושה מישחקים בפועל. יעקב עיני הורחק לחודש בפועל ולחודש על תנאי.

עונשי הרחקה על־תנאי לגודס ושני כהן

מאת סופר ספורט "הארץ"

כדורסלני נבחרת הנוער גיא גודס (הפועל חיפה) ושני כהן (גליל עליון), שנעדרו מאימונים הנבחרת, נענשו אמש בידי ועדת המשמעת של האיגוד בהרחקה לארבעה משחקים על תנאי, אם יחזרו על עבירה דומה בשנה הקרובה.

הפועל ת"א, שהועמד לדין על אי־תשלום חובות שחקנים לאיגוד, שילם אתמול את הסכום של 28.836 ש"ח בצירוף 500 ש"ח כקנס על הפיגור.

כריס הדהימה את מרטינה★ מחר בגמר נגד גראף

טניס

מלבורן (שרות "ספורט הארץ"). כריס אוורט בת ה־33 תנסה מחר לזכות בתואר הגראנד סלאם ה־19 שלה כאשר תתמודד בגמר האליפות הפתוחה של אוסטרליה נגד השחקנית מספר אחת בעולם, שטפי גראף.

כריס הדהימה אתמול בתוך שעה וחצי את מרטינה נבורטילובה 6–2, 7–5 בעוד שגראף ניצחה את קלאודיה קוהדה־קילש 6–3, 6–2.

לראשונה מאז אליפות אוסטרליה 1984 כשלה מרטינה בלהעפיל לגמר תחרות בסדרת הגראנד סלאם. לאוורט זו הופעה שישית בגמר אליפות אוסטרליה בשישה נסיונות והיא זכתה פעמיים בתואר ב־1982 ו־1984. לראשונה מזה 14 שנים לא השתתפה אוורט באף מישחק גמר בתחרות גראנד סלאם ב־1987. "היא כל כך חמה כרגע שלא הייתי רוצה לגעת בכריס", אמרה מרטינה אחרי ההפסד. זה היה הניצחון ה־36 של אוורט ב־76 מיפגשים עם נבורטילובה.

הניצחון על קוהדה־קילש היה ה־20 ברציפות של גראף מאז הפסדה לנבורטילובה בגמר פלאשינג מדו. אוורט מובילה 6–4 במאזן הניצחונות אבל הגרמניה בת ה־18 ניצחה בארבעת המיפגשים האחרונים מבלי להפסיד מערכה. "לא מצאתי דרך כיצד לנצח אותה במיפגשים האחרונים שלנו אבל אפשר לנצח כל אחד", אמרה אוורט, "אני חוששת ממנה אם אצליח לחזור על הכללי שהצגתי ביצועי המישחקים האחרונים שלי כאן".

היום יתקיימו מישחקי חצי הגמר לגברים. איוון לנדל ינסה לגמול לפאט קאש שניצח אותו אשתקד בחצי הגמר כאן ובגמר ווימבלדון. במיפגש השני ינסה שטפאן אדברג, אלוף השנתיים האחרונות, להעפיל לגמר השלישי שלו ברציפות מול מאטס וילאנדר שזכה בתואר האוסטרלי ב־1983 ו־1984.

בחצי הגמר לזוגות גברים: בייטס (בריטניה) ולונדגרן (שוודיה) — קאסל (בריטניה) וסעאד (ארה"ב) 6–7, 4–6, 7–6, 6–3, 6–7. ליץ' ופוז (ארה"ב) — מ. דייוויס (ארה"ב) ודרוואט (אוסטרליה) 5–7, 7–6, 7–6, 7–6, 3–6.

כריס אוורט, שגברה אתמול על מרטינה נבורטילובה, תשחק מחר בגמר אליפות אוסטרליה נגד שטפי גראף (צילום א"פי)

מייק מחכה ללארי

מייק טייסון בן ה־21, האלוף העולמי הבלתי־מעורער באיגרוף במשקל כבד, היה במצב־רוח מרומם במסיבת עיתונאים אתמול לקראת הקרב נגד אלוף העבר לארי הולמס, הערב, באטלנטיק סיטי. הולמס בן ה־38 יהיה לאלוף העולם הזקן ביותר אם יכניע את טייסון הבלתי־מנוצח (צילום א"פי)

גביע הליגה

ארסנל — אוורטון בשלב חצי הגמר

לונדון (א"פי). ארסנל, מחזיקת גביע הליגה, תשחק נגד אוורטון בחצי גמר גביע הליגה. בהגרלה שנערכה אתמול, נקבע שבמישחק השני יפגשו לוטון טאון ואוכספורד יונייטד. המישחקים יהיו בשיטת בית וחוץ.

ארסנל העפילה לחצי הגמר לאחר ניצחון חוץ 1–0 על שפילד וונסדיי משער של המגן נייג'ל וינטרבורן בדקה ה־67 לאחר מישגה גס של השוער מרטין הודג'. אוורטון גברה על מנצ'סטר סיטי 2–0 משערים של אדריאן היית (7) וגרהאם שארפ (68).

באוכספורד לא יכלה מנצ'סטר יונייטד לקבוצה המקומית שניצחה 2–0 משערים של דין סונדרס (21) וגארי בריגס (34). לוטון גברה על ברדפורד סיטי מהליגה השניה 2–0.

אן.בי.אי.

מאלון ניצח את פילדלפיה

ניו־יורק (א"פי). מוזס מאלון חזר לפילדלפיה והוביל את וושינגטון בולטס לניצחון על הסבנטי־סיקסרס 110–98. מאלון קלע 22 נקודות. בוסטון סלטיקס זכתה בניצחונה ה־16 ב־18 מישחקיה האחרונים, 131–115 על פיניקס סאנס. לארי ברד 23 ודני איינג' 21 היו הבולטים בבוסטון.

אדריאן דאנטלי ואיזאיה תומאס קלעו 28 נקודות כ"א בניצחון החוץ של דטרויט על יוטה 120–117 ואייד מקדניאל הציב שיא קליעה אישי, 41 נקודות, בניצחון סיאטל על ניו־יורק ניקס 108–98. סטיב האריס קלע את סל הניצחון עם הצפירה לסיום במישחק בו גברה גולדן סטייט על ניו־ג'רזי 103–101. בלוס־אנג'לס ניצחו הקליפרס את אינדיאנה 104–97.

ליגה אנגלית

שתי הראשונות אצל האחרונות

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). שתי הראשונות יוצאות מחר למישחקי חוץ נגד שתי האחרונות: ליוורפול (59 נק') תתארח אצל צ'רלטון ונוטינגהאם (44) תשחק בווטפורד, שגילתה שיפור ניכר בשבועות האחרונים.

יתר המישחקים: צ'לסי — פורטסמות, קובנטרי — לוטון, דרבי — ק.פ. ריינג'רס, אוורטון — ווימבלדון, ניוקאסל — טוטנהאם, אוכספורד — שפילד וונסדיי, סאותהמפטון — נוריץ'. המישחק ארסנל — מנצ'סטר יונייטד, יתקיים ביום א'.

"שירים ושערים" כבר ביום שישי

תכנית הרדיו "שירים ושערים" תשודר ביום שישי. ההחלטה התקבלה בשל העובדה, ששלושה מישחקים בליגה הלאומית, ושניים בליגה הארצית, ישוחקו ביום זה.

בליגה הלאומית יהיו המישחקים: בית"ר תל־אביב — הפועל תל־אביב (המישחק המרכזי של המחזור ה־20), הפועל צפריירים חולון — מכבי נתניה והפועל לוד — בני־יהודה. בליגה הארצית: הפועל חדרה — הפועל חיפה, מכבי יפו — הפועל יהוד.

שידור התכנית יחל ב־14.00 וימשך עד 16.30.

ירון עוז לפני המישחק בקרית־אליעזר

מה שהיה אמור להיות מיפגש צמרת הפך למאבק תחתית

התחזיות שלהם

מאת משה הר־געש

תוצאות המחזור הקודם

מכבי נתניה — הפועל לוד	1–4
הפ. ת"א — מכבי פ"ת	0–1
הפ. פתח־תקוה — שמשון	2–5
מכבי חיפה — ה. ב"ש	0–1
בית"ר י־ם — בני־יהודה	0–1
מכבי ת"א — ב. תל־אביב	2–2
הפ. כפר־סבא — צ. חולון	2–2

טבלת הליגה הלאומית

1.	מ. נתניה	19	23–36	37
2.	ה. ת"א	19	13–19	35
3.	ב. ת"א	19	17–28	31
4.	ה. כ"ס	19	16–22	31
5.	ב. י־ם	19	28–27	28
6.	שמ. ת"א	19	16–19	27
7.	ה. פ"ת	19	25–27	27
8.	ב"ש	19	12–14	26
9.	בני־יהודה	19	14–15	23
10.	מכבי ת"א	19	22–26	22
11.	מ. חיפה	19	21–20	19
12.	צפ. חולון	19	18–14	19
13.	הפועל לוד	19	41–15	13
14.	מכבי פ"ת	19	27–11	12

הפועל צפריירים חולון — מכבי נתניה

(בסיבוב הראשון: 1–1 — חולון: ו' — 14.30)

● בני דמתי, חולון: אין ספק שמכבי נתניה קבוצה טובה, אך דווקא משום כך האתגר לנצח יהיה גדול יותר. אנחנו רוצים להוכיח שאנחנו לא פחות טובים ולא נשחק על תיקו.

● מרדכי חלפון, נתניה: חייבים לנצח כי אחרת אנו עלולים לאבד את הפסגה ולהישבר. נוכל להשיג את המטרה עם רוח לחימה ומוטיבציה גבוהה. צפוי משחק מרתק.

בית"ר תל־אביב — הפועל תל־אביב

(בסיבוב הראשון: 0–1 — רמת־גן: ו' — 14.30)

● יצחק שום, מאמן בית"ר: אנחנו מתחילים את סידרת המישחקים נגד קבוצות הצמרת. זהו חלק ממיבחן הבגרות של בית"ר תל־אביב, שיקבע אם הוא אכן מתאים למקומו הרם בטבלה.

● יעקב אקחדיה, הפועל: בית"ר קבוצה טובה מאד. היא משחקת פתוח והתקפי ולכן נצטרך לסגור היטב ולנצל את מצבי ההבקעה. יתרון הביתיות ברמת־גן אינו משמעותי.

בית"ר ירושלים — הפועל פתח־תקוה

(בסיבוב הראשון: 2–1 — בלומפילד: 14.30)

● חנן אזולאי, בית"ר: ממישחקים כאלו בית"ר צריך להיזהר כי עם קבוצות חזקות הוא מסתדר. על השחקנים להבין שניצחון על פ"ת אינו שונה מניצחון על נתניה ובני־יהודה.

● גיל סבו, הפועל פ"ת: המישחק הזה יקבע אם נהיה בשמינה הראשונה. כל קבוצה שואפת לנצח את האלוף. אם נילחם וכל המערכים בקבוצה ישחקו למען הקבוצה, נוכל לעשות זאת.

מכבי חיפה — מכבי תל־אביב

(בסיבוב הראשון: 1–1 — קרית־אליעזר: 14.30)

● דאודי ארמלי, מכבי חיפה: הנצחון בבאר־שבע הגביר לנו את הבטחון וחייבים לנצח גם הפעם. ניאלץ לוותר על כדורגל יפה ולהבקיע בזמן הדכן, כי בתחתית צריך לשחק גברי.

● ירון עוז, מנהל מכבי ת"א: מישחק שהיה אמור להיות מאבק צמרת הפך בגורו הנסיבות למיפגש תחתית. מכבי תל־אביב ימשיך לשחק בסגנון התקפי ופתוח בהתאם למסורת שלו.

שמשון תל־אביב — הפועל באר־שבע

(בסיבוב הראשון: 0–0 — בלומפילד: 12.30)

● אבינועם עובדיה, שמשון: אסור לנו להפסיד פעם שלישית ברציפות. אם זה יקרה צפויה סערה בשמשון. אם ננצח, נגביר במידה רבה את הסכויים להישאר בפליי־אוף העליון.

● אפרים דוידי, באר־שבע: חייבים להתאושש מההפסד הביתי למכבי חיפה בשבת האחרונה. אנחנו אוהבים את בלומפילד כי בו אנחנו נותנים את ההצגות הכי טובות.

הפועל לוד — בני־יהודה

(בסיבוב הראשון: 0–2 — לוד: ו' — 14.00)

● יצחק נעמן, הפועל לוד: אין הרבה ברירות. חייבים לנצח כדי להישאר בתמונה. נשחק פתוח כי אם לא מנצחים בחוץ, לפחות בבית. התבונה באימונים היתה שאפשר לעשות זאת.

● יעקב אסיאג, בני־יהודה: זהו ודאי אחד הסיכויים האחרונים שנותרו להפועל לוד במאבקי התחתית ולכן יהיה לנו קשה מאד. הם ילחמו ואנחנו צריכים להילחם יותר מהם.

מכבי פתח־תקוה — הפועל כפר־סבא

(בסיבוב הראשון: 1–0 — בכפר־סבא: 14.30)

● יעקב אז'ובל, פתח תקוה: זהו הסיכוי האחרון שלנו. אם לא ננצח אין לנו מה לחפש יותר בליגה. אין טעם לשחק על תיקו. עלינו להמר על כל הקופה. או שננצח או שנפסיד.

● בת איינשטיין, כפר־סבא: באים לנצח כדי להישאר קרובים לצמרת. בעיות התחתית של פתח־תקוה אינן הענין שלנו. צריך להבקיע כבר בפתיחה. הכל תלוי רק בנו.

מישחקי חוץ למובילות: ירושלים בוינטר, הפועל חיפה בחדרה

ליגה ארצית

מאת אילן פיש

תכנית מישחקי המחזור ה־20 בליגה הארצית, מגלה שורה של מישחקים "שקטים", שאינם מעוררים ציפיה לקרב תחתית סוער או למאבק צמרת מסקרן. בסך־הכל מחזור שיגרתי.

המוליך, הפועל ירושלים וסגנו, הפועל חיפה, ישחקו מחוץ לביתם וישתדלו לשמור על הפער המבטיח שיצרו במחזור האחרון מהפועל טבריה, שבמקום השלישי. ירושלים תתארח אצל קבוצת התחתית הכה מכבי רמת־גן ותשגנן בדרך כי אסור לזלזל ביריב החלש, שהפתיע בשבוע שעבר בנצחון חוץ על מכבי יבנה. הפועל חיפה ישחק כבר היום בחדרה, עם הפועל המקומי. הפועל טבריה יארח את מכבי רמת־עמידר (12) ויקווה למעידת ירושלים וחיפה.

מישחק נוסף יהיה היום ביפו שם יארח מכבי את הפועל יהוד, ששניים משחקניו הורחקו ביום שלישי במישחק השלמה נגד מכבי שעריים. במישחק מרכז טבלה יארח מכבי שעריים את הפועל רמת־גן. הפועל בת־ים יבקש לנצל במישחק חוץ את חולשתו של האחרון בטבלה הפועל עכו ולעשות צעד נוסף בכיוון מרכז הטבלה. בנתניה יארח בית"ר המקומי את מכבי יבנה.

תחילת המישחקים ב־14.30.

טבלת הליגה הארצית

1.	הפועל י־ם	19	25–44	44
2.	הפו. חיפה	19	11–20	41
3.	הפ. טבריה	19	28–36	34
4.	מכבי יבנה	19	21–24	31
5.	הפו. חדרה	19	27–30	28
6.	הפועל ר"ג	19	22–19	27
7.	מ. שעריים	19	24–26	25
8.	מכבי יפו	19	14–15	25
9.	הפ. בת־ים	19	20–20	22
10.	הפו. יהוד	19	30–27	22
11.	ב. נתניה	19	23–19	22
12.	רמת־עמידר	19	26–21	20
13.	הכח ר"ג	19	25–16	17
14.	הפועל עכו	19	31–10	9

המשכים מעמוד 1

טירוני צנחנים

(סוף מעמוד 1)

החיילים הפליאו את מכותיהם בצעירים והתוצאה כאמור, אישפוז 5 מהם בבית החולים לטיפול בתוצאות ההיתקלות.

קצינים בצה"ל הביעו אתמול חשש מההשפעה השלילית שתהיה להוראות החדשות על החיילים הצעירים הפועלים בשטחים. הארוע אתמול, בו היו מעורבים טירוני הצנחנים, מובא כדוגמא להשפעה שלילית אפשרית על חיילים שאין להם נסיון מבצעי ונשלחים לבצע פעולות שיטור.

בבדיקה שהשלים אתמול סופר "הארץ" בבתי החולים ברצועה ובמרפאות של אונר"א מסתבר כי 197 תושבים ברצועת עזה נחבלו ביומיים האחרונים כתוצאה ממכות. רוב התושבים חזרו לבתיהם אך בבתי החולים שיפא ובית החולים אליעלי נערך רישום.

מעדויות שגבה סופר "הארץ" ממספר רב של תושבים באיזור רמאללה ביומיים האחרונים, עולה כי תושבים רבים באיזור ספגו מכות קשות מידי חיילי צה"ל בשבוע האחרון, גם במקרים שבהם לא השתתפו בהפגנות, ולא נתפסו כשהם נוטלים חלק בפעילות בלתי־חוקית כלשהי.

שיחה עם כמה מנפגעי אסטרטגיית ההכאה הנקוטה בימים האחרונים בידי כוחות הביטחון בשטחים, מצביעה על כך שפעולות ההכאה של תושבים נעשות לעיתים קרובות באורח הפגנתי, במתכוון — "למען יראו וייראו" — ולעיתים קרובות קורבנותיהן הינם תושבים שלווים, מבוגרים וילדים, שאינם נחשדים כלל בהשתתפות בפעילות אלימה או בלתי־חוקית.

מקור בטחוני שנתבקש להתייחס לתופעה זו אמש, מסר כי הוא מודע לכך ש"לעיתים נעשות פגיעות גם באנשים שלא בדיוק היה צורך לפגוע בהם. ויש בידי שלטונות הצבא מספר דוגמאות לכך". "זה בהחלט מטריד אותי", אמר המקור. הוא הוסיף כי "[illegible]" — כלשונו — בהקשר של שימוש במכות, מדאיגה אותו גם בכל הנוגע לחינוכם וערכיהם של חיילי צה"ל. "אני מקווה שנצליח לרסן את עצמנו", אמר המקור הצבאי.

בעטו בי בפה

עבד אל־באסט חמדאן (25), בעל בית מסחר לרהיטים ברמאללה, סיפר אתמול בבית החולים הממשלתי בעיר על שאירע לו שלשום, בעת שחיילי צה"ל עסקו בפתיחתן בכוח של החנויות במרכז רמאללה: "עמדנו ליד החנויות שלנו. באו חיילים לפתוח את המנעולים. פתאום באו נערים שזרקו עליהם ועלינו אבנים. סגרתי מייד את החנות, וברחתי עם כולם אל תוך העיר. לאחר שהחיילים ירו באוויר, רדפו אחרינו, ותפסו אותי. כבלו את ידיי, והובילו אותי לכיכר המרכזית של רמאללה, במקום שבו החיילים מתאספים. בכלל לא בדקו מי אני. למרות שניסיתי להסביר להם בעברית ובאנגלית שאני בעל בית עסק. לאורך כל הדרך לכיכר היכו בי באלות, במקלות, ובאגרופים, וקיללו אותי. שברו לי מקלות על הכתפיים ועל הראש, וכל הזמן צעקו לאנשים מסביב 'תסתכלו, תסתכלו'. אחר־כך השיבו אותי ליד ערימת זבל. ניסיתי להסביר להם שאני סוחר, אבל הם לא היו מוכנים לשמוע אף מילה. ביקשו ממני לומר 'ערפאת מאנייק'. סירבתי. בעטו בי בפה בנעליים שלהם, הכניסו לי מכות בגב ודרכו עלי במשך כשעה וחצי. כל הראש והפנים שלי היו מכוסים דם. בינתיים הגיע לשם צוות טלוויזיה, וסילקו אותו. בסוף בא לשם קצין של משמר הגבול בשם קפטן סעיד. הוא ראה מה מצבי, ואמר שצריך לפנות אותי לטיפול. העבירו אותי לשתי מרפאות צבאיות, תוך שאני מקיא דם, ובסוף פינו אותי לבית החולים ברמאללה". על פניו וגופו של חמדאן ניכרות היטב חבורות, שריטות וחבלות.

כמה סוחרים במרכז העיר רמאללה סיפרו לסופר "הארץ" כי הוכו בידי חיילים כאשר התבקשו בפתיחת חנויותיהם. אחד מהם, הילמי אסעד זהוד, בעל חנות לבגדים המשותק בחצי הגוף, הראה שריטות טריות על פרק ידו הבריאה, שנגרמו לו לדבריו ממכות אלה של חיילים, שלא הבינו שקשה לו לפתוח במהירות את חנותו בגלל הנכות שלו. חג' שריף עואד שלבי, בעל חנות לקפה, הצביע על כלוש זגוגיות שבורות בחנותו. שחיילים ניפצו לדבריו כעונש על כך שהתמהמה בפתיחת החנות שלו.

במחנה הפליטים ג'ילזון שליד רמאללה התקיים שלשום בלילה מבצע סריקות, להיפוש אחר חשודים בהפרות סדר. זאת לאחר שתושבים מהמחנה הפגינו בבקום וידו אבנים בעת סיורו של שר הבטחון, יצחק רבין, ביום ג' השבוע.

שיחות עם מספר רב של תושבים במחנה זה מעלות כי חיילי צה"ל, ביניהם קצינים, היכו תושבים שנמצאו בכה מבתיהם בלי סיבה נראית לעין, לעיניהם של תושבים רבים, "למען יראו וייראו". אחרים הועלו על כלי רכב צבאיים, הובלו למחנה צבאי סמוך, שם הוכו נמרצות — לפי דבריהם — ונשלחו חזרה מבלי שייעצרו, ומבלי שייחקרו.

מדיניות הבאסה

חברי הכנסת יוסי שריד ודדי צוקר מר"צ סיירו אתמול במחנות הפליטים ברצועת עזה, בעיר עזה וכן בבית החולים "שיפא", דיווחו על מקרים רבים של גריסת הבלות קשות, שבירת עצמות ופציעות אחרות, עקב שימוש באלימות מצד כוחות הבטחון.

ח"כ שריד אמר אמש "סימני מדיניות הבאסה ניכרים היטב בכל הרצועה. הבטחתו של שר הבטחון 'לשבור להם את העצמות' מתגשמת בהצלחה מעוררת פלצות." ח"כ שריד אמר כי הוא סבור שאפילו שרים בממשלה, לו היו רואים במו עיניהם את תוצאות האלימות על גופם של תושבים מהרצועה, "היו מוליכים לקחת את האלה מידיו של יצחק רבין". שריד אמר כי ח"כ צוקר הוא מבינים מסמך מפורט הכולל את המידע שעשו בסיורם ברצועת עזה.

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הזמנת רופאים בבקרים דחופים מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.

ירושלים 523133, גוש דן 781111, תל־אביב 460111, הרצליה 052–81333, חיפה 512255, רחובות 08־451333

מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 8.00־20.00, ביום ו' 8.00־15.00, טלפונים: 03־433300

"שקמי" — שרות רפואי לבית (ת"א) שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19–24 טל' 03־7549111 "שקמי" קוד מנוי 222

שול"ח — שרות רפואי לבית (חיפה) בימי חול בשעות 19־24, בימי שישי 14־24, בשבת 08־24 טל' 04־380541 קוד מנוי 1665

שר"ן — שירות רפואי נייד ירושלים (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים

מוקד יום 660585, 02־669551

מוקד לילה שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן

תל אביב, מוקד יום 218820, 218898 מוקד לילה 651011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה

תל־אביב: בר כוכבא 49 טל: 03־284649 פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00. ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00

דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03–285822

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.

מרכז מידע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה): תל־אביב טל' 234819. ירושלים טל' 02־245554, חיפה טל' 04־660111

קשב לבית — שרות מינויים: לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.

מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052–548575, 7549111 איתורית 1500

ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה): ירושלים 669911, חיפה 04־672222/3, תל־אביב 03־5461111, ילדים ונוער 261113, חיפה 04–672222/3, נתניה 35316, באר־שבע 057–48111

מרכז רפואי באר יעקב 03־223958

מרכז מידע למטפל לחיץ מטעם "מטפלים": א' רח' 11.00־13.00, כ' רח' 16.00־18.00, רח' מאפו 13 תל־אביב

ארם לשירות אדם - חברה פרטית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה, טל' 03־5461727/8

הקו למלחמה באיידס — הסברה ומידע לחולים מידע מוקלט 24 שעות בטלפון: 03–290101, 03–203121. קו פתוח בכל יום ב' 19.30־23.00. ת.ד. 20635 תל־אביב

תורנות מרקחות בטלפון — דוברי ת"א — 611001, 24363, 24ג239952 שעות ביממה) ודוברי ירושלים 226535 ודוברי חיפה 645334

תורנות בתי חולים

תל אביב: רוקח — (ילדים, פנימית); איכילוב — (כירורגיה)

ירושלים: שערי צדק — (כירורגית, נשים); הדסה ע"כ — (פנימית, ילדים, עיניים); ביקור חולים — (א.א.ג.); הדסה הר"צ — (אורטופדיה)

תורנות בתי־מרקחות

תל־אביב: בני דיזנגוף 174 222386; מאגן מרקס יהודה הימית 61, יפו 822973

ירושלים: נוה יעקב מ. מסחרי נוה יעקב 852248

חיפה: שפרינצק דרך צרפת 57 337544

חולון: אסותא סוקולוב 4 5058197

בת ים: בלפור בלפור 90 585448

רמת־גן: רמה ביאליק 51 721514

נתניה: פורת פ"ת 76 340967

פתח תקוה: מרכז הנרון אהרון קציר 48 911078

הקריות: כלל העצמאות 53 ק' אתא 441280

חדרה: קופ"ח כללית רוטשילד 335884

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה. תל־אביב: ימים ב' ג' ד' — 16.00־19.00. יום ו' שעות 8.30־11.00, רמב"ם 9, טל' 5101511/2. חיפה: ימים א', ד' — 16.00־19.00, רח' הספורט 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים

הזמנת רופאים בבקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.

ירושלים 523133, תל־אביב 468111, חיפה 512255, גוש דן 781111, הרצליה 052–81333, נהריה 923335, רחובות 08־451333, בת ים 585555, חולון 803155, לוד־רמלה 08־221022

מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 8.00־20.00, ביום ו' 8.00־15.00, טלפונים: 03־433300

שר"ן — שירות רפואי נייד (24 שעות ביממה) כולל רופאי שיניים, מוקד יום 660585, 669531, מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה: תל־אביב בר כוכבא 49 טל: 03־284649 פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00, ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00, שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00. דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03–285822. המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.

מרכז מידע לקורבנות אונס — 24 שעות ביממה: תל־אביב טל' 234819, ירושלים — 245554, חיפה — טל' 04–660111

ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה): ירושלים 669911, תל־אביב 261111, ילדים ונוער 261113, חיפה 04–672222/3, נתניה 35316, באר־שבע 057–48111

תורנות בתי־חולים

תל אביב: רוקח — (ילדים); איכילוב — (פנימית, כירורגית)

ירושלים: ביקור חולים — (ילדים, א.א.ג.); שערי צדק — (כירורגית); הדסה הר"צ — (אורטופדיה); הדסה ע"כ — (פנימית, נשים, עיניים)

תורנות בתי־מרקחות

תל־אביב: שור (ברנרס) פנקס 27 441449; ארלוזורוב ארלוזורוב 76 230746; מגא"ס — שור, ברנרס

ירושלים: קופ"ח מכבי בן סירא 2 227273; מגא"ש — מרפאות רוממה הנ"ע 28 525191

חיפה: הנשיא שד' הנשיא 33 533312

חולון: ד"ר זוהרי סוקולוב 70 842455

בת ים: עצמאות בלפור 75 865583

רמת גן: רמת גן ביאליק 51 721514

נתניה: פורת פ"ת 76 340967

פתח תקוה: טוסרטבסקי שפירא 43 909030

הקריות: מריקה ליהמן 1 ק' ים 753890

חדרה: קופ"ח כללית רוטשילד 335884

מרכז מידע — אגד: 02–304304 03–432777 04–549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.26	5.42
תל אביב	4.44	5.41
חיפה	4.32	5.42

הלוח הארצי

תלמה
דרוש/ה
מהנדס/ת חשמל
לניהול צוות חשמלאים
ותכנון מערכות חשמל
כישורים דרושים
★ נסיון במפעל תעשייתי במערכות פיקוד וכוח
★ ידיעת השפות עברית אנגלית
★ גיל עד 40
המעוניינים/ות יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים והמלצות למח' כוח־אדם עבור מהנדס/ת חשמל לת.ד. 707 חיפה מיקוד 31006

לחברת המזרח לשיווק מכוניות (1984) מתקן אשדוד
דרושים:
★ בוחן רישוי מוסמך
★ עוזרי מכונאי רכב
★ חשמלאי רכב
★ רוחצי מכוניות
העבודה באשדוד
נא לפנות לישראלה 08־523670

בית גלי ירושלים
דרושות
דיילות מכירה
* עד גיל 35
* הופעה נאה
* עדיפות לבעלות ניסיון קודם
לקביעת ראיון נא להתקשר לטל 02־717237, ליוסי בן שטרית

ORS שרותי כח אדם
דרושים:
מפעילי מתקן
שכר התחלתי 1,100 ש"ח
* בוגרי 10 שנות לימוד
* לאחר שירות צבאי מלא
* לעבודה במשמרות
* למתאימים תנאי שכר טובים
המעוניינים יפנו לסניפנו בצרוף תעודת שבוי ופנקס מילואים
אשדוד: בניין המשרדים מרכז א' משרד 315 (ליד המסורקל) טל' 08־521855
אשקלון: רח' הרצל 24/3 טל' 051־22134
קבלת קהל ימי א'־ה' מ־08.00־18.00
ימי ו' וערבי חג מ־08.00־12.30
הטובים עובדים קבוע ORS

לחברת חקירות ארצית
לסניפה בירושלים
דרושים
מועמדים להשתלב בחקירות פרטיות הכוללות עבודת שטח מעניינת
עדיפות ליוצאי מערכת הבטחון (משטרת ישראל, מצ"ח, וכו')
מועמדים מתאימים יפנו בצירוף קורות חיים, בכתב יד, לת.ד. 3310 ירושלים
הפונים ייענו

למשרד אדריכלים בדרום
דרוש/ה בירושלים
אדריכל/ית
בעל נסיון בתכנון מוסדות ציבור
טלפון: 02־245422

אגוד ערים אזור חיפה
שרותי כבאות
דרושים
כבאים לעבודה במשמרות
בדבר פרטים נא לפנות למזכירות האיגוד בבית מכבי אש חיפה. רח' חלץ 9, ליד גשר פז בין השעות 08.00־12.00

משרד החינוך והתרבות
לשכת מחוז חיפה
דרושות
גננות
בוגרות סמינר במסלול הגיל הרך.
לעבודה כממלאות־מקום לפרקי זמן קצרים.
● על המועמדות לפנות ללשכת המחוז, רח' סנט לוקס 7, חיפה.
טלפון: 562307, 562336 בשעות העבודה

לחוות הנוער הציוני
ע"ש ישראל גולדשטיין
דרושים
1. מדריך חברתי
2. אם בית
(חצי משרה דוברת אנגלית)
3. מזכירה טלפוניסטית
(חצי משרה — אחה"צ)
לפרטים לפנות למשרד הראשי 02־630221/2/3

למפעל ת.א.ת.
למחלקת שיווק
דרושה
מזכירה / כתבנית
* שפת אם אנגלית הכרחית
* 5 ימי עבודה בשבוע
* שעות העבודה מ־07.00 עד 16.30
נא לפנות טלפונית לדליה 08־595411/424

הכוח הארצי

הארץ חדשות

לחברה בנמל תעופה בן גוריון
דרושה

מזכירה
למשרה מלאה

★ בעלת יוזמה.
★ שליטה בשפות עברית, אנגלית.
★ השכלה תיכונית לפחות.
★ עבודה על מעבד תמלילים.
★ לאחר שירות צבאי, בעלית נסיון של שנתיים לפחות.
★ נכונות לעבודה מעבר לשעות העבודה הרגילות.

מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בכתב יד תוך פירוט קורות חיים ונסיון קודם. לת.ד. 58 נתב"ג 70100.

מרכז רפואי ת"א

אחיות!!!

בואו להשתתף בעשיה סיעודית מעניינת במרכז הרפואי בלב ת"א
תנאים נוחים במגוון תחומים מותאמים לצרכים האישיים.
עזרה בדיור ותחבורה נוחה
טלפונים בבוקר:
03-5436551, 03-219080
טלפונים בערב:
052-83903 (אליה)
052-574588 (ענת)

ORS שרותי כח אדם

סניף חיפה

מחלקה טכנית

* **מהנדס אלקטרוניקה**
בעל ניסיון של 5-3 שנים. בתחום תומרה אנלוגית דיגטלית ניסיון של שנתיים לפחות בניהול צוות – קבועה.
* **חשמלאי תעשייה**
מוסמכים מנוסים לעבודות קבועות מאזור חיפה, נצרת, טבריה.
* **אחראי מחלקת מסגרות/זיווד**
כישורים: ניסיון כפחח זיווד אלקטרוני נר-סיון בניהול צוות מסגרים, הבנת תהליכים כושר עמידה בלחצים רצוי מאזור קריות, עכו, כרמיאל. משרה קבועה שכר מיוחד למתאימים.
* **כרסמי CNC/ אוניברסלים**
בעלי ניסיון לעבודה קבועה וממושכת תנאים מיוחדים למתאימים.
* **מחטנאים** [illegible]
בוגרי קורס מפ"טים עדיפות לבעלי ניסיון בתחום האלקטרוניקה המתכתי
* **מבקרי איכות**
בעלי ניסיון בתחום המתכת ידע והבנה רחבה בטכנולוגיה ושרטוט טכני
* **מרכיבות/מחווטות**
בעלות ניסיון מאזורים חיפה כרמיאל, עכו, נהריה, קריות, שכר גבוה ותנאים מיוחדים למתאימות.
* **מסגרים**
בעלי ניסיון קוראי שרטוט לעבודה ממושכת וקבועה שכר בהתאם לכישורים.
* **מכונאי אחזקה/ איש אחזקה**
ידע בהידראוליקה פנאומטיקה רצוי ידע בחשמל למשרה קבועה.
* **רתכי שריון**
בעלי ניסיון יוצאי צבא שכר גבוה וייחודי למתאימים.
* **מלגזנים**
בעלי ניסיון במפעל מתכת.
* **פועלי/ות ייצור**
מאזור עכו לעבודה קבועה רצוי בעלי רקע טכני.

עובדינו מקבלים תנאים סוציאליים מלאים ושכר גבוה. מתאימים יפנו:
סניף חיפה: רח' הרב הרצוג 2, חיפה טל: 04-671937, 04-664002, 04-663703
סניף הקריות: מרכז צבר חדר 29, קרית ביאליק. טל' 04-709077, 04-709076

הטובים עובדים קבוע ORS

למפעל כימי באזור הדרום

דרוש

אלקטרוכימאי
לעבודות מחקר ופיתוח

דרישות התפקיד:
* *תואר שני או שלישי*
* *נסיון במחקר שמושי ו/או בתעשיה - רצוי*

בדבר פרטים, יש לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים
לת"ד 744 באר-שבע

לתמר ירושלים קבוצת מחול
דרושה בדחיפות

מזכירה דינמית

הכישורים:
★ בעלת יוזמה ★ ידע בהדפסה ★ אחראית
לפנות למנהלת המחלקה
02-524711

מכון דור – מיון · אבחון · פסיכולוגי

עבור לקוחנו
עתון יומי גדול
דרושה

מזכירת מנכ"ל

ידע בהדפסה
גיל עד 27
אחראית
● יחסי אנוש טובים

לפנות למכון דור רח' רוזנבאום 4 תל-אביב. טל: 203652

לחברה בנמל תעופה בן גוריון
דרושים

★ ראשי צוות / מחסנאים

★ שרות צבאי מלא
★ ידע בסיסי באנגלית – הכרחי
★ בוגרי 12 שנות לימוד לפחות
★ גיל עד 40
★ בריאות תקינה
★ יועדפו בוגרי קורס מפ"טים צה"לי
העבודה במשמרות ואינה מתאימה לסטודנטים

ועדת קבלה תתקיים ביום ג' 26.1.88 בין השעות 16.00-13.00 בבנין ממן, נמל תעופה בן גוריון, מחלקת כח אדם

★ עובדים ליחידת אבטחה ופיקוח

העבודה במשמרות לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים

הכישורים הדרושים
★ השכלה תיכונית מלאה
★ ידיעת השפה האנגלית
★ לאחר שרות צבאי מלא
★ פרופיל רפואי תקין
★ רשיון נהיגה
★ עד גיל 30

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לוועדת הקבלה שתתקיים ביום שלישי 26.1.88, בין השעות 12.00-9.00 בבנין ממן, נמל תעופה בן גוריון.
נא להצטייד בפנקס מילואים, תעודת זהות, רשיון נהיגה

שופרסל

לסניף אגרון 1 ירושלים

דרוש קצב
לשעות הערב
(24.00-18.00)

– נסיון קודם - יתרון
– הכשרה תינתן במקום

המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף במקום

לוז

חברה תעשייתית לתכנון ולבנית מערכות הפקת חשמל מאנרגית השמש.

דרושים

1. מהנדס/הנדסאי מכונות

תאור התפקיד: הכנת תקציב מחלקות ההנדסה והייצור, ובקרתו. בנית תכניות עבודה ומעקב אחר ביצוען.
הכישורים הדרושים: ★ מהנדס תעשיה וניהול, או כלכלן בעל נסיון של כ-3 שנים בתעשיה. ★ רקע טכני יהווה יתרון. ★ שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.

2. מהנדס צנרת

תאור התפקיד: הובלת פרויקט הנדסי במשא צנרת.
כשורים נדרשים: ★ נסיון מוכח בנהול פרויקטים הנדסיים עד לשלב של קטלוג בנושאי צנרת. ★ היכרות רב שנתית של השוק הישראלי/עולמי בנושאי צנרת.

3. מהנדס המשך

תאור התפקיד: אחראי לפעילות הנדסת המשך.
כשורים נדרשים: ★ מהנדס מכונות. ★ יכולת מקצועית גבוהה בתחומים מכניים הנדסיים (רטרופיטים). ★ נסיון בעבודה עצמאית בפתרון בעיות מכניות בשדה.

4. מהנדס כח וחום למחלקת פתוח

תאור התפקיד: תכנון מודלים למערכות סולריות.
כשורים נדרשים: ★ מהנדס מכונות. ★ נסיון במודלים של תחנות כח והרמודינמיקה. ★ חשיבה יצירתית.

5. מהנדס/חוקר למחלקת פתוח

תאור התפקיד: מחקר בנושאי ואקום, חמרים.
כשורים נדרשים: ★ מהנדס חמרים תואר שני/ Ph.D בכימיה פיסיקאלית. ★ נסיון במחקרים בתחומי מערכות ואקום גבוה.

6. מהנדס חשמל ובקרה

כשורים נדרשים: ★ נסיון של 3 שנים בהנדסת פרויקטים. ★ ידע בתכנון ושרטוט.

7. טכנאי אחזקה

כשורים נדרשים: ★ רשיון חשמל. ★ נסיון באחזקת מבנים. ★ מגורים בירושלים.

משרות אלו מיועדות לנשים ולגברים כאחד מקום העבודה – ירושלים.
נא לשלוח קורות חיים בציון שם המשרה ומספרה למחלקת משאבי אנוש – חברת לוז תעשיות ישראל, ת.ד. 7929 ירושלים 91079.

– סודיות מובטחת –

האור של המחר. היום.
LUZ

למוסד ציבורי
דרושות

פקידה
בעלת ניסיון עם ידע במחשב והדפסה

מזכירה — כתבנית

הצעת מועמדות בפירוט קורות חיים וניסיון לשלוח
לת.ד. 7133 ת"א מיקוד 61071

משרד העבודה והרווחה
רח' יד-חרוצים 10 טל. 02-719081
למעון חדש
לנכים צעירים בגילה דרושים:

אחים/יות רצוי מוסמכים
מטפלים/ות לנכים

במהלך העבודה יעברו המטפלים/ות הכשרה מקצועית לטיפול בנכים אשר תכלול היבטים פסיכולוגים ורפואיים של הנכויות
עם סיום הלימודים תוענק לבוגרים תעודת מטפל מוסמך.
מתקבלים בעלי השכלה של 12 שנות לימוד לפחות.

בדבר פרטים נא לפנות לגב' ציפורה בן מלך טל. 02-761082 או למר שלמה אלישר טל. 02-719081 בין השעות 15.00-08.00

יד יצחק בן צבי

דרושים/ות

מזכירה — משרה מלאה: עבודה עם קהל, תיאום ואירגון, ניהול כספי

מזכירה — משרה חלקית 12.00-16.00. דרישות כנ"ל

מנהל/ת חשבונות — סוג 2, משרה מלאה

נא לפנות בכתב יד בצירוף פרטים על כישורים, השכלה וניסיון קודם לת"ד 7660, ירושלים 91076 (לציין על המעטפה את שם המשרה)

האגודה לזכויות האזרח בישראל
מחפשת

מנהל/ת כללי/ת

בעל/ת נסיון או הכשרה בניהול, כושר התבטאות בכתב ובע"פ בעברית ובאנגלית, יוזמה, נסיון בענייני תקציב וכח אדם, זיקה לפעילות ציבורית
מקום עבודה בירושלים
סודיות מובטחת

נא לפנות בכתב, בלווי קורות חיים ושמות שני ממליצים עד 5.2.88 ליו"ר האגודה לזכויות האזרח ת.ד. 8273 ירושלים 91082 ולציין על המעטפה למנהל/ת

העמותה למען גילאי הזהב בית-הורים, הרצליה
דרוש

מ נ ה ל

לבית הורים (אבות) גזיל הכולל מחלקה סיעודית
דרישות התפקיד:
* השכלה אקדמאית במדעי החברה, רצוי ניסיון בעבודה עם קשישים.
* ידע בהכנת תקציב, ניהול משקי וניהול צוות עובדים.
* קשר עם גורמים ולנטריים.
* רצוי מגורים במקום.

מועמדים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ותעודות ל: עמותה למען גילאי הזהב (בית הורים) הרצליה, ת.ד. 193 עד ה-10.2.88

לחברה להשכרת רכב
דרוש

★ מנהל תחזוקה
בעל נסיון מוכח של מספר שנים, בניהול תחזוקת צי רכב

★ בעל רשיון
"קצין בטיחות בתעבורה"

נא לפנות בכתב יד
לת.ד. 2802 רמת-גן
מיקוד 52127

דלתא DELTA טקסטיל שיווק בע"מ

דרוש/ה

סדרנ/ית

לסידור מדפים וסטנדים ברשתות מזון באזור באר-שבע והסביבה
· אפשרות למישרה חלקית
· רכב – רצוי
נא להתקשר לנחמה 03-9231552

יש עבודה בחברת החשמל

לתחנת הכח "רוטנברג" באשקלון
דרושים:

מכונאי אחזקה

הכישורים הדרושים:
* בוגרי בי"ס מקצועי
* נסיון של 6 שנים לפחות
מגורים באשקלון והסביבה

לקורס מפעילים לעבודה במשמרת

הכישורים הדרושים:
* בוגרי 12 שנות לימוד
* מסיימי שרות בצה"ל
* בריאות תקינה
מגורים באשקלון

המועמדים יעברו מבחני קבלה.
למסיימי הקורס מובטחת עבודה קבועה בחברת החשמל

המעוניינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים, אל מח' כח אדם תיפעול דרום רח' החשמל 14 ת.ד. 25 ת"א.

למחוז דן דרושים:

מהנדסי חשמל זרם חזק
חשמלאים

הכישורים הדרושים:
* בוגרי ביה"ס מקצועי במקצועות החשמל
* בעלי רשיון חשמלאי עוזר מטעם משרד העבודה.

המעוניינים יפנו טלפונית אל מח' כ"א מחוז דן טלפון: 03-614343.

למחוז ירושלים דרוש:

מהנדס תעשיה וניהול

הכישורים הדרושים:
* נסיון של מספר שנים בשיטות שכר עידוד ובשיפור שיטות ארגון.
* יכולת ניסוח בכתב ובע"פ.
* יחסי אנוש טובים
מקום מגורים ירושלים.

המעוניינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים אל מח' כ"א מחוז ירושלים, רח' דוד המלך 7 ת.ד. 185 ירושלים.

לאגף מחקר ופיתוח בחיפה דרוש:

מהנדס חשמל

תאור התפקיד:
ניתוח תופעות מעבר ותגובה דינמית במערכות יצור חשמל.
הכישורים הדרושים:
* בוגר הטכניון בהנדסת חשמל
* רקע במערכות הספק, מחשבים ובקרה
המעוניינים יפנו למח' כ"א "מרחב" ת.ד. 10 חיפה 31000

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

חברת החשמל לישראל בע"מ

לחברה דינמית וצעירה
דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

סוג 2
נסיון בהתאמת לקוחות – חובה
טל: 03-370640 לאלדה מיום א'

אמניר תעשיות מיחזור

דרוש

עובד אחזקה / טכנאי

* אחריות על טיפול ותחזוקת מלגזות
* ביצוע אחזקה במסוע ומכבש
* ביצוע עבודות מסגרות
יועדף בעל רקע בציוד תעשייתי והידראוליקה, מקום העבודה – איזור התעשייה בני-ברק.
נא לפנות: ת.ד. 7009 ר"ג מיקוד: 52170 או טלפון: 03-5700187

לחברה לפיתוח מוצרים מוגמרים
דרושים

3 אנשי מכירות

★ גיל 25-40
★ רכב - חובה
★ ידע מקצועי במכירות - חובה
למתאימים:
משכורת + אחוזים + הוצאות החזקת רכב וקורס הכשרה מקצועית.
03-497804

לחברה בענף הקוסמטיקה דרושות לכל רחבי הארץ

דיילות יופי

הכישורים: ● נסיון מוכח בענף הקוסמטיקה ● כושר שכנוע ● הופעה נאה
נא לטלפן: 04-644582 ובין 9.00-13.00 03-7516906

האוניברסיטה העברית בירושלים

דרוש

טכנאי מעבדה

תאור העבודה
עזרה טכנית בהקמה והפעלה של מערכות לנסויים בפיסיקה, טפול ואחזקה שוטפת של ציוד המעבדה.

כשורים נחוצים
יכולת טכנית טובה ידע טכני בסיסי בחשמל מערכות מכניות מערכות ואקום ומערכות אופטיות. הכשרה אלמנטרית ומכניקה עדינה

ההעסקה בחוזה מיוחד
הדרגה בהתאם לכישורי המועמד

● נא לפנות בכתב אל גב' נגה צימרינג- דיקנט הפקולטה למדעי הטבע גבעת רם ירושלים 91904 עד 10.2.88

לחברה בענף התמרוקים
באזור התעשיה טירת הכרמל
(ליד ההיפר-שוק)
דרושה:

קלדנית מעולה

להעברת חומר במחשב
משרה מלאה 08:00-16:00
נא לפנות בטלפון 3-2-573291-04
ולבקש את ישראל מנור
– סודיות מובטחת –

לצה"ל דרושים

קצין בדרגת סרן / רס"ן

לעבודה מעניינת בתחומי תכנון ארוך-טווח ·ניתוח פרויקטים לפתוח והצטיידות באמל"ת.
כישורים נדרשים:
* אקדמאי במקצועות הבאים:
ניתוח מערכות / חקר ביצועים / הנדסה / מדעים מדויקים / כלכלה
* רקע שירות בחילות היבשה – עדיף.* ניסיון קודם – רצוי
המשרה מחייבת גיוס לקבע.
לקביעת ראיון נא לפנות: 03-694026, 03-692263

עובדי מנהלה לאיזור המרכז במקצועות הר"מ:
1. חשמלאי מתקנים / בעל רישיון ממשרד העבודה.
2. נגרים.
3. בנאים / תפסים
4. שרברבים
נא לפנות לד"צ 2412 עבור עליזה, טלפון 03-486454

הנדסאי / טכנאי קרור ומיזוג אוויר

נתונים נדרשים:
1) בעלי תעודה להנדסאי טכנאי מיזוג אוויר לעיסוק במערכות מיזוג וקירור מסחרי.
2) רישיון לעיסוק בעבודות חשמל.
3) רצוי בעלי ניסיון.
4) לאחר שירות צבאי מלא ותקין.
5) עד גיל 30.
לקבלת פרטים נא לפנות לטלפון: 03-616121

טבחים

נתונים נדרשים:
1) בעלי הכשרה או ניסיון בעבודות מטבח.
2) נכונות לעבור הכשרה במידת הצורך.
3) עד גיל 30.
4) לאחר שירות צבאי מלא ותקין.
לקבלת פרטים נא לפנות לטלפון: 03-616121

נגדי תחזוקה

נתונים נדרשים:
1) השכלה 10 שנות לימוד לפחות.
2) גיל עד 30.
3) לאחר שירות צבאי מלא ותקין.
4) נכונות לעבור הכשרה מקצועית במידת הצורך.
לקבלת פרטים נא לפנות לטלפון: 03-616121

מדריכי נהיגה

דרושים לגיוס לקבע מכל אזורי הארץ.
פונים מתאימים יוכשרו לתפקיד מדריך נהיגה בצה"ל.
נתונים נדרשים:
1) לאחר שירות צבאי מלא ותקין.
2) בעלי רישיון נהיגה דרגה ג' (כולל היתר לנהיגת רכב מעל 15 טון) בותק של 3 שנים לפחות.
3) בעלי ניסיון מעשי בנהיגת רכב משא לפחות של 3 שנים.
4) השכלה 10 שנות לימוד ומעלה.
5) פרופיל 46 ומעלה.
6) גיל עד 30.
לקבלת פרטים ותיאום ראיון יש להתקשר לטל' 03-616220 אביחי או עינת

נציבות שירות המדינה
משרות פנויות בשירות המדינה

היום כ"ד בטבת התשמ"ח (14.1.88) פורסמה חוברת מכרזים פומביים (חוברת מס' 4 ממכרז מספר 471 עד מכרז מספר 663).
החוברת כוללת משרות בתחומים הבאים:

רופאים/ות, רוקחים/ות, ביוכימאים/ות ומיקרוביולוגים/ות, מהנדסים/ות, הנדסאים/ות וטכנאים/ות, משפטנים/ות, עובדים סוציאליים/ות, אקדמאים/ות במדעי החברה והרוח, מינהל ואמרכלות.

החוברת נמצאת בסניפי הדואר ובלשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה, לעיון המעוניינים. בקשות בצירוף העתקי מסמכים יש להגיש על גבי טופס מדף 2115 לאחת הלשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה לפי הכתובות הבאות: (טפסים ניתן להשיג בכל סניפי הדואר):
● ירושלים: הקריה, רח' קפלן 3, ת.ד. 766 – 91007
● תל-אביב: הקריה, רח' קלמן מגן 10 – 61070
● חיפה: רח' חסן שוקרי 11 – 33105
● באר-שבע: שכונה ד' (צפון) רח' הצדיק מירושלים בנין לשכת הבריאות המחוזית ת.ד. 4368 – 84170.

מועד אחרון להגשת הבקשות הוא: ט"ז בשבט התשמ"ח (4.2.1988) לרופאים: ז' באדר התשמ"ח (25.2.1988)

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער

דרוש
מנהל/ת יחידה לקידום נוער בבאר-שבע

התפקיד כולל: ניהול צוות מדריכי נוער מנותק – בעיר. אחריות להפעלת השירותים. במסגרת התכניות החינוכיות לאוכלוסיית הנוער שבטיפול המחלקה.
פיתוח המערכת
דרישות התפקיד: תואר ראשון לפחות במדעי ההתנהגות. ניסיון בעבודה עם נוער. עדיפות לבעלי ניסיון ארגוני בשירותי רווחה. העבודה בשעות לא שגרתיות.

העובד שיבחר יועסק ע"י הרשות המקומית
מועמדים הרואים/ות עצמם מתאימים/ות יפנו בכתב בצרוף אישורים והמלצות למר שלמה תטורה – משרד החינוך והתרבות – אגף הנוער, מחוז דרום – רח' החלוץ 110, באר-שבע. טל. 057-34141
מועד אחרון להגשת מועמדות:
א' שבט תשמ"ח (20.1.88)

למספרה קצת אחרת
דרושים

★ ספרים מקצועיים, מיומנים ובעלי נסיון
★ מניקוריסטית מקצועית
למתאימים – תנאים טובים ונוחים
טלפון: 02-222331

כפר הנוער ניצנים
בי"ס מקיף חקלאי טכנולוגי
ד.נ. אבטח
דרוש

מורה למתמטיקה

לעבודה מיידית
המעוניינים יפנו לטל': 4-3-27122-051

صورة عن الاصل

חדשות כלכלה

מס הכנסה יסגור השנה 50 אלף תיקי נישומים

נציב המס, יאיר רבינוביץ, מתריע: המשך גביית מס היסף יערער אמון הציבור במערכת המיסוי, ותפחת גביית המסים

מאת יונתן שרמן

מס הכנסה מתכוון לסגור השנה כ־50 אלף תיקים של נישומים. כך מסר אתמול יאיר רבינוביץ, נציב מס הכנסה, בפגישה עם כתבים כלכלים בתל אביב.

רבינוביץ ציין כי התיקים שייסגרו גורמים טירדה לאוחזים, ובעמיסים על מערכת המיסוי בלא הצדקה. התיקים שייסגרו יהיו של נישומים שבעבר היו עצמאיים וכיום מועסקים כשכירים, וכן של שכירים שהסיבה היחידה שיש להם תיק במס הכנסה היא בגין הכנסות משכר דירה. נישומים אלו משלמים 10 אחוז משכר הדירה במקור. כמו כן ייסגרו תיקיהם של שכירים, שיש להם הכנסות צדדיות, כמו שכר סופרים או שכר מרצים, ומשכרם מנוכה מס במקור.

רבינוביץ התייחס גם למס היסף, ואמר כי אם המס לא יבוטל, יתערער אמון הציבור במערכת המי־סוי ומס הכנסה יגבה פחות מיסים עם מס היסף מאשר בלעדיו.

הוא ציין כי ב־87', השנה שבה הונהגה רפורמה במערכת המיסוי, היו הערכות שסכומי המס הנגבים יקטנו בגלל שיעורי המס הנמוכים יותר. אבל בפועל, היה גידול ריאלי של 3 אחוזים בתקבולים מהנישו־מים. הוא אמר כי בדיקות בשטח הראו שאם בעבר שיעור תפיסות מעלימי המסים היו כ־20 אחוז מהנבדקים, הרי ב־87' ירד שיעור זה ל־8 אחוזים בלבד. עקב יעילות גדולה יותר של האגף, וככל הנראה גם עקב ירידה בהעלמות המס.

במסגרת ההיערכות ל־88', מתכוון מס הכנסה להרחיב את הטיפול בנישומים שאינם מעבירים את מקדמות מס הכנסה בזמן. לאחר שהתלבטו על הנישומים שלא העבירו ניכויים משכר עובדיהם ומשכרם שלהם בזמן.

יאיר רבינוביץ

"אלביט" תרכוש את "אלקטו גליל" בקרית שמונה

מאת יונתן שרמן

"אלביט" עומדת לרכוש את מפעל "אלקטו גליל" בקריית שמונה, והשבוע השיגה אופציה לקנייתו בתוך שלושה חודשים — נמסר ממקורות בקבוצת "אלרון".

"אלקטו גליל" הוא המפעל עתיר הידע היחידי בקריית שמונה והוא עוסק בפיתוח פרוייקטים מתוחכ־מים. עד כה השלים כרטיס מגנטי ייחודי לשימושים שונים ובכללם מתן גישה לעובדים לחלקים שונים של המפעל או מתן הוראות לרובוט לביצוע עבודות ייצור בפס ייצור אוטומטי.

ב"אלביט" אישרו כי נרכשה אופציה לקניית המפעל והוסיפו כי אם החברה תירכש, תושאר כחברה בת בקריית שמונה. כן נמסר, כי החברה תיבדק בחודשים הקרובים ואז תתקבל ההחלטה אם לממש את האופציה לרכישתו. "אלביט" מתכ־וונת להשתמש בכרטיסים שפותחו בחברה, למערכות גדולות יותר, פרי פיתוחה.

"אלקטו גליל", שוכתה באחרונה בהזמנת יצוא במיליון דולר מחברות רכב אירופיות, הוקמה לפני כשנ־תיים והיא בבעלות של החברה לפי־תוח קריית שמונה והחברה לפיתוח הגליל. החברה לפיתוח קריית שמונה היא חברה משותפת של שי־כון עובדים ועיריית קריית שמונה ואילו החברה לפיתוח הגליל היא בבעלות קיבוצי הגליל העליון. מועסקים בה 70 עובדים, כולם תושבי קריית שמונה והסביבה.

האוצר: העובדים בביטוח הלאומי קיבלו תוספת שכר חריגה של 10%

הממונה על השכר באוצר: ההסדר בטל משום שלא אישרנו אותו; אם לא יופסק התשלום ננקוט צעדים ● ביטוח לאומי: הסכם השכר בשרות הציבורי לא חל עלינו; אנו תאגיד

מאת צבי זרחיה

המוסד לביטוח לאומי מחלק הטבות לעובדיו, שלא במסגרת הסכמי שכר ובניגוד לחוק, בהעניקו תוספת שכר של 10%. בעד עבודה אחר הצהריים. תוספת זו ניתנה תחילה לעובדי מערכות המחשב. ואחר כך ליתר יחידות המוסד. כך טען הממונה על השכר באוצר, יעקב רנון, במכתבים אל מנכ"ל המוסד, מרדכי ציפורי, אל שר האוצר, ואל שר העבודה והרווחה. רנון טען כי מכיוון שלא ניתן אישור מהאוצר להסדר התשלום, הסדר בטל וחובה על הביטוח הלאומי להפסיק לאלתר את תשלום תוספת השכר.

הוא גם תבע מציפורי להעביר אליו את פרטי ההסדר שלפיו הונהג התשלום.

מבדיקה שערכה מחלקת השכר באוצר התגלה כי מדצמבר 86' חלה חריגה בתשלום הכוננויות של המוסד לביטוח לאומי: גדל מספר הכוננויות הממוצע לעובד, וגדל מספר מקבלי התשלום בגין כוננו־יות.

הממונה על השכר, בתיאום עם נציבות שירות המדינה, תבע מהבי־טוח הלאומי להדיל לאלתר ממתן תוספת השכר החריגות, ותשלום בגין הכוננויות החריגות, אלא להצמד לכללי השכר שאושרו על ידי שר האוצר ונציבות שרות המדינה. רנון כתב שאם לא תופסק החריגה לאלתר יאלץ לפעול על פי הוראות היועץ המשפטי לממשלה.

עקב מתן התנאים לעובדי הבי־טוח הלאומי, תבעו באחרונה עובדי יחידות המחשב הממשלתי שצ"מ החלת התנאים לגביהם, וסקטורים נוספים בשירות המדינה העובדים במשמרות תבעו לקבל הטבות דומות.

תגובת הביטוח הלאומי

הביטוח הלאומי מסר בתגובה כי לפני זמן רב הבהיר המוסד לאוצר שהסכם השכר בשירות הציבורי, אינו חל על עובדיו, מאחר שהמוסד הוא תאגיד. ואולם, עד כה לא התקבלה כל תשובה.

אשר לנושא הכוננויות וה־משמרות, נאמר בביטוח הלאומי כי המוסד יכול לקבוע את תנאי השכר לעובדיו בתנאי שאינם חורגים מחוק יסודות התקציב. הנושא עוגן בהסכם בין ההנהלה וועד העובדים שכלל השגת שקט תעשייתי. אם יופסק התשלום צפויה עבודת המוסד לסבול משברים חמורים ביותר.

עלותו של הסכם זה מגיעה לדברי הביטוח הלאומי. ל־200 אלף ש"ח בלבד, ועם זאת, הביטוח הלאומי הגדיל באחרונה את תקציב השכר שלו ב־3 מיליון ש"ח, בגין מתן תוס־פות שכר ותוספות עבור כוננויות וכן תשלום תוספת של 75 ש"ח הנגזרת מהסכם השכר הקיבוצי ועקב זחילת שכר.

גידול 10% במכירות ברשתות השווק ב־87'

מאת רן מגיד

ברבע האחרון של 1987 נרשמה עליה של 3% ברמת המכירות של המסחר הקמעוני המאורגן.

עליה זו באה בהמשך לעליה של 1% ברבעים הראשון והשלישי, ושל 3% ברבע השני, כל רבע לעומת קודמו. בכל 1987 נרשמה עליה של 10% במכירות בהשוואה לשנת 1986.

המסחר הקמעוני המאורגן כולל מכירות מוצרי מזון, טכסטיל והד לבשה, הנעלה, מוצרי בני קיימא, גז לשימוש ביתי, כלי בית ומטבח ומוצרים שונים, להוציא מכירות כלי רכב ודלק.

נתוני המכירות של המסחר הקמעוני חושבו במחירים קבועים, ולאחר ניכוי התנודות העונתיות הרגילות. הנתונים נמסרו ע"י דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על סמך נתונים מוקדמים מסקר חודשי הנערך בלשכה.

עליות בולטות נרשמו במכירות מוצרי מזון — 12% — ובמכירות כלי בית ומטבח 18%. במוצרים בני קיימא והנעלה נרשמו עליות של 6% ובטכסטיל הלבשה 3%.

מנכ"ל רשות החברות הממשלתיות, זאב רפואה:

"יורם זיו אינו זכאי כלל לפנסיה מכימיקלים לישראל"

— בניגוד להחלטה בדירקטריון כי"ל לתת לו פנסיה מוגדלת

מאת יונתן שרמן

יורם זיו, המנכ"ל הפורש של קונצרן "כימיקלים לישראל", אינו זכאי כלל לפנסיה. כך מסר אתמול ל"הארץ" זאב רפואה, מנכ"ל רשות החברות הממשל־תיות. רפואה התייחס להחלטה של ועדה בת שלושה חבר־י דירקטוריון כי"ל שקבעה לזיו פנסיה מוגדלת, והעבירה החלטה זו לאישור רשות החברות הממשלתיות.

רפואה ציין כי הממשלה החליטה בשעתה כי מנכ"לים של חברות ממשלתיות אינם זכאים לפנסיה כלל, אלא רק לסכומים שנצברו עקב הפרשות משכרם. לדבריו, החלטת הוועדה של דירקטוריון כי"ל היא בגדר הדיב. ורשות החברות הממשלתיות תבדוק את כל הנושא מקרוב.

לדברי רפואה, מנכ"לים של חברות ממשלתיות משתכרים על פי חוזים אישיים ולא מכוח הסכמי עבודה, המקנים אפשרות צבירת פנסיה.

יורם זיו עצמו דרש פנסיה של 70 אחוז משכרו, על 6 השנים ששימש מנכ"ל "כימיקלים לישראל". שכרו כיום מגיע לכ־8,000 שקלים.

ועדת הדירקטוריון, שאישרה את ההצעה, המליצה על פנסיה נמוכה יותר, ששיעורה המדוייק לא ניתן לפרסום אך היא גבוהה פי כמה וכמה משיעור הפנסיה המגיעה לעובד בעל 6 שנות ותק.

יצויין כי שיעור הפנסיה המירבי שעובדי מדינה יכולים לצבור הינו 70 אחוזים, וזאת לאחר 35 שנות ותק, כאשר הפנסיה נצברת בשיעור של 2 אחוזים לשנה.

אמש לא היה ניתן להשיג את תגובתו של יורם זיו.

יורם זיו

חשש: "אפקט הדומינו" עלול למוטט עוד חברות שלוו כסף בשוק האפור

סוחרי השוק האפור נוקטים צעדי חירום, ומנתקים קווי אשראי

מאת יהודה שרוני

"אפקט הדומינו" שלפיו התמוטטות של גוף עיסקי אחד עלולה לגרום להתמוטטותן של פירמות עיסקיות נוספות, עלול לפעול בעוצמה רבה בשוק האפור. כך העריכו אתמול גורמים במערכת הפיננסית.

הערכה זו הועלתה על רקע גל הקשיים הפוקד את הפירמות הפוע־לות בשוק האפור. סוחרי השוק האפור נקטו צעדי חירום, ואחדים מהם ניתקו קווי אשראי. הלוואות נוספות ניתנות אך ורק עם בטחונות באותים.

בעקבות הימים שחלפו פורסם על התמוטטותן העיסקית של החברות האלה:

● מפעל שיטורי הבשר אהרונו לקח אשראי בבנקים ובשוק האפור. ועד תידו העיסקי מעורפל.

● מפעל אריגי סיק לקח אשראי בעיקר מבנק הפועלים, ובעליו טוע־נים כי הנכסים הם זכאים בלבד.

● חוות הרהיטים נקלעה בגלל חובות של מליוני דולרים לבנקים ולשוק האפור.

● מפעל הזוגנים סיניק הסתבך בחובות תנגבר השבוע.

השיא השבוע היה בהתאבדותו של עורך הדין אדם פרוסט, שהיה בעבר שותף במשרדו של עורך הדין יעקב הגלר. בשוק האפור מעריכים כי ההתאבדות סיבכה קשה חברות אחרות. כמה מהן ציבוריות. יש הגורסים כי בקרוב עומד להודע על התמוטטות של פירמות עיסקיות נוספות שנפגעו מאירועי הימים שחלפו.

עובדי "חוות הרהיטים" מבקשים מהמפרק לפטרם

— כדי שיוכלו לחפש עבודה חדשה ● לחברה לא היו קרנות לתשלום פיצויי פיטורים

מאת אריה לביא

עובדי חברת "חוות הרהיטים" שבעליה, משפחת ליפסון, נעלמה, מבקשים ממפרק החברה לפטרם, כדי שיוכלו לחפש עבודה חדשה. על פי המצב החוקי הקיים, העובדים ממשיכים להיות מועסקים והם לא יכולים לפנות לשירות התעסוקה כדי לנסות ולמצוא עבודה חדשה או כדי לקבל דמי אבטלה.

המפרק החדש אהוד הוברמן, התבקש אתמול על ידי עו"ד גלילה הורנש־טיין המייצגת את העובדים, לפטר את 60 הפועלים של החווה ולשלוח להם מכתבי פיטורים. המפרק עצמו אינו רשאי לפטר את העובדים בלא היתר בית המשפט. נראה שבימים הקרובים תוגש לבית המשפט הבקשה, לפטר את העובדים כדי שאלה יוכלו להתחיל לחפש עבודה.

בינתיים התברר שלחברת חוות הרהיטים לא היו כל קרנות לתשלום פיצויי פיטורים לעובדים. לסופר "הארץ" נמסר מפי בני משפחת ליפסון, שנעשו להם ביטוחי מנהלים בחברת מגדל. כעת בודקים את זכויות העוב־דים על בסיס פוליסות אלה.

לעובדים חייבת החווה משכורות עבור חודש וחצי של עבודה, בנוסף לפיצויי הפטורין. היקף החוב לעובדים מוערך בכחצי מיליון שקל.

"טבע" רכשה את "מעבדות טרבנול" מחברה בארה"ב

מאת יונתן שרמן

קבוצת "טבע" רכשה את "מעבדות טרבנול" מחברת האם האמריקאית "בקסטר טרבנול לבורטוריס" תמורת 8.3 מיליון דולר.

בעיסקה זו נכללו, הן מפעל הייצור של החברה באשדוד והן חברת השיווק שלה.

"טרבנול ישראל" סיימה את שנת 87' עם מחזור מכירות של 18.5 מיליון דולר והיא מייצרת בעיקר ערכות עירוי, דיאליזה ותמיסות הזנות והיא גם בעלת הזכויות להפצת מוצרי חברת האם בארץ.

העיסקה בוצעה באמצעות כספים ש"טבע" גייסה בהנפקת מניות באוגוסט 87'. בנוסף לכספים ששימשו את לרכישה עצמה, העמידה "טבע" לרשות "טרבנול" סכום נוסף של 5 מיליון דולר, לפיתוח הטכנולוגי של החברה בישראל.

"אבנר" ביטלה הסכמתה לקבל סיכוני "אושיות"

מאת אריה לביא

מועצת המנהלים של תאגיד הבי־טוח אבנר, החליטה אתמול לבטל את ההסכם שהושג בזמנו, ולפיו היא מקבלת עליה את האחריות לפולי־סות ביטוח רכב־חובה של חברת אושיות. זאת, לאחר שחברת אושיות, בשליטתו של יעקב רוננברג, לא עמדה בהסכם התקלף בים שנקבע.

בין "אבנר" לבין "אושיות" נקבע הסכם, בהוראת יהודה דרורי, המפקח לשעבר על הביטוח במשרד האוצר, ולפיו ביטוחי רכב־חובה של אושיות שנעשו עד 30 בנובמבר 85', יהיו באחריותו המלאה של "אבנר", ולא רק לפי החלוקה המקובלת: 70 אחוז לאבנר ו־30 אחוז לחברות הביטוח.

התאריך סוף נובמבר נקבע, כאשר שמכמועד זה הולה לבקשה אושיות לפעול כחברת ביטוח והפכה לסוכנות ביטוח, בשיווקה פוליסות של חברת חתם מקבוצת הסנה.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

45 שנה למרד גטו ורשה

אירועים וסיורים בפולין

אופקים - נסיעות ותיירות בשיתוף עם:
הארגון העולמי של לוחמים יהודיים פרטיזנים ואסירי מחנות
מציעה תכניות סיור בפולין והשתתפות באירועים ובטקס המרכזי לזכר לוחמי גטו ורשה.

לבחירתך 3 תוכניות סיור, ל־7, 8 או 10 ימים
החל מ־13.4.88.

ועוד 2 תכניות סיור לפולין
הוולה ההרשמה לטסלולים המתחילים ב־31.3.88
פולין - 10 ימים (עם אפשרות הארכה)
פולין, הונגריה, יוגוסלביה, אוסטריה - 18 יום.

אופקים OFAKIM
נסיעות ותיירות
ככר נמיר 222, ת"א, טל': 03-201483-5

המפד"ל דורש מנציב שרות המדינה: לסכל עסקת שרות התעסוקה

מאת צבי זרחיה

מזכיר המפד"ל שאול יהלום, פנה אתמול אל נציב שירות המדינה מאיר גבאי, כדי שיפעל לסיכול העיסקה בין המערך והליכוד, לביצוע שורת מינויים בשירות התעסוקה, שפורסמה אתמול ב"הארץ". יהלום תבע מגבאי, לפעול לבחירתם של בעלי תפקידים בשירות הציבורי על פי אמות מידה מקצועיות ומקובלות.

יהלום אמר, כי עיסקה היא שערורייתית וכי חוק שירות התעסוקה בא להסל מצב שהיה קיים עד לקבלתו, לפיו חולקו משרות בשירות המדינה על פי מפתח מפלגתי.

עימות בין מועצת פועלי חולון לעובדי "תדיראן"

מאת יונתן שרמן

עימות חריף מתפתח בין ראשי ועד חטיבות הקשר ומערכות ובין מועצת פועלי חולון, עקב החלטתה של המועצה לקיים בחירות לוועד של כל אחת מהחטיבות, למרות שעד כה שתי החטיבות היו תמיד מיוצגות באמצעות ועד אחד.

מועצת הפועלים החליטה על בחירות לוועד חטיבת הקשר בלבד ביום ראשון, אף שנושא הפרדת הוועדים עדיין מצוי בבדיקת ועדה מיוחדת של האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות.

שמואל ברטנשטיין, יו"ר הוועד, מסר ל"הארץ", כי ההחלטה על קיום הבחירות מנוגדת להחלטת הוועדה.

משה ריגנת, מזכיר מועצת הפועלים מסר כי לא ידוע לו על החלטה בכתב בנושא זה.

הוא אמר עוד, כי יקיים כל החלטה של האגף לאיגוד מקצועי, ובכלל זה ביטול תוצאות הבחירות, שיקוימו ביום ראשון וקיום בחירות משותפות.

נושא זה נידון כבר בישיבת המזכירות של ההסתדרות שאסרה על קיום הבחירות הנפרדות, [illegible] בכפוף להסכמת האגף המקצועי של ההסתדרות.

חדש בגבעתיים
16 דירות בלבד בגבעת נוף
הראשונים זוכים
וגם בהנחה של עד 10%

דירות פאר 5 חדרים
ודירות גג 6 חדרים, בבנין חדש של שיכון ופיתוח.
רמת בניה גבוהה במיוחד
ברחוב בן צבי
(מקביל לריינס) בגבעתיים.

מעלית, שרותים כפולים, חדסינה צבעונית, הכנה למזגן. לובי מהודר ציפוי שיש חיצוני, טלפון פנימי (אינטרקום), חניה צמודה מקורה, מערכת אנרגיה סולארית, אנטנה מרכזית.

עד 10% הנחה ל־4 הרוכשים הראשונים.
אחריכנותא משכנתא עד 90,000 ש"ח ל־17 שנה.

פרטים ותנאי מכירה: תל־אביב, "בית אליהו", רח' אבן גבירול 2. טל: 03-262160, 262169

שיכון ופיתוח
קניה בטוחה בחברה אמינה

ויאר פרום סול

האזינו ל"קול־השלום"

איתן דנציג מראיין את:
ישראל קיסר
הדב לאו
עופרה חזה
היום ב־ 2.00 בצהריים

פרס ע"ש יצחק בן־צבי לשנת תשמ"ח

הפרס יוענק על מחקר באחד הנושאים הבאים:

א. תולדות ירושלים.
ב. תולדות ארץ־ישראל וישובה.
ג. תולדות תנועת העבודה.

הפרס יוענק בהמלצת חבר שופטים על ספר שראה אור בשנים תשמ"ד־תשמ"ח. אין הפרס ניתן לספר שזכה בפרס אחר או למחבר שזכה בפרס זה בחמש השנים האחרונות. ספרים שלא זכו בפרס לא יוחזרו למחברים.

הפרס יוענק בטקס שיתקיים בירושלים, ב"ל בניסן תשמ"ח (17.4.88).

יש להמציא ארבעה עותקים של הספר ליד יצחק בן־צבי ת.ד. 7660 ירושלים 91076 עד כ"א בשבט תשמ"ח (9.2.88). פרטים: טל: 02-639201-2.

שרות חקירות כללי ש.ח.כ.

מקבוצת "השמירה"
31 שנות נסיון והצלחה בארץ ובעולם לשרותך!
מידע כלכלי ומסחרי
חקירת הונאות
חקירת מעילות
שרות פוליגרף

תל־אביב, רח' אנגל 8
טל. 623084, 621975 (03)

מכון לבון לחקר תנועת העבודה
ארכיון העבודה והחלוץ

הקרן לחקר תנועת העבודה הציונית בארץ ובגולה ע"ש האחים לב ובנימין ברומברג

מזמינים את הציבור להרצאה על הנושא

מפא"י והשואה

השליחות לאירופה במבחן המלחמה 1942–1939

דברי פתיחה: הח' **ירוחם משל** – יו"ר מכון לבון
דברים: הח' **יעקב ברומברג**
הרצאה: הגב' **חוה אשכולי** – אוניברסיטת בר־אילן

המפגש יתקיים ביום ג' 26.1.88 בשעה 17.00 במכון לבון, רח' נהרדעא 3 תל־אביב

מי יחמם את מגי טאצ'ר?

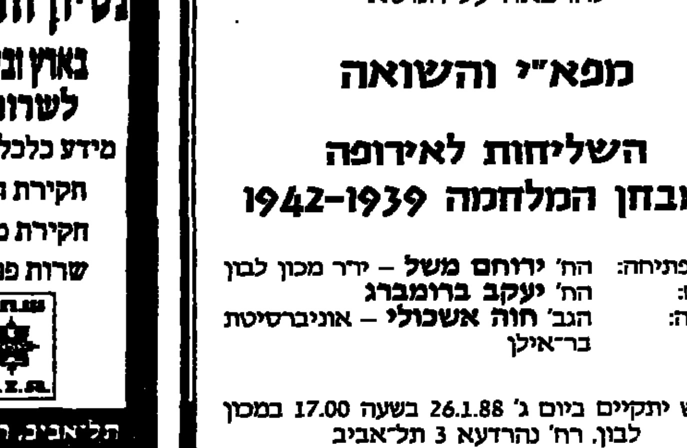

● סדין החימום של זק"ש ע.ו.ז.ר.ם.
הראשון והמוביל בסדיני החימום בישראל.
● סדין החימום הבטוח ביותר ובעל תו תקן
● סדין החימום עם כל המעלות שיחמם אפילו את "אשת הברזל הקרירה" מגי טאצ'ר.

זק"ש ע.ו.ז.ר.ם.

רחוב שפירא 11 ר"ג 03-721212/3, רחוב בן־יהודה 72 ת"א 03-225501

אבן חרפקרוס

רוצה להשקיע בחו"ל
(סן פאולו – ברזיל)
צלצל 03-612159
ונדבר עסקים

הלוח הארצי

הארץ חדשות

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
10 ש"ח כולל מע"מ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הדרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות למכירה

דירות כללי

בהלוואה
מבנק טפחות
אתה יכול לקנות,
לבנות, לשפץ או
להרחיב את
הדירה
לפרטים:
הלני המלכה 9
02-219111
גאולה יחזקאל 11
02-285145
רמת אשכול פארן
02-815090, 02-815092
ירושלים

קבלנים מציעים

רמט
פרוייקט "הפסגה"
בפסגת זאב
קוטג'ים
דו-משפחתיים
מגוארים
ודירות מדורגות
בנות 4 ו-5
בדבר פרטים
וסיור באתר נא
לתאם טלפונית
רמט ירושלים
רח' שמואל הנגיד 6
02-248618
02-233820

רמט בונים לך יותר

וילות ובתים

קוטג'ים

פנטהאוזים

4 חדרים ויותר

3–3.5 חדרים

מתקבלות
הזמנות
ללוח
כל העיר
02-247118
לבעלי כרטיס
אשראי

2–2.5 חדרים

1–1.5 חדרים

דירות בדמ"ש

ביקוש דירות

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

מכוניות

אודי

אוטוביאנקי

אופל

אוסטין

אלפא

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

דלתא

וולבו

טלבוט

מונדיס

לנציה

מוריס

מרצדס

משאיות

מסחריות

מיני-מיינור

סובארו

סוסיתא

סוזוקי

סיאט

סיטרואן

סאאב

פולקסוואגן

פורד

פיג'ו

פיאט

רנו

אופנועים

ביקוש רכב

הצעות עבודה

יעוד
יעוד תעסוקתי-ניהול-מיחשוב
ללקוחותינו בירושלים
דרושים/ות:
אדריכל מנוסה
לחברת בניה גדולה
הכוונה מקצועית
ע"י פסיכולוג תעסוקתי ביעד
לקבלת פרטים ורישום כנו לשיבא
בין השעות 08.00 — 16.00 02-520022
(מזכירה אלקטרונית אחרי שעות העבודה)
רח' המיסדים 22, ת"ד 23672,
ירושלים 91235, טל' 02-520022

חוק הזדמנות
שווה בתעסוקה
תשמ"א-1981

هكذا من الأصل

مكان الإعلان

הלוח הארצי הארץ חדשות

המשך ירושלים

● להיות בית מרקחת ...
● עובד בעבודה במכירה תעשייתית ...

אביב

● הזבלות ל ק"א. 228258 .249619
● פחח רכב מנוסה
● בוריקות קשות להבטיחים
● עובדי יצור לגילון

ביקוש עבודה

● בוגר המכללה לניהול מוסך. ...

רפואת שיניים

● סייעת עם נסיון + אנגלית. לפנות: 725144 .521628

תיגבור

עוזרות ומטפלות

● עוזרת ל"ג שעות. כל יום 698483

מפאואר

● למנפאואר ירושלים, דרושים ...

מוכרים/ות

חבר

באיזור התעשיה תלפיות
למכירה שטחים
בבנין מסחרי
מתאים למשרדים/
תעשיה זעירה
וחנויות
02-344399

משרדים

● בקרית הממשלה / לקנות מכל ...

מחסנים

● תלאויה בבנ"ב מוכן ...

מגרשים

עסקים

מכירות ושירותים

מציעים למכירה

חימום והסקה

מחשבים

פסנתרים

צילום

רהיטים

שירותים

ציוד בניין

הלוואות

חנויות

אולמות

מבני תעשייה

רפוי והדיה

מוכרים

אסטרולוגיה

בריאות

בריאלקס
למצבי לחץ והורדת
יתר לחץ דם
שיטת בריאלקס
לחיזוק מערכות לב-
ריאות ועצבים בהדרכת
יהודית פויאר (M.A)
הרצאת מבוא:
02-813237

וידיאו

רהיטים

אבידות ומציאות

בעלי־חיים

חברה טובה

חוגים

הצעות עבודה

עבודות יד

עבודת פרך

ביקוש עבודה

קורת־גג

שעורים פרטיים

כאן דרום — הלוח הארצי — אזור הדרום

דירות למכירה

3.5 — 3 חדרים

2.5 — 2 חדרים

מכוניות

אוסטין

אופל

דיהטסו

סובארו

סוסיתא

סיאט

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיג'ו

רנו

אופנועים

שידוכים

מציעים למכירה

עסקים

חנויות

הלוואות

שידוכים

למוסד ציבורי
דרושה
אסיסטנטית
לרופא שיניים
לפעמיים בשבוע
בסניף תל־אביב
טלפון:
03-658343. 660723

לחברה מסחרית גדולה
דרוש/ה
בוחן/בוחנת או"ש
למשרה מלאה
לבעלי הנתונים הבאים:
1) מהנדס או הנדסאי בוגרי הפקולטה לתעשיה וניהול/ייצור.
2) נסיון בשיפור שיטות, מדידת עבודה, בדיקת תהליכי עבודה, הגדרת תפקידים וניתוח מערכות.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 4868 חיפה 31048
משרה מס' 795.

מכון דור
עבור לקוחנו
עיתון יומי גדול
דרוש
מנהל חשבונות
צעיר
(סוג 2)
ידע בהתאמות בנקים ולקוחות
נכונות לעבודה בשעות נוספות
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים
למכון דור
רוזנבאום 4, ת"א מיקוד 64079
לציין על גבי המעטפה לידי חנה
מכון דור – רוזנבאום 4 ת"א

תיגבור
כח אדם מקצועי — זמני בע"מ
ל"תיגבור" חיפה
דרושים/ות
* פקידה מנוסה
בכ"א לניהול משרד. שעות 17.00-8.00
* מקדם/ת מכירות
לאזור חיפה והצפון, ניסיון בכ"א + רכב הכרחי
"תיגבור" חברה ארצית לשירותי כ"א סוקולוב 14, חיפה
04-671454, 04-641282 לאילן
חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה תשמ"א 1981
יש פתרון - תיגבור!

כרכום
תעשיית חומרים מרוכבים בכרמיאל
דרושים/ות
★ מבקר טיב בתהליך ייצור
הכישורים:
הנדסאי / טכנאי מכונות
יתרון לבעל נסיון כאיש ביקורת בתעשיה
★ מבקר טיב במחסנים
הכישורים:
טכנאי מכונות – בוגר בי"ס מקצועי
לעריכת שתי נקודות ביקורת קבלה. ביקורת שוטפת במחסן. וביקורת משלוחים.
יתרון לבעל נסיון בתחומים הנ"ל.
למשרות הנ"ל נא לפנות טלפונית 04-962211 שלוחה 265
מפעלנו עובד 5 ימים בשבוע ומקיים הסעות מאורגנות למפעל (הנמצא בין עכו לכרמיאל) לתושבי חיפה, הקריות, עכו ונהריה
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד.

לגבע שירותי תיירות בע"מ
דרושים/ות
לפרויקט תיירותי
גדול ומעניין
אנשי מכירות ושיווק
בעלי נסיון בפרסום
מוטיבציה גבוהה
בכל אזורי הארץ
אחרי צבא
יתרון לבעלי רכב
למתאימים מובטחת משכורת בסיס + אחוזים
לראיון נא לפנות לטלפון 04-530967 (רון ארלה)

דרושים
צלם
למעבדת אופסט בחיפה
עבודה לא שגרתית
טלפון: 03-5462961 — אמיר ומורה

חיפה סולפיד בע"מ
דרושים
1. מנהל חשבונות עצמאי
- נסיון של מספר שנים בתפקיד דומה. רצוי במפעל תעשייתי.
- נסיון בניהול חשבונות ממוכן/ממוחשב
- ידיעת אנגלית — לפחות בסיסית
- רצוי בעל רקע כלכלי — פיננסי
המעונינים יפנו בכתב יד לכתובת הרשום בציון השכר המבוקש
2. מפעילים לקו אריזה לעבודה במשמרות
- השכלה של 10 שנים לפחות
- רצוי נסיון במפעיל
- לאחר שירות צבאי
המעונינים יפנו לת.ד. 10356 מפרץ חיפה, מיקוד 26110 או טלפונית ל־04-723999

לתעשיות שטיחי נצרת בע"מ
דרוש:
מנהל חנות
כישורים:
1. כושר ניהול ואירגון
2. דינמי חרוץ ומסודר
3. בעל נסיון
4. בעל רכב
נא לפנות לת.ד. 675 נצרת עלית
בציון קורות חיים בכתב לידי החשב

למוסד מרכזי במפרץ
דרוש:
חשמלאי
עם הסמכה
נא לפנות בכתב לת.ד. 557 חיפה
(31004)
סודיות מובטחת

מנולייף-מנורה סניף חיפה
אנו מעוניינים לקלוט מספר מועמדים לשבוץ במערך המכירות בביטוח חיים
אנו מציעים:
• הדרכה מקצועית מושלמת
• מסלול של קריירה עסקית עצמאית
• אפשרויות קידום לניהול מכירות
• תמריצים, הטבות והכנסה גבוהה למצליחים ולמתמידים
אנו דורשים:
● בני 27 ומעלה, בעלי השכלה תיכונית ומעלה
● בעלי רכב.
● שאפתנות, מסירות והתמדה
● נכונות להשקיע הרבה מעבר לשעות העבודה השגרתיות
פניות מיום א' ל־662470 לציפי

בסמ"ת
בית הספר להנדסאים ולטכנאים
הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
דרושים(ות)
1. מורים(ות)
למקצועות: תקשורת, מיקרומחשבים, מערכות בקרה
★ למשרות חלקיות
2. מנהל(ת) חשבונות עצמאי(ת)
★ אחראי(ת) למערכת הנהלת חשבונות ממוחשבת.
★ השכלה, הסמכה ונסיון בניהול חשבונות ועצ"מ באופן עצמאי.
★ שליטה טובה בעברית.
3. ספרן(ית)
★ בעלות השכלה ונסיון בספרנות.
★ למשרה חלקית.
4. נגר
★ בעל נסיון בעבודות נגרות.
למועמדים(ות) מתאימים(ות) מתבקשים לפנות בכתב למנהלת בסמ"ת ת.ד. 4651 חיפה 31046.

להביישקר
● מפעל להבים למנועי סילון ● יצרן להבים לחיל האויר ולתעשיית המנועים בעולם. ● קידום ותמורה על בסיס הישגים אישיים. ● שבוע עבודה בן 5 ימים. ●
מנהל/ת חשבונות
הכישורים הדרושים:
* סוג ד' או מדופלם/ת
* נסיון בעבודה בתעשיה
* ידע ונסיון בעבודה עם מחשב
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד או בטלפון למנהל כח אדם, להבי ישקר בע"מ
ת.ד. 330 נהריה 22102 טל. 04-927831

העיר
צומת השרון
תל אביב גוש דן והשרון

לא מכרת
לא שילמת
רק בלוח העיר
המחיר למילה 10 ש״ח כולל מע״מ
קבלת מודעות
מ־8.00–20.00
03־371261

דירות למכירה

[illegible]

דירות נופש

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

טוביה לשם
רח' קהילת סלוניקי 7 ת"א
03-481387

בשיכון הצנחנים – למכירה – בית, 4 חדרים, מגרש 439, $240,000

בשיכון – למכירה – וילה, 1,300 דונם, בבריכה, שקט. $450,000

בשיכון – להשכרה – לשני תיים, וילה, חצר מטופחת + טלפון. מיידי.

בשיכון – למכירה – וילה מפוארת, 5 דונם, 8 חדרים, מיידי.

בגולה – למכירה – וילה, רח' קומוניה + יחידת מגורים, כפרית. $450,000

בגולה – למכירה – וילה, 6 חדרים, משקעת, פנוי מיידי. $480,000

מעוניין לקנות או
לשכור לטווח ארוך
בית ישן צמוד למחסן
(100 מ"ר) אפשרי
באזורים: כפר־סבא, רעננה,
הרצליה, רמת השרון
057-949336 בערב

טוביה לשם
רח' קהילת סלוניקי 7 ת"א
03-481387

בשיכון דן – למכירה – וילה, 8 חדרים + מרתף 60 מ"ר, מגרש 600, פנוי מגיש. $500,000

בשיכון דן – למכירה – קוטג', 4 חדרי שינה, מרתף, טלפון, שירותים כפולים. $270,000

בתל אביב – בכרמיה – למכירה – 2 חדרים (דירת קוטג') ק"א + טלפון, מיידי. $70,000

בשכונת העמבר – להשכרה, 1/2 4, ק"ק, מעלית, גג, מרפסת, 2 חניות + טלפון.

ברמת גן – תל־בנימין – למכירה – מגרש 1400, מיועד ל־4 קוטגים. $800,000

ברעננה – קוטג', משקע, מגרש 371, 4 חדרי שינה, פנוי בגמיש. $230,000

בירושלים – ברמות – למכירה, 1/2 3, מרוהטת + גג, ק"ב, מיידי.

בתי כפר ומשקים

[illegible]

פנטהאוז דירות גג

[illegible]

קבלנים מציעים

[illegible]

תל־אביב

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

בהלוואה
מבנק
טפחות
אתה יכול לקנות,
לבנות, לשפץ או
להרחיב את
הדירה
לפרטים:
החשמונאים 123
03-5614081/6

2–2.5 חדרים

[illegible]

3–3.5 חדרים

[illegible]

1–1.5 חדרים

[illegible]

גוש דן

4 חדרים ויותר

[illegible]

קידמה
אלפי דירות למכירה
בגוש דן
ללא דמי תיווך!!!
מחפש דירה!!!
הכתב לנו בטלפון את
פרטי הדירה שאתה מחפש
(אזור, חדרים, תקציב...)
ואנו נשלח לביתך דו"ח
מחשב עדכני ומפורט של
הדירות המתאימות
לדרישותיך.
מחיר מבצע 30 ש"ח בלבד
(בכרטיס אשראי בטלפון).
ללא דמי תיווך!!
מוכר דירה!!!
הכתב לנו בטלפון את
פרטי דירתך ואנו נפיץ
אותם בין קונים
פוטנציאליים. כל זאת
בחינם!! וללא התחייבות
מצידך!!
שוכר דירה!!!
התקשר למשרדינו וקבל
לביתך הינם
את "משנה מקום"
הירחון לעוברים דירה.
הצטרף ל"קידמה"
בשוק הדירות
03-5449973/4

4 חדרים ויותר

[illegible]

2–2.5 חדרים

[illegible]

3–3.5 חדרים

[illegible]

בהלוואה
מבנק טפחות
אתה יכול לקנות,
לבנות, לשפץ או
להרחיב את
הדירה
לפרטים:
ביאליק 12 ר"ג
03-721644
חובבי ציון 29 פ"ת
03-904703

ויצמן 85 כ"ס
052-32343
052-449482
85

- 4 חדרים, ק"ב, בלי. משקעת, מרווחת $83,000
- 4 חדרים, חדשה + מעלית בהזדמנות $80,000
- דירות להשכרה 4, 5 חדרים + טלפון מיידי.
- 5 + גג 150 מ"ר, באזור יוקרתי, נוף משגע.
- למכירה חנות ברמה מפתח במקום מעולה.

חולון ובת־ים

[illegible]

איזור השרון

4 חדרים ויותר

[illegible]

בהלוואה
מבנק
טפחות
אתה יכול לקנות,
לבנות, לשפץ או
להרחיב את
הדירה
לפרטים: סוקולוב
11 הרצליה
052-88017

3–3.5 חדרים

[illegible]

2–2.5 חדרים

[illegible]

1–1.5 חדרים

[illegible]

בהלוואה
מבנק
טפחות
אתה יכול לקנות,
לבנות, לשפץ או
להרחיב את
הדירה
לפרטים: שד' הרצל 25
חולון 03-881471/2
העצמאות 64 בת־ים
03-587924

2–2.5 חדרים

[illegible]

1–1.5 חדרים

[illegible]

ראשל"צ

4 חדרים ויותר

[illegible]

בהלוואה
מבנק
טפחות
אתה יכול לקנות,
לבנות, לשפץ או
להרחיב את
הדירה
לפרטים: הרצל 44
ראשל"צ
03-948844
בית הפועלים 4 רחובות
08-451861

3–3.5 חדרים

[illegible]

תניה

4 חדרים ויותר

[illegible]

קונים זהב
מהציבור
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143 ת"א
ZAMLER
טל: 03-235924

בהלוואה
מבנק
טפחות
אתה יכול לקנות,
לבנות, לשפץ או
להרחיב את
הדירה
לפרטים:
הנוטע 16 נתניה
053-337523

3–3.5 חדרים

[illegible]

2–2.5 חדרים

[illegible]

דירות בשכ"ח

[illegible]

"לא מכרת
לא שילמת"
קבלת מודעות
לוח העיר
לבעלי
כרטיסי אשראי
בטל:
290697
293648

מכזא עין الأصل

صكرا عن الاصل

הלוח הארצי | הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

לידיעת המפרסמים ב"לוח העיר"

מודעה באחריות / לא מכרת - לא שילמת

כללי פרסום

● "חודש פרסום" משמעו פרסום אותה מודעה 8 פעמים בתשלום בארבעה שבועות.

● המבצע חל על פרסום מודעות מילים (לא שטח) בלוח העיר בלבד ולגבי נכס או שירות. (להלן: נכס) המוצעים באזור ת"א, גוש דן והשרון בלבד.

● אם בתום חודש פרסום ועד להגשת הבקשה להחזר כספי כאמור להלן לא נמכר הנכס בדרך

כלשהיא זכאי המפרסם להחזר התשלום עבור המודעה או לפרסום חודש נוסף במקום ההחזר.

● מודעה בה הוצעו יותר מפריט אחד, ונמכר אחד מהם, לא יהא המפרסם זכאי להחזר.

● בקשות להחזר כספי או לפרסום חודש נוסף יתקבלו במשרדי הלוח ושירות (לא באמצעות משרדי פרסום) רח' הנגב 4 ת"א טל' 03-371261 בימים א'-ד' בין השעות 8.00-15.00 ולא יאוחר משבועיים מתום חודש פרסום

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אינוצ'נטי

אלפא רומאו

ג'יפים

דייהטסו

ב.מ.וו.

אמריקאיות

דלתה

אאודי

AVIS

למכירה

דגמי 1987

● איביזה 1200

● קורה 846

● דייהטסו שרייד 1000

● אוטוביאנקי Y-10 1000

● לנציה דלתא 1300 - מזגן

■ דגמי 1986

● סובארו 1300 רגיל - מזגן

● סובארו 1300 אוטו' - מזגן

● סובארו 1600 אוטו' - מזגן

לכל המכוניות אחריות ל-3 חודשים ו/או 5000 ק"מ

מגרש מכירות: לוד - מוסך מרכזי "אוויס" אזור התעשיה, לוד תעה"ק

טל' 08-226464, 221062, 232210

בימים א'-ה' בין השעות 08.00-17.00

ביום ו' בין השעות 08.00-13.00

שכרה. אנו מתאמצים יותר.

שיעורי עזר

ביקוש דירות

מכוניות

דירות בדמ"פ

דירות מרוהטות

חדש

בדיזנגוף סנטר !!

קבלת מודעות ל"לוח העיר"

בתנאים מיוחדים

אטרקציה הפקות

טל 7517388

שער מס' 2 בקזינו הלאומי

לא מכרת לא שילמת!

קבלת מודעות ללוח הארצי באמצעות כרטיסי אשראי או באבן גבירול 66 ת"א (ליד קולנוע נח) טל 03-219149 03-218713

נשמח להישמע

משכנתא, יותר פשוט ממה שאתם חושבים

דירה לא מוצאים כל כך מהר, אבל כשמוצאים, צריך את הכסף מהר, מאד מהר. אנחנו יודעים, ואנחנו איתכם. אם אתם זכאים למשכנתא של משרד השיכון, אנו נטפל עבורכם בנושא תעודת הזכאות ונעניק לכם את המשכנתא בזמן הקצר ביותר האפשרי. את הכסף תוכלו לקבל במשך כל ימי החודש. תוכלו לקבל גם הלוואה

משלימה של הבנק, למקרה שהכסף לא מספיק (ומתי בעצם הכסף כן מספיק?..) גם אם אינכם זכאים למשכנתא של משרד השיכון, אבל רוצים לקנות דירה, לבנות, להרחיב או לשפץ - נשמח לעזור לכם, גם לכם מגיעה משכנתא. פנו עוד היום אל מומחה המשכנתאות שלנו. הוא יודע, והוא איתכם.

מומחי המשכנתאות עומדים לרשותכם:

תל-אביב, מונטיפיורי 31, 03-202444
ירושלים, המלך ג'ורג' 14, 02-222355
חיפה, רח' הרצליה 24, 04-521673
באר-שבע, העצמאות 54, 057-37903
אילת, מרכז מסחרי, 059-71010
פתח-תקוה, רוטשילד 76, 03-9223422
נתניה, רח' סמילנסקי 7, 053-611577

אשדוד, מרכז מסחרי א', 08-525111
רחובות, שעריים, הרצל 59, 08-450368
ראשון לציון, הרצל 65, 03-9682246
הרצליה, רח' בן גוריון 2, 052-544111
בת ים, שד' העצמאות 67, 03-585066

אנחנו יודעים, ואנחנו איתכם.

בנק לאומי למשכנתאות

סימקה־קרייזלר

פולקסוואגן

לא מכרת
לא שילמת
קבלת מודעות
לוח העיר
03 625015
5365759
עד חצות

מרצדס

וולוו

סאאב

סובארו

סימקה

סיטרואן

סוזוקי

סוסיתא

פיאט

טויוטה

פורד

מזדה

לנציה

מיני מיינור

ווקסהול

אזעקה גרמניה 87'
מזגן + אזעקה
בעבודה -
03-5513751
(לערב)
03-9640653 - בית

קבלת מודעות!
מ־8.00 עד 20.00
לוח העיר
מבצע מיוחד!!!
מודעפון
03-383838
לבעלי כרטיסי אשראי

صورة عن الأصل

صكذا من الاصل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

רנו

● רנו 4, 1100, 1983 במצב מצוין 180505283 ‎03-5310143

● 9, 1985 + תוספות במצב מצוין 201514283

● רנו 16, גיר ממש. טסט. למכירה במחיר 202326281

מגורים

סחורות

משאיות

טרקטורים

קרוואנים

אופנועים

בתי-ספר לנהיגה

חלפי רכב

שרותי רכב

חשמל / אלקטרוניקה

מכונאים / הנדסאים

אחיות

גזירה ותפירה

סוכנים/ות

יהלומים

מוכרות

חרטים/מסגרים

ספרים/ות

שרטטים וגרפיקאים

עובדי מתכת

נהגים

נערים

מחסנאים

עובדי מוסך

דפוס

דוגמניות צילום

מוכרים/ות

הנהלת חשבונות

רפואת שיניים

אחיות ומטפלות

מורות וגננות

פועלים/ות

פקידים/ות

לאיתן יעקבסון
יועץ מס
איחולים לבביים
לרגל פתיחת
משרדך החדש
ברחוב
פנקס 50 ת"א

הלוח הארצי

עיסוקית בע"מ
חברה לשרותי כח אדם

★ קלדניות עברית אנגלית לעבודה זמנית
★ מעבדות תמלילים עברית אנגלית
★ נגר מקצועי לעבודה באיזור השרון
★ בוגרי ביה"ס מקצועי בעלי כושר טכני
★ אחיות מוסמכות או מעשיות לעבודה קבועה וזמנית באיזור השרון
★ מכונאי רכב (פגה, סובארו, פיאט)
★ חשמלאי לעבודה קבועה
★ עובדי "ייצור" מפעילי מכונות כיפוף ומכבש
★ חדרניות לעבודה באיזור השרון
★ אנשי מכירות בענף האלקטרוניקה

לפרטים נא לפנות
052-915916, 444432

הצעות עבודה

SOS כח אדם
אנשים טובים לעבודה טובה
תל אביב

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

יש רק סינית 1 עם 8 טבחים נודעים מהונג-קונג והם לרשותך עם מטעמים שאין כמוהם:
* דים-סאם
* שרימפס דיאמונט
* ספר-ריבס ברוטב תפוזים
* סטייק סיני
* כדורי שרימפס בבננה
* ועוד ועוד
סיניה אין כמוה
בסקאלה - מול היכל התרבות
מרמורק 10 ת"א
חניה חופשית בערב
227424, 225007

עסקים

מקדמי מכירות

אנשי מכירות
עם כשרון כתיבה למתאימים משכורת + הוצאות
טל. 03-625173
03-624144

שליחים/ות

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה
העבריינים צפויים לעונש עליפי החוק.

תקלאות

מבני תעשיה

משרדים

להשכרה בחיפה
משרדים
ברח' המגינים 35

מגרשים

בתי מלאכה

מחסנים

אולמות

חנויות

הלוואות

מכירות ושירותים

בתי אבות

מציעים למכירה

רפוי והדיה

בריאות

הלבשה והנעלה

מלגזות ושינוע

מקרר

ברכה relax
למצבי לחץ והורדת יתר לחץ דם
שיטת ברילאקס

ציוד אלקטרוניקה

מערכת סטריאו

כלי נגינה

רהיטים

ציתות והאזנה

ניקוי ופוליש

נפטו וקיים

שיפוצים

אותיות דביקות

צילום

ספרים

מחשב

לטם
שיכוך והקלה של כאבים ולחצים
מכף רגל ועד ראש...
לטם
תל-אביב: שלום עליכם 30

רהיטי-חפים

קבלת מודעות
ללוח העיר
20.00 - 8.00 מ-
פרסום פון
אשראי מיוחד !!!
03-738707, 03-735588/9

هكذا عن الأصل

صكرا من الأصل

הלוח הארצי
הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

חיות בית

● למכירה גורי רועה גרמני מלידה. 03-9366177

● עקב נסיעה פינצרית תכי שנה לבית אוהב 052-542147

● למכירה גורי רועה גרמני גזעיים מקסימים 03-297487

● למכירה ספגרדונים כלבי ציד + כלבים מקסימים

● גורי רועה גרמני 3.5 חודשים

● גורי דוברמן מצוינים מעבר לשימוש

שיעור

● שיעורים פרטיים באנגלית כולל הכנה לבגרות, שיחות קבוצתיות ובודדות. 03-658268

● אנגלית מורה מנוסה, אמריקאית. לכל רמה ומטרה 03-248098

● מסמר אודות לכל גיל והכנה למבחנים 03-245293

● שיעורים באנגלית GRAMMAR CONVERSATION הכנה לבגרות ולאוניברסיטה 03-234453

● לשון עברית, שפתי עבר והכנה לבגרות 03-246686

● מורה מוסמכת, מלמדת שיפור מבטא לילדים 03-725277

● מתמטיקה לכל הרמות מורה מנוסה 03-229510

אמנות

● אלבום ליטוגרפיות של סלבדור דאלי אמנות במחירים 5415420

אסטרולוגיה

● כרוך שביט מגלה עתידות מנוסה 03-337854

● ניתוח אופי, הכוונה מקצועית, ייעוץ לזוגות והורים וילדים

● מירי - חוזה עתידות בהתמחות 03-457434

מכונות כביסה

● בהזדמנות גלה במצב טוב + ניר. 052-530448

● מייבש כביסה על גז, מיצוב מעולה 052-35214

● מכונת כביסה "פיליפס" 052-763977

● מכונת כביסה משומשת מ-450 + אחריות לשנה 03-720938

תנורי אפיה

● תנור בן "MAGICHEF" בילוי אין שני תאים ורש 03-31408

● תנור משומש כפול BILDIN 052-541565

מכונות תפירה

● אוברלוק יוקי 5 חוטים + זיגזג 03-5565219

● אוברלוק יוקי 5 חוטים, פקיד 03-706481

● מכונת תפירה "זינגר" 03-397966

טלוויזיות

● בהזדמנות גרונדיג צבעונית 26 אינץ' 03-262613

● טלוויזיה צבעונית צרף 27 אינץ' 03-664490

● גרונדיג "22" חדשה + שלט 03-392211

● צבעונית צרף "22" ללא שלט 03-7526770

● סמואל קונה טלוויזיות צבעוניות 03-831883

● טלוויזיה צבעונית 26 אינץ' 03-498016

מדיחי כלים

● מדיח גדול "מילה" 08-242660

● מדיח כלים מיטב אהוד 03-492990

● מדיח גדול אלקטרוליקס 03-720282

סירות

● בהזדמנות גלגון ייר 03-416097

● בהזדמנות סירה פרטית 04-928083

● סמרים סיפור 5.0 לכל גלגון 03-222823

● סירת מרוץ למכירה 03-814607

שידוכים

● "עלה הבוחרים" מכון הכרות הכרות לפנויים ופנויות 03-31507

● "לילך" בהנהלת אקדמאית 03-296679

● "מפגש" שידוכים לדתיים ומסורתיים 03-825261

בן זוג

● נאה צעיר 37 מבקש אישה 41030

● אקדמאי רווק 29 במקצועי. מליל דירת חן מרכז 30857

● אדרוגי 61 בגונס באוגוסטבנית 03-5460981

● רווק 36/170 רציני ומסור ת.ד. 204

● סטודנט 32 174 בבטחה מלאה רינה ת.ד. 2502 נתניה

● פרופ' רווק 38/175 עמבאי, הבודד

● נגר (57) מחפש מאוד בריה 285

● כוה נוח אמצעים 38/172

● נגרי מחבב מלוח יר' ת.ד. 30204

● מעמד בעיקרות ותנאות ווין 052-547066

חיות בית / רוצים לקנות

● סמואל קונה כל מוצרי חשמל 03-831883

● עור קונה מקררים, תנורים, מזגנים 03-811867

● אילן קונה תנורות וחיילים 03-831844

מזגני אויר

● מזגן "אלקטרה" קרור חימום 1.5 כ"ס 03-246597

● עד 29% הנחה עד 10 תשלומים

● מזגנים "אלקטרה" סוג ב' 03-382363

● בהזדמנות למזגני עלית מחירים

● באריזה מזגן אמנה 1/2 קריר + חימום 03-497634

● מזגן תדיראן 1.2 חימום 03-9322789

● למכירה מזגן מפוצל 1/2 2 כ"ס 03-759347

וידאו

● וידאו ג'י.וי.סי חדש + טלוויזיה 03-265003

● וידאו ג'י.וי.סי בלי שלט 03-800992

● J.V.C 3 חודשים בלי שלט 03-800992

● מצלמת וידאו ועסוח באריזה בשיגול M-5 03-5510655

● מסרטת וידאו ועוסי אוטומטית 03-9611742

● להשכרה מצלמות וידאו 75 ש"ח

● מצלמת נשיונל M-7 J.V.C

● וידאו "נשיונל" ניידי + טיונר + מצלמה + מוכירה אלקטרונית 03-774395

● מצלמת וידאו ועוד טייפרייטר 7

● וידאו אינטרני ועם 10 כיסוס 052-921140

● באריזה מסרטת "סוני" הכיסוק

● וידאו טלפונקן גרמני 87 + שלט 03-835614

● מצלמת וידאו M 3 קסטה פניסית 03-721034

● בתגובה נשיונל ג'י 7 + אחריות 03-9229735

ציפוי אמבטיות

● "שגב" חידוש אמבטיות בכל הארץ 052-78862

חימום והסקה

● בגבעת תנורי אוויר וקרמיים

עיתון / נגן

● מכונת L.B.M 1.350 כ"ס 03-512748

● תנור גז 6,000 קלוריות התכנה אלקטרונית 052-81079

● מוכר 42/1.71 משנייה ברכלה. ת.ד. 29831 ת"א

● מתנגנים הגושאים מקצועיים ואומנים "לילך" בית כלל 03-296679

● לרציניות!!! הנדסאי 25/183 אקדמאי מסבירי 29 שחר 32 ר"ג 03-296024

● בן 34 סוג לב משנין בקשר 052-525707

בת זוג

● סטודנטית יפהפיה ומבוגרת 24, בת להעשירה ארוכות 28

● אם אתה חזק, כפה ביופה, המעלה נאה והשם על הכרויות, מתר למשפחות בת 21

● אלמנה 168/53 מ' סמבוסת אקדמאית

● יחסה הוזקה סולידית נאה ומבוגרת "לילך"

הכרויות

● ליתר סטודנטית בשנה 80 ש"ח

● פרסם מודעתך בעיתון הכרויות

● מחפש בחורה נחמדה ומנעת לבי

● איש עסקים ספורטיבי (37) נדוש מעוניין בהכרות

● מאמר סטימטי 58/167 לידידה ת.ד. 28350 תל-אביב

חוגים

● ליצור אישר בגיסה מיוחה לטיסר ולערב 03-5622075

● "הזמנה רשאות!" נבשאת במוסורה

● קבוצת אקרובטים יוקרים דיר

● אקרוסטיק נאה 178

● קבוצת לטיפול כאבילה מפורת 052-35736

● אמנון רינוצ פסיכולוגי מומחה לנוער

● ערב פנויים/ות 40 + לריקודים

● גבה כשמך בדירה אביבית

● ארוחות 41 בגבה

● נוקים חווית אלימו באופנה עם גוה דילות הדרכה

● ביים בגר: לאסר עסקים ואמנים

● ארוחות, 60 נוסי, מסורה

● חוניות משכנת כדירו מכוון לתמיכה

בי-22.1.88 במועדון "הבריחה" יפו 15 יפו

מיטב הזמרים המזרחיים: יואל אזני, איתן דקל, גיל גורן, אורגניסט: זמר ספרדי-עברי – אבי דרור, סולטן בשירים תורכיים

בכל ערבי שלישי פנויים ופנויות הזמנות טל' 03-5533331

קח תן חצי חינם

● שידה לתינוק מאוון 150

● ביה אבית לחוץ 450

● לתינוק לול, מיטה מתקפלת

● מקרר אמקור 15 במצב טוב 400

תנויות ועסקים

● בקרית ים חנות ללא "חוטי" בניין והסמל 04-752411

● למכירה מלונה + קלארק בנוע

● לאשירה חנות כלבו צבות 04-700715

● בנבעת עמוס ליד הכב בית 3 חדרים 04-258059

● להשכרה בק. אתא אולם מסחר 230 מ"ר 04-716921

שירותים

● ב.ה.ג.ל נג בהנהלות השנה והבני לית. 04-576090

הצעות עבודה

● ליבהב נוחינים אפרטלי במוסה לעבודה קבועה 04-705954

● פקידה + נסיון בעיבוד תמלילים

● לבית אבות יוקרתית לרגע בחורה מבוגרת

● למבוגרת יכסא מהנדסית בימיה

● בחור רציני לעבודה

● לוטר אבי בנייקורה בעלת נסיון בביצוע 04-253377

● מנהל/ת השכנות סל 3 לניהול

● לסבייקטים מנהלים סל 2 לעבודה

● להנות בנוח המשמה הדרושה

● דיילות מכירה למצר מכון איכותי 04-244585

● דרושה פקידה לשעה 19.00-16.00

● לאבר בכוח הוקמות מבוגרים

● לפרזיה בכרמל דרושה מטרית

● לבאבב נגועות קירות אחזות

● בסמריון ערו לבוגדה

● לנהלה תרכובה למגור מקומי

● "הברכניד" הוגר הברכות מוקים

● בהנה"ם נסיון 3 שנים 04-202892

ביקוש דירות

● להיוזר הגוזל בעיר לדי רות בשכ"ח מהירות, לקו חות רשומים לדירות בשכ"ח בכרמל ואחוזה 04-531271

דמ"פ

● בכורמל כמבן סינא מל בית 04-671050

● בכורמל 2 + מרפסת מטרה 80

● 2 חדרים גדולים + מרפסת 04-583460

● ביקעון שדה מגרת ים

קריות

וילות ובתים

● בק. ים דו משפחתי 4 חדרים 04-757453

4—4.5 חדרים

● בקרית אתא 4 חדרים

● בחורות מקום מגיון ק"א

● כמועקה בחוזלת

● בקריתא כביל 3 + 3 מ"א

● בקרית ים בולגן

● בזמנקין 4 וחי יפה בהשמת

● בקריית ים א. 4 ק"א + מזגן

3—3.5 חדרים

● בשמנקין, מרכשוק 100 מ"ר

● בהודמנות בסמנקין

● בביאליק 3 חדרים + מ"א

● בקרית ים ב' במשרה

● בהודמנות בצור"שלום דירה

● בקיאתא בהודמנות 3 + 3 מ"א

● בבן צבי קרית ים ב'

● משה שרת בקרית ים 3.5 חדרים

● 3, בניצה, ק. חיים

● מבוניתה

● בקרית אתא 3 חדרים

● דירה 3 חדרים

● ביתל"ה מורכב 3 מטרה

נליל

● בקנדיין 4 חדרים

● בהודמנות 3 בנליל

דירות למכירה

● חיפה כעם בטקו 3.5 ק"ב + מטה

● בעמ כטרון 3 חדרים + כהון

עסקים

● 2 חדרים בחוב עדיוט

● למכירה במכירה עסק

● באחוזה דירה 3 + 3 מ"א

● למכירה / שותפות חנות כלייים

● דרוש קוף במוסת טבה

● דרושה קונה שטח למסעה

הלוח הארצי

הלוח הבטוח

חיפה והצפון

דירות למכירה

וילות ובתים

● בשמקין 4 חדרים + 2 מרפסות

● בלנקיים בהוראשוף קוטג' 6 חדרים

● בסועי מבוער קוטג' אחוזה

● "בוכוון החתיקה" בית בן 100 שנה

● בכולה ב' ויל גדולה

● ברמוראשכל קוטג' 6 חדרים

● ברחוב קמפבו קוטג' 6 חדרים

● ברמוראשולה קוטג' 5 חדרים

5 חדרים ויותר

● במבוקוש התיווך הגדול בעיר תיפשא את הדירה המתאימה

● במורת החוטי ... מלפני דירה

● בכהנגיה הווב מ"ח 4 חדרים

● מיתוך הגדול בעיר 3 חדרים

● בקחוב בקלטון 5 חדרים

● המבטק כנג

3—3.5 חדרים

● בקשונייזגק 3 חדרים

● בלזורם 3.5 מסודרת

● בהזדמנות 3 + מ"א

● 3 חדרים + מ"א

● בבן צור בשעד העליה

● 3 בקאליוטר ק"א

● כיוסים בגוון 3 חדרים

● בהגליה כשעה

● בגור 3 ביזאלי

● בגולמר + בכולהמ

● בחיולה מוכחי

● בשער העליה 3.5

● הבודמ"הבר 3.5 חדרים

● ברמו 3 ק"ר

● 3 בקרית אליהו

● בקרית אליעזר 3 פ"א 65

● בגנוביטיר טלי, 83

● בשער העליה החוזם 15

● בורה 3 ק"ר פעותם

2—2.5 חדרים

● חייבה להשכר בקרית ים 2 חדרים

● במרכבון 2 + הול 65 מ"ר

● במרכז 2 חדרים

● בהודמנות בקרית אליעזר

● 2 חדרים בחוד הול

● בסרמל 2.5

● במנורה 2 + הול

● בחיבה 2.5

● בגן הדר 2.5 ב

● ברמות בלמן

● בחדוד דר בלעון כלום 2 חדרים

● במרכז 2 ק"א

● 2 בכורים ק"פ

1—1.5 חדרים

● חדר גדול כצר

● דירת חדר + שני

● בהפנה חדר

● ביואל 3 1.5

● דירת 1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

● 4 חדרים בכרמליה

4—4.5 חדרים

● 4 מחפשי ק"ג

● בירדרים 176 + 4 פ"א

● במרכזי 4 + ר"ש

● במזוהה אפאונטלי 4 חדרים

● כורים בקלינגה

● במרכזה 4 מ"ר

● 4 חדרים ק"א

● במזוהה החובה 4.5

● 4 בנבעת עמוס

● בכוכרעומא. 4 חדרים

● דירת 4.5 חדרים

● לרג'ים בגר

תנויות ועסקים

הלוואות

● הלוואה מיידית ללא ערבים 04-666280

● מתני אמין, מוקש ערבים להלוואה

רהיטים

● חד קונה רהיטים, מקררים, סלונים 669068

● בינימין קונה רהיטים, מקררים 04-666597

מקררים

● במחירים נבוהים קונים מקררים 552452

● קונה מקרר תדיראן, פילקס 660467

● חזק קונה רהיטים 661047

יד שניה

● למכירה מקרר אמקור 15 510959

● מכונת כביסה יוגו 339741

● סלון במצב מצוין 720721

● למכירה בהזדמנות ציוד 514059

● קניונים מכר + ציוד 04-376455

● חנות אפנה בכרמל 252963

מכירות

● מקרר פילקר קטן, שולחן 536268

● חדר שינה קלסה

● למכירה ציוד למשרד

● מריה כלים קריסטל 04-702642

● בהזדמנות מכבס

● לבחרו אלמגנט גדוגה

● לגדול נרועה סלון

● בהזדמנות תפלות 620

מכוניות

אאודי

● אאודי 80, 1982, 1300

● אאודי 80, 1600

● אוטוביאנקי עלית 1982

● שבולט סבח 1982

● אאודי 80 1985

● אאודי 80 1300 1983

● אאודי 80 1600

● אאודי 80 1988

● אוטוביאנקי 1982

● אוטוביאנקי נובור 112 1982

● אאודי 80, 1987

● אאודי 80, 1987, 1600

● אאודי 80 1974 1471

● אאודי 80, 1975

אוטוביאנקי

● אוטוביאנקי נובור 79

● אוטוביאנקי 1983

● נבאור 1983

● ויסשרון 1971 1300

● לרבינים גולף 80

אופל

● לרבינים בלבד: קדט סטיישן 1982 1300

● קדט קופה 1200

● קדט סטיישן 5 דלתות

● אופל אסקונה 1984

● אסקונה אוטו 1600 1984

● ריקורד 1984 1800

● אופל קדט 1300

● אופל אסקונה לוקס 1600

● אופל קדט 83

● אופל קדט 1200

● אופל קדט 1982

● אופל קדט 83 1300

● אופל קדט 1983

● קדט סטיישן 82

● קדט 1200 73

● אופל 1979

● קדט 1984 1200

● קדט 1983 1300

● אופל קדט 1300

● אופל אסקונה 82 1600

עזרות ומטפלות

● אישה / נערה לטיפול בילדה

● דרוש הרב מטפלת

● בחיפה מטפלת

● בקרית ביאליק דרושה עוזרת

● קרית ב. מטפלת

● בטמלה נגע מטפלת

● במטפלת הילדים

● לגן ילדים

● באחוזה עוזרת

ביקוש עבודה

● פקידה + הדשה הנהלת חשבונות 04-667498

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי או היותו הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק

אלפא רומאו

● אלפא סוד 1200, 1982

● אלפא 33, 1350

● אלפא סוד 1200 1983

● אלפא סוד 1982

אמריקאיות

● מוסכי ת.ב.ר. מומחים לפורד ורכב אמריקאי 04-226768

● פורד גרנדה 1980

● שברולט נובה 1979

ב.מ.וו.

● ב.מ.וו. 1982

● ב.מ.וו. 1800, 1986

● ב.מ.וו. 316

● ב.מ.וו. 316, 1800

● ב.מ.וו. 316 אוטומטי 1982

● ב.מ.וו. 315, 1983

דלתה

● רנו דלתא 82

● דלתה 79

וולוו

● וולוו 82 ג'יאל

● וולוו 82 ריאל

מלבס

● הורנס 82, 1180

מרצדס

● מרצדס 230 1979

● לרגל נסיעה מרצדס

סובארו

● בהזדמנות כלתי חזרות סובארו

● סובארו 1983, 1300

● סובארו 1600

● סובארו 1400

● סובארו סטיישן 1965

● סובארו 82 1500

● סובארו 1300

● סובארו 1300, 1982

● סובארו 1600

● סובארו 1983

● סובארו 1600

● סובארו 1983 1600

● סובארו 1600 86

● סובארו 1600 1981

● סובארו 1300

● סובארו 1600

● סובארו 83 ריאל

● סובארו 1300

● בהזדמנות 1987

● סובארו קופה 1973

● סובארו ג'יאל 1600

● סובארו 1600 1984

● סובארו 1300 1986

● קטאום 79 1600

● סובארו סטיישן 83 1500

● סובארו 1979 1400

● סובארו סטיישן 1600

● סובארו ג'יאל 1300 1983

● סובארו 1600 1983

● 16 אוטומטית 1981

● סובארו 1986 1600

● סובארו 1973 1400

סוסיתא

● רום סטיישן 1981

● כרמל דוכס 74

סיאט

● סיאט מלגה 1500 ג'י אל

● סיאט רונדה אל 1984

סיטרואן

● סיטרואן ג'י.אס.איי 1986

● סיטרואן ויזה 1982

● ויזה סופר אי. 1982

● ויזה סופר אי.

● למכירה להשלמה ג'י.אס.איי

פולקסווגן

● חיפושית 1200

● פולקסווגן חיפושית 64

● פולקסווגן גולף 74, 1100

● פולקסווגן גולף 1979 1100

● פולקסווגן גולף 84

אוטובוסי

● פאנגו סטיישן 83 1300

● סמיטה הכל קנייה 82

● חיפושית 1968

● גולף 81 1100

● בהזדמנות גולף 1980

● פולקסווגן חיפושית 1973 1300

● פולקסווגן גולף ג'י 1983 1100

● פולקסווגן דרבי 1981

● פורד פיאסטה 1978

● קפרי 2000 6 צילינדרים 1980

● קורטינה 1982 1300

● סיירה 1983 1300

● פורד גרנדה 1976 1300

● פיאסטה 1983 1100

● פורד פיאסטה 1985 1100

● פיאסטה אל 82

● פוטסגב 1975 2500

● פיאסטה אס 83

פורד

● מוסכי ת.ב.ר. מומחים לפורד, ורכב אמריקאי 04-226768

● פורד פיאסטה ס. 0 קי

● פיאסטה 86 1100

● פורד אזיקה 1300 1982

● פורד פיאסטה 1984 1100

פיאט

● פיאט 127 סטיישן 74

● פיאט 127, 3 דלתות, 81

● פיאט 127, 1982

● 127 ספורט 1981

● 128 ספורט רגם אמריקאי 1978

● פיאט 127 3/1050 1984

● פיאט 122/2 81

● 124 ספורט אזור אחזה

● פיאט 122/5 1982

● פיאט ס"אל 127 82

● פיאט ס"אל 1980 122/4

● פיאט 128, 1981

● פיאט דמה 1982

פיג'ו

● פיג'ו 504, 82

● פיג'ו 1982 ג'יאר

● פיג'ו 504, 1982

● פיג'ו 504 1983

רנו

● רנו 5 1985 1100

● רנו 14, ט.אל 1982

● רנו 12, סטיישן 78

● רנו 14, 1982

● רנו 5 1983 1100

● רנו 11 ט.סטיישן 1250

● רנו 4 1983

● רנו 5 1981 1100

● רנו 14, 1987

● רנו 5 סוסר 1980 1250

● רנו 5, 1987 1250

● רנו 11 אוטומטי 1984

● רנו 9, ט.אל 1986

● רנו 18 ט. אל 1983

● פיג'ו 305 82

● פיג'ו 504 ג'י.אר 82

● פיג'ו 305 1800

● פיג'ו 305 1981 1500

● פיג'ו 104 1124 78

● פיג'ו 305 1981

● פיג'ו 504 484

מנודים

● מנוד פיזינג 1982

● למכירה מנוד 82 404

● מנוד 1979

מסחריות

● טרנספורטר 1985 דיזל + טורבו

● בריכה לקניה לכל סוגי הרכב

● טרנספורטר 1983

● ראגל קמבינה 1969

● פורד ט 84

● פורד 1982

● פולקסווגן טרנספורטר 1986

● פורד טרנזיט 1983

● פורד טרנזיט 81

משאיות

● פורד 1614 1977

● משאית וולוו

● ליילנד 410 1979

● פורד קרגו 1313 87

אופנועים

● הונדה 1987 90

● הונדה דאלי 1982

● הונדה 200

למשרד אדריכלים דרושים/ות אדריכל/ית, הנדסאי/ת מעצב/ת פנים

● בעלי נסיון

● הוסט שכר שתנים למתאימים

03-642296

דרוש מסגר / רתך מנוסה בתעשיה, קוראשרוטס, יוצא צבא לפרוזיקט מקיף. 04-663728

לעיתון **העיר** דרוש/ה **צלם אופסט** לעבודה במשרה חלקית

פרטים בטלפון: 03-267111 לפנות לעמיחי

לחברת תמרוקים בינלאומית דרושות

יועצות יופי

לעבודה בתמרוקיות מובחרות ובדוכנים ברשתות השיווק באיזור חיפה והקריות.

כישורים:

■ נסיון קודם בתפקיד דומה. ■ ידיעה טובה בעברית ואנגלית או צרפתית. ■ גיל מעל 25 והופעה נאה.

המתאימות תעבורנה בת"א קורס הדרכה מקצועי של כשבועיים.

נא לפנות בכתב- יד לת.ד. 16293 ת"א מיקוד 61162, עבור "יועצות יופי".

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה דרושה

1. מזכירה בכירה

דרישות המשרה:

- השכלה תיכונית ומעלה
- ידיעה טובה של השפות עברית ואנגלית, כולל ניסוח והדפסה
- נסיון בעבודה בשטח ביטוח ובינוי.
- נסיון בניהול משרד ועבודה עם מעבד תמלילים וטלקס.

2. מזכירת יבוא

דרישות המשרה:

- השכלה תיכונית ומעלה
- ידע ונסיון של 3 שנים בממסמכי יבוא, שחרור והשבונות מכס
- ידיעה טובה של השפות עברית ואנגלית
- נסיון בעבודה עם מערכת מחשב וטלקס

ממלאים פיהם שבחים ל"טייסט אוף סצ'ואן"

"הספאר ריבס... טעמם המעולה... הוכיח יותר בשר כבש מעודן מאשר את טעמו המתוק של הספארריבס השיגרתי"
"סופשבוע" – מעריב

"דג האבנון החמוץ מתוק... היה רך ביותר, עטוף היטב בעטה בצק..." השרימפס היו ביצקים ועסיסיים כראוי, לא רכים מדי ולא מיובשים מדי ושחו היטב בשפע של ירקות וברוטב טעים..."
"זמנים מודרנים" – ידיעות אחרונות

"הבצקיות, כעיסרים סוגים שונים, הוגשו לשולחן בסלסלות נצרים ומוחו בפה עד כי לא נודע כי באו אל קירבו".
זאב ענר, עולם האשה

"טעמם המקורי של מרכיבי האוכל נשמר, והתוצאה הסופית מעודנת ביותר"
"סופשבוע" – מעריב
בקיצור "הכל היה לעילא ולעילא"
זאב ענר, עולם האשה

טייסט אוף סצ'ואן Chinese Restaurant
תל־אביב, מרמורק 10, טל: 03־225007, 227424.
TASTE OF SZE CHUAN
כפר שמריהו – מרכז מסחרי, טל: 052־70448, 547722.

דחפון
שרות מרעשות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

עיתון הארץ מציע
עבודה מעניינת
שעות גמישות
שכר בסיסי + עמלות גבוהות
מתאים לבעלי כושר שכנוע והופעה נאה
דני: 02־827729 – בערב

מוסכי פרגוסון מפרץ חיפה
טל' 04־727353
דרוש
מכונאי טרקטורים – איש טכני

ש"י השמת עובדי רווחה וקהילה בע"מ
בן יהודה 32, תל־אביב
עובדים סוציאליים
לחברת ש"י הצעות עבודה מעניינות במגוון תחומים ותפקידים, לאזורים: אשקלון, רחובות וסביבתם.
המשרות המוצעות כוללות תפקידים בכירים בתחומי העבודה הקהילתית ושיקום.
למועמדים מתאימים יוצעו תנאי שכר ותנאים נילווים ייחודיים.
לקביעת ראיון נא לפנות לש"י – השמת עובדי רווחה וקהילה טלפון: 03־280283
ימים א'-ה' בשעות 09:00־15:00

לסניף של משרד הנה"ח בירושלים
דרוש
מנה"ח בכיר
לריכוז הנה"ח של הלקוחות
ישירות וטיפולים בתשויות המס
הכרחי — ...
02־690263

דרושה
דיילת מכירות
לעבודה אחה"צ
מיידי
טלפון: 02־228794
02־246540 לרודן

דרושים
בדחיפות!!
עובדים רציניים אך ורק
בעלי משפחות
תנאים טובים למתאימים
בדבר פרטים לפנות
03־370083

"לישמע"
אגודה לילדים לקויי שמיעה
דרוש:
מדריך להוראת מחשבים
בימים א'-ד' בשעות 14.00־17.00
להתקשר לטל' 530024 בשעות אחה"צ

למלון המלכים בירושלים
דרושים
1. **שף** נסיון במלונות 4 כוכבים
2. **מלצרים/יות** בעלי נסיון
3. **סטודנטיות** לקפטריה
טל: 02־247133

דרוש/ה
מנהל/ת
למחלקה התעסוקתית
של אילן – ירושלים
נדרש ניסיון באחד מן התחומים הבאים:
חינוך מיוחד, שיקום נכים, ריפוי בעיסוק או עבודה סוציאלית.
התחלת העבודה ב־1.3.88
פרטים בטל' 02־223534, 02־234091
בימים א',ג',ה',ו' 08.30־12.00

לרשות שמורות הטבע
דרוש/ה
רכז/ת הדרכה
למרכז הדרכה עין אפק למשרה חלקית
לניהול צוות הדרכה במקום.
דרישות: ניסיון בהדרכה/הוראה, רקע בטבע, נסיון בכתיבת מערכי הדרכה, ובריכוז צוות מדריכים, בריאות תקינה ורשיון נהיגה
המעוניינים יפנו לשמורת עין אפק (בקופה) למילוי שאלונים, עד ל־22.1.88

בית־הספר התיכון המקצועי "רעיו"
... טל' 08־451396

דרושים
1) **מדריך חינוכי לפנימיה**
(ינתנו מגורים במקום)
2) **גנן חצרן**
משרה מלאה 43 ש"ש
בפרטים נא להתקשר למזכירות ביה"ס 08־451396 בעניין מדריך ניתן להתקשר בערב ליוסי 08־452685

לועד המקומי
בוסתן־הגליל
דרושה
פקידה
דרישות התפקיד: • הכרת הנה"ח • ניהול משרד ועבודה עם קהל.
בפרטים נא לפנות לאלי אייל 04־915251 או במשרדי הועד המקומי 04־916259

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה
תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

דרושים
סטודנטים/ות
לעבודה לפי שעות אחה"צ
לפנות מיום א'
03־371261 למיכל

ביביסיטר/ית
לעבודות עימוד בימי חמישי
19:00–23:00
טל: 03־371261 ליעל

דרוש בכפר־סבא
מטפל לנכה
6 שעות ביום
1,000 ש"ח לחודש
ת.ד. 16123
ת"א 61161

למפעל תעשייתי בראשל"צ
דרושים
צעירים
יוצאי צבא
לעבודות כפיים
יצרניות אפשרות קידום למתאימים
טלפון: 03־948517

חוזרים
השלובה הדיהם הגדולה בישראל
מנה"ח סוג 3
נסיון מוכח של 3 שנים
ברישום ספקים, לקוחות, פעולות במס"ח והתאמות בנקים
לפנות בטל' 02־521111 (רוזיקה א–ה)

התסתדרות הכללית של העובדים בא"י
"עמל" רשת הסכללות לטכנאים והנדסאים, בתי ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי ספר לתיכים ובתי ספר תעשייתיים, מגמות טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.
הנהלה: תל־אביב, רח' קהלת קיוב 15, מיקוד 69410; ת.ד. 24104; מיקוד 61240; טלפון: 497444

עמל
מרכז הכשרה עיר־גנים
למרכז הכשרה עיר־גנים
דרושות
1) **מזכירה**
משרה מלאה. עם ניסיון
2) **מורה לכתבנות – משרדאות**
(עבודה לפי שעות)
לפנות מיד למר דוד אורחיון 02־413370

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3
למשרה מלאה
★ בעל נסיון 3 שנים לפחות בעבודה עצמאית בהנה"ח ממוחשבת
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 429, חיפה ולציין מס' טלפון
– סודיות מובטחת –

לבית־חולים אלי"ן
דרוש/ה
מדריך/ה לשחיה
בעל/ת תעודת מציל
למשרה חלקית
לטלפן בימים א'-ה' בשעות 09.00־14.00
02־412251/46 לרוברט

למפעל באשקלון
דרושה
פקידה
רצוי ידע בניהול משרד והדפסה
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים
לת.ד. 101 סביון
עבור "אשקלון"

ש.ח.ב. ישראלי בע"מ
דרושים
מפטי"ם
בוגרי קורס מפטי"ם בצה"ל
לעבודה קבועה
תנאים טובים למועמדים
טל: 08־230955
08־245330

להוד דרום –
מפעל בשר בירוחם
דרושים
1) **קצבים**
2) **עובדי ייצור**
3) **פועלות אריזה**
המעוניינים יתקשרו למירה בטלפון 057־89849, 057־89401

מושב גפן
מבקש
הצעות להובלת והעמסת כלובים
בעיקר לעוף ירושלים
החל מפברואר 1988
הצעות בכתב יש לשלוח למזכירות המושב ד.נ. האלה מיקוד 99820
אין המושב מתחייב לקבל הצעה כלשהי

לעיתון יומי דרושים
נציגי מכירות
הכישורים:
* כושר ניהול משא ומתן
* הרבה יוזמה ומרץ
* הופעה נאה
* משכורת ותנאים הולמים למתאימים

המתאימים יוכשרו ע"י החברה בקורס מיוחד לאמנות המכירה
בפרטים נא לפנות טל: 03־336702 שלוחות 264, 253

קרדן
אלקטרוניקה בע"מ
...
למפעלנו באשקלון
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
הכישורים הדרושים:
• סוג 3 בהנהלת חשבונות
• ניסיון של 5 שנים לפחות במפעל תעשייתי
תנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה
5 ימי עבודה בשבוע
המעוניינים יפנו למחלקת כח־אדם ת.ד. 5019 מיקוד 78150 אשקלון או בטלפון 051־39331 לאריה

לחברה לשירותי ניקיון ושמירה
דרוש:
מפקח אזורי
בעל ניסיון רב בניהול עבודה ופיקוח בשטח וניסיון בטיפול ובגיוס עובדים למקומות עבודה רשיון נהיגה + טלפון ומגורים באזור ירושלים.
עבודה בעלת אתגר ובשעות עבודה לא שגרתיות. תנאי שכר הולמים.
טלפון: 02־232297
02־244702 – 08.00–12.00
– סודיות מובטחת –

להיפר שוק תנובה
דרושים:
1) בראשון־לציון
אחראי מחלקת בשר
רצוי ניסיון קודם
מגורים באזור ראשל"צ
המעוניינים יפנו לטל' 03־9614141/3
2) בברנר
קופאיות
הכשרה תינתן במקום
מגורים ברחובות ובסביבה הקרובה
המעוניינות יפנו לטל' 08־487314

למפעל תעשייתי גדול בקרית־מלאכי
דרושים
1. **תמחירן/ית כלכלן/ית**
2. **חשב/ת שכר**
על המועמדים לפנות בכתב לת.ד. 108 אשדוד מיקוד 77100 עבור אבי

נועם אורים
למפעלינו באשקלון
דרוש
גזרן
לבטנות לדובונים
אפשרות לעבודה חלקית
טל' 051־23127
לדוד או יוחנן

למעון הורים בירושלים
דרוש
פיזיוטרפיסט
תנאים טובים למתאים
פרטים בטלפון: 02־827805

מראיינים
לסקר מקצועי בקרב קבלנים וארכיטקטים באשדוד, שכר גבוה, (אפשרי משכורת)
לקביעת ראיון:
03־235698

לחברה מסחרית
דרוש
מכונאי טרקטורים
לשרות שדה
רקע בקומבאינים
– יתרון
נא לפנות בכתב
לת"ד 246
זכרון יעקב
מיקוד 30951

TFL מערכות זמן ותדר בע"מ
חברת בת של תדיראן ו־FEI ארה"ב
למפעלנו בירושלים
דרוש
הנדסאי – טכנאי מכונות
לעבודה בפיתוח, הרכבה ויצור של מערכות זמן מדויקות.
לפרטים לפנות לד"ר אביגדב שטרן
טלפון: 02־822621־2
פניות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי נא לשלוח
לת.ד. 1792 חולון 58117
מודעה זו מופנת לנשים וגברים כאחד
TFL WHERE THE QUALITY IS CRYSTAL CLEAR

هكذا عن الأصل

הלוח הארצי | הארץ חדשות

להברה מסחרית בחיפה
דרושה
מפעילת טלקס באנגלית
ידע באנגלית שוטפת – חובה!
פרטים: 04-523293 ג'וזי

תעשיות מיזוג אויר בע"מ
לרגל הרחבת המפעל
דרושים:
אנשי מכירות/יועצים
- רכב פרטי הכרחי
- בוגר תיכון
- בעל כושר שיכנוע תיהול מו"מ
- הופעה נאה
- העבודה כרוכה בנסיעות רבות (לעיתים בשעות בלתי שגרתיות).

למועמדים המתאימים מובטחת עבודה בחברה צעירה ודינמית המייצרת מוצר יחודי ומבוקש.
★ אפשרויות קידום ושכר מעולים
★ חוזה העסקה אישי לכל מועמד
נא לפנות טלפונית 052-455311

בי"ס למערכות תקשורת ותדמית
דרושים
מועמדים לקורס במקצועות מרתקים
הפקת כתבות טלוויזיה (ותשדירים)
בהדרכת טובי טלוויזיה בבידים
במחצית 1988 יתחילו שידורים בטלוויזיה בכבלים
הביקוש לבעלי מקצוע יגדל פי שבעתיים
הקורס ייערך באולפן הטלוויזיה
המשוכלל של "סילואט" (מספר מקומות מוגבל)
מצטיינים ישתלבו בהפקות מקצועיות
לפרטים טלפון:
04-525869, 04-514423, 04-512863

גיל לגיל
חברה לשרותי בריאות ורווחה לקשיש
בע"מ רמת השרון
דרושים
מטפלות בית
מוסמכות
אחים/ות מוסמך/ות
אחים/ות מעשי/ות
פיזיוטרפיסטים/ות
מרפאים/ות בעיסוק
מרפאים/ות בדיבור
מבשלות
עובדי/ות ניקיון
לקביעת ראיון נא להתקשר, החל מיום ראשון 17.1.88
טלפון מס' 472457
בין השעות 08.00-12.30, 16.00-19.00

למשרדנו בתל-אביב דרושה
פקידה
למחלקה הטכנית
ידע בהנהלת חשבונות
למשרה מלאה.
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים
ת.ד. 429 חיפה 31003

החשביר המרכזי
דרוש:
מנהל מחלקת חשמל
הכישורים הדרושים: מהנדס – הנדסאי אלקטרוניקה – חשמל, פוטנציאל שיווקי גבוה ויכולת ניהול מו"מ בהיקפים גדולים, נסיון מוכח בניהול צוות עובדים, דובר אנגלית, גיל עד 45 שנה, תושב אזור תל-אביב.
על המעוניינים להגיש מועמדותם בכתב יד בלבד בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי למח' המנגנון ת.ד. 130 תל-אביב 61001.

משרד העבודה והרווחה
שרות מבחן לנוער
דרושים
קציני/ות מבחן לנוער
ההשכלה הדרושה: כשירות בעבודה סוציאלית או תואר ראשון בפסיכולוגיה, מדעי ההתנהגות או חינוך.
על המעוניינים להתקשר:
1) מחוז הדרום – לגב' רחל שרביט באר-שבע, רח' הפלמ"ח 75, טל' 057-32471.
2) מחוז תל-אביב – גב' חנה וינשטוק יפו, שד' ירושלים 22, טל' 03-828173.
3) מחוז המרכז – גב' תמר גרידיר פתח-תקוה, רח' מונטיפיורי 8, טל' 03-905552.
4) מחוז חיפה – מר אמציה גילת חיפה, רח' חסן שוקרי 1, טל' 04-643954.
5) מחוז הצפון – מר עזרא לוי טבריה, רח' זאכי אלחדיף 40, טל' 06-721012.
6) ההנהלה הארצית – מר לוי עדן ירושלים, רח' יד חרוצים 10, טל' 02-717567.

למערכת עיתון
דרושים
- ★ **מגיה/ה** בעל/ת נסיון (משרה מלאה)
- ★ **עובד/ת לארכיון תמונות** בעל/ת נסיון (3 שעות ביום)
- ★ **פקידה** בוגרת תיכון, כולל מרכזיה, נסיון בהדפסה (18:00-12:00)
- ★ **מרכזנית** בעלת נסיון (15:00-08:00)
- ★ **מרכזנית** בעלת נסיון (19:00-15:00)
- ★ **מונטאז'ר/ית**
- ★ **צלם/ת אופסט**

לקביעת ראיון נא להתקשר ל-03-253211

למפעל ייצור ושיווק
במפרץ חיפה
דרוש/ה
מזכירה בכירה
לניהול משרד
★ ידע באנגלית והדפסה
איש טכני
להפעלת קו חדש
★ בוגר בי"ס טכני לעבודה של 12 שעות
04-723844, 04-726555

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ
לסניפנו בחיפה דרושים/ות
★ **מזכירת סמנכ"ל**
אנגלית ברמת שפת-אם, ידע במעבד תמלילים עברית/אנגלית.
★ **מהנדס פרוייקטים**
מהנדס אזרחי/בנין בעל נסיון לאזור עפולה.
★ **בוגרי בתי ספר מקצועיים/ בוגרי 10 שנות לימוד**
בעלי רקע טכני לעבודה אחראית בתנאים טובים הסעות מחיפה, יקנעם, עפולה וצפת.
הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

חברה מתקדמת בתחומה צריכה אותך
כמקדם/ת מכירות לכ"א
כישורים:
- יכולת ניהול מו"מ
- הופעה נאה
- קשרים נרחבים בחברות ומפעלים
- רכב – חובה
- עדיפות לבעלי נסיון באבחון פסיכוטכני.

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 5433 קרית ביאליק

עמותה לשרותים קהילתיים לקשישים בי-ם
דרוש(ה)
מרכז(ת) לפרויקט קשישים
בשכונת נחלאות – רחביה
בחצי משרה (אפשרות למשרה מלאה)
כישורים: עובד(ת) סוציאלי(ת) או מקצוע קרוב בעל גישה פרטנית וקהילתית.
יכולת הפעלת עובדים, קשר עם שרותים.
נסיון בעבודה עם קשישים.
שכר יקבע לפי כשורי המועמד
לפנות בכתב בציון רקע ונסיון אל מינהלת נחלאות רחביה רח' נרקיס 11 עד 5.2.88 טל' 243988

מקט
יצואן אופנת העור מס' 1 של ישראל
דרושה לנו
ENGLISH SECRETARY
- ★ אנגלית כשפת אם עם ידע טוב בעברית.
- ★ יכולת עבודה עצמאית.
- ★ חמש שנות נסיון לפחות.
- ★ שליטה וידע בהפעלת טלקס.
- ★ הדפסה עברית אנגלית.

משרה מלאה
תנאים טובים למתאימה.
סודיות מובטחת
לפרטים 04-919321

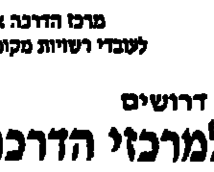

משרד הפנים
המחלקה להדרכה ברשויות המקומיות
מרכז הדרכה ארצי לעובדי רשויות מקומיות
דרושים
מנחים למרכזי הדרכה
בעלי הכישורים הבאים:
- השכלה אקדמאית במדעי ההתנהגות והמינהל
- נסיון מעשי בעבודה עם רשויות מקומיות
- נסיון בפעילות של פיתוח אירגוני
- התנסות בהדרכה פרטנית וקבוצתית בתחומי המינהל

מועמדים בעלי רקע ונסיון מתאים, מתבקשים לפנות, בצירוף קורות חיים, תעודות והמלצות אל: מרכז הדרכה ארצי, מכללת מטה יהודה, עין כרם ת"ד 3831 ירושלים 91037

משרד החינוך והתרבות
דרושים/ות עובדים/ות קידום נוער ברשויות המקומיות
התפקיד: כולל הדרכה וטיפול במסגרת קבוצתית ואישית בנערים בני 14-18 שאינם עובדים ואינם לומדים (העבודה בשעות לא שגרתיות).
דרישות התפקיד: רצוי תואר ראשון במדעי ההתנהגות. ניסיון בעבודה עם נוער.
המועמדים שיבחרו יועסקו ע"י הרשויות המקומיות
מחוז דרום: אופקים, נתיבות, באר-שבע.
מחוז תל-אביב: חולון, בת-ים, הרצליה, בני ברק, ברמת השרון.
מועמדים הרואים עצמם מתאימים, יפנו בכתב בצירוף אישורים והמלצות לכתובות הבאות:
במחוז תל-אביב: מר אדוארדו סלביק – משרד החינוך והתרבות אגף הנוער, רח' שוקן 18, תל-אביב.
במחוז דרום: מר שלמה תשורה – משרד החינוך והתרבות – אגף הנוער, רח' החלוץ 110, באר-שבע.
מועד אחרון להגשת מועמדות:
א' שבט תשמ"ח (20.1.88)

נילית בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר
לעבודה במשרדנו הראשי בתל-אביב
לניהול ולקידום מכירותיה של חברתנו שהסתכמו ב-1987 בכ-70 מליון דולר מהם 90% לייצוא.
דרוש
מנהל מכירות בכיר
כישורים:
- נסיון מעשי כמנהל מכירות בכיר בשוקי חו"ל.
- בעל תואר אקדמאי
- שליטה מלאה בשפה האנגלית

סודיות תשמר בקפידה.
המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים למחלקת כח-אדם.
"נילית" בע"מ. ת.ד. 50276 תל-אביב. 68162

לחברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ
דרוש יזם חברתי
לתפקיד
מנהל
למתנ"ס
★ קרית מלאכי
דרישות התפקיד:
● השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות) ● נסיון מוכח בארגון מינהלי וכלכלי בהיקף רחב ● יועדף נסיון במינהל חינוכי ובחינוך המשלים ● נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות ● מגורים במקום תנאי הכרחי
יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, שמות ממליצים ופרוט הנסיון אל עמי שגב, החברה למתנ"סים, גבעת רם ירושלים 91034.
על הפניות להגיע עד ל-29.1.88.
ייענו מועמדים מתאימים בלבד.

כתר פלסטיק בע"מ
כרמיאל
דרוש
תכנת/מפעיל I.B.M.-36
רצוי נסיון ב-R.P.G
הכרת P.C יתרון
לפרטים לפנות לדורון 04-98760

חורים
תשלובת הריהוט הגדולה בישראל
ליידורים", חטיבת הייצוא
דרושים לעבודה קבועה:
1. בעל נסיון בתיקון חלקי רהיטים צבעוניים (תיקונצ'יק)
2. נגר תיקונים
בעל נסיון בהפעלת מכונות נגרות (קרייזיק, פרייזר ומקדחה)
שעות עבודה גמישות
אפשרות לחצי משרה, מתאים לפנסיונר
לפנות בטלפון 02-521111 לילי, מיום א'.

אוניברסיטת חיפה | אורנים המכללה
דרוש/ה
הנדסאי/ת כימיה
למשרה חלקית
להכנת מעבדות סטודנטים, במקצועות:
- כימיה אורגנית.
- כימיה אנאורגנית.
- כימיה פיסקלית.

נא לפנות לשרית מכ"א באורנים 04-830808

מאר MAR בע"מ
מכון לאבחון רפואי ירושלים
בית חולים "ביקור חולים", רח' שטראוס 5, ירושלים
02-245663, 02-231336
דרושים לעבודה מיידית
טכנאי רנטגן
לעבודה במשמרות
למועמדים מתאימים,
תנאי שכר ועבודה מצויינים
נא לפנות בכתב יד, או טלפונית, למר יוסף דר

לחוקר אינטרנשיונל בע"מ
במפעל עתיר ידע בירושלים
דרושים/ות
מלחימות/מחווטות
עם נסיון
- ★ רצוי בוגרות בית ספר מקצועי
- ★ רצוי בוגרות יחידות מקצועיות בצבא (חיל אויר, חיל הים, מודיעין)
- ★ ידע באלקטרוניקה יתרון
- ★ ידע באנגלית יתרון

מלחימות/מחווטות
★ נכונות ללמוד מקצוע חדש
5 ימי עבודה בשבוע 07.45-17.00
חוזה אישי, תנאים טובים למתאימים/ות
נא לפנות בשעות היום
טלפונית 02-822222 לגיב או לפיליפ

למפעל בצפון הארץ
דרוש/ה
פקיד יבוא יצוא ורכש
כישורים:
- ★ בקיאות ונסיון בטיפול בהזמנות חו"ל ורכש מקומי.
- ★ נסיון בתאום יבוא/יצוא אווירי/ימי של טובין.
- ★ נסיון בהליכי שחרור ממכס, בנקים וביטוח.
- ★ קשר עם חברות שילוח ועמילי מכס.
- ★ נסיון בעבודה על מחשב.
- ★ שליטה טובה באנגלית.

לפרטים נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 4486 חיפה 31044 (לציין ע"ג המעטפה 6013)
– סודיות מובטחת –
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"ם
עובד טכני / טכנאי / הנדסאי
הכישורים הדרושים:
יועדף טכנאי או הנדסאי בתחום מו"פ מכונות חקלאיות, נסיון במסגרות מכונות חקלאיות וטרקטורים, רשיון נהיגה למכונות, יכולת לעבודה עצמאית, לאחר שרות צבאי.
מכרז מס' 1/88
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"ם, קרית הטכניון חיפה – 32000,
עד יום 31.1.88 בציון מס' המכרז.

דלתא DELTA
גליל תעשיות בע"מ
למפעלנו בכרמיאל
דרוש/ה
לתפקיד אחראי ומעניין
★ **מחסנאי משלוחים**
★ **פקידת מחלקה**
★★ בוגרת 12 שנות לימוד ★★
לקביעת ראיון להתקשר למזכירות המפעל
☎ 04-986911

דור-כימיקלים בע"מ
קבוצת דנקנר
דרוש
מפעיל
להפעלת מתקני הייצור לעבודה במשמרות
הכשורים הדרושים:
- ★ בוגר 12 שנות לימוד במגמה מקצועית.
- ★ מגורים באזור חיפה או הקריות – הכרחי.

המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לפי הכתובת הר"מ.
— סודיות מובטחת —
מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד
ת.ד. 10036 חיפה. מיקוד 26110

דלתא DELTA
גליל תעשיות בע"מ
למפעלנו בכרמיאל
דרוש
צעיר בעל רקע טכני
בוגר בי"ס מקצועי
אחרי צבא
** מגורים בכרמיאל חובה **
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 137 כרמיאל 20101 (עבור טכנאי)

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה לכימיה
מוצע מספר משרות למורים נלווים להדרכת סטודנטים הלומדים לתואר ראשון. קיימת גם אפשרות להשתלם במקביל לקראת תואר גבוה.
המעונינים מתבקשים לפנות
אל ד"ר אביבה סתווי
טל' 293950 או 293725 לקביעת ראיון אישי.

דרושים
מורים
לאנגלית, הסטוריה ועברית (לעולים חדשים)
לתיכון בוקר
052-33699

דרושה
מזכירה
למשרד אדריכל
נסיון וידע בהנהח"ש
04-712965
ובערב 04-721891

טרומאסבסט
חברה להרכבת מבנים טרומיים בע"מ
למפעלנו בעכו
דרוש
אדריכל
לתאום ראיון
טלפון
04-911615/6/7

מ.ת.ח מוקדים ותעשיות בע"מ
למפעלנו בכרמיאל דרושים
1. **מהנדס מכונות** – נסיון בעבוד שבבי וריתוך.
2. **מנהל תפ"י**
3. **מזכירה** – הדפסה טובה בעברית ובאנגלית, כושר ארגון ונסיון ביבוא ויצוא.
4. **מנהל עבודה** – נסיון במפעל מתכת
5. **מחסנאי** – נסיון במפעל מתכת
6. **פקידה טכנית**
7. **כרסמים קונבנציונאלים ו-C.N.C**
8. **חרטים קונבנציונאלים ו-C.N.C**
9. **עובדי ייצור**
10. **מלגזן**

– לעובדים לגור בכרמיאל תינתן עזרה בדיור –
נא לפנות טלפונית למנהל כ"א
טל: 04-988301 או בכתב יד
לת.ד. 305 כרמיאל 20101
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד

למלון באיזור חיפה
דרוש
טבח ראשי
בעל נסיון
כולל ניהול מטבח
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים וניסיון
לת.ד. 3119 תל-אביב 61030 עבור "טבח"

לחברת יעוץ גדולה
לרגל הרחבת הסניף בי-ם
דרושים
- ★ **מהנדס בכיר** – תעשייה וניהול
- ★ **הנדסאים**
- ★ **טכנאי ייצור**

בפרוט השכלה ונסיון לכתוב לת.ד. 20175 תל-אביב – 61020

בית הוצאת כתר ירושלים
דרוש
מנהל מחסן ספרים
ניסיון קודם בניהול מחסן ממוחשב של 5 שנים לפחות.
השכלה על תיכונית + ידיעה טובה באנגלית.
לפנות למחלקת כח אדם ת.ד. 7145 ירושלים 91071 טלפון: 02-521201

לשכת ההוצאה לפועל אשדוד
מכירה פומבית
ביום 26.1.88 שעה 15:15 תתקיים מכירה פומבית של מכונות תפירה תעשייתיות.
ביום 9.2.88 שעה 15:15 תתקיים מכירה פומבית של מטלטלין כולל מוצרי חשמל.
אפשר לראות את מכונות התפירה במוסך סהר אזור התעשייה הצפוני אשדוד.
המכירה ב-26.1.88 תתקיים במוסך סהר
המכירה ב-9.2.88 תתקיים בבית משפט השלום באשדוד
המוציא לפועל
לשכת ההוצאה לפועל אשדוד

למפעל טקסטיל באשדוד
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
דרישות התפקיד:
- סוג 3 בהנהלת חשבונות
- ניסיון של 5 שנים לפחות בתעשייה
- ידע במחשב

המעוניינים/ות נא לפנות בכתב יד לת.ד. 865 אשדוד, עבור משרה: מנהל/ת חשבונות

האוניברסיטה העברית בירושלים
דרוש
טכנאי מעבדה
תיאור העבודה: עזרה טכנית בהקמה והפעלה של מערכות לנסויים בפיסיקה. טיפול ואחזקה שוטפת של ציוד המעבדה.
כישורים נחוצים: יכולת טכנית טובה. ידע טכני בסיסי בחשמל, מערכות מכניות, מערכות ואקום, ומערכות אופטיות. הכשרה אלמנטרית במכניקה עדינה.
ההעסקה בחוזה מיוחד.
הדרגה בהתאם לכישורי המועמד.
נא לפנות בכתב אל גב' טובה צימרינג – דיקנט הפקולטה למדעי הטבע, גבעת רם 91904 ירושלים עד 10.2.88

ביוטכנולוגיה צמחית | *P.B. IND*
דרושים:
א. דרוש מהנדס מכונות
העיסוק: תכנון מכונות ואוטומציה לתעשיה הביוטכנולוגית.
כישורים: ניסיון של כ-10 שנים בתכנון כללי ומפורט במכונות.
ניסיון באוטומציה תעשייתית ומערכות בקרה.
יתרון לבעלי נסיון במכניקה עדינה ובמערכות תיבים.
כושר השתלבות בעבודה עם מדענים.
שליטה בשפה האנגלית.

ב. דרוש הנדסאי מכונות
העיסוק: תכנון מכונות לתעשיה הביוטכנולוגית
כישורים: נסיון בהוצאת עבודות לייצור בתהליכי עיבוד שבבי ופיקוח על הייצור.
שליטה באנגלית טכנית.
יתרון לבעלי נסיון במכניקה עדינה ומערכת תיבים.
מקום העבודה — איזור תעשיה עכו (עבור 2 המשרות)
פניות בכתב יד: עבור מייקי דובדבני
פי.בי.איי.די. ת.ד. אשרת מיקוד 25201
סודיות מובטחת

דרוש/ה
למשרד רואה חשבון:
מנהל/ת חשבונות סוג 3
עבור ביקורת
(אפשרות להתמחות)
רצוי עם נסיון
לפנות ת.ד. 754 חיפה עבור רואה חשבון

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ

★ **מהנדסי/ות והנדסאי/ות תעשיה וניהול** לעבודת ניהול בייצור באזור הדרום.
★ **מהנדס/הנדסאי בנין** + נסיון במכירות.
★ **טכנאי מכונות** לתכנון והפעלת מכונת דופליקייטור
★ **טכנאי/הנדסאי** נסיון 5 שנים בענף הפח.
★ **טכנאי קירור** + תעודת חשמלאי.
★ **מפעיל CNC** רצוי נסיון במכונה ממוחשבת לכיפוף פח.
★ **מפעיל P.C.** לחנות מחשבים בהדר-יוסף (לשעות 15-19).
★ **מחסנאי טכני** + נסיון במחסן כלים (עיבוד שבבי).
★ **חשמלאים מוסמכים** נסיון תעשייתי רב.
★ **עוזרי חשמלאים.**
★ **חווטי לוחות חשמל.**
★ **מלחימים/ות מחווטים/ות ומרכיבים/ות** לאזור גושדן.
★ **רתכי חשמל/שריון/CO_2** מנוסים.
★ **כרסמים/חרטים** מעולים קונבנציונליים ו־CNC, פרופיל צבאי גבוה.
★ **מבקרי טיב** מכניים.
★ **משחיזנים** להשחזה עגולה, פרופיל צבאי גבוה.
★ **מבקרי טיב** מנוסים בתעשיית רהיטים ומזרונים.
★ **כונן** מכבשים ומבלטים
★ **צבעים** תעשייתיים / ...
★ **נגרים.**
★ **מפעיל גליוטינה.**
★ **מלגזנים** לאזור פ"ת / בת"ים
★ **עובדי/ות ייצור** רצוי רקע טכני
★ **חשבת שכר** + נסיון בחשבות שכר ממוחשבת, רצוי נסיון בענף הרפואה.
★ **מנהלת חשבונות** סוג 2 – 3, נסיון בהנה"ח ממוחשבת.
★ **מזכירות** עברית־אנגלית, אנגלית ברמה ט"מ - הדפסות
★ **פקידות** עברית־אנגלית + הדפסות בשתי השפות.
★ **בוגרי 12 שנות לימוד** לעבודה כסלרים בבנק במשרה מפוצלת.
★ **מזכירה** עברית־אנגלית־צרפתית + הדפסות.
★ **פקידת יבוא** מנוסה + שליטה ט"מ באנגלית + עיבוד תמלילים ע"א.
★ **פקידה טכנית** מנוסה + הדפסות בעברית.
★ **פקידת כ"א** נסיון בהקלדת חומר למחשב - הדפסות

משרות קבועות, תנאים מצוינים, ארוחות והסעות
תל־אביב, דיזנגוף 158, טל. 03-5449848
נתניה, שמואל הנציב 17, טל. 053-338901
רחובות, הרצל 185, טל. 08-465277
חיפה, הרצל 22, טל. 04-670825

הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

תיגבור
כח אדם מקצועי — זמני בע"מ

דרושים למחלקה טכנית
★ **חשמלאים**
מוסמכים
עוזרי חשמלאים
בנין + תעשיה
★ **רתכי שריון CO2 + חשמל**
בעלי נסיון
פרופיל רפואי גבוה
★ **פועלי יצור**
רקע טכני ובלתי מקצועי
שכר גבוה
★ **טכנאי/הנדסאי חשמל**
נסיון במתח גבוה
★ **אחראי לניהול מחסן**
★ **מבלטן**
תבניות פלסטיק
★ **מסגר/רתך**
מסגרות כללית + ריתוך co2
★ **חרטים קונבנציונלים**
★ **כרסמים קונבנציונלים**
כרסם CNC + ידע בתכנות
★ **מכונאי רכב בנזין/דיזל**
נסיון 5 שנים
★ **חשמלאי רכב**
נסיון 5 שנים + תעודה
★ **מלחימות/מחווטות – ידע במעגלים מודפסים**
מאיזור אשדוד, רחובות, רמלה
★ **מבקר איכות**
לעבודה במכניקה לעיבוד שבבי

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה תשמ"א 1981
תל־אביב, רח' תל־חי 7, טל. 296846, 03-297840
חיפה, רח' סוקולוב 14, טל. 04-671454
ירושלים, רח' שמאי 12, טל. 02-240438/9

יש פתרון - תיגבור!

לחברה עתירת ידע
דרושים/ות
*** תכנת/ת R.T.**
- 9 – השכלה אקדמאית
- – נסיון ב־R.T. או בתוכנה מדעית.

*** מהנדס/ת אלקטרוניקה**
– נסיון בחומרה ו/או בתכנון מעגלים אנאלוגיים או מערכות תצוגה.
נא לפנות לת.ד. 4171, חיפה.
– סודיות מובטחת –

Anish

להובלת רהוט משרדי
דרושים
1. **מרכיב מנוסה וראש צוות**
2. **מוביל ומרכיב רהיטים**

★ רשיון נהיגה הכרחי
★ העבודה באמצעית רכב החברה
★ תנאים טובים למתאימים
לפנות: לדינה טלפון 03-5610755-6-7

המרכז לטכנולוגיה חינוכית

דרוש/ה
עובדת/ת בכיר/ה
תאור התפקיד:
- מתן השתלמויות, ימי עיון והדגמות בתחומי המחשבים בחינוך.
- ייצוג המרכז בפורומים של אנשי חינוך ומקבלי החלטות.
- הרחבת מעגל המשתמשים במערכות "תואם".
- השתתפות בקבלת ההחלטות לגבי כיווני פתוח עתידיים.

הכשורים הדרושים:
- תואר אקדמי – **עדיפות לבעלי תואר שלישי**
- נסיון בחינוך וידע רחב בתחום המחשבים.
- יכולת ביטוי גבוהה בכתב ובעל־פה.
- יוזמה, יכולת ארגונית, יחסי אנוש מעולים ונכונות לעבוד מעבר לשעות המקובלות.

המעוניינים יפנו אל המרכז לטכנולוגיה חינוכית ת.ד. 39513 רמת־אביב מיקוד 61894 עבור מחלקת כוח־אדם.

הזדמנות
כניסה לעסקים

מועמדים לקורס ביטוח כללי וחיים
ברמה מקצועית עסקית גבוהה

הדרישות:
1. גיל – 23 ומעלה.
2. השכלה – גבוהה רצויה
3. רקע – ניהולי קהילתי

המתאימים יהנו מתנאי העסקה מיוחדים ותמיכה חזקה בפיתוח עסק עצמאי
לפנות טל' 662674 לנאוה־צלי
המודעה לנשים וגברים

NETIVIM נתיבים

לבית האבות הספרדי בנו"ש
דרושים:
★ **פיזיאותרפיסט/ית**
★ **מרפא/ה בעיסוק**
★ **אחים/יות**
★ **עוזר/ת למבשלת**
נא לפנות טל' 210951
או לת.ד. 9339 חיפה מיקוד 31092

מועצה מקומית טירת־כרמל
דרוש:
תברואן
(בעל הסמכה)
לביצוע פיקוח תברואי, הדרכה ורישומים תברואיים.
נא לפנות לטל' 04-570123

עיריית הרצליה
דרוש/ה
לבורנט/ית
לביולוגיה ופיסיקה
בחטיבת הביניים בהרצליה
דרושה
מטפלת
לבית הספר "לבצלר"
בדבר פרטים נא לפנות
למנהל מחלקת החינוך מר רביד
טל' 052-542689

משרד העבודה והרווחה
שרות מבחן למבוגרים
תל־אביב
דרושים/ות
עובדים/ות סוציאליים/ות
קציני מבחן למבוגרים
לעבודה טיפולית מעניינת עם הדרכה מקצועית צמודה בתחומי הטיפול הפרטני, קבוצתי ומשפחתי.
מקום העבודה: אזור תל־אביב והמרכז.
● **לפנות בין השעות 08:30–13:00**
לטלפון 03-820436

ORS
שרותי כח אדם

סניף חיפה

מחלקה משרדית
**** מזכירה בכירה***
לניהול משרד, אנגלית ברמת שפת אם ידע בטלקס, פקסימליה, עיבוד תמלילים עברית/אנגלית – קבועה.
**** מזכירת כ"א***
ניהול משרד רקע בנושא כ"א, הדפסה עברית/אנגלית עדיפות לתושבות הקריות צפונה – קבועה.
**** פקידה/כתבנית***
עברית מנוסה מאזור חיפה – קבועה.
**** מפעיל/ת טלקס***
אנגלית ברמת שפת אם – קבועה
**** מעבדת תמלילים***
עברית/אנגלית נסיון על אחת התוכנות הבאות: וורדמיל, וורדסטאר. א"ב לעבודה זמנית/קבועה.
**** קלדנית עברית/אנגלית/טמרי***
בעלת נסיון לעבודה זמנית/קבועה.
**** סוכן/ת פרסום***
נסיון בקידום מכירות, רכישת לקוחות, הצעת שירותי פרסום – קבועה.
**** איש שיווק***
נציג המפעל בשטח, 12 שנות לימוד, רשיון נהיגה, דינמי בגילאי 25-22, לעבודה באזור טבריה נצרת בית שאן – קבועה.
עובדינו מקבלים תנאים סוציאליים מלאים ושכר גבוה. מתאימים יפנו:
סניף חיפה: רמת הדר, רח' הרצוג 2, חיפה. טל' 04-671937, 04-664002, 04-663703
סניף הקריות: מרכז צבר תדר 29, קרית ביאליק. טל' 04-709077, 04-709076

הטובים עובדים קבוע ORS

לחברת מחשבים
דרוש
איש מכירות
בתחום אביזרים וציוד היקפי
עדיפות לבעל נסיון בתחום המכירות
רכב חובה
גיל 24 ומעלה
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לאילת ת.ד. 2684 חיפה

דרושה
פקידה כתבנית
בעלת נסיון בכתבנות עברית ועבודות משרד כלליות
לעבודה בימים א' – ה' בשעות 07.00 – 16.30
נא לטלפן: גוסינסקי בע"מ טל' 3-04-740351
שד' ההסתדרות 211 מפרץ חיפה

כפר הנוער "ניר העמק"
ההסתדרות עלמכות לנשים עובדות ונה"ל
ת.ד. 2105 עפולה 18445 טל. 06-594385/6
דרושים מידית
מורה — לספרות ותנ"ך
במשרה מלאה
לכיתות ז'-ט' לתקופה של 3 חודשים.
מורה למתמטיקה
לכיתות ז'-ט' במשרה חלקית (8-12 שעות שבועיות)
מורה לפקידות
לכיתות י'-י"ב לתקופה של 3 חודשים

שרותי כח אדם בע"מ
חיפה: רחוב החלוץ 3, טל' 04-670750/1
קרית ביאליק: צומת צבר, טל' 04-709284
תל־אביב: רח' בן יהודה 26, טל' 03-284494
רחובות: רח' הרצל 202, טל' 08-473832
אשדוד: רח' הגפן 22, טל. 08-535455
באר שבע: רח' ההסתדרות 73, טל. 057-73118

זמיר
דרושים/ות
חרט / כרסם - קונבנציונלי או CNC מכל הרמות.
רתך מנוסה - מכל הסוגים קורא שרטוט בשכר גבוה.
חשמלאי / מוסמך / ראשי / בכיר - נסיון מוכח.
מזכירת סמנכ"ל - אנגלית ברמת שפת אם, הדפסה חובה.
מרכיבה / מלחימה / מחווטת - מנוסה.
נא לפנות לסניף הקרוב אליך

המשטרה אתגר

אם הינך מעוניין/ת בתפקיד לא שגרתי!
אם הינך מעוניין/ת בתפקיד עם אתגר!
אם הינך מעוניין/ת במקום עבודה קבוע עם שכר ותנאי שרות טובים

הצטרף אלינו

★ **מועמדים מתאימים יוכשרו לתפקידי סיור, חקירות ובילוש**
★ **לקציני צה"ל ואקדמאים מסלול מואץ לקצונה**
★ **לחסרי דיור אפשרות להשתתפות בשכר דירה**
★ **שכר התחלתי כ־1150 ש"ח**

לקבלת פרטים נוספים הינך מוזמן לפנות בצירוף תעודות השכלה ופנקס מילואים, לאחת מלשכות הגיוס המפורטות להלן.

★ תל אביב רח' הרכבת 14 טל 3-03-628290
★ ירושלים רח' המלך ג'ורג' 8 טל 02-244433
★ חיפה רח' העצמאות 82 טל 04-661067
★ באר שבע רח' העצמאות 55 טל 057-32521
★ רחובות רח' הרצל 206 טל 08-487488

– סודיות מובטחת –

אלסינט
לחטיבת הייצור דרושים:

כרסמים
למפעלנו במעלות
- 3 שנות נסיון בהפעלת C.N.C וכרסומות קונבנציונליות
- ידע בקריאת שרטוטים.
- נכונות לעבודה במשמרות ובשעות נוספות.
- מקום מגורים קריות וצפונה.

לפנות טלפונית 976258-04 יפה, 540250-04 מירי
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

אלקטרוניקה בשרות הרפואה

לקבוצת חברות דרושים
מנהל לחברת פרסום
בעל ידע ונסיון רב בתחום הפרסום והשיווק
●
מנהל לפרוייקט גדול בתחום הפרסום
●
פקידה
מתחילה, לעזרה למזכירה ראשית,
רצוי ידע בהדפסה
מקום העבודה-מרכז הכרמל
5 ימי עבודה בשבוע
פניות בכתב בלבד לת.ד. 3311, חיפה 31032

שת"ל
שירות התעסוקה
איזור ירושלים
ביום רביעי, 27 לינואר 1988
בין השעות 14.00 - 10.00
יתקיים
יריד תעסוקה
למקצועות הפקידות והמינהל
בבנין לשכת שירות התעסוקה
ברח' מסילת ישרים 16, ירושלים
דורשי עבודה המעוניינים לקבל הצעות עבודה במקצועות הנ"ל מוזמנים לאירוע

שת"ל
שירות התעסוקה
לשכת שירות התעסוקה לאזור ירושלים

הודעה לציבור המעסיקים

במקצועות הפקידות והמינהל

שירות התעסוקה באזור ירושלים
מתכנן לקיים יריד תעסוקה
למקצועות הפקידות והמינהל
ביום ד', 27 לינואר 1988
בין השעות 14.00-10.00
בבנין שירות התעסוקה
ברח' מסילת ישרים 16

מעסיקים המעוניינים להשתתף ביריד
מוזמנים לקבל פרטים על הארוע
בטלפון 249281
מאת רמי מנדל
ראש צוות למקצועות הפקידות והמינהל

לחברת כח אדם - דרושה
רכז/ת משבץ כח אדם
דרישות התפקיד:
* ראיון מועמדים
* השמת עובדים
נדרשת מועמד חרוץ ונמרץ לעבודה במשרה מלאה (!)
הדורשת התמדה
לטלפן 04-643919

דרוש **איש מכירות**
צעיר בעל ניסיון עם רכב לעבודה ברשתות השיווק
(תושב ת"א או הסביבה הקרובה)
לפרטים נא לפנות
לטל' 03-792998, 03-788573

המשביר לצרכן
לסניף החדש במרכז חורב, חיפה
דרושים/ות
★ מנהלים/ות מחלקה
★ מזכירה
★ קופאים/ות
נא לפנות לטלפון 660936 עבור דבורה.

פרסום שפי

מעוז
חברה לביטוח בע"מ

אם ברצונך להצליח
עשה החלטה בטוחה
חברת מעוז, חברת ביטוח בתנופה.
מקבוצת הביטוח של מגדל מחפשת מועמדים רציניים מגיל 24 ומעלה בעלי השכלה של 12 שנות לימוד לפחות.
אנו נכשיר אותך בקורס לייעוץ פנסיוני, ביטוח חיים ותכנון פיננסי.
ונסייע לך לעמוד במבחני רשוי מתמחה של משרד האוצר ובהבטחת הכנסה בשלבים הראשונים של עבודתך כסוכן החברה. נעמוד לך להגשים קריירה עצמאית.
טלפן למירי: 03-647253.
או: 03-647294

ביטוח חיים עושים ב־ מעוז

אלסינט
למחלקת הרכש בחטיבת הייצור בחיפה

הנדסאי ייצור/אלקטרוניקה
לתפקיד **רכש** (משרה מס' 713114)

קנייני מחלקת הרכש עוסקים באיתור ספקים, ניהול משא ומתן ורכישות של רכיבים ופריטי ציוד למוצרי החברה שהם מהמתקדמים מסוגם בעולם בתחום הדימוי הרפואי הממוחשב.

מועמדים המעוניינים להשתלב בצוות הקניינות יהיו בעלי:
- נסיון קודם בעבודות רכש או תפ"י
- כושר ניהול משא ומתן.
- שליטה מלאה בשפה האנגלית.

אנא פנה בצרוף קורות חיים, ת.ז. ושם המשרה למדור גיוס ת.ד. 550 חיפה 31004
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

אלקטרוניקה בשרות הרפואה

פרסום שפי

קיץ של כיף וציונות!
דרושים/ות
מדריכים/ות
לעבודה חינוכית בארץ עם נוער וסטודנטים מחו"ל
המטרה: לעזור למשתתפי התוכניות להכיר את הארץ על מרכיביה השונים ולחזק את זיקתם לעם היהודי

* * * * * *

- ★ המדריך יהיה צמוד לקבוצה במשך כל שעות היממה. במקומות שונים בכל רחבי הארץ
- ★ עבודה רצופה מ־6-3 שבועות בתקופה שבין מאי־אוגוסט 1988
- ★ המועמדים נדרשים להשתתף בסמינר בן 5 ימים בחודש מאי

הכישורים הנדרשים:
—השכלה תיכונית מושלמת כולל בגרות
—לאחר שרות צבאי/לאומי
—שליטה טובה באנגלית/צרפתית
—נסיון בהדרכת נוער (בתנועה, מתנ"ס, מחנות־קיץ)
—עד גיל 30

להצעת מועמדות יש לפנות באחת מהאפשרויות הבאות:
בטלפון: 5-4-208522-02
אישית: (עם תמונה) ירושלים, רחוב קרן היסוד 19א' בשעות 14.00—09.00
ההרשמה תסתיים 26.2.88
אין ההסתדרות הציונית מתחייבת לקבל הצעה כלשהי

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לנוער והחלוץ
מבעלי קיץ

GETTING ISRAEL TOGETHER

פרסום ישיטה

هكذا عن الأصل

هكذا عن الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה:
פקיד/ה כללי/ת

הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה. ידיעת השפה העברית על בוריה, כולל הדפסה. נסיון בעבודה על מעבד תמלילים. נסיון קודם בעבודות משרד מגוונות. יכולת לעבודה עצמאית. יכולת לקיים קשר נאות עם קהל.
מספר המשרה: מה/67.

מעומדים/ות מתאימים/ות העונים/ות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 31.1.88,
אל: אגף כח־אדם. קרית הטכניון, חיפה 32000.

לחברה בירושלים דרושים:

א. מזכירה יעילה ומנוסה
הכישורים: שליטה בעברית ובאנגלית; הדפסה בעברית ורצוי באנגלית; נסיון רב בעבודות משרדיות, מזכירות וניהול משרד. תועדף מזכירה מעל גיל 45.

ב. מנהל חשבונות בכיר (ראשי)
הכישורים: נסיון של 10 שנים בהנהלת חשבונות. ידע בהפעלת הנה"ח ממוכנת (מחשב). שליטה בעברית ובאנגלית. הכרת חוק מס הכנסה ונסיון במגע עם שלטונות המס. יועדף עובד מעל גיל 45.
לפנות בכתב יד ובצירוף קורות חיים: ת.ד. 3082 י־ם
סודיות מובטחת

שופר־סל

לסניפי חיפה והקריות
דרושים
קציני בטחון
– בעלי השכלה תיכונית
– בעלי רכב פרטי
מועמדים לאחר שירות צבאי מתבקשים לפנות אישית ביום ראשון 24.1.88
בין השעות 09.00 – 14.00 למר כהן מיכאל בהיפרכל צומת קרית־אתא

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ

★ **חשמלאי תעשיתי**
מנוסה, לנס־ציונה ופ"ת
★ **רתך CO_2**
★ **רתך נחושת**
★ **מסגרים**
קריאת שרטוטים לחולון, ת"א ראשל"צ ונס־ציונה
★ **קופאים**
למשרה חלקית בשעות הערב בצפון ת"א
★ **מלחימות**
להרצליה, אפשרי משרה חלקית
★ **תנאים מצויינים למתאימים**
03־371465, 03־371419

למכון למחקרי שוק ומחקרי דעת קהל
דרושים
מראיינים/ מראיינות
הראיונות מבוצעים ממרכז הטלפונים של המכון, ברמת־גן בימים א'־ה'. בשעות 17.00־21.00
הכישורים הנדרשים:
★ 12 שנות לימוד לפחות
★ שליטה מלאה בעברית (קריאה וכתיבה)
★ היגוי וקריאה ברורים ורהוטים בעברית.
מעומדים/ות העונים על הכישורים מוזמנים לפגישת הכירות ומיון ראשוני בימים ראשון ושני (24-25.1.88) בשעות 15.00־19.00 במשרדי המכון, רמת־גן, בורסת היהלומים בנין מכבי (מיפלס רחוב ז'בוטינסקי, מול מסעדת מנהטן)

להברת יבוא מובילה למוצרי אלקטרוניקה ביתיים
דרוש
מנהל שירות ארצי
– אלקטרונאי בעל נסיון של 5 שנים בתפעול מעבדות אלקטרוניקה ועבודה עם קהל
– יכולת ניהול מעבדות בכל הארץ
– נסיון מוכח בניהול מחסן חלפים
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת"ד 3380 ירושלים 91033 ולציין על המעטפה "עבור מנהל שירות".

Eldan
אלדן ציוד אלקטרוני בע"מ
דרוש
מהנדס/ת מכירות לציוד רפואי
• נסיון קודם בעבודה עם ציוד רפואי בבתי חולים.
• נסיון קודם במכירות בשוק הציוד הרפואי.
• התפקיד כרוך בנסיעות ברחבי הארץ, מגורים באזור המרכז.
• ידיעת השפה האנגלית חובה.
רכב צמוד, השתלמויות בחו"ל,
5 ימי עבודה בשבוע.
נא לפנות בכתב בלבד בצרוף קורות חיים + המלצות לת"ד 1270 ירושלים 91012
סודיות מובטחת

לומיטרון
מיכשור מדעי בע"מ
דרוש
טכנאי/הנדסאי
אלקטרוניקה
למתן שירות לציוד מעבדתי־רפואי
השתלמות בחו"ל; רכב צמוד למתאים
לקביעת ראיון נא להתקשר
לטלפון 632005, 02-639452

הסתדרות מדיצינית
הדסה
מודיעה
על משרה של רופא ב־½ משרה, לעבודה במרפאה לבריאות העובד של הדסה עין־כרם.

הכישורים הדרושים:
מומחיות ברפואת משפחה או רפואה פנימית או בריאות הציבור.

בקשות בצירוף תולדות חיים יש להגיש למחלקת סגל אקדמי רופאים ואחיות, אגף כח אדם, הדסה עין־כרם ת.ד. 12000 מיקוד 91120 ירושלים

לרשת מסעדות
הצריף
דרושים:
1. מנהל/ת חשבונות
בעלת נסיון 5 שנים כמנהלת חשבונות ראשי או עצמאי כולל נסיון לעבודה במחשב אפשרות למשרה חלקית
2. פקיד/ת חשבונות
בעלת נסיון של 3 שנים בהנהלת חשבונות ונסיון במחשב
טל' 02-233488

חברת בניה
מתפשת בדחיפות
לעבודה בשני פרוייקטים במרכז הארץ
עובדי בנין
במקצועות הבאים:
10 טפסנים, 6 טייחים, 8 רצפים,
4 פסיפסנים,
12 פועלים פשוטים.
(תושבי הארץ או אחרים)
נא לפנות בטלפונים: 052-574129 אתר הרצליה
03-5614381 אתר תל־אביב

האם את/ה
צעיר/ה דינמי/ת
כשרוני/ת!?
ההזדמנות שלך לנצל את כשרונך האישי במקום שיגמול לך על הצלחתך בשכר בסיסי גבוה יום עבודה מקוצר בונוסים מפתים 5 ימים בשבוע.
מסע השתלמות לחו"ל (לאחר כ־6 חודשים)
ת"א־03-814904 ת"א־03-812193

דרושים
מורים/ות
להנחלת הלשון למבוגרים באולפנים במחוז ירושלים
מורים ללשון העברית מתבקשים לפנות מיד לאגף לחינוך מבוגרים לשכת מחוז ירושלים טלפונים 238608־7

לחברה מובילה בענף מכונות צילום מסמכים
דרוש
מנהל סניף ת"א והמרכז
בעל נסיון רב בענף
תנאים מיוחדים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב יד
לת.ד. 1046
קרית מוצקין, עבור 1000

עיריית ירושלים המחלקה לשרותי משפחה וקהילה
המרכז הקהילתי מורשה
מחפש/ת אתגר!
דרוש/ה
רכז/ת
לריכוז פרויקט ייחודי בתחום השימוש לרעה בסמים
דרישות התפקיד:
★ הקמת ופיתוח הפרוייקט
★ הפעלת צוות עובדים
★ קשר ותאום בין מערכות
★ יעוץ והדרכה לעובדים
★ טיפול ישיר
★ אוריינטציה לקהילה
★ בעבודה שעות בלתי שגרתיות.
כישורים נדרשים:
★ תואר אקדמאי בתחום מדעי החברה
★ כושר ארגון וניהול
★ נסיון בעבודה
– תנאי שכר בהתאם לכישורי המועמד –
לקביעת ראיון יש לפנות להלה ימיני
02-380404

מכון דור
· מיון · אבחון פסיכולוגי

עבור לקוחנו
משרד מהנדסים בהנדסה אזרחית
דרוש/ה
שרטט/ת
למשרה מלאה, 5 ימים בשבוע
רצוי נסיון
בעבודות כבישים ופתוח
לפנות למכון דור רח' רוזנבאום 4 תל־אביב טל' 203652

לחברה גדולה דרוש
כלכלן צעיר
כישורים נדרשים:
א. תואר ראשון בכלכלה
ב. ידע בתוכנת לוטוס
ג. רצוי ידע בהנהלת חשבונות
על המעוניינים לפנות בכתב בהקדם לת.ד. 17227 ת"א 61171
* סודיות מובטחת *

SOS
למשרד פרסום חדש בהקמה
וידאו הפקות כח אדם
דרוש
תקציבאי בכיר
★ **לתפקיד ניהולי**
★ **בעל נסיון בלבד**
★ **תנאים מצויינים**
לחברת ביטוח גדולה בתל־אביב
חתם אלמנטרי
בעל נסיון בקבלת עסקים תעשייתים
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 26467 תל־אביב מיקוד 61263
– **אנשים טובים לעבודה טובה** –

מקור

לקבוצת מפעלים פרטית בתחום מוצרי הצריכה
דרוש
סמנכ"ל לשיווק ומכירות
אקדמאי בעל ניסיון רב בניהול מערכות שיווק ומכירות רבות היקף.
המועמד שייבחר ינהל בו־זמנית מערך שיווק ומכירות מהגדולים והמתקדמים במדינה, הכולל סניפים וסוכנים רבים.
התפקיד מיועד לאישיות מסחרית ניהולית מהדרגה העליונה.
תנאי־ ההעסקה והשכר יותאמו אישית.
עם כניסתו יערוך המועמד הסופי סיור מקצועי בחו"ל.
מועמדים המעוניינים במשרה מתבקשים להתקשר:
03-664220, 03-663843, 03-663841
מודעותינו מיועדות לגברים ונשים כאחד.
שרותי מידע ישראליים בע"מ

ד ר ו ש י ם
1. קופאים
2. פקידי קבלה
3. מזכירה עברית אנגלית
4. מלצר ראשי
5. חשמלאי מוסמך
6. שרברב עם נסיון
7. טכנאי קירור
8. טכנאי אלקטרוניקה
לרשת מלונות ח. שיף
על המעוניינים לפנות למח' כוח־אדם
טל: 03-294422

אלסינט

למחלקת הרכש בחטיבת הייצור בחיפה
ההנדסאי ייצור/אלקטרוניקה
לתפקיד **רכש** *(משרה מס' 713114)*
קנייני מחלקת הרכש עוסקים באיתור ספקים, ניהול משא ומתן ורכישות של רכיבים ופריטי ציוד למוצרי החברה שהם מהמתקדמים מסוגם בעולם בתחום הדימוי הרפואי הממוחשב.
מועמדים המעוניינים להשתלב בצוות הקניינות יהיו בעלי:
★ *נסיון קודם בעבודות רכש או תפ"י*
★ *כשר ניהול משא ומתן*
★ *שליטה מלאה בשפה האנגלית*
אנא פנה בצרוף קורות חיים. ת.ז. ושם המשרה למדור גיוס ת.ד. 550 מחיפה 31004
* מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד *
אלקטרוניקה בשרות הרפואה

אשל האגודה לתכנון ולפתוח שרותים למען הזקן בישראל
דרוש
מתאם שרותים קהילתיים לזקנים במשרה מלאה
תיאור התפקיד: סיוע לתכנון ולפיתוח שרותים קהילתיים לזקנים.
כישורים דרושים:
1. תואר אקדמאי בעבודה סוציאלית או מדעי החברה.
2. נסיון בעבודה של פיתוח שרותים קהילתיים ועבודה קהילתית.
3. נסיון וידע בעבודה עם זקנים.
4. כושר הבעה בכתב ובעל־פה.
5. נסיון בעבודה עם ארגונים וולונטריים, מערכות שרותים ציבוריים ומרים עם אישים ומוסדות ונסיון בעבודה ארגונית ואדמיניסטרציה ברמה בכירה.
מקום העבודה ומגורים ירושלים.
התפקיד כרוך בנסיעות מחוץ לעיר ולפיכך יועדף מועמד בעל רכב.
תנאים לפי כישורי המועמד.
לפנות בצירוף קורות חיים וממליצים לאשל, ת"ד 3489, גבעת ביינס, ירושלים 91034.
הפניות חייבות להגיע לאשל לא יאוחר מ־5.2.88

דרושים
★ פנסיונר צעיר לתחזוקת נגרות ½ משרה במפעל עתיר ידע
★ **מחסנאי ממוחשב** עברית אנגלית
★ **חשמלאי ראשי/מוסמך** + רשיון למתח גבוה
★ עובד ניקיון למטבח של מפעל
★ חורטים כרסמים קונבנציונאליים וסי.אנ.סי.
★ מבקרי טיב, מרכיבים מכניים, מכוני מכונות אוטומטיות
★ חדרניות למשרה מלאה
★ מרכזנית — מעבדת תמלילים עברית/אנגלית ל־5 ימים בשבוע
★ **לשעות 18.00 — 14.00** מעבדת תמלילים עברית מעט אנגלית
★ **לשעות 19.00 — 14.00** מזכירה מעבדת תמלילים עברית אנגלית
★ **לעבודות מזדמנות לפי שעות** מעבדות תמלילים, כתבניות, מזכירות. מתאים לסטודנטים/יות

ירושלים
בן יהודה 7,
טל: 02-242801
טל: 02-222177

דנאל החברה לשרותי כח אדם בע"מ

מקט
יצואן אופנת העור
מס' 1 של ישראל
דרושה לנו
מזכירת המפעל
דרישות התפקיד
★ בעלת רקע בתפקיד פיקודי או נסיון בניהול של 5 שנים לפחות.
★ נסיון וידע ביבוא־יצוא — יתרון.
★ יכולת להפעיל צוות עובדים.
משרה מלאה
תנאים טובים למתאימה. סודיות מובטחת
לפרטים 04-919321

למוסד ממלכתי למחקר ופיתוח בגוש דן דרושות
מלחימות / מחווטות
כישורים נדרשים: בעלות ידע בסיסי באלקטרוניקה, לאחר שירות צבאי, לעבודה לטווח ארוך. נא לפנות בכתב בפירוט קורות חיים ופירוט ניסיון מקצועי לת"ד 25099 ת"א, עבור זהבה.

דרוש/ה
בחור/ה עם קטנוע
לעבודה מעניינת
בענף התיירות
לשעות הבוקר מתאים לסטודנטים
טל: 02-246491
לפנות לאורנה

סייעת צבאית
מכון פנורמי לקראת או אחרי שיחרור ניסיון בצילומי רנטגן.
מרפאת ריקי רעננה
052-449872
052-449867

ליחידות אבטחה של הרדיו והטלויזיה
דרושים
מאבטחים יוצאי יחידות קרביות
★ **בתנאי שכר טובים**
★ **מתאים גם לסטודנטים**
מועמדים מתאימים יפנו
לטלפונים: 02-520995,520895

עיריית ירושלים
המחלקה לחינוך
דרוש
עובד אחזקה לחטיבת הביניים
בשכונת נוה יעקב
דרישות התפקיד:
אחריות על נקיון ביהס ואחזקתו השוטפת, ידע בעבודות נגרות, חשמל, אינסטלציה והסקה
מתאים לעבודה עם תלמידי חטיבת הביניים
פרטים בטלפון 859555

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
הודעה על משרות פנויות למפקחים ומדריכים במשרד החינוך והתרבות
***מכרז משולב (פנימי וחיצוני) למשרות פקוח והדרכה**
תיאור התפקידים והדרישות למשרות הפנויות מפורטים בחוברת המכרזים המצויה בלשכות המחוזיות של משרדנו ושל נציבות שירות המדינה.
היום האחרון להגשת הבקשות הוא יום ראשון י"ב בשבט תשמ"ח 31.1.88

המזכירות הפדגוגית
1. **מפקח/ת מרכז/ת** על הוראת הצרפתית, דרגה – מפקח, ירושלים (1/3 משרה).*
המינהל הפדגוגי / אגף לחינוך יסודי
2. **מנהל/ת המחלקה למיומנויות יסוד,** דרגה – מפקח, ירושלים (4/6 משרה).*
3. **מנהל/ת המחלקה לקידום יוזמות ומשימות,** דרגה – מפקח, ירושלים.*
המינהל הפדגוגי / אגף לחינוך על־יסודי
4. **מנהל/ת המחלקה לחטיבות עליונות,** דרגה – מפקח, ירושלים.*
המינהל הפדגוגי / אגף לחינוך מדעי וטכנולוגי
5. **סגן/ית מנהל האגף ומנהל/ת מחלקה לחינוך מדעי,** דרגה – מפקח, ירושלים.*
6. **מנהל/ת מחלקת הכוון תיאום ושילוב משקי,** דרגה – מפקח, תל־אביב וכל הארץ.*
7. **מנהל/ת המחלקה למגמות טכניות,** דרגה – מפקח, ירושלים.*
8. **סגן/ית מנהל האגף לתוכניות לימודים,** דרגה – מפקח, ירושלים. **) ***)
אגף לחינוך דתי
9. **מפקח/ת על הוראת מקצוע תורה שבעל־פה,** דרגה – מדריך־מפקח, ירושלים (1/2 משרה). **/****
רשות הספורט והחינוך הגופני
10. **מנהל/ת המחלקה (ספורט ימי),** דרגה – מורה מדריך, מדריך, מפקח, תל־אביב וכל הארץ.*
מינהל כא"ב הכשרה והשתלמות / אגף לחינוך מבוגרים
11. **מנהל/ת המחלקה להשכלה,** דרגה – מפקח, ירושלים.

לשכות מחוזיות
מחוז ירושלים
12. **מפקח/ת כולל/ת על בתי־ספר על־יסודיים,** מגמה – כללי, דרגה – מפקח, ירושלים. (2/3 משרה). **
מחוז הדרום
13. **מפקח/ת על הוראת מקצוע הטבע,** דרגה – מדריך־מפקח, מחוז הדרום. (1/2 משרה). **/*****
14. **מפקח/ת מחוז,** דרגה – מפקח, מחוז הדרום.*
מחוז תל־אביב
15. **מפקח/ת על החינוך המיוחד,** מגמה – כללי, דרגה – מדריך־מפקח, תל־אביב. (1/2 משרה).
16. **מפקח/ת על הוראת מקצוע ציור ואומנות,** דרגה – מדריך־מפקח, תל־אביב. (1/2 משרה). **
מחוז חיפה
17. **מפקח/ת על הוראת מקצוע הצרפתית,** דרגה – מדריך־מפקח, מחוז חיפה. (1/3 משרה).
18-19. **מפקח/ת על גני ילדים,** דרגה – מורה מדריך, מדריך, מפקח.
18. מגמה – כללי, מחוז מרכז. (4/6 משרה). **
19. מגמה – דתי, מחוז חיפה. **/****
20-21. **מפקח/ת על הוראת מקצוע האנגלית,** דרגה – מדריך־מפקח.
20. לשכת מחוז הדרום. ******/*******
21. לשכת מחוז המרכז. (1/2 משרה). ******
22. **מפקח/ת כולל/ת על בתי־ספר יסודיים,** דרגה – מדריך־מפקח, עזה. *******

*) העובד שייבחר משרתו תוגדר.
**) במשרה מועסק עובד בממלא מקום.
***) המשרה פנויה זמנית והעובד שייבחר ימונה בפועל.
****) מועמד שייבחר יהיה טעון אישור נוסף של המועצה לחינוך ממלכתי־דתי. כתנאי לכניסתו לעבודה.
*****) הכניסה לתפקיד בשנת הלימודים תשמ"ט.
******) במשרה מועסק עובד בחוזה מיוחד.
*******) מועמד שייבחר למשרה הנ"ל יועסק שלוש שנים בחוזה מיוחד או במעמד של מינוי בפועל (לעתיד־קבוע מהמשרה).

פרטים מלאים ניתן לקבל במחלקה לענייני עובדים, ירושלים רח' שבטי ישראל 34 חדר מס' 124 או בחוברת המכרזים שניתן לראותה בלשכות המחוזיות של משרדנו:
1. לשכת מחוז ירושלים — רח' דוד המלך 18.
2. לשכת מחוז הדרום — רח' הנשיאים, באר־שבע.
3. לשכת מחוזות ת"א והמרכז — בניין הדר דפנה, שד' שאול המלך.
4. לשכת מחוז חיפה — רח' סנט לוקס 7.
5. לשכת מחוז הצפון — בית הממשלה, הקריה, נצרת־עילית.

או בנציבות שירות המדינה, ירושלים הקריה ע"ש בן־גוריון, כביש רופין ובלשכותיה המחוזיות:
1. לשכת מחוז תל־אביב — הקריה, רח' קלפנר מגן 10.
2. לשכת מחוז חיפה והצפון — רח' חסן שוקרי 11 (בית הממשלה).
3. לשכת הנגב באר־שבע — בניין לשכת הבריאות המחוזית שכונה ד' (צפון) רח' הצדיק מירושלים.

כל המעוניין הממלא אחר דרישות המשרה שהוכרז עליה ימלא טופס בקשה למשרה פנויה – למכרז משולב ס.ל.ע. 230 שאפשר לקבלו במשרד החינוך והתרבות בלשכות המחוזיות ובמשרדי הנציבות.
את הטופס יש להעביר ב־2 עותקים למחלקה לענייני עובדים של משרד החינוך והתרבות בירושלים לאחר מילויו בקפדנות על כל פרטיו. (אין להעביר את הטפסים לנציבות שירות המדינה).
עובדי מערכת החינוך הרשמית (עובדים המקבלים שכר ממשרד החינוך והתרבות) ישלחו עותק אחד של הבקשה ישירות למחלקה לענייני עובדים ועותק שני יוגש על ידם למנהל המחוז או למנהל האגף הנוגע בדבר. שאר המועמדים יגישו בקשותיהם במישרין למחלקה לענייני עובדים ירושלים רח' שבטי ישראל 34 במעטפה סגורה המסומנת – המח' לענייני עובדים מכרז מס' משרד החינוך והתרבות.
על המועמדים לצרף לבקשותיהם העתקי תעודות (בצירוף תרגום נאמן לעברית אם הם ערוכים בלועזית) המוכיחות כשירותם מבחינת השכלה וניסיון למשרה וכן תולדות חיים. מועמד שאינו מצרף מסמכים על השכלה וניסיון כנדרש מועמדותו לא תתקבל.
על המועמדים לשלוח בקשותיהם בעוד מועד כדי שתגענה למשרדנו עד היום האחרון להגשת הבקשות

דרוש
בירושלים
לחברה רצינית
מחסן
שכירות לטווח ארוך/רכישה
* רצוי מבנה בטון 1000־500 מ"ר
* גישה נוחה למשאיות
נא לפנות לרבקה 03-9650288

לגן החיות התנ"כי בירושלים
דרושה
מזכירה בכירה למנכ"ל
כישורים: נסיון קודם במזכירות וניהול כללי של משרד וידיעת השפות עברית ואנגליה על בוריין.
הדפסה בעברית ובאנגלית
פניות יש להגיש בכתב אל:
גן החיות התנ"כי ת"ד 898 ירושלים
מועמדות מתאימות בלבד תוזמנה לראיון.

ת.מ.ד
מזנון הכנסת
דרושים
טבחים בעלי נסיון
קונדיטור בעל נסיון
למתאימים יתנו תנאים טובים
02-554348
02-554372
לפנות לאמנון

הארץ
יום ו', ג' בשבט תשמ"ח
22 בינואר 1988
המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההבצלת 2 טל' 224245־6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166־8, ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה הורי, גרשון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מזוהה בהכרח
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

ארבלי־אלמוזלינו אינה מסוגלת להבריא המערכת

בכהונה בלתי־שכיחה (אולי חסרת־תקדים) התנצחו שלושום שני שרים בחריפות, בשאלה מי אחראי להידרדרות באחד משירותי הציבור החיוניים ביותר. התופעה עצמה חמורה מאוד מבחינת סדרי המימשל התקינים: גם במדינה שבה נשברו הרבה מוסכמות בתחום שיטת המימשל הפרלמנטרי, מותר היה לצפות ששני שרים לא יאשימו זה את זה, מעל בימת הכנסת ובלשון בוטה, בדברי שקר. אילו היתה בישראל ממשלה נורמלית, אחידה בהרכבה או לפחות מתואמת במרכיביה, אי־אפשר היה לעבור על כך לסדר היום. אך בממשלה בלתי־נורמלית, אין כנראה מנוס אלא להשלים גם עם תופעות שליליות כאלו.

בעוד שעל חוסר התיאום וההתנצחויות אפשר רק להיאנח מתוך השלמה, הרי לגופו של עניין קשה להישאר נייטרלי. יהיו אולי כאלה שליבם ייטה להצדיק שרת הבריאות, שקוננה על מצב מערכת הבריאות בזעקות קורעות־לב, ודרשה לא לראות את הבעיות דרך החור הצר שבגרוש. שר האוצר, לעומת זאת, הרצה את טיעוניו בתקיפות ואפילו בקשיחות, והודיע חד־משמעית שלא יסכים לביצוע ההסכם שחתמה קופת־חולים עם רופאיה — הסכם שהוא לכאורה לטובת כולם, רופאים וחולים גם יחד.

בפועל, פני הדברים אינם כאלה. יש הבדל יסודי לא רק ברוח דבריהם של נסים וארבלי, אלא גם בנקודות המוצא שלהם. בעוד שרת הבריאות רואה את העניינים מזווית־ראיה צרה של מערכת הבריאות, חייב שר האוצר להתייחס לבעיות המשק הציבורי והכלכלה הלאומית בכללותם. הבדל זה, הקיים בדרך־כלל, בולט כאן במיוחד, משום שארבלי מתקשה, אישית וגם מפלגתית, להתעלות אל מעבר לשיקולים אינטרסנטיים ופופוליסטיים: על כף המאזניים מונחים הסכם (פרטיזני ובלתי־חוקי) שעשתה קופת־חולים ההסתדרותית עם אירגון רופאיה, וכן אהדתם של מאות־אלפי חולים והאינטרסים הכספיים של עשרות־אלפי העובדים במערכת הבריאות. לא אשה כארבלי־אלמוזלינו תנקוט במצב כזה עמדות המתיישבות עם שיקולי חיסכון, ייעול והבראת המשק הלאומי.

יש לחזק את ידי שר האוצר בהתנגדותו להסכם הבלתי־חוקי מבחינה משפטית והמפוקפק מבחינה עניינית, שאותו מנסה שרת הבריאות, באמצעות קופ"ח ההסתדרותית, לכפות על השירותים הרפואיים, ובסופו של דבר על השירות הציבורי כולו. לא זו הדרך להסדרת עבודה תקינה במערכת הבריאות — וגם לא הכניעה ללחצי קבוצות אינטרסנטיות אחרות במגזר הרפואי. שר האוצר חייב — וככל הידוע גם מוכן — להיכנס למו"מ ענייני על תביעות של קבוצות שונות במגזר, אולם הדבר צריך להתבצע תוך תיאום והבנה, וללא התעללות בחולים.

תוך כך הגישה שלשום ועדת טריינין את חלקו הראשון של הדו"ח שלה, הקורא לרפורמה מקיפה במבנה משרד הבריאות, ולהקמת רשות אישפוז עצמאית שתנהל את בתי החולים. הצעות ברוח זו כבר עלו בעבר, אך לא זכו לביצוע, עקב התנגדות גורמים אינטרסנטיים. אין כל ביטחון שההצעות, הנכונות, יזכו הפעם לביצוע, במיוחד בהתחשב ברמזים כי החלק האחרון של הדו"ח ימליץ על הכבדת נטל המימון של עלויות מערכת הבריאות על הציבור. האם שרת הבריאות, שאימצה שלשום במהירות הבזק את המלצות חלקו הראשון של הדו"ח, תסכים לבצע גם את המשכו? יותר ויותר מתחזק הרושם שמערכת הבריאות לא תוכל להבריא תחת שבט הניצוח של שושנה ארבלי־אלמוזלינו. מן הראוי שתכיר בכך, ותפנה את מקומה לשר שיהיה מסוגל לבצע את המשימה.

תבונה צריכה להשתלב בכוח

מאת פולס

"בכוח, בעוצמה ובמכות בלי חוכמות". הבטיח שר הביטחון שצה"ל יצליח לדכא את המהומות בגדה המערבית וברצועת עזה. בעיקר התכוון יצחק רבין להפגנות אלימות שיש לפזר, אבל הרושם הנ"ל מופעל באחרונה גם כדי לשבור את שביתות המסחר. אלוף פיקוד המרכז חיזק דעתו כי מניסיונו, "לאחר שמפירי הסדר סופגים מכות, שב הסדר על כנו".

דברי שר הביטחון לא נועדו רק להרגיע את היהודים, אשר ממדי המהומות בשטחים מדאיגים אותם, ולא רק להזהיר את הערבים. הם גם היו בחזקת הוראה לכוחות הביטחון, ולא קשה להסביר מדוע ניתנה: רבין הבחין בצורך שלא להוסיף ולהזין את אמצעי התקשורת בידיעות שפלשתינאים נהרגים ונפצעים מאש חיה. חבלות גופניות "יעשו ידיעות" פחות מבהילות.

שר הביטחון מעדיף תמונות של עוצר במחנות פליטים מאשר תצלומי ירי; ואם כי הטלת עוצר הולידה תלונות בנוגע לאספקת מצרכי מזון ליושבי המחנות. אין להניח כי האפקט של סתבות על נושא זה יהיה כה הרסני מבחינת ישראל כמו זה של ידיעות על שימוש באש חיה.

* * *

מחיאות הכפיים שיצחק רבין זכה להן שלשום בכינוס של פעילי מפלגת העבודה, מעידות על תהודה חיובית. מי שאינו מוצא באירועי השבועות האחרונים חיזוק לדעה שהחזיק בה גם לפני התרחשותם — כי על ישראל להתפנות מהשטחים המוחזקים גם ללא תמורה פוליטית — נאלץ להודות כי מוטב להרביץ מכות מאשר להרוג — ולא רק מטעמי תדמית ויחסי ציבור בחו"ל.

דא עקא, בכל זאת קשה לעכל גם את הידיעות על המכות על־פי הפצרת רבין בחיילים: "היכנסו בהם!" חייל המכוון את רובהו בטווח של עשרות מטרים לעבר רגליהם של מפגינים המאיימים להוסיף ולהתקרב אליו, יורה כפי שלמד במיטווח; המסתער אינו מצטייר בעיניו כאיש מסוים. שונה המצב אם שר הביטחון מורה על נקיטת עוצמה תוקפנית: החיילים נקראים להילחם בקרבות מגע, כל אחד מהם ייאבק עם מפגין אחד, ושני זוגות עיניים יתקלו זה בזה.

בלתי־נמנע יהיה בנסיבות אלה כי יסוד של שנאה אישית כלפי הערבי יתפוס את מקומו של ציות לפקודה לפתוח באש על "מפגינים אלימים" (לשון הרבים). מיותר להדגיש את המשמעה הניכרת בהתנהגות הצעירים הפלשתינאים: מה שצריך להדאיגנו הוא כי שר הביטחון מעודד עתה התפשטותה של שנאה לאומית בלבותיהם של יהודים צעירים אשר נאמר להם קודם כי תפקידם הוא "להחזיר את הסדר הציבורי על כנו".

תפקידי השיטור שהוטלו על צה"ל בגדה המערבית וברצועת עזה בכורח הנסיבות, ממילא מונעים מהם להוסיף ולהתאמן. שיטות השיטור שרבין קבע עתה, מאיימות לשוות לפעילותם אופי של שנאה לאומית גם מהצד היהודי. הגברתנות הנדרשת עתה ממפקדים ופקודיהם, אינה בהכרח עולה בקנה אחד עם תכונות אופי של חייל שמתאמן כדי להילחם נגד צבא אויב.

אם מנוסנו להוכיח "מי שולט בשטחים", ואם שימוש באש חיה התגלה כחרב פיפיות מבחינת יחסי ציבור של ישראל, ייתכן כי אין ברירה לצה"ל זולת זו אשר שר הביטחון החליט לאחוז בה בתחילת השבוע, אבל מה יקרה אם שיטה זו לא תוליד את התוצאה המבוקשת?

לעת עתה, תופסת הערכתם של גורמי ביטחון כי בשטחים שורר "שקט מסוים תחת לחץ כבד" ("הארץ" 20.1). באחרונה התחילו המפקדים לרכך את מדיניות העוצר המתמשך, ואפשר שתשתורר רגיעה שתאפשר לבטל את העוצר. אבל אפילו תאומת תחזית זו, מי לידינו יתקע כי התסיסה בשטחים המוחזקים לא תתחדש, ותמונת הרגיעה תתגלה כחולפת בלבד?

* * *

שר הביטחון דיבר על הצורך להשקיט את הזירה "בכוח ובתבונה". אבל הנימה העיקרית והבולטת ביותר בכל הופעותיו היתה גינות הכוח, בעוד שאיזכור התבונה נשמע קלוש. "חייבת להיות קודם כל רגיעה, ואחר־כך אפשר להתחיל במשא־ומתן מדיני, כשבסופו פיתרון מדיני". מדוע להדגיש [?] זמן צריכה להימשך הרגיעה, כדי שתהיה אמינה בעיני רבין ומבלי שמשקיפים מהצד יוכלו לטעון, כי ככלות הכל, ישראל עוברת מהפעלת אגרוף ברזל לחיפוש אחרי פיתרון מדיני, תחת לחץ האירועים ורישומם הקשה?

לזהירות [?] של יצחק רבין אינו נראה קביל: אם הוא גורס "תבונה" — לצד של כוח — עליו לתמוך גם בבקיעת יוזמה מדינית, מבלי להמתין עד ששקט מוחלט יתקיים בשטחים זמן ממושך.

לרגיעה מיידית בשטחים לא נוכל לצפות זולת במקרה שהממשלה תכריז על נכונותה לשאת ולתת עם אש"ף. אבל היינו יכולים לסייע לקבוצת הנכבדים הערבים לשקם את יוקרתם המסורתית בקרב ערביי הגדה המערבית ורצועת עזה, לו אפשר היה לשכנע אותם כי ממשלת ישראל מפתחת פעילות עניפה ונמרצת בחיפוש אחרי פיתרון מדיני. ברור כי קריאה לעבר מצרים לחדש את שיחות האוטונומיה לפי הסכמי קמפ דייוויד לא תועיל. האפיק היחיד שאינו נראה סתום לחלוטין, מוסיף להיות אפיק הוועידה הבין־לאומית.

אבל דווקא כאן מפעיל שר־הביטחון השפעה בלמנית: בתנאים מסוימים אינו שולל ועידה בין־לאומית, אמר "במוקד", והוסיף רק במובלע ובחוסר "אני תומך בזה"; ומדוע מצא לנחוץ לומר בישיבה של סיעת המערך כי "קשה להביא את ירדן אל שולחן המשא ומתן בלי נכונות להיפרד מירושלים".

המלך האשמי הסכים עם שמעון פרס בלונדון על דמותה של ועידה בין־לאומית ולא שמענו מאף מקור מהימן על שהבטיח לחוסיין כי ישראל תוותר על ירושלים כעל בירת ישראל. כלום שר הביטחון רוצה לספק אמינות לחשדות אשר הושמעו כלפי שר החוץ מפינת הימין הקיצוני?

דבר האזהרה שיצחק רבין משמיע ללא הרף לעבר הפלשתינאים המתמרדים נגד הכיבוש הישראלי והמשכו: "באלימות לא יושג דבר" — כוחו יפה גם כלפי ישראל. בכוח בלבד לא נשיג רגיעה מתמשכת שכאילו תאפשר לעסוק בחיפוש אחרי פיתרון מדיני. חיפוש זה צריך שייעשה בד בבד עם פעילות כוחות הביטחון. התבונה מן הראוי שתתפוס מקום במשולב עם הכוח, בעת ובעונה אחת.

יצחק רבין: מוטב להרביץ מאשר להרוג

בסוגריים / מתי גולן

איש השרימפס והאדמו"ר

כאשר בא יצחק שמיר, חובב שרימפס ולובסטר ידוע, לבית האדמו"ר מוויז'ניץ, אפשר עוד לפטור זאת, גם אם בקושי, כאות החובות שכהונת ראש הממשלה מטילה על הנושא בה. כידוע אין הכהונה הרמה מחייבת את חובבי שרצי־הים הטרפים למיניהם לרצות את הרב ואברכיו במיני אמירות כמו "השבת שומרת על עם ישראל". שכן אז עלול ראש הממשלה להישאל מדוע אין הוא עצמו מצטרף, אם כך, אל שומרי השבת, ולמעשה מדוע אין הוא מונע מעצמו תענוגות שההימנעות מהם, לדבריו, שומרת על עם ישראל.

אלא שאין טעם להתעכב בנקודה זו מכיוון ששמיר העלה זה מכבר לדרגה של אמנות את היכולת לנסח אמירות שקשה לאתר בהן את הקו המפריד בין בורות וצביעות ובין הסתה. הדתיים של שמיר שומרים על המדינה? האם אין שמיר יודע כי את המדינה שהוא מכהן כראש ממשלתה הקימו חילונים — למורת, ועל אפם וחמתם, של החרדים? איפה לכשל מגינים החרדים, ששמיר מתפלש בעפר רגליהם, על המדינה, שום לא רצו בה? בצד חניתם בחטיבת גולני? במטוסי חיל־האוויר? בצוללות של חיל־הים? מדוע בכלל יילך צעיר חרדי לאחת היחידות הקרביות כאשר ראש הממשלה שלו אומר לו שהשבת והחרדים הם ששומרים על המדינה — ולא הוא, החייל הקרבי המוכן להקריב את חייו למענה.

ומי אם לא האדמו"ר מוויז'ניץ וקהל חסידיו שומרי המדינה מתאימים יותר לגילויו של ראש הממשלה כי "לישמעאל בארץ משמעות אחת — ויתורים לערבים ומלחמה נגד הדת". כמס משמעות אחת. ראש הממשלה לא שמע על רבבות הדתיים התומכים בהחזרת השטחים תמורת שלום. לאוזניו לא הגיעה השמועה כי הטבאל [?] אינם בעד החזרה לטבה אלא בעד שלום של ממש. נפלאה מבינתו ההבחנה הדקה מדי, עמורה, בין מלחמה נגד הדת ובין מלחמה נגד השלטת רצונו של מיעוט חרדי על רוב חילוני.

הבשורה המרגיעה היחידה שהביא עמו ראש הממשלה לקהל שומרי המדינה החרדים היתה ש"לא קל להתמודד עם התקשורת, לפעמים קל יותר להתמודד עם אויבים מבחוץ". אם כאלה הם אויבינו הרי שהמצב לא יכול להיות נורא כל כך. אפילו קהל החרדים שומרי המדינה בוודאי מבין שהמאמר הארסי ביותר לא יכול להיות קטלני כמו טנקים ופצצות.

אם מתייחסים ברצינות אל דברי שמיר הרי שהאזרח הישראלי הממוצע צריך לנהוג כך: במקום להתגייס לצבא עליו ליהפך לחרדי שומר שבת. במקביל ייטיב האזרח לעשות אם יצטרף לאלתר אל היכן ויעשה ככל יכולתו כדי לדכא את חירות הביטוי שסימנה המובהק הוא תקשורת חופשית המציגה את עובדות החיים שלנו כמות שהן והאפשרות הבעת דעה חופשית עליהן.

הבשורה על פי שמיר

סערה בכוס מים

מאת יואל מרקוס

נחשו מה ומי מסתתרים מאחורי עור הכבש שאנשי הליכוד עטו עליהם?

לא הייתי ממהר להתייחס ברצינות יתרה אל מה שקורה בליכוד בימים אלה. אין לפנינו לא "מרד יונים" וגם לא מגמות התמתנות באידיאולוגיה התנועתית. אין זו אלא סערה בכוס מים. הליכוד, וביתר דיוק: חירות, הגוף השולט בו, לא שינה ואינו משנה את פרצופו האידיאולוגי או את נטיותיו הפוליטיות. הוא אינו רוצה וגם אינו מסוגל.

היחס לשטחים, המהווים חלק מתפיסת ארץ־ישראל השלמה של חירות, הוא בחזקת דת. לומר על חירות שהיא מוכנה להתפשר עליהם זה כאילו אמרו על המפלגה הקומוניסטית שהיא החליטה לנטוש את תורות מרקס ולנין או כאילו אמרו על אגודת־ישראל שנהפכה למפלגה חילונית. בלי ארץ־ישראל, בלי החזקת חלקי ארץ־ישראל שבידינו — חירות כבר לא תהיה חירות. זאת מבינה מנהיגותה.

* * *

"זה כוחה של חירות", אמר לי עזר וייצמן, "אך זו גם טעותה". והוא יודע מה הוא סח. עלייתו המטאורית של וייצמן בחירות, כשרבים ראו בו [illegible] הפשרה [illegible] והתפיסה של ויתורים טריטוריאליים. לא היה לו שום סיכוי לזעזע את הבסיס האידיאולוגי של התנועה שהוא סייע לה להגיע לשלטון. הוא פרש, בעצם "הופרש". גורל דומה ציפה למשה דיין. אמנם לא היה איש ליכוד — אך ברגע שרצה להמשיך את תהליך השלום גם בגדה, גמר את הקריירה. זה לא הלך וגם לא יכול היה ללכת. ואין זה משנה על מה חתם בגין בקמפ דייוויד — הוא ראה בהחזרת סיני את המחיר הכבד שהיה עליו לשלם תמורת זכותו להחזיק בשטחי ארץ־ישראל לתמיד. כך זה היה וגם לא יכול להיות אחרת. מדת אפשר לעשות פוליטיקה, אך מפוליטיקה אי־אפשר לעשות דת.

* * *

השינוי היחיד שחל בחירות הוא בטיב המנהיגות. במקום בגין הכריזמטי, שהכל התייראו מפניו, שהיה אכזר כלפי יריביו — בא יצחק שמיר. אמנם אין הוא פחות קיצוני בדיעותיו מבגין, אך הוא קשה החלטה והססן בטיפול במורדי ראש. הוא לא יעשה מחר מה שהוא יכול לעשות מחרתיים. כמו בכל הדברים. עקב כך יכול היה איש שולי כמשה עמירב לסטות עד כדי כך מהקו. המתלבטים שלמה להם, לעומתו, אינו איש חירות ורק מטעמי כדאיות חוזר למפלגה הליברלית, אחרי שניסה להקים מפלגה חדשה ונכשל. כדאי לזכור שכאשר התלכדו שתי המפלגות תחת גג הליכוד, לא ציפה בגין שהליברלים יהיו נאמני ארץ־ישראל. רצונו היה לזכות מידם במי סגרות ציבורית — משאלה שהד כיווה את עצמה. העובדה שאנשים כנסים ומודעי, פת ושריר, אימצו את האידיאולוגיה של חירות — היתה "הטבה" מפתיעה, אם כי נעימה, לבגין.

* * *

המהומות בשטחים לא הזיזו את צמרת הליכוד מדיעותיה הבסיסיות. השינוי הוא בטקטיקה. שמיר־צעצה [?] הוא לנבין שאי־אפשר להתבצר לאורך ימים במאורי קו של שב ואל־תעשה כשתחושה קשה מחלחלת בבטנו כל ישראלי. שאם לא יציע נוסח משלו לפתרון מדיני, הוא עשוי להיות מואשם כמי שעיקשותו הביאה את המדינה למלחמת אזרחים ולאובדן התמיכה האמריקאית. זה גם מסביר מדוע שמיר ושני יועציו המוכשרים, אהוד אולמרט ודן מרידור, מעלים הצעות בהצעות שונות להסדר בדרכי שלום. כדאי לשים לב שעיקרון של כל ההצעות אותן להיפטר מהערבים ולהשאיר את האדמה בידי ישראל. מעבר לכך לא יתן שמיר לנעריו לשחק — הוא יודע בדיוק מי אורב לו בפינה בצמרת מפלגתו.

מוטב איפוא שלא להיתפס לאשליות: הליכוד, בהנהגתו הנוכחית וההנהגה היורשת הנראית באופק (ארנס, לוי או שרון) לא יהיה מוכן לעשות שום ויתורים טריטוריאליים. יתכן שלטווח הרחוק, אולי בעוד עשר שנים, ישתנו פני הליכוד לבלי־הכיר, כפי שהשתנו פני העבודה, שלא נשאר בה הרבה ממפא"י ההיסטורית. אבל מהפיכה זו אינה צפויה לשנה זו. והרי אנו מדברים על מצב בוער ועל בחירות בוערות המחכות לנו השנה.

בבחירות אלו יתייצב לפנינו אותו ליכוד עם אותה חירות של ארץ־ישראל השלמה. ואף כי נכון שלא מאז בליכוד ב־1977 בשל תורתה, אלא כמחאה נגד שלטון העבודה — בבחירות הבאות, כשעתיד השטחים ומלחמת־האזרחים שהידרדרנו אליה יהיו הנושאים המרכזיים, יופיע הליכוד בעמדה חד־משמעית של אי־ויתור על השטחים. אפילו אם יעסוק זאת ביחמות הידבויות [?].

"מה מבלבל פרס את המוח?" אומרים מקורבי שמיר; "הרי אין הבדלים גדולים בעמדותינו: גם הם וגם אנחנו בעד החזרת הסדר בשטחים על כנו בכוח. גם הם וגם אנחנו שאסור לאפשר לערבים לצאת מהעימות הזה בתחושת ניצחון. שנינו סבורים שלא תיכון מדינה פלשתינית ולא נוותר על ירושלים. שנינו סבורים שאין לדבר על קיפאון ושצה"ל צריך לשבת על הירדן. אז מה כבר ההבדל בין הפתרון הפונקציונאלי שפרס דוגל בו לבין האוטונומיה ששמיר מוכן לה? הרי בשתי הגישות מדובר על פתרון לתושבים בלי לוותר על השטח".

* * *

אין זו מהומה גדולה לעבודה, כשהקולות הלא־ברורים שהיא משמיעה מאפשרים לאנשי הליכוד לטעון כי ההבדל בין שתי המפלגות אינו כה גדול. אין גם מקום לטעות: מאחורי עור־הכבש שאנשי הליכוד עטו עליהם מסתתרת עמדה נוקשה מאד וברורה מאד. מהפיכה בליכוד לא יהיה. לא השנה. מי שצריך להתארגן לאלטרנטיבה ברורה, מי שצריך להצביע על ההבדל התהומי, היא דווקא מפלגתו של פרס שעדיין קשה לנחש מי בה מייצג מה ובעד מה ועל מה בדיוק מוכן קולקטיב זה לוותר, אחרי שתתחיל ההידברות. זה הבעיה. כיום עוד אין לנו דרך [illegible].

הקצנה בצה"ל

מאת זאב שיף

גם בפלוגות לוחמים מובחרות מתגברים רגשות אנטי־ערביים

גל של רגשות אנטי־ערביים שוטף בשבועות האחרונים את שורות צה"ל בעקבות האירועים בשטחים והיחשפותם של החיילים מול המון המפגינים. ברור שבקביעה זו יש משום הכללה, הוצאת משפט על ציבור גדול, ויש ודאי כאלה המתייחסים אך אינם פונים בהכרח לקיצוניות. שמעתי גם קציני מילואים האומרים כי המבחן להצלחה [illegible].

לדעת רבים, נפל דבר בצה"ל. זוהי דעתם של קצינים רבים, של בקיאים [illegible], והתרשמותי משיחות שניהלתי עם קצינים וחיילים. זה המצב אצל אלה העוסקים בשיטור בשטחים, ולא רק אצלם. בעבר נהגו לומר בהתגברות, בתקופת בחירות, כי הנטייה אצל פלוגות [illegible] לעבר הליכוד. הקצינים, החיילים [illegible] חירות עלית שנות נוטות שמאלה יותר, לפתרונות ליברליים של הסכסוך עם הפלשתינאים. אך הרושם כיום הוא כי ההקצנה תופסת גם רבים בקצונה הזוטרה. אין זו דווקא הקצנה באשר לפתרון הפוליטי, אלא קודם כל באשר לרגשות האנטי־ערביים, לרצון להיפרע מהם.

לגבי רוב האוכלוסיה היהודית במדינת ישראל, מה שמתרחש בשטחים, הוא סיפור מצער, רחוק. למרות שמדובר באירועים המתגלים במרחק קצר של כמה עשרות ק"מ מריכוזי האוכלוסיה. מה עוד, שלא היו למולנו אבידות לישראל במהומות.

פה ושם יש כאלה החשים את הדבר בעקיפין, משום שהפועלים הערבים אינם מופיעים לעבודתם בישראל, אך לא כן החיילים המשרתים בשטחים ומתריעים. החיילים הם הראשונים לשלם את מחיר הסטטוס קוו המדיני המתמשך ואת מחיר התעלמות מיותר ממיליון פלשתינאים שתחת שליטתנו. על כתפיהם נופלת חובת הביצוע של ההחלטה הקשה מאוד, להיות מדינה דמוקרטית, אך כזו הנוהגת באופק במיעוטים ובערבים שבשטחים.

לא נחסך דבר

מלבד העייפות הגופנית והנפשית הכרוכה בתפקידי השיטור, רבים מהחיילים חשים עצמם מבוזים כחיילים וכגברים צעירים בעמידה אל מול הנשים והילדים הערבים המתגרים בהם. הם ערים להשפלת צה"ל וסמלי המדינה כאשר ההוראה היא להתאפק ככל האפשר. הם יודעים כי קצינים הודחו ומי שאינו מגלה התאפקות, יורה או משתמש בכוח בצורה בלתי־סבירה, עלול לעמוד למשפט. אחת התוצאות היא תסכול והקצנה בדעות וברגשות. זעם על הערבים ורצון להיפרע מאלה המתגרים בהם. זה מתרחש לא רק אצל אלה הממלאים תפקידים בשטחים. גל כזה שטף, למשל, את היחידה ברמת הגולן, שבה שירת החייל המנוח חנוך דנמן, גר ממוצא הולנדי, שנרצח בידי שני ערבים בגליל.

אחרי האירועים בשטחים עוקבים גם לבנונים המתגוררים ברצועת הביטחון. סיפר לי קצין כי אנשי צד"ל מעירים בהתבוננות כי צה"ל אינו יודע כיצד לטפל במצבים כאלה. גדוד אחד של צד"ל היה עושה, לדבריהם, מה שלא עושות שלוש חטיבות של צה"ל. "תודה, לא", השיב הקצין הישראלי. "פעם אחת כבר הוכחתם לנו למה שאתם מסוגלים במקרה כזה". הוא חשב, כמובן, על סברה ושתילה.

הקצנה זו עלולה להפוך לחבית של חומר נפץ. אם יימשכו הגידופים וההשפלות, עלול להתחולל אסון גם בצבא הממושמע ביותר. איני מדבר על מעשי טבח, אך די שאדם אחד או שניים יפרו הוראות פתיחה באש והעייפות תגרור לידי באש אוטומטית על המון מפגין. ההיתר שניתן באחרונה לחיילים להכות מפגינים משמש אולי מעין שסתום לתחושות התסכול וההשפלה אצלם. רבים מאנשי הצבא אומרים כי בדיעבד נראה להם שאילו צה"ל היה מגלה נוקשות רבה יותר בשלב ראשון של הפרות הסדר, יתכן שהמהומות לא היו מתרחבות כל כך. "נמנענו מלגרום אבידות, אך בסופו של דבר הגיע מספר ההרוגים, טיפין טיפין, לכמה עשרות. לא נחסך שום דבר, לא במספר ההרוגים למפירי הסדר ולא בביקורת המתמשכת לישראל", אמר לי השבוע איש ביטחון.

הערבים צברו נקודות

מה שמדאיג יותר היא התחושה שצה"ל איבד הרבה מכוח הרתעתו כלפי ערביי השטחים, רבים מאנשי הצבא [illegible] מהעזתם של התושבים הערבים, מנכונותם להסתער על חיילים נושאי נשק, להכות, לדקור ולא לחשוש שייפגעו. תופעה זו אינה רק תוצאת היד הקלושה של צה"ל, אלא קודם כל תוצאה היסודית של החברה הישראלית במשך 20 שנה כלפי ערביי השטחים והיעדרותו של הדור הערבי הצעיר בציבור הישראלי והיכרותו הקרובה עמו. את תופעת ההעזה לא ידענו בעבר, ויש להניח כי היא תיוותר אותנותיה גם בעתיד, משום שההערכה בשטחים היא כי התושבים צברו נקודות [illegible] גם משלחות שונות מאירופה וארה"ב.

עד שהפוליטיקאים יחליטו את ישראל והשטחים מהסטטוס קוו, ברור כי ההתייחסות הביטחונית לשטחים אינה יכולה להיות כתמול שלשום. בשטחים חלה תפנית ואלה לא יחזרו להיות כמות שהיו. מבחינה צבאית פירוש הדבר לא רק שעל צה"ל להיות דרוך בעתיד לתגובה מהירה יותר, לאפשרות של מהומות קשות שיקיפו עשרות אלפי אנשים. לא פחות מכך על צה"ל להביא בחשבון כי במקרה של מלחמה, אי־אפשר יותר להתייחס לשטחים כאל אזורים עורפיים, או כעורפים שבהם יכולה תנועת צה"ל להתנהל כמו בכביש או שהצירים שבהם מובטחים כאילו היו בגליל או במרכז ישראל. בכל מקרה, צה"ל יזדקק לכוחות נוספים כדי להבטיח את התשתית החשובה שלו באזורים אלה.

עם קמצוץ מלח

מאת אברהם טל

א. על מינראלים

ביקור במפעל לייצור מלח לא נשמע כמאורע מרגש במיוחד. כל בר בי־רב יודע כי מלח מייצרים בארץ ממים. כיוון שיש לנו שלושה ימים מלוחים, לא מפתיע שקיימים שלושה מפעלי מלח. שלושת המפעלים מכונסים תחת כיפה אחת, תעשיות מלח בע"מ. הוותיק במפעלים, מיסודה של פיק"א — בעתלית, האחרים בקליה ובאילת.

קשה להתרגש ממפעל לייצור מלח, ואני אומר זאת על סמך ניסיון. אמנם העניין אינו פשוט לגמרי, כי אידוי סתמי של מים בבריכה יפיק מלח הכולל לבד מנתרן כלורי, גם מינראלים הגורעים מן הטעם והצורה. כדי שהעניין יעלה יפה דרושה מערכת בריכות, שבכל אחת ישקע אחר־כבוד מינראל אחר, עד שהתמיסה תגיע לבריכה שבה ישקע הנתרן הכלורי המבוקש. אותו אוספים ומובילים לבית החרושת, המנקה־מייבש־אורז־מכין — למשלוח. סוף תיאור. מישהו התרגש? לא חשב.

ובכל זאת, מה שיפה ב־1000 הדונמים של בריכות המלח — שלא רבים מחוץ לאילת יודעים על קיומן ועוד פחות מזה את סוד קיסמן — הוא התיאום המופלא שהושג כאן בין גורמי הטבע לטובת הפקת מלח. ואלה השותפים: אלף — מי ים־סוף מובילים מלח בכמות ראויה, קצת למעלה מתכולתם במי הים־התיכון, אך שלא כמי ים המלח, אין הם מכילים בכמויות מופרזות של מינראלים שאינם רצויים על השולחן; בית — תנאי מזג האוויר, השמש היוקדת והעושים את המלאכה היטב ובחינם; גימל — המליחה שבה נחפרו הבריכות, ממעטת להחלחל והולכת במתינות מצפון לדרום: אפשר איפוא להעביר את מי הים בצינור שאורכו 4.5 ק"מ, משפת הים עד לנקודה צפונית לעיר אילת, ולתת לתמיסה לזרום בכוח הגרוויטאציה מבריכה לבריכה, עד שתגיע ליעד, הלא הן בריכות הנתרן הכלורי.

בשלושת המפעלים מייצרים 95,000 טונות מלח בשנה. חברת האשלג מוסיפה עוד כ־30,000 טונות. במסגרת הסכם שיווק משותף, 20,000 טונות מיועדות ליצוא. בשלושת המפעלים מועסקים כ־140 עובדים, 70 במפעל האילתי, שהוא אחד מהגדולים בין מפעלי התעשייה הגדולים בעיר. מה עוד? הטובה: החברה מרוויחה לא רע ובריכות [illegible] לקבוצת דנקנר, חברה משפחתית בעיקרה. כמעט שכחתי: החברה עומדת להשקיע 6 מיליון דולרים בהרחבת המפעל באילת, בעיקר לייצוא, ובתכנית הפקה עוד השנה, ובלבד שהבורסה לא תהיה עלובה כפי שהיא בעת. מה עוד? שכל אזרח בולע בשנה, בממוצע, כ־7 ק"ג מלח, והרופאים [?] לא יוותר על קמצוץ אחד. כה קנותן לעסקי החברה גוון סולידי ומבוסס.

ב. על עופות ודגים

כאן יזוהר בקצרה על אנפות, פלמינגו, ברווזים, שחפים, סופית, יסעורים ויסעורונים, וגם על דגי בורי. מה הקשר בינם ובין ייצור מלח? הבריכות של דנקנר.

שמואל דנקנר ואחיו יכולים להתברך בלבם שבהקמת בריכות המלח באילת שינו סדרי בראשית לטוב. וזה דבר הבירה: משביליה העופות למיניהם את הבריכות, הפכו אותן למעין כיכר מלכי־ישראל לעופות, של הערבה. כל אנפה ופלמינגו, כל עוף ויסעורונית, שיש או אין לה מה לעשות — באים (בעונתם) לבריכות של דנקנר, שנעשו גן עדן לציפורים, וגם לצפרים. מקצת העופות חולים אצלו, וזה מסייע לתהליך ייצור המלח. מקצתם טורפים דגי בורי. מבין הדגים, תשאלה, בבריכות המלח של דנקנר באילת? הביאו אותם לשם כדי שיאכלו את האצות, וזה משך אנפות, שטורפות את הדגים שאוכלים את האצות.

כדי להגן על הבריכות מפני שיטפון גדול, שלפי הסטטיסטיקה (מימי התורכים) אמור לבוא אחת ל־70 שנה, בנתה החברה סוללת עפר בצפון לבריכות. לאורך הסוללה התוותה מסלול לצפרים. הוצבו שלוש תחנות לצפייה ובנחה. אפשר להשקיף על הבריכות והציפורים. וגם על המלונות במבנב צפוני.

ג. על אנשים

צריך לומר מלה על המנהל של קבוצת החברות הזאת, שלה שייכות גם דור־כימיקאלים (מת־גולין), כרבל־כימיקאלים (פלסטיקה), דנקנר־השקעות (בנייה) וגם חברות בתחום הביוטכנולוגיה והטכנולוגיה העילית — קבוצה מגוונת יפה.

בעלון שמסרו מארגני הסיור נאמר: "למעט חברת קונלוג קונכרוול, הגיעו כל החברות ב־1987 לרווחיות טובה" — נייר שהקנה מידה של אמינות לתבונה כולה: אחרי הכל, מדובר בקבוצה פרטית, שאינה חייבת בגילוי. מצא חן בעיני גם שמואל דנקנר, כאשר הסביר לנו את ההסדר הקארטלי בין חברתו לחברת האשלג, השפיל לרגע קט את עיניו. אמנם הקארטל אינו מזיק — יצור המים, לעומת קארטל חברות הדלק — אבל יש לי חולשה למנהלים המשפילים עיניים, מפעם לפעם.

היו עוד התנהגויות נחמדות אצל דנקנר זה: כאשר ישבנו, בנופייה של כ־15 כתבים, בקנטינה של המפעל לאכול צהריים, נחלץ הבכבל [?], שהוא גם מבעלי העסק ומיליונר לא קטן, לעזרת המגיש, וסייע בהגשת מרק לצלחותינו ופינוין אחרי בעסה. הפקידה כולו אמרה לי שהבוס אוהב את הדברים עבודיים סיפוטפ — כך בדיוק אמר את הצלחות. והדרך הביתה עיינתי בביטאון הקבוצה, "מעתלית ועד אילת". ולא מצאנו בו אף לא תנחומים [illegible] לרפואה, וגם לא את [illegible].

כל האמור השרה מידה של אמינות על הדברים שנכתבו על חיי היומיום בחברות דנקנר. לדוגמה — אין שם ועדי עובדים. הכל עובדים על־פי חוזים אישיים. ו... נכון, אין שביתות. אני מאמין. אני גם מאמין שיש שם תנאי שכר טובים (1940 שקל שכר ממוצע במפעל שבאילת), ודאגה טובה לעובד בכלל, החל מזר פרחים ביום הגבי לכחולה וכלה בחבילה הולכת לבן העובד המתגייס לצה"ל.

שאלנו — איך אפשר לא, בימים אלה — על עובדים מהשטחים. מדיניות המפעל, כך הוסבר, היא להעסיק רק תושבי אילת, למעט נהגים. כך מועסק במפעל דרוזי תושב אילת, ושני ערבי מפרידים.

חזרנו הביתה מתום הסיור עייפים אך כמו שאומרים מלאי התרשמויות. בדרך היו חדשות על המהומות בירושלים בשער הים. אין להסבלט בזה, אך כדאי לקחת עם קמצוץ מלח.

שמשא העתיד
על כתפיך
לא תוכל להחשות עוד
כשממשלה אטומת מצפון ומוח
אוטמת כל סדק אור הנפרץ אל השלום.
הם
הולכים בדרך השליטה על עם אחר, וחורצים לאסון
את גורלנו וגורל ילדינו.
את, אתה ואנחנו
נאבק לפרוץ דרך לפשרה ולשלום למען עתיד אחר!
אתם, היודעים כי המתרחש בשטחים הוא אות לבאות —
אינכם יכולים להחריש עוד!
שתיקה סוללת את דרכם, שאינה דרכנו.
חובתך לבוא איתנו! במוצ"ש 23.1.88 תל־אביב
מצעד בשעה 18.00 שיצא מרחבת מוזיאון תל־אביב לעבר כיכר מלכי ישראל
עצרת בשעה 19.00 בכיכר מלכי ישראל
הסעות:
ירושלים בשעה 16.30 — מרכז מסחרי קרית יובל, כיכר דניה, בניין גולדשמידט (מעונות רזניק), מרכז מסחרי רמות־אשכול, תיאטרון ירושלים. בנייני האומה. בשעה 18.15 — בנייני האומה (לשומרי שבת).
ערד בשעה 15.00 — אגד. באר שבע בשעה 15.45 — מרכז מסחרי עומר. בשעה 16.00 — אגד.
חיפה בשעה 15.15 — הצריף קרית חיים. בשעה 15.40 — מרכז זיו. בשעה 16.00 — גן האם.
רחובות בשעה 17.00 — חניון גורדון אייזנברג (נקודת ריכוז להסעות ברכב פרטי).
אשקלון בשעה 17.00 — חניון אגד (הסעות ברכב פרטי).
שלום עכשיו
ת"ד 24288 ירושלים, חשבון בנק 105-925950 הבנק הבינלאומי הראשון

هكذا عن الأصل

נושא במוקד / עבודה זרה בישראל

האם אפשר גם בלעדיהם?

מאת יונתן שרמן

על עובדה אחת אין כמעט מחלוקת בשוק העבודה הישראלי — העובדים הערבים מהשטחים זקוקים למקומות העבודה שלהם בישראל לא פחות מאשר המעסיקים הישראלים זקוקים לעובדים ערבים מהשטחים. אמנם מפעלי התעשייה מפסידים פה ושם, בשוליים, בשל היעדרם של עובדים ערבים, בנייתם של פרוייקטים מסויימים מתעכבת ואיסוף האשפה מתבצע פעמיים בשבוע במקום שלוש פעמים — אבל כל אלו תופעות שניתן לחיות איתן.

מצד שני, 100 אלף העובדים מהשטחים החוצים יום יום את הקו הירוק כדי להרוויח את פת לחמם, מהווים כ–35 אחוזים מכוח העבודה האזורי בשטחים והם מקור הפרנסה היחידי למשפחותיהם. אגב, ישנן הערכות שמספר העובדים מהשטחים גבוה יותר ומגיע ל–150 אלף איש, אך נתוני משרד העבודה מצביעים על 100 אלף כהערכה הנכונה.

וכאילו לא די בכך, בכל שמתמשכות המהומות, מנסים המעסיקים הישראלים למצוא פתרונות אלטרנטיביים לעובדי השטחים — יבוא עובדים זרים מפורטוגל או ספרד היא אפשרות אחת, גיוס עובדים יהודים בתנאי שכר משופרים היא אפשרות שנייה והעסקת העובדים בשעות נוספות היא הדרך המועדפת להתמודדות עם מצב זה.

בתנאים אלה, העובדים הרבים, שאינם מגיעים לעבודתם בישראל, הם הנפגעים העיקריים מהמהומות בשטחים. אך הם לא היחידים הנפגעים וקיימת פגיעה גם במספר ענפים במשק הישראלי. סטטיסטית, הבעיה של עובדי השטחים כלל אינה נראית כבעיה. בשירות התעסוקה רשומים 49 אלף עובדים מהשטחים, המועסקים בארץ במאורגן, על פי רשיונות והיתרים, כנדרש על ידי החוק. במשרד העבודה מעריכים כי יש להוסיף לבתוך זה עוד כ–50 אלף עובדים בלתי מאורגנים. סך הכל, כ–100 אלף מועסקים, מכלל כוח העבודה האזרחי של 1.5 מיליון איש — פחות מ–7 אחוזים.

אבל בבדיקה ענפית ניתן להבחין בבעיה ולמקרה: בחקלאות מועסקים, על פי הערכות משרד העבודה, כ–20 עד 25 אלף עובדים, המהווים למעלה מ–30 אחוזים מכלל המועסקים. בבנייה שיעור המועסקים הוא גבוה יותר ומגיע ל–40 אחוזים לערך מכלל המועסקים. בתעשייה מהווים העובדים מהשטחים כ–5 אחוזים מכלל המועסקים והם כ–15 אחוזים מהמועסקים בשירותי הניקיון.

כדי לחדד את התמונה עוד יותר יש להוסיף נתון אחד נוסף — המקצועות שממלאים עובדי השטחים. בכל המגזרים שבהם הם מועסקים, ממלאים עובדי השטחים את התעסוקות הנחותות ביותר — החל בעובדי טרה פשוטים בחקלאות, דרך עובדי ייצור בלתי מקצועיים בתעשייה וכלה בעובדי ניקיון במוסדות שונים ובמסעדות. אלו הן העבודות שעובדים יהודים בורחים בהן. כיום, עבודות פיסיות, שהשכר המשולם בעדן הוא בדרך כלל נמוך יחסית מאויישות מזה שנים רבות אך ורק על ידי עובדים ערבים.

התוצאה היא שבהדרגה, במשך השנים, נוצרה שכבה של עבודות המבוצעות במרביתן על ידי עובדי השטחים. הפסקה פתאומית של בוא העובדים הערבים מהשטחים יצרה בעיה מסויימת, שכן המשק הישראלי לא יצר עתודה של כוח אדם המסוגל או המוכן לאייש את העבודות הללו. אמנם, לא מדובר במצב העשוי לאיים על יציבותו של המשק, אך בכל זאת, מדובר על כ–100 אלף מישרות המצויות בבסיס פירמידת התעסוקה במשק וכי סולן יביא בהכרח לערעור מסויים של הפירמידה.

לאחר מלחמת ששת הימים, החל שגשוג במשק הישראלי וענף הבנייה שהיה שרוי במיתון קשה ביותר, בשנים 66' ו–67', נזקק לכמויות גדולות של ידיים עובדות. זאת, בשל הבנייה המסיבית של שכונות מגורים סביב ירושלים בימים שלאחר מלחמת ששת הימים.

עובדי השטחים היו מאגר כוח עבודה פוטנציאלי זול וזמין. בזמן השלטון המצרי ברצועת עזה והירדני, ביהודה ושומרון, ננקטה מדיניות מכוונת של אבטלה יזומה כדי למנוע צמיחה כלכלית של חבלי ארץ אלה. גם השכר הממוצע היה נמוך שם, יחסית. עובד מהשטחים השתכר כרבע משכרו של עובד מקביל בישראל. התוצאה היתה בלתי נמנעת — מעבר של עובדים מהשטחים לישראל.

כאמור, החדירה הראשונה היתה לענף הבנייה. אבל במשך השנים החלו עובדים ערבים להיקלט גם בענפים נוספים — בעיקר בחקלאות ובשירותים ולאחר מכן גם בתעשייה. כיום קשה לדמיין את המשק הישראלי ללא עובדי השטחים. אבל באותה מידה קשה גם לצפות לכך שהחיים ישובו למה שהיו ערב פרוץ המהומות.

אחדים מהשרים העלו הצעות שונות לפתרון הבעיה. השר יעקב צור ממליץ על אוטומציה ושימוש בתלמידים כדי להתגבר על תקופת המעבר עד יישום הטכנולוגיות המתקדמות. השר אריק נחמקין סמך ידו על הצעת החקלאים לייבא עובדים זרים מפורטוגל לעונת הקטיף והשר משה קצב הציע לשכנע את היהודים למלא את מקומם של הערבים באמצעות העלאת שכר.

כל ההצעות הללו אינן מעשיות — לא ניתן לשנות נורמות תרבותיות בין לילה ולשכנע יהודים לעבוד בענף הבנייה ולא ניתן להפריד את הכלכלה הישראלית מכלכלת השטחים, לאחר 20 שנות שיתוף פעולה. גיוס תלמידים יכול לפתור בעיה ספציפית לעונה מסויימת, אך לא מעבר לכך. יבוא עובדים זרים מפורטוגל יכול אולי לפתור בעיה של היעדר עובדים מקצועיים במפעל מסויים, אך לא את בעיית המחסור בשוטפי כלים במסעדות בתל־אביב. על אוטומציה ודאי שאין מה לדבר, שכן מדובר בעבודות שייחודן הוא עבודת כפיים ומכונה לא תוכל להחליף את מבצען.

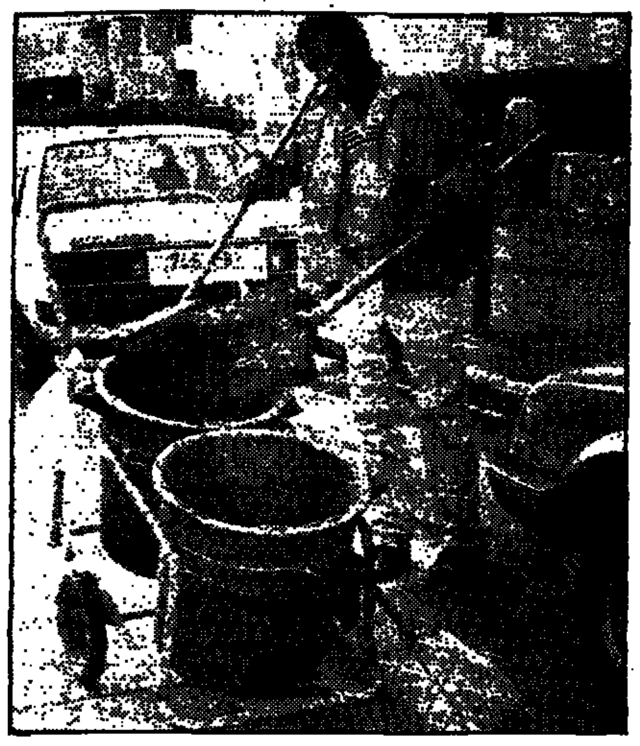

יסודות הבניין

מאת אריה לביא

בניין

השביתה של פועלי השטחים שיתקה חלק נכבד מאתרי הבנייה בישראל והותירה את הקבלנים אובדי עצות. אחדות מחברות הבנייה הודיעו שינסו לקבל היתר להעסיק פועלים זרים, אך גם למנהלי חברות אלה היה ברור שאלה יותר הצהרות לתקשורת מאשר כוונות בשטח.

להבדיל מענפים אחרים, כוח האדם הערבי הינו הדומיננטי ביותר בענף הבנייה וגם מנהלי החברות שהכריזו כי יבקשו היתרים להעסיק פועלים זרים, לא ראו את עצמם מביאים מאות עובדים זרים לארץ במקומם של פועלי השטחים.

מספרם של עובדי הבנייה מהשטחים שנוי במחלוקת אך אין מחלוקת לגבי חיוניותם של עובדים אלה לענף הבנייה שהתבסס ב–20 השנים האחרונות עליהם. הימנעותם של עובדי השטחים מלבוא לעבודה משתקת את רוב הפרויקטים בענף הבנייה למעט מספר מוגבל של פרוייקטים ביטחוניים שבהם לא מעסיקים את עובדי השטחים כשיקולים ביטחוניים.

הנתונים האחרונים של משרד הבינוי והשיכון למחצית 1987 קובעים שמבין 115 אלף המועסקים בענף הבנייה — 46.5 אלף איש, כלומר כ–40 אחוז הינם עובדים מהשטחים. נתוני שירות התעסוקה שונים ומצביעים על כך שרק כ–9500 עובדים מהשטחים מועסקים בענף הבנייה. הנתון הזה רחוק מהמציאות מאחר ורק חלק מזערי מעובדי השטחים עובר דרך שירות התעסוקה.

במרכז הקבלנים סבורים שהאמת נוטה לזו של משרד הבינוי והשיכון, כאשר על פי הערכות של הקבלנים מספרם של עובדי השטחים הגיע לכ–45 אלף איש. לפי הערכת הקבלנים כ–25 אלף איש באים לעבודה מיהודה ושומרון והיתר מעזה.

בענף הבנייה מועסקים אלפי עובדים נוספים שהם ערבים ישראלים. מגזר זה היה כוח עבודה דומיננטי בענף הבנייה עוד לפני מלחמת ששת הימים. כיבוש השטחים הביא אתו את כוח העבודה הזול והפך את ענף הבנייה לתלוי לחלוטין בכוח האדם הערבי. אך בניגוד להערכה הרווחת בציבור הרחב, ספק אם כוח האדם הזול הביא לברכה לענף הבנייה.

הפיתוי של כוח אדם זול הפך את הענף לאחוד המפגרים ביותר במשק הישראלי וללא כל יחס למה שמקובל בעולם בתחום זה. בארה"ב ובאירופה מסוגלים להקים בניין של עשרות קומות במשך שנה־שנתיים. בישראל נמשך פרויקט מקביל במשך שנים ארוכות בגלל השימוש בטכנולוגיות מיושנות והגבלות בשימוש בארצות מתפתחות בהן כוח האדם הוא זול.

סטטיסטיקה לחוד ומציאות לחוד

מאת אבי גבאור

מנכ"ל מועצת ההדרים מציע כי יוחזק בישראל מאגר של כמאה עד מאתיים פועלים מפורטוגל — "רק שהערבים לא יחזיקו אותנו בגרון"

חקלאות

עליפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שיעורם של הפועלים החקלאיים הערבים מהגדה ורצועת עזה היה רק 17.6 אחוזים מכוח־העבודה החקלאי בישראל בשנת 1986. עליפי נתונים אחרים, בעונת קטיף ההדרים למשל מוצאים כ–15,000 מהם את פרנסתם בפרדסים ובבתי־האריזה תמורתם 25–20 ש"ח ליום. את היתרה מקבל הקבלן המשלשל לכיסו סכום דומה על כל פועל שהביא לעבודה.

מאז החלו המהומות בשטחים, רבים מפועלים אלה לא התייצבו לעבודתם, וגם אלה שהגיעו לא באו בסדירות. זה גרר לחצים של גורמים שונים במשק לאשר עסקתם של פועלים זרים. הכוונה בעיקר לפועלים מפורטוגל ומן הפיליפינים.

את מערכת הלחצים פתחו אנשי התאחדות האיכרים וארגוני הפרדסנים. הם ניסו לגייס לצדם גם את שר החקלאות, אריה נחמקין, בדרישה שיפעל אצל שר העבודה, משה קצב, להתיר את יבוא הפועלים הזרים לישראל. נחמקין דחה בתחילה דרישה זו באומרו: "אבוי למדינה שאינה יכולה לגייס משלה עובדים לקטיף". אחר־כך הפשיר נחמקין במקצת את עמדתו ונראה כי השתכנע מעמדתו של שר העבודה, שמתן היתרים ליבוא פועלים זרים בישראל יהיה שוט מאיים על פועלי הגדה ודמו שאפשר להסתדר גם בלעדיהם. הלובי החקלאי בישראל מאורגן להפליא וחיש מהר השתרבבו ידיעות על פרי שנרקב על העצים ועל עצירת הייצוא החקלאי.

למרבה המזל, המועצות החקלאיות בישראל נקרעות בין הצורך להצטרף למקהלת המתלוננים על "המצב הקשה" לבין הצורך להתגאות בהישגים. מועצת ההדרים, למשל, הצטרפה לדרישה לאפשר יבוא של פועלים זרים לביצוע עבודות הקטיף. אבל עוד בטרם תיבש הדיו על הנייר, התגאה מנכ"ל המועצה, יורם וינברג, כי בשבוע שעבר יצאו מהארץ שני מיליוני תיבות הדרים — "הרבה יותר ממה שחלמנו". אמנם בבתי־האריזה שבדרום הארץ ובפרדסים לא מעטים חסרות ידיים עובדות אבל "אפשר להתגבר". זה מביא את וינברג להציע כי יוחזק בישראל מאגר של כמאה עד מאתיים פועלים מפורטוגל — "רק שהערבים לא יחזיקו אותנו בגרון".

בייצוא הירקות מורגשת בעיה בקטיף יבולי הסלרי, שרובם גדלים בדרום הארץ. בשבוע שעבר נקטפו רק 200 טונה סלרי במקום 1,000 טונה, ואגרסקו נאלצה לשלוח כרזיפות בטיסה ללקוחות הגבהניים בלונדון. זה העלה את ההוצאות וצימצם את הרווחים.

במשרד החקלאות ביטאו באחרונה התנגדות תקיפה לייבוא פועלים זרים לעבודות החקלאות בישראל, אם כי עוזרי השר יודעים שיש בעיות בשטח והם מודים כי עוד כמה מאות פועלים חקלאיים בדרום היו עוזרים. עם זאת, כמה ענפים של הייצוא החקלאי זוכים גם עכשיו להצלחה גדולה בייצוא ולהכנסות גבוהות: ביניהם: אבוקדו, תותי שדה, חצילים, עגבניות ובעיקר, פרחים. הפרחים נמכרו עד אמצע בינואר ב–36 מיליון דולר, כפליים ממה שנמכר בתקופה המקבילה אשתקד.

חוטפים עובדים זרים

משבר חדש פוקד את המפעלים. עובדים מסורים ונאמנים מסיימים את משמרתם, מקבלים את שכרם — ונעלמים כלא היו. אין הכוונה לעובדי שטחים, אלא לעובדים מפורטוגל, בריטניה או אפילו גאנה.

מתברר כי דור חדש של מתווכים קם בארץ. אלו מאתרים עובדים זרים, המועסקים במפעלים ברשיון, ומשכנעים אותם לעזוב את עבודתם תמורת שכר גבוה יותר. 5 דולרים לשעה במקום 4 דולרים, שמשלמת להם סוכנות התעסוקה. הסיבה לכך: הלחץ שבו מצויים מפעלים ומוסכים למיניהם, עקב היעדרם המתמשך של עובדי השטחים.

תופעה זו עדיין אינה רווחת מימדים, בהתחשב בהיקף התעסוקה של עובדים זרים בארץ. כיום מצויים בישראל כ–3,000 עובדים זרים, המועסקים ברשיונות. ההערכה היא שישנם לפחות עוד 5,000 עובדים זרים ללא רשיונות. חלק גדול מהעובדים הזרים הם עובדי משק בית ושירותים — פיליפיניות, המשמשות כעוזרות בית, נערות מאירופה, העובדות כמטפלות לילדים תאומים, זה מפעילים מסעדות סיניות.

העובדים המועסקים בעבודות מקצועיות יותר הם בדרך כלל אלה המגיעים לארץ עם רשיונות. בזמנו, בעת בניית שדות התעופה בנגב, היו בארץ כ־5,000 עובדים זרים, ולכולם היו רשיונות עבודה. כולם עזבו את הארץ לאחר סיום העבודות, למעט חמישה שהתחתנו עם ישראליות.

הפרוצדורה להבאת עובד זר לארץ במסגרת החוק היא מסובכת יחסית ואורכת לפחות חודשיים. מעביד המבקש להביא לארץ עובד זר חייב להוכיח למשרד העבודה כי לא הצליח לגייס עובדים מתאימים בלשכות התעסוקה. רק לאחר בדיקה חוזרת פונה משרד העבודה למשרד הפנים וממליץ על הוצאת רשיון עבודה. המעסיק מתחייב שהעובד ישוב למולדתו בתום תקופת הרשיון.

בעיה מקומית ענפית

מאת יונתן שרמן

תעשיה

התעשיינים לא אוהבים שמזכירים להם את התלות שלהם בעובדי השטחים. הסיבה לכך היא שהעסקת עובדים רבים בכלל ועובדי שטחים בפרט מתקשרת עם עבודה ידנית חסרת תחכום. עבודה אלה, בלתי מקצועית, שעובד יהודי לא היה מוכן לבצעה ובוודאי לא בשכר המשולם לעובדי השטחים.

לכן, כאשר מועלה נושא זה, שולפים התעשיינים סטטיסטיקות בלתי רשמיות, המלמדות כי עובדי השטחים מהווים פחות מ–5 אחוזים מכלל עובדי התעשייה. אבל בדיקה כזו מטעה עד מאוד. בפועל, קיימות תעשיות רבות שבהן אין דריסת רגל לעובדי השטחים בשל הרקע המקצועי הנדרש כמו תעשיית האלקטרוניקה והכימיה או בשל בעיית הסיווג הבטחוני בתעשיות הבטחוניות על סוגיהן השונים. מצד שני, ישנם מספר ענפי תעשייה, שבהם התלות בעובדים מהשטחים היא גדולה ובאיזורים מסויימים אף מכרעת.

ענף המזון הוא דוגמה טובה לתלות בעובדי שטחים. ענף זה ידוע בשכר הנמוך המשולם בו. 800, 900 שקלים, הם משכורות חודשיות מקובלות לעובד ייצור ואף ידוע על עובדים המשתכרים פחות מזה. משכורות אלו אינן מפתות עובדים יהודים רבים ומפעלי המזון החלו להעסיק יותר ויותר עובדים מהשטחים, המסכימים לשכר הנמוך, מוותרים על הטבות סוציאליות ועל פי רוב גם אינם נעדרים מהעבודה לעיתים תכופות.

בענף הטקסטיל המצב דומה. גם ענף זה, כמו ענף המזון, הוא עתיר ידיים עובדות וגם בו השכר אינו גבוה ותנאי שמקומות עבודה פנויים ייתפסו על ידי עובדים מהשטחים. כתוצאה מכך קיימת בדרום הארץ תלות גדולה של מפעלים בענפים אלו בעובדי שטחים, וכך זה גם בענפים נוספים, דוגמת מתכת. לעיתים מהווים העובדים מרצועת עזה 40 ו–50 אחוזים מעובדי הייצור של המפעלים הללו. המדובר הוא בשלושת עד ארבעת אלפים עובדים.

תלות דומה קיימת גם בצפון הארץ. במפעלי הטקסטיל והמזון בקריית שמונה ואצבע הגליל עובדים דרוזים מרמת הגולן ונוצרים מלבנון. אך שם לא היו שיבושים בעבודה בחודשיים האחרונים.

באיזור המרכז מועסקים כמה אלפי עובדים ערבים מיהודה ושומרון, בתעשייה, אך מעטים הם המפעלים התלויים בעובדים אלה במידה כה מכרעת כמו בדרום הארץ. באיזור חיפה, לעומת זאת, אין כמעט בעיה של העסקת עובדי שטחים, בין השאר בשל שיעור האבטלה הגבוה הקיים בחבל ארץ זה.

בתעשייה מציינים גורם אחר נוסף, משמעותי מאוד עבורם, בכל הקשור למהומות בשטחים. אי השקט בשטחים והעוצר במחנות הפליטים גורם לירידה משמעותית במכירות של מפעלים ישראליים מעבר לקו הירוק. מפעלי מזון ומוצרי צריכה אחרים מוכרים כיום פחות, במידה ניכרת, מאשר לפני כחודשיים ובעלי החנויות המקומיים מנסים להימנע, ככל האפשר, ממגע עם ספקים ישראלים או עם סחורה ישראלית.

במפעלי התעשייה לא נערכים ברצינות לייבוא עובדים זרים מחו"ל. מפעל כמו "פולגת" בקרית גת, המעסיק למעלה מ–600 עובדים מעזה, אינו יכול לארגן יבוא מספר כה גדול של עובדים מפורטוגל. לכל היותר מדובר בהבאת כמה עשרות עובדים, או אפילו עובדים בודדים למפעלים השונים, כדי לפתור בעיות של צוואר בקבוק, באשר לבעיה בכלל, בכל היקפה, ממתינים להתרגעות הרוחות.

שיחת השבוע / אורית גלילי

עם: ג'וזה גומז פררה, פועל פורטוגלי במפעל א.ר.ק טקסטיל בר"ג

ישראל ענייה כמו פורטוגל — אבל אתם חיים כאן יותר טוב

מגייס הפועלים הזרים: ראובן הוד — גם ידיד

"לא רוצה להצטלם, לא רוצה בעיות", אומר ג'וזה גומז פררה, בן 30, אורג ספציאליסט. לאחר שנת עבודה בישראל קיבל מארארא"ס כרטיס טיסה ונסע לבקר את משפחתו בפורטוגל. אשה ושתי בנות. השבוע חזר האשה אתו, גם היא תעבוד בטקסטיל. ההורים שלה, באזור הפרברים התעשייתיים של פורטו, המזכירים את אזור המפרץ של חיפה, ישגיחו על הבנות.

הכלה פורטו מתענגת בגעגועים בקולו. אין פה את היין שהוא רגיל אליו ולא את הדגים המיוחד על האוכל. אבל יש לו הרבה נחת מקבוצת הכדורגל של פורטו: היא הטבה האלופה ואת בושה שלא ידעתי את זה. לפני שהגיע לישראל לא שמע עלינו כלום, חוץ ממה שהיו פה כמה מלחמות. ידע שישראל היא נקודה על המפה ותו לא. בעיות פוליטיות, מהומות בשטחים — לא הרגיש, לא שמע שום דבר. בהגיעו לפורטוגל ראה פתאום בטלוויזיה תמונות מישראל. "בום בום, חיילים יורים ובכים".

איפה אתה גר?

כרגע אין לי דירה. לפני שנסעתי להביא את אשתי גרתי עם חבר בדירת שני חדרים בסביבות התחנה המרכזית בת"א. כל אחד שילם לבעל הבית 250 דולר. קשה לזרים לשכור כאן דירות ואם כבר ישנם משכירים הם לוקחים הרבה מאוד כסף.

כמה הרווחת בפורטוגל בתור פועל מקצועי?

על יום עבודה ארוך, מאור עד אור, הרווחתי 300 דולר בחודש. אשתי הרוויחה 250 וזה הספיק לנו רק לאוכל. לא תמיד היתה לי עבודה. אצלנו אין דמי אבטלה, אין לנו ממשלה טפשה כמו שלכם שנותנת לאנשים כסף בלי שהם יעבדו.

בשנה שהיית פה, רחוק מהמשפחה, היה לך קשה?

לאשתי התגעגעתי יותר, כי הייתי צריך לדאוג לעצמי לאוכל ולכביסה. לילדות פחות. אם היה כאן בי"ס פורטוגלי הייתי מביא גם אותן.

מי האנשים שעובדים אתך במפעל א.ר.ק בר"ג?

אנחנו 20 פועלי ייצור. 18 ערבים ו–2 פורטוגלים. אני לא אוהב לעבוד עם הערבים. הם לא עושים את העבודה שלהם כמו שצריך. עם המנהלים הישראלים אני מרגיש בסדר.

איך הם מסבירים לך מה לעשות, אם אתה מדבר רק פורטוגלית?

לא צריך שום הסברים. אני בא לעבוד — לא לדבר. אני רואה את המכונה ותמיד יודע מה התפקיד שלי ומה אני צריך לעשות.

כמה שעות אתה עובד בשבוע?

אני עובד 12 שעות ביום ובתוכן קצה אחת היא הפסקה. אני מכין לעצמי אוכל בבית ומביא אותו למפעל. ביום שני אני עובד עד שלוש. תמורת כ–300 שעות עבודה בחודש אני מקבל 900 דולר נטו. 250 הולכים על דירה, 150 על אוכל ואת השאר אני חוסך.

מה אתה עושה אחרי העבודה?

כל דבר שלא כרוך בבזבוז כסף. גם לכדורגל שאני אוהב אני לא הולך בגלל שהכרטיסים יקר. אני מטייל הרבה ברחובות תל־אביב והולך לים.

איך נראית לך ישראל?

לא אוהב אותה. היא הרבה פחות טובה מצרפת או מספרד שגם בהן עבדתי. בסוף השבוע אין תחבורה ציבורית וזה קשה. הרחובות מאוד מלוכלכים, אנשים זורקים זבל ברחוב וכשהיתה שביתה של פועלי הניקיון זה היה בלתי נסבל. ליסבון הרבה הרבה יותר יפה מתל־אביב.

איך, אתה מרגיש, מתייחסים כאן לזרים?

כמו בכל העולם. יש ידידותיים ויש גם אנשים אחרים. החברים שלי הם בר"ג פורטוגלים אבל יש לי גם חברים ישראלים. מורה לריקודים סלוניים ומורה לדרמה. קיבלו אותי בבתים שלהם יפה מאוד.

מה התוכניות שלך לעתיד?

אני חושב שאשאר פה עם אשתי עוד שנה או אולי שנתיים ואחזור לארץ שלי מבוסס קצת יותר מבחינה כלכלית.

תמליץ לחברים שלך לעבוד פה?

לא יהיו לי מלים טובות להגיד וגם לא רעות. היחס שלי הוא מאוד נייטרלי. לא הייתי רוצה לחיות פה.

מה אתה חושב על רמת פועלי התעשייה בארץ?

לא טובה. לא עובדים כאן עם אהבה ואין אחריות כלפי העבודה. לבוא לעבודה ולא לבוא זה כאן אותו הדבר.

על איזה סוג קשר אתה שומר עם מולדתך?

הולך לחבר לשמוע רדיו שאפשר לקלוט בו את פורטוגל. לפעמים שולחים אלי עיתונים. הכי חשוב לי לדעת מה קורה בכדורגל.

איך אתה מתרשם מרמת החיים של הישראלים פה לעומת פורטוגל?

ישראל היא ענייה כמו פורטוגל אבל מי שעוזר לכם הם האמריקאים. אתם חיים פה יותר טוב מאשר אנחנו בפורטוגל. האוכל אצלכם הוא זול כמו אצלנו ויש אצלכם עשירים ועניים כמו אצלנו. המרכזים המסחריים שלנו הם בכל זאת יותר מפוארים משלכם.

המגייס

קוראים לו ראובן הוד והוא אחראי על גיוס הפועלים הפורטוגלים בארארא"ס. בטלפון שמר על נימה מסתורית. כל שאלה ששאלתי, בכלל שנה, נקטעה ב"רק רגע" ובהאזנה לקטע צלילי מוזיקה פופ רכה, כמו בהמתנה לרופא או לסוכן הביטוח. בסוף התרצה: "אני אספק לך פועל פורטוגלי לשיחה, אבל תאמיני לי. אני יכול לתת לך את כל התשובות במקומו וזה ייראה כאילו דיברת אתו". הכר"מ הזה, ממושך יחסית ומקוטע, נחשב הישג. לאחר טלפונים לשני מפעלים המעסיקים פורטוגלים: "אלכס מוגרי־אודיו" ו"ארגמן תעשיית טקסטיל", ביבנה. בקשותי לדבר עם מנהל ייצור או מנהל כוח־אדם נענו בתשובות ובהתעלמות.

ביום שלישי בבוקר. מחלקת הזרים של ארארא"ס בבית נמיר. שגם היא נראית כלקוחה מעולם אחר. הומה פורטוגלים: שחורחורים, מוצקי גוף, כתובות קעקע על השרירים. טלקסים מפורטוגל אחד אחרי השני. דרישות לבעלי מקצוע מתעופפות באוויר כמו יום פעילות שוקק בבורסה. במפעלים רבים זקוקים לפורטוגלים. ראובן הוד, פורטוגלית שוטפת — אינו רק מגייס, הוא גם ידיד. "כבר עשר שנים מביאים אותם אבל רק עכשיו הנושא התפרץ בגלל המהומות בשטחים".

אחת לחודש הוא נוסע לליסבון או לפורטו ומראיין מועמדים לעבודה בישראל. במודעות המתפרסמות בעיתונות המקומית, שבעקבותיהן מגיעים המועמדים, לא מוזכרת בכלל המלה "ישראל". הוד בודק את מידת מקצועיותם, מבקש המלצות ושולח לבדיקות רפואיות. לנבחרים הוא מסביר שלא כדאי להביא את האשה. על הילדים אין בכלל מה לדבר. בכל "עגלה" הוא מביא בודדים והוא דואג להם כאן עד לאחרון הפרטים: דיור, רפואה, כלכלה, בעיות כשפתיות, געגועים, בעיות עם מנהל העבודה, בעיות חברתיות.

"הם נוחים, חרוצים ורציניים בעבודה. המזג שלהם מתאים לנו. את העבודות שהם באים לעשות, אף ישראלי לא מוכן לעשות. הם עובדים 12 שעות ביום, גם בלילות, הם לא נעדרים מהעבודה ואין להם מילואים. הם בלי פשוט. יעיל הוא יקר, וזה מאוד נוח למפעל. כעת יש בארץ כ–2000 פורטוגלים. אם משרד העבודה יקשה פחות במתן רשיונות, יהיו הרבה יותר — 5000. וזו רק ההתחלה", דברי ראובן הוד.

גרמניה: מחיר גבוה לשכר נמוך

מאת דניאל דגן

הגרמנים למדו בדרך הקשה שאי־אפשר סתם כך לייבא "ידיים עובדות". עם כוח העבודה הזול באות גם בעיות פוליטיות וחברתיות, ואלה אינן ניתנות כנראה לפתרון

ברובע קרויצברג שבמערב ברלין יש רופאים אחדים הרשאים לטפל אך ורק באזרחים זרים. רישיון העבודה המיוחד שלהם אינו מתיר להם לתת טיפול לפציינטים גרמנים. הרופאים האלה, ללא יוצא מן הכלל, הם בעצמם אזרחים זרים. אלה הם טורקים, שהובאו במיוחד מטורקיה כדי לטפל בפציינטים טורקים, והם בלבד.

נשמע מוזר בגרמניה ומוטרקית? מדוע ריח מסויים של גזענות? לשלטונות יש הסבר: במערב ברלין יש מספר גדול של פציינטים טורקים שאינם דוברים גרמנית, והתרגום שרנה לחלוטין. אנשים אלה זקוקים לרופאים מבני עמם, היכולים להגיש להם את הסיוע הנדרש בצורה הטובה ביותר.

נשאלת כמובן השאלה, מדוע אסור לאותם רופאים טורקים לטפל גם בפציינטים גרמנים. התשובות הן שבגרמניה יש במילא עודף גדול של רופאים שאיגודי הרופאים לא יסכימו. והפציינטים הגרמנים במילא לא יהפכו שירותם אבל רופאים טורקים.

גם בתחומים אחרים יש בעיות. בגרמניה קיים חוק חינוך חובה, ולהלכה צריכה היתה המדינה לדאוג לכך שכל ילד בגיל שש יבקר בבית ספר. אבל מה קורה כאשר משפחות מוסלמיות פונדמנטליסטיות מבקשות לשלוח את בניהן אל מוסדות לימוד עצמאיים? או כשהן נאלצות לעשות זאת בשל איומים של מנהיגים דתיים, או בגלל לחצים חברתיים בלתי נסבלים בתוך תת־התרבות שבה הם חיים?

לעתים נוח למדינה כשילדים מסויימים כמוצא זר בתחומים בביקור בבתי ספר. אבל מה קורה כשמתברר שבמוסדות הדת העצמאיים יש תופעות של עימותים והסתה ועוד כל ביטוי מרגיז ביחס הגרמני לכאבו התרבות המערבית? האם צריך לעצום עין, או שיש ליטול את הכרסה כדי להילחם בבורות ובחוסר עקביות?

בשנות החמישים והשישים יובאו לגרמניה מאות אלפי עובדים זרים בממדים רבות. "הנס הכלכלי" חייב כוח עבודה זול בכמויות גדולות. עתה, בתקופה של אבטלת המונים, תקועה גרמניה המערבית עם ארבעה עד חמישה מיליון זרים.

אי־אפשר לגרש אותם, כפי ששרשים המוויינים, מפני שזה לא הומאני ועוד עלולים להגיד על הגרמנים שהם נוהגים כמו נאצים. קשה מאוד לקלוט אותם בחברה הסובבת בגלל השוני התרבותי, והדתי השונה כל כך ואולי גם בשל היעדר רצון כן ואמיתי.

ובעוד הגרמנים חושבים בדעתם מה לעשות, מתרבה מספר הזרים כבמטה קסם. עובד טורקי אחד יכול בנקל להוכיח שיש לו שבעה, שמונה ועשרה בנים ובנות. עם אשה שנייה ושלישית הוא מצליח לפעמים להגיע אפילו עד חמישה עשר או עשרים צאצאים.

הממשלה הפדרלית של הקאנצלר הלמוט קוהל עושה מאמצים נואשים להילחם בתופעה. עליפי אחת ההצעות החוק, יותר לעובדים זרים להביא לגרמניה רק ילדים מתחת לגיל שש. אבל קשה מאוד להעביר בפרלמנט הצעה כה בלתי־הומאנית. וגם כאשר תעבור, אם בכלל, היא לא תפתור את הבעיה. העובדים הזרים יצליחו בנקל להביא הוכחות לכך שצאצאיהם כבר עברו את תקופת הגיל הקבועה בחוק ולכן בבקשה אתם לבדוק את תאריכי הלידה הרשומים במסמכים הטורקיים.

הגרמנים למדו בדרך הקשה שאי־אפשר לייבא "ידיים עובדות" סתם כך. יחד עם כוח העבודה באות גם בעיות פוליטיות וחברתיות, ואלה אינן ניתנות כנראה לפתרון. הורים גרמנים אינם רוצים לשלוח את ילדיהם לבתי ספר עם אחוז גבוה של טורקים. מתפתחות תופעות של שנאה ואלימות.

במדינה הסוציאלית נקלטת קרויצברג בידי טורקים. אבל הטורקים משוללים כל זכויות פוליטיות. אין להם זכות בחירה אפילו בבחירות המוניציפאליות. גם בערים רבות אחרות בגרמניה יש ריכוזים גדולים של טורקים. בחלק מסוקבות אלה גדלים ילדים אנאלפבתיים ההולכים לי קשיים בבתי הספר, אך אינם מדברים אף לא שפה אחת ברמה מתקבלת על הדעת.

יבוא פועלים למלונות

מאת זוהר בלומנקרנץ

תיירות

העדרותם של ערביי השטחים ממקומות עבודתם בישראל, בשל האירועים האחרונים ביהודה, שומרון ועזה, לא פסחה על מגזר המלונאות. אך בהבדל מן המצב בענפי משק אחרים, השפעת ההעדרויות האלה אינה בולטת בבתי־המלון ברחבי הארץ, שכן מספרם היחסי מכלל עובדי המגזר אינו גדול, ורוב ערביי השטחים העובדים במלונות, התייצבו במקומות עבודתם. כוח העבודה של ערביי השטחים במלונאות מגיע לכדי 4%–4.5 מכלל עובדי המגזר. בעונות השיא בתנועת התיירים, מגיע מספר עובדי מגזר המלונאות ל–22 אלף. בעונה זו של השנה, שאינה נחשבת לעונת שיא, מצטמצם המספר ומגיע לכדי 17 אלף עובדים. עובדה זו תרמה אף היא את חלקה לצמצום הפגיעה במגזר בשל העדרויות עובדי ערבים מהשטחים.

בבתי־המלון בולט מספרם של ערביי ישראל, הגדול יותר ממספר הפועלים מהשטחים. מספרם הכולל של העובדים ערביי מדינת ישראל המועסקים במלונאות, מגיע לכדי 26% מכלל עובדי המגזר הזה.

הריכוז הגדול ביותר של פועלים ערביים מהשטחים נמצא בבתי־המלון בירושלים. מבחינה זו קל היה יותר לפועלים אלה לצאת למקומות עבודתם, שכן המהומות הקשות לא היו באזורם.

רוב הפועלים הערבים בבתי־מלון אלה, באים מכפרים באזור ירושלים. מתוך ערביי השטחים, רבים באים מיהודה ושומרון ולא מעזה. עובדה נוספת שהקלה על תנועתם בדרכם ארצה.

ערביי השטחים עוסקים בבתי־המלון במיוחד בעבודות ניקיון, אם כי יש גם כאלה המועסקים במטבחות ובטבחות. העדרותם מעבודתם בבתי־המלון בארץ יצרה בעיה מקומית בכמה מלונות, אשר במקרים מסויימים השאירו את הפועלים הערבים ללון בשטח המלון, כדי שלא ייתקלו בקשיים בבקשם לבוא למחרת לעבודה.

יבוא פועלים

אחד הפתרונות לבעיית העובדים במלונאות, בדומה לענפי משק אחרים, הוא יבוא פועלים מארצות זרות. מגזר המלונאות אמון על הבאתם של בעלי־מקצוע מהשורה הראשונה לעבודה תקופתית בארץ. החידוש של הבעיה, הוא הצורך בהבאתם לישראל של עובדים שאינם בעלי־מקצוע, כדי לעשות את "העבודה השחורה" במלונות.

חסרים בבתי החולים

כאלף עובדים מהשטחים מועסקים בבתי החולים

מאת עדנה ארידור

בריאות

עליפי נתוני משרד הבריאות, כאלף מתושבי השטחים מועסקים בבתי חולים ומוסדות רפואיים בארץ. הם מועסקים בעבודות ניקיון, מטבח ומכבסה. מתוכם, כ־700 מועסקים ב־32 בתי החולים הממשלתיים העירוניים. בבתי החולים הללו מהווים העובדים מהשטחים כ־11 אחוזים מכלל עובדי המשק והמינהל.

הנהלות בתי החולים מעדיפות להעסיק ערבים ישראלים כעובדים קבועים. העובדים מהשטחים רק אם לא מצליחים לגייס עובדים מתחום הקו הירוק. העובדים מהשטחים מופנים לעבודה בבתי החולים על־ידי שירות התעסוקה. מכיוון שהתשלום לעובדים מוכתב על־ידי שירות התעסוקה, אין לבית החולים יתרון כספי בהעסקתם. במקרים שבהם אין במחוז של שירות התעסוקה לספק עובדים, הם מגיעים באמצעות קבלני משנה.

בבתי החולים לא מסתירים את העובדה שבימים שחלק מעובדי השטחים נעדר אכן התגלו קשיים בשמירת רמת הניקיון. מסיבה זו פנה משרד הבריאות למינהל האזרחי בבקשה לאפשר לעובדי מערכת האשפוז הממשלתי מהשטחים ללון בתחום הקו הירוק. באותם בתי החולים שבהם רוצים העובדים לעבוד העסקתם מחייבת להישאר בשעות מאוחרות יותר. נעשו סידורים להלינם במקלטי בתי החולים.

בבתי החולים מציינים כי כיום, כשפעילות בתי החולים ירדה עקב קיצוצי הרופאים, ניתן היה להתגבר על היעדרותם של כמה עשרות עובדים. אך אם יימשכו עובדי המשק והמינהל את איומם לשבות, יורגש היטב חסרונם של העובדים מהשטחים.

סדקים בהיכל הצדק (ד')

פקק בצוואר־הבקבוק

בארה"ב פועלת חברה פרטית לשיפוט. ● בישראל קיימת רתיעה מפני בוררות גם כשמדובר בסכסוכים "מיותרים", שכמוהם כמקלות בגלגלי הצדק

מאת רומן פריסטר

"אם לא תפריעו לי, הכל יהיה בסדר; אם תמשיכו להפריע, יהיה פה סלט ירקות". העידה השופטת ה. שזם לכותריינים שניצבו לפניה באולם בית־משפט השלום בתל אביב. נושא הסכסוך: ארון רהיטים דבר התקין בביתו של הארון פנחס שק לוח קירוטון כשיש. השולחן הוזז, הלוח נפל, השיש נשבר.

שק: "זו היתה עבודה רשלנית..."

דבר: "כבוד השופטת, לא נכון. בבקשה לקרוא..."

השופטת: "קראתי הכל. כמה אתה מוכן לשלם? אני מציעה שתפצה את מר שק ב־200 ש"ח".

דבר: "מגיע לי עוד מאה שקל על העבודה שעשיתי".

שופטת: "בסדר. תוסיף לו מאה ש"ח וגמרנו"...

לא, עדיין לא גמרנו. מתברר שחסרה חוות־דעת של שמאי על היקף הנזק. הארונים שק ודבר מחליפים מבטים עוינים. השופטת שהם מכתיבה את פסק־הדין לקלדנית שיושבת לימינה. היא נמנית עם אותם שופטים מעטים ומאושרים, שהועמד לרשותם מחשב עם מעבד תמלילים לרישום פרוטוקולים. כאשר מסתיימת מלאכת הניסוח מתברר כי התביעה נדחתה בשל חוסר יכולת לקבוע את גובה הנזק. מר שק הגיש אותה באוגוסט 1987. כמעט חמישה חודשים המתין עד שהתיק שלו יעשה את דרכו המסובכת במזכירות בית־המשפט אל כס השופטת. עכשיו יצא מן האולם כשפניו אומרות כעס. בגלל "פגם טכני" לא בא על סיפוקו.

מיד מתעוררת השאלה מדוע אי־אפשר לקיים בירורים מהסוג הזה באופן קבוע מחוץ לכותלי בית־המשפט, ולשחרר את שופטי ישראל מעיון בעשרות אלפי תיקים שהטיפול בהם גוזל זמן יקר ועולה למערכת המשפטית — השרויה במצוקה תקציבית מתמדת — הרבה יותר מגובה סכומי התביעות?

בכינוס של מועצת השופטים התייחס לנושא זה גם נשיא בית־המשפט העליון, השופט מאיר שמגר. "מרבים אצלנו לדבר על חלופות למשפט ממוסד אך לא נעשה דבר", אמר. בהזדמנות אחרת הזכיר את התקופה שבה לובנו הסכסוכים הקטנים על־ידי ראש השבט או על־ידי זקני העדה ותהה מדוע מוסדות כמו הזקאצי או לאיית'ס, למשל, לא יכנו להיות את הגירסה הישראלית במהדורה בת־זמננו.

האצלת סמכויות

בנימין כהן, מי שהיה נשיא בית־המשפט המחוזי בתל־אביב וגם שימש שופט בתוכנית הטלוויזיה "תביעות קטנות", סבור שאילו פתחו בישראל חלופות יעילות למערכת השיפוטית הרשמית, ניתן היה להלצה, חלקית לפחות, מה משבר הפקק אותה, "כמו שמולצים פקק מצוואר הבקבוק".

מדינות רבות מחפשות מענה לבעיית העומס בהפעלת מערכות שיפוטיות־מקבילות. כאשר נעשה הדבר מכוח החוק ולא מהסכמת הצדדים, ננעלים למעשה שערי בית־המשפט בפני חלק מהפונים ומתעוררת השאלה הסבוכה של "צדק לכל" בשל הנגישות החלקית בלבד למערכת השפיטה. אולם גם בעצם הכניסה לאולם המשפט וההתייצבות בפני שופט עמוס תיקים

בנימין כהן, שופט בדימוס: בעד חלופות

אין ערובה למיצוי הצדק. בכינוס סגור של שופטים שנתקיים לזכרו של השופט זוסמן, אמר יעקב טירקל, נשיא בית־המשפט המחוזי בבאר שבע, כי "בכל ניסיון לייעל את הטיפול בבעיותיהם של בני־אדם טמון זרע של הדהומניזציה של התהליך. הוד אני רואה למשפטן, ובעיקר לשופט, שבתוך סערת הייעול והאוטומציה עלול לאבד כמה מתכונות האופי שמן הראוי שיהיו בו: פתיחות, ראייה הוליסטית וחשיבה בהירה, יכולת מיון נכונה בין עיקר לטפל ועניין אמיתי באדם ובמניעיו..."

כך ניצבת המערכת השיפוטית בין פטיש העומס לבין הסדן של ערכיה הבסיסיים. את הערכים אין היא יכולה לנטוש. אין לה איפוא ברירה, אלא להיפטר מן העומס. את הדוגמה כיצד לגשת למלאכה נתנו למעשה בתי־המחוקקים בארצות דמוקרטיות. גם הם היו נתונים כמו בתי־המשפט, אילולא מצאו דרך להאציל מסמכויותיהם. אומר השופט כהן:

"בדרך־כלל קובעת הכנסת את חוקי המסגרת ומוסיפה: 'השר יתקין תקנות' או מסמיכה את הרשויות המקומיות לעסוק בפרטים הקטנים. זו לדעתי, הדרך שבה צריכה ללכת גם המערכת השיפוטית בארץ. הפתרון הפשוט הוא, כמובן, להגדיל את מספר השופטים ולשנות באופן משמעותי את היחס הבלתי־נסבל של מיליון תיקים בשנה מול 262 שופטים. אבל הפתרון הזה אינו מעשי, ולא רק בגלל הסיבות התקציביות. עלינו לזכור כי כל שופט שמתווסף למערכת פירושו עוד אולם דיונים, עוד לשכה ועוד פקידים שעובדים סביבו — שלא לדבר על העוזרים הטכניים. הגדלה משמעותית של מספר השופטים איננה נראית לי ריאלית, בראש וראשונה בגלל היעדר מאגר אנושי שממנו אפשר לשאוב את המועמדים המתאימים. הנה נבוא לדמיין לעצמנו מקרה שבו היועץ המשפטי לממשלה צריך להופיע בפני שופט שלום: יהיה עליו לעמוד באולם, לשאת את מבטו כלפי מעלה למקום מושבו של השופט ולפנות אליו ב'כבוד השופט'. לכבוד השופט העיתונאי, כפי שקראו לו פעם, ראשי להגיד: 'איני מקבל את הטענה' — וזה יהיה סוף פסוק. כדי להיות שופט כזה צריך כתפיים מקיר לקיר באולם בית־המשפט".

"אפשר להזכיר דוגמה אחרת, אמיתית, הפעם מבית־המשפט המחוזי: אדם קנה תרופה בבית־מרקחת וכפי שאומרים, קם בבוקר מת. הוגשה תביעה נגד הרוקח שהכין את התרופה במינון לא נכון. כשהגיעה לאולם בית המשפט, התגונן: מה אתם רוצים ממני, הכינותי מה שרשם הרופא? אחר־כך בא הרופא וטען: נכון, טעיתי במירשם; אבל לשם מה למד הרוקח באוניברסיטה? היה עליו לראות מה ואיך הוא מהול את התרופה. עניין של אמת או שקר היה ברור: החולה נפח את נשמתו, אבל נותרה השאלה העקרונית: מי אחראי למותו? חלק גדול של עבודת בתי־המשפט אינו לקבוע מה אמת ומה שקר — אלא מה לעשות באמת שנתגלתה. כמה אנשים יש לנו במדינה שמסוגלים לשאת בעול כזה, וכמה מהם מוכנים לכהן כשופטים? לכן, לא בהגדלת מספר השופטים כי אם בהקטנת מספר התיקים אני רואה את התרופה למערכת".

השופט בדימוס בנימין כהן סבור כי אין כל הצדקה שעשרות אלפי תיקים שעוסקים בנפגעי תאונות־דרכים יתבררו בבתי־המשפט. החוק מבטיח לנפגע פיצוי כספי בכל מקרה, גם אם נגרמה התאונה באשמתו. "המשפט מתנהל על גובה הפיצוי בלבד", נושא שמוטב שיפסוק בו בורר".

משפטים על נזקי גוף נמשכים בדרך־כלל שנים מספר. עורכי־דין אחרים המייצגים חברות ביטוח מוצאים אלף ואחת סיבות לדחות את הישיבות שוב ושוב, עד שמוכן קרבן התאונה לפשרה שנוחה לצד המשלם. מוטב לו לקבל עכשיו את מחצית הסכום שקיווה לזכות בו, מאשר להמתין באי־וודאות להכרעת הדין משך 3, 6 או 7 שנים. אילו נמסרו תביעות כאלה, מכוח החוק, לבוררים מוסמכים, היה התהליך מתקצר בהרבה ושופטים רבים היו מתפנים לטיפול בתיקים בעייתיים יותר. במקרים רבים, שבהם עומדת לדיון סוגיה מקצועית סבוכה שאין בה לשופט ידע וניסיון, הוא היה ברצון מוסר את המשפט כולו, או לפחות חלק ממנו, להכרעת בוררים מומחים. אבל החוק אינו מסמיך אותו לעשות זאת.

לעתים מייעצים השופטים או ממליצים ללכת לבוררות או להיעזר במומחים שמחוץ לכותלי בית־המשפט — אבל עורכי־הדין המתדיינים בדרך־כלל אינם נלהבים לפנות ל"מתווכים". לפני חודשים מספר החל להתברר בפני השופט טירקל בבאר־שבע משפט על נזק שנגרם עקב קריסת כבל־פלדה במנוף. השופט הציע לצדדים ללכת לבוררות, אך הללו מיאנו. אחר־כך ביקש מהם להיעזר בחוות־דעת של מומחה לכבלי פלדה. לא צריך, כבוד השופט, אמרו עורכי־הדין, "הכל פשוט, נגמור את העניין בישיבה אחת או שתיים". עתה, כשהמשפט נמשך כבר זמן רב, מעריך השופט טירקל כי הוא יגזול ממנו 10 ישיבות לפחות.

כוחו של הבורר האלמוני

ההתנגדות לחלופת הבוררות נובעת, בין היתר, ממחירו הגבוה של ההליך. האגרה בבית־המשפט נמוכה בהרבה משכר־הטרחה של בוררים בעלי שיעור־קומה. כדי לגבור על הקושי הזה העלה עו"ד יעקב רבין, ראש לשכת עורכי־הדין, רעיון מקורי: לחייב בהוצאות הבוררות את הצד החזק — את המקבלן בסכסוכים על טיב הבנייה או את חברות הביטוח בבוררויות על גובה הפיצוי. "הבאתי את הרעיון לידיעת שר המשפטים ונשיא בית־המשפט העליון, אך הוא טרם גובש כהצעה רשמית של הלשכה. עם זאת ברור לי, שחקיקה אשר תסמיך שופטים להפעיל את שיקול דעתם בהפניית הצדדים לבורר תשחרר את בתי־המשפט מעול של אלפי דיונים מיותרים: דיונים מייגעים על עומק סדקים בקיר או פגם במרצפות, בסכסוכים שבין קבלן לרוכש דירה; דיונים ארוכים על טיב המוצר שעבר מיצרן לצרכן, או על גובה מזונות שמגיעים לאשה. אין כל מניעה שהלשכה תרכיב רשימה של עורכי־דין שימצאו בבוררויות כאלה את פרנסתם ולא יעסקו בייצוג לקוחות".

באנגליה מקובל שעורכי־דין משמשים חוליה לשופטים בתביעות קטנות. עו"ד רובין סבור שהדבר אפשרי גם בארץ. "אני מאמין שהאתגר לשמש מדי פעם שופט לשעה יקסום לעמיתי והם יעשו את המלאכה בהתנדבות. הכסף שייחסך יופנה למימון סניגורים לנאשמים חסרי־אמצעים. שר המשפטים קיבל את הרעיון בהתלהבות, אך איני בטוח שמשרד האוצר שותף להתלהבות זו. גם אני רואה את הקשיים האפשריים — בראש וראשונה חשד ונבנות מצד עורכי דין מסויימים להכיר ב'סמכות שיפוטית' של עמית למקצוע. רבים יגידו: מה פתאום הוא יכריע בסכסוך, הרי אני משפטן טוב ממנו..."

גם ח"כ פרופ' דוד ליבאי, חבר ועדת חוקה, חוק ומשפט, סבור שאם אנו חפצים בתפקוד מתקבל על הדעת של המערכת המשפטית, אין מנוס מלהסמיך שופטים לשלוח חלק מהתיקים לדיון בפני בוררים. אלא שבניגוד לעו"ד רובין, מציע פרופ' ליבאי כי רשימת עורכי־הדין שיעסקו בבוררויות תורכב על־ידי גורמים משפטיים. "לשכת עורכי־הדין לעולם לא תוכל להרכיב רשימה מצומצמת של בעלי מקצוע מעולים, כיוון שהרוב העצום שיישאר מחוץ לרשימה היוקרתית יתחשבן עם ראשיה ביום הבחירות לוועד הלשכה". פרופ' ליבאי מצביע גם על הפוטנציאל הגלום בציבור השופטים שפרשו לגימלאות. "אנשים במלוא כוחם ויכולתם".

בארצות־הברית הוקמה חברה שיפוטית פרטית, "ג'ודיקאט" שמה. החברה מעסיקה אך ורק שופטים בדימוס, פועלת כמוסד מקביל לבתי־המשפט, במחירים קבועים ולא מרוממים וזוכה להצלחה רבה. אלפי לקוחות שאינם רוצים להמתין שנים עד שיגיע תורם בבתי־המשפט של המדינה מסתפקים בפסיקה של "ג'ודיקאט", למרות שיש לה אך ורק מעמד של מוסד לבוררות מרצון.

בעיה של מס הכנסה

חנה אבנור, נשיאת בית־המשפט המחוזי בת"א, הודיעה לפרקליטות המחוז כי בשל עומס העבודה לא תוכל לקבל עוד תביעות המתייחסות לעבירות על חוקי מס הכנסה. מכתבה לא נתקבל בעין יפה בהנהלת בתי־המשפט, אך הוא משמש כעין איתות לקיומה של בעיה חמורה שצריך — ואפשר — למצוא לה פתרון מהיר. בדומה לרבבות תיקים על עבירות מנהליות אחרות, גם תביעות על עבירות מס לארנונותיות משמשות מקל בגלגלי הצדק. מנכ"ל משרד המשפטים, חיים קלוגמן, סיפר לנו על חקיקה חדשה שאפשרה לערוך שינויים משמעותיים בבתי־המשפט בחיפה: "בפרקליטות מחוז חיפה הצטברו 9,000 תיקים על עבירות מס, בחלקם הגדול עבירות טכניות מהסוג שאין כל הצדקה להטריח בהן את השופט, את ראשי הפרקליטות ואת מזכירות בית־המשפט. הניסיון לימד אותנו שבמרבית המקרים יצאו הנאשמים בקנס שלא כיסה אפילו את הוצאות המשפט. זה היה אבסורד — ושמנו לו קץ. מהאוצר ביקשו והפכת עבירות מס טכניות לעבירות שאוטומטית משלמים עליהן קנס גבוה, בלי להטריד את המערכת כולה. לקנס שמשולם מיד, ולא אחרי המתנה של חודשים או שנים, יש כוח הרתעה גדול בהרבה. אני רואה בכך ממש מהפכה בנוהלים, וצעד נכון בכיוון הנכון".

צעד נכון, מהראשונים בצעדה ארוכה, רצופת מכשולים, להבראת המערכת המשפטית הסובלת מסתימת עורקים קשה הממתינה — לגורות השיפוטים המעורים פה ושם — לקונסיליום שיביא לה מרפא.

(הכתבה הבאה בסדרה ־ ביום ד')

רהיטים מתפרקים

ענף הרהיטים נהנה מדי שנה מגידול ריאלי במכירות בזכות העליה ברמת החיים ● הנפילות של "דניש" ושל "חוות הרהיטים" אינן קשורות למצב הכללי של הענף — אומרים ראשיו

מאת אריה לביא

אי־אפשר שלא להשתתף בצערם של 200–300 הלקוחות של "חוות הרהיטים", שהפקידו את מיטב כספם בידי החברה שכבר נמצאת בהליכי פירוק עקב היעלמם של בעליה. אך בבירה לא קטנה של ציניות ניתן לומר, שמה שקרה להם — גם מגיע להם, בגלל תמימותם הכרונית הקצר.

אם בעת ההחלטה לרכוש רהיטים לא זכרו את נפילת קבוצת "דניש" לפני ארבעה חודשים, בסוף אוגוסט 1987, הרי שהם היו צריכים להיזכר בכך בעת שנכנסו ו/או יצאו מ"החווה", בקריית־אריה בפתח תקוה. "חוות הרהיטים", שננטשה על־ידי בעליה בסוף השבוע שעבר, ממוקמת מול מוסכי "דניש", ורק עיוור הלוקה באמנזיה לא ראה את מוסכי "דניש" ולא זכר בפרשה.

העליה המתמדת כמעט ברמת החיים, הפכה את ענף הרהיטים לאחד המאופיינים בעליה מתמדת במכירות. מאיר בראל, מרכז ענף הרהיטים בהתאחדות התעשיינים, אומר כי מאז שהוא עוסק בענף זה, כ־15 שנה, הוא זוכר גידול ריאלי בענף. לעתים הגידול משמעותי יותר, לעתים פחות, אך הענף נהנה מגידול מתמיד במכירות.

"לא משברי"

ב־1987 הסתכמו מכירות ענף העץ והרהיטים בכ־600 מיליון דולר, גידול ריאלי של קרוב ל־3% לעומת המכירות בשנה הקודמת. כ־400 מיליון דולר ממכירות אלה הם של רהיטים. היתר בא מתעשיית העץ, כמו דלתות וחלונות לענף הבניה ותעשיות אחרות.

תעשיית הרהיטים בישראל מתרכזת בכ־200 מפעלים גדולים ובינוניים המעסיקים 20 עובדים ויותר. לצידם של עוד כ־2,000 נגריות קטנות המעסיקות בדרך כלל עובדים בודדים עד 20 עובדים. תעשיה זו מתלוננת כמעט תמיד על מחסור בידיים עובדות ועל חוסר הרצון של הדור הצעיר לעסוק בנגרות.

בנוסף למכירות של רהיטים תוצרת הארץ (לא כולל רהיטי מתכת), יש מכירות מיבוא — בזה התמחו "דניש" ו"חוות הרהיטים". מכירות אלה מסתכמות בכ־20 מיליון דולר במחירי פ"ב — מחירי הפריטים בכניסתם לארץ. לאחר מיסים ורווח מעריכים את היקף מכירות הרהיטים מיבוא בכ־100 מיליון דולר, מה שהופך את סך המכירות של ענף הרהיטים לסכום נכבד של כ־500 מיליון דולר.

בענף הרהיטים דוחים בתוקף את ההערכות לפיהן הענף נמצא במשבר. שתי הנפילות התרחשו בגלל סיבות שונות, כאשר המשותף להן — היקף קטן יחסית של חובות, מיליוני דולרים בודדים. "דניש" עסקה בעיקר ביבוא, ואילו "חוות הרהיטים", שהעסיקה כ־60 עובדים, התרכזה בעיקר במסחר ברהיטים.

בין אנשי ענף הרהיטים יש חילוקי־דעות לגבי הסיבות לנפילתן של שתי החברות הללו. אריה אלקלעי, יו"ר סקציית הרהיטים בלשכת המסחר, דוחה בתוקף את הדיבורים על משבר בענף הרהיטים. "הענף חי, קיים ומרוויח", אומר אלקלעי. "דניש" נפלה, לדעת אלקלעי, מסיבות שונות לגמרי מאלה של "חוות הרהיטים". הבעלים החדשים של "דניש" פשוט לא הכירו את הענף, אומר אלקלעי. הם סבלו מחוסר ידע מקצועי. לעומת זאת, הנפילה של "חוות הרהיטים" אופיינית יותר למה שקורה בענף, סבור אלקלעי.

הוצאות חריגות

החווה סבלה מהוצאות ענק, בלא כל יחס להיקף המכירות שלה. הוצאות כאלה יכולות להרוס כל חברה, הן נובעות מניהול לא נכון. עם זאת, אומר אלקלעי. הגידול הניכר בהוצאותיהן של החברות אופייני לכל הענף. ההוצאות גדלו בכ־40% במהלך השנה, כאשר האינפלציה היתה בשיעור של 16% בלבד. הפער בן 24% יכול להביא למצב לא נוח בכל ענף.

לדברי אלקלעי, מדי שנה יש ירידה עונתית במכירות בענף הרהיטים. זו מתחילה בחודש דצמבר ונמשכת בפברואר. בתקופה זו יורדות המכירות בכ־20%–25%. הסוחרים מודעים לכך. לדעתו של אלקלעי, גם משפחת ליפסון, בעלת "חוות הרהיטים" שאיננה עוד, היתה מודעת לכך. שכן הם מוותיקי הסוחרים בענף. אך נראה שבגלל ההוצאות הגדולות השוטפות, הם לא הצליחו להתגבר על קשייהם.

יתרון ליבואנים

בהתאחדות התעשיינים אומרים שבחודשים האחרונים נרשמה בלימה של המכירות. מהבלימה סבלו בעיקר המפעלים — לא היבואנים. השמועות וההערכות על פיחות, הריצו את הלקוחות לחנויותיהם של היבואנים. בנוסף לכך, נהנו היבואנים מההקלות במיסוי על הרהיטים, והעוצים מכך היו בעסקים. הענף כולו סבל בכך שלא צפה את הבלימה הזמנית.

גורם נוסף לקשיים בענף בפרק זה הוא הגיאות שפקדה את ענף הרהיטים לפני הבלימה. הגיאות הביאה לכך שנפתחו מספר גדול מאוד של חנויות חדשות שהתבססו על מספר יציב יחסית של לקוחות. הגידול בחנויות גרם להפחתת המחירים. בלימת האינפלציה הביאה לכך שסוחרי הרהיטים החלו לתת אשראי לתקופה ארוכה — עד 90 יום, ללא ריבית. רק בעסים מסוגלים לעבוד כך בלא להיקלע לקשיים. בהתאחדות התעשיינים גם מזכירים את שיעורי הריבית הגבוהים, שהם עדיין גבוהים ומגבירים את קשיי הענף. הענף מתמודד עם קשיים, אומרים סוחרי הרהיטים, אך לא נמצא במשבר.

הבנקים עדיין ממתינים

חובותיה של חברת "חוות הרהיטים" עדיין לא ידועים. אך הם מוערכים בכ־3–4 מיליון שקל — הרוב לבנקים: הפועלים, הבינלאומי ומזרחי. בשוליים יש חובות גם לשוק האפור וכן יש חובות של כחצי מיליון שקל לעובדים.

הללו, מתברר, היו הזריזים בניסיון שנעשה. באמצעותה של עו"ד גלילה הורנשטיין, לנתק את הכבלים בהם הסתבכה החברה, הם פנו לבית־המשפט כדי לבקש מפרק. במקרה של "חוות הרהיטים", התברר שהבנקים — שהם הנושים הגדולים — לא מיהרו לפנות לבית־המשפט. לדעת עו"ד הורנשטיין, נמנעים הבנקים מלפעול משיקולים מסחריים טהורים. עדיף להם שאחר יפנה לבית־המשפט. הם יצטרפו להליך וכך יחסכו הוצאות. בידי הבנקים, שהם בדרך כלל נושה מובטח, יש גם לעתים ביטחונות. כך שאין להם טעם לרוץ לבית־המשפט ולבקש מינוי כונס נכסים.

במקרה של "חוות הרהיטים" התגלתה תופעה נוספת. העובדים לא היו מאורגנים, לא במסגרת ההסתדרות וגם לא במסגרת ועד. רק ביום שנודע להם שבעלי החווה נעלמו, הם מיהרו לפנות למועצת הפועלים וביקשו את הגנתה. הם אילתרו ועד, בראשותו של דני שהרבני. החלו לחפש דרך להציל מכמה מהשכר של החודש הנוכחי שלא קיבלו, וכן הפיצויים שמגיעים להם ושאולי לא יראו אותם לעולם.

"חוות הרהיטים" מהווה תקדים מבחינה אחרת. בדרך כלל, יש תחרות רבתי של עורכי־דין ורואי־חשבון, על מינוי כמפרקים וכונסי נכסים של חברות שנפלו. מינויים כאלה עשויים לעתים להבטיח הכנסות מאוד נאות. במקרה של "חוות הרהיטים", שהיה לה רכוש אפסי ומלאי לא גדול, היה קשה למצוא עורך־דין שיסכים ליטול על עצמו את המשימה. מונתה עורכת־הדין דינה גרוס, אך היא העדיפה להתפטר, פחות מיממה לאחר המינוי. בעקבות פניה נוספת של עו"ד הורנשטיין לבית־המשפט, מונה מפרק אחר, עו"ד אהוד מוגרמן. הרבה לא יהיה לו מה לפרק בחברה זו.

האטום: אנרגיה או אסון

באווירה האנטי גרעינית השוררת עכשיו בגרמניה הופכים גם מדינאי צמרת שמרניים למתנגדים מושבעים של האנרגיה האטומית ● באופוזיציה דורשים לקבוע לוח זמנים לסגירה הדרגתית של תחנות כוח גרעיניות

מאת דניאל דגן

בון

עד לשעת כתיבת שורות אלה אין הוכחות לכך, ש"נוקם" במערב גרמניה ו"מול" בבלגיה שלחו אורניום מועשר וחומרים רדיו אקטיביים אחרים לפקיסטאן וללוב. אך התביעה הכללית בשתי המדינות ממשיכה לחקור חשדות על פגיעה אפשרית באמנה הבינלאומית לאי הפצת נשק גרעיני.

מעטה של מסתורין עדיין אופף את מה שמכונה כאן "שערוריית האטום". לאן נעלמו שתי חביות של חומר רדיו אקטיבי מתוך משלוחים של שבעים חביות שנשלחו מ"נוקם" ל"מול"? כיצד קרה, שהסוכנות הבינלאומית לאנרגיה גרעינית לא זיהתה בספירה על חומר דלק גרעיני היכול להספיק לייצור שבעים פצצות אטום?

מדוע הפרו שני "מפעלי האטום" בגרמניה ובבלגיה את החוק ואת נוהלי הבטיחות, והובילו מטענים של דלק גרעיני ללא אישורים מתאימים? למה הצהירה "נוקם" על העברות של פסולת גרעינית בשעה שלמעשה היא הטילה על חברת ההובלה שבבעלותה להעביר ולהסיע אורניום מועשר?

ועדות חקירה פרלמנטריות בבון ובוויסבאדן (בירת המדינה המחוזית הסן) עוסקות עתה בפרשה. נציבות השוק המשותף מתוה על הרשלנות שנחשפה בהובלת מטענים גרעיניים, והודיעה על חקירה משלה. תובעים ממלכתיים וחוקרים פרטיים בודקים מסמכים ומנהלים מעקבים. ייתכן בהחלט שצפויים גילויים נוספים.

מכל מה שנודע עד עכשיו ברור דבר אחד: לבעלים ולמנהלים של "נוקם", החברה המכונה גם "בית הרשפת אטומי", היה תמריץ עסקי חזק לנסות ולמכור את תוצרתם גם מעבר לגבולות אירופה. והפיקוח הציבורי על מעשיהם היה לקוי עד כדי גיחוך. יותר משהוא מנע מעשים בלתי כשרים הוא העניק "כיסוי" ממלכתי לעסקות שבוודאי פגעו בחוקי המדינה — וייתכן שגם הפרו את האמנה הבינלאומית לאי הפצת נשק גרעיני.

המפעל "נוקם", העוסק בייצור ועיבוד של דלק גרעיני, סגור מזה כעשרה ימים. עדיין לא ידוע מתי ובאילו תנאים ייפתח. באווירה ה"אנטי גרעינית" השוררת כאן הופכים גם מדינאי צמרת שמרניים למתנגדים מושבעים של האנרגיה האטומית. האופוזיציה מרבנת על ויתור מיידי, ללא תנאים, של ניצול האטום לייצור חשמל. מפלגות הקואליציה נוטות להסכים ללוח זמנים ארוך טווח לסגירה הדרגתית של תחנות כוח גרעיניות.

לא עוזרים הלוחצים של "תעשיית האטום" ושל "שדולת האטום", המזהירים מנזקים של מיליארדים לכלכלה הלאומית. לא עוזרות גם המחאות של הארגונים המקצועיים, הקובלים על אובדן מיידי של אלפי מקומות עבודה.

הקאנצלר הלמוט קוהל מבטיח יד חזקה נגד מפעלים גרעיניים שסרחו באי הקפדה על הוראות נוהלי בטיחות, ואומר שבריאותה של האוכלוסיה קודמת לכל שיקול כלכלי.

על פי חשדות מבוססים של התביעה המערב גרמנית "ייבאה" נוקם מן המפעל הבלגי "מול" יותר מאלפיים חביות של פסולת גרעינית ש"יוצאה" קודם לבלגיה. החביות נשאו סימונים מטעים, ומטרת העסקה היתה כנראה "להוציא" ממחוזי הפיקוח חומרים רדיו אקטיביים מסוכנים. מנהלים ב"נוקם" קיבלו סכומים כוללים של כ־12 מיליון דולר כדי לבצע את העסקות המסתוריות, או לתת להן כיסוי.

מי שילם את כספי השוחד? אילו גורמים חיצוניים, אם בכלל, עמדו מאחורי המשלוחים הבלתי חוקיים? אולי בכל זאת יש משהו בדיווחים העיתונאיים, שישראל ההדירה את מערב גרמניה במשלוחים של חומרים רדיו אקטיביים לפקיסטאן וללוב?

בשלב הנוכחי מתבצרת ממשלת בון מאחורי חומה גבוהה של הכחשות. דובר הממשלה פרידהלם אוסט הגיב ברוגז על הפרסומים האחרונים, וקבע שאין בסיס "להאשמות ולטענות" על יצוא גרמני של חומרים היכולים לשמש לבניית פצצות אטום. ואולם גם הוא נאלץ להודות, שהחקירה הנמרצת נמשכת, ושעדיין לא הוסרו כל הספקות סביב העסקים המסתוריים של "נוקם".

מערב גרמניה אינה מחזיקה או מייצרת נשק גרעיני, אך יש לה יכולת טכנולוגית לעשות זאת. כמו כן מחזיקה מערב גרמניה בכמויות גדולות של חומרים רדיו אקטיביים היכולים לשמש לייצור פצצות אטום. ההסכם הבינלאומי לאי הפצת נשק גרעיני אוסר יצוא של חומרים כאלה למדינות זרות.

תוצאה חשובה של שערוריית האטום הנמשכת כאן היא חיזוק התומכים להגברת השימוש במקורות אנרגיה אלטרנטיביים. האטום, שהוצג עוד לפני שנים אחדות כפתרון בטוח ומפתה בכיסוי צורכי האנרגיה, מצטייר כיום כהימור מסוכן העלול להיות אסון.

התעשייה הגרעינית כאן בוודאי תוסיף לפעול, לפחות בטווח הקצר והבינוני. אך יוטל עליה פיקוח מרבי, והיא תידרש להשקעות עתק בתחום הבטיחות. בתנאים כאלה עלול האטום לאבד את יתרונו העיקרי — מקור אנרגיה זול, שהשימוש בו משחרר במידה רבה מתלות באוצרות טבע.

תיקון טעות

בכתבה הראשונה בסדרה (8.1.88) נכתב כי חברת שיכון בע"מ שיפצה בבית מס' 20 ברח' יפתח בת"א תריסר דירות לקראת ביקורו של השופט המחוזי פלפל. הדירות הנ"ל שופצו, לטענת החברה, בשנים 1982 ו־1985, ולא עכשיו.

רצוי לחשוב על השיווק לפני כן

יגאל אילן חברה לפיתוח תוכניות שיווק בע"מ - שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.

דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 / פקס: 268020

למי שמחפש תשובות מעשיות בתחום השיווק

החברים של יוסי

מי היה יוסף בדגל, שגופתו נמצאה במזוודה לצד הכביש ליד בן שמן? יתכן שהתשובה על שאלה זו מקפלת בתוכה את מניעיהם של רוצחיו ● אמו, מזל, זורה אור על דמותו — אך תמונה שונה מזו מצטיירת בפיהם של אחרים

מאת ראובן שפירא

"הערבים האלה רצו פשוט לרצוח את יוסי ולגנוב את מה שיש בדירה שלו — טלוויזיה, וידיאו, הכל. הם ראו שהוא בחור טוב ומסודר, עם רכוש. הם תיכננו להרוג אותו כי הוא יהודי, ולגנוב הכל. זה לא קשור בכלל להומוסקסואליות. הסיפורים שיוסי היה הומוסקסואל, זאת עלילה. אני לא יודעת מאיפה המשטרה והעיתונים המציאו את זה. לפני כמה שנים היתה לו חברה שהוא תיכנן להתחתן איתה. גם בתקופה האחרונה היתה לו בחורה.

"העלילו על יוסי שהוא הומוסקסואל, כדי להצדיק את הרצח שלו. המשטרה לא רוצה שיידעו את האמת. היא רוצה שלא תהיה פאניקה מזה שערבים רצחו יהודי. הערבים (החשודים ברצח) האכילו את המשטרה בגירסה הזאת. סתם ללכלך את השם של יוסי שלי..."

מזל בדגיגי, אשה קטנה ומבעתה, לבושה שחורים, ישבה השבוע "שבעה" על הרצפה בבית בנה יחידה, יוסי בדגל, והבכתה את מותו ברצח אכזרי בלילה שבין רביעי לחמישי בשבוע שעבר. היא מסרבת בעקשנות ובתקיפות לקבל את הטענה, שבנה האהוב היה הומוסקסואל שנרצח על רקע קשריו הקרובים עם החשודים ברציחתו. יש לה למזל הרבה טענות על המשטרה, בין השאר על מיסמכי החקירה המשטרתית, בפרשה (וגם שקשה להתבוש לעובדות) ועל כך שהמשטרה לא מיהרה במשך יותר מיממה (לפני גילוי הגופה) לקבל ממנה תלונה על היעדרותו של בנה. מזל בדגיגי, אם אוהבת ומאמנה, התנחמה השבוע רק בדבר אחד: שהיא עזרה למצוא מהר את גופת בנה — יומיים בלבד לאחר הרצח — ולהביאו לקבר ישראל. המשטרה אומרת כי פעלה במהירות האפשרית, עצרה חשודים ופיענחה את הרצח. למזל בדגיגי, בשנות החמישים לחייה, שסבלה הרבה בחיים וגידלה את בנה לבדה ("בשתי ידיים היא החזיקה את הילד", אומרת אחת מאחיותיה) קשה לעכל את עובדת רציחתו של הבן. שבעתיים קשה לה לעכל את אשר נאמר עליו בכלי־התקשורת. היא מבטיחה לטהר את שמו, וקובלת שהעיתונים עליו הרסו משפחה שלמה.

ברבריה והתנהגותה היא מעוררת אהדה. היא נראית כשבעת תלאות, בקש, שבורה וכואבת. חוקרות המשטרה, והנרצים היודעים על יוסי בדגל — שאכן, כפי כל מכריו וידידיו הרבים, היה "אדם טוב ונשמה טובה, שתמיד אפשר היה לסמוך עליו" — מצטיירת תמונה שונה מזו שאליה נצמדת אמו האוהבת.

יוסי בדגל נרצח בנציקה, כים כר. לפי החשד בידי שני ערבים ומחשודים, שמוקירות המשטרה עד לה כי היו להם יחסים אינטימיים איתו. מרצונו החופשי וביוזמתו. החשודים ברצח התגוררו בדירה שכורה ומוזנחת ברחוב ברדיצ'בסקי, סמוך לדירה השכורה ברחוב כרמיה 9 בלב תל־אביב, ליד היכל התרבות, בה התגורר יוסי בדגל. החקירה העלתה, כי בין יוסי לבין החשודים ברציחתו היו קשרים הדוקים תקופה ממושכת לפני הרצח. בליל הרצח בא מרצונו לדירתם. שם נרצח.

גופה לצד הדרך

גופתו, בתוך מזוודת־בגדים גדולה, הושלכה לתעלה בצד הכביש המהיר לירושלים בקילומטר ה־27. היא התגלתה ביום שבת, יומיים לאחר הרצח, לאחר שאחד החשודים הודה ברצח והוביל את המשטרה אל הגופה. החשודים נעצרו באקראי על־ידי סיור משטרתי, שעה שהיו במכוניתו של יוסי. חוקרי המשטרה מעריכים, כי הרקע לרצח היה פלילי.

יוסי בדגל היה קורבן קל ונוח לרוצחים, על רקע היכרותם ויחסיהם הקרובים. הוא גר לבד. היה לו רכוש, לרבות מכונית "סוזוקי" חדשה. הרוצחים התכוונו "להעלים" את גופתו ולשדוד את כל רכושו. הם עשו הכנות למכור את הרכוש. דירת החשודים התאימה לביצוע רצח שקט. היא ממוקמת בבר האחורי של הבניין. הסביבה חשוכה.

יוסי בדגל: "העלילו עליו שהוא הומוסקסואל, כדי להצדיק את הרצח"

השכנים הישישים אינם מתעניינים בנעשה בבית, וחוששים להסתובב בשטח בלילה. לא היו צפויים עדים לרצח.

יתכן שלרצח נלווה גם מניע לאומני. בשלבים המאוחרים של החקירה, השבוע, החלו החשודים ברצח לטעון גם למניע כזה.

למזל בדגיגי, שטרחה לשבת "שבעה" בדירה שבה התגורר בנה, יש גירסה משלה על מה שקרה. "מול הדירה של יוסי בונים בניין חדש. עובדים שם ערבים. הם היו באים אליו, מבקשים כל מיני בקשות — מים, קפה, תה. ראו שהוא נשמה טובה, שהדלת שלו פתוחה לכולם, שהוא אוהב לעזור. ונצלו את זה. הם גרים פה, בסביבה. ראו ילד טוב ירושלמי. יצרו איתו קשר ביוזמתם ותיכננו לרצוח אותו. יוסי היה מוכר כאדם טוב, שעוזר לאנשים. היתה לו אמונה בבני־אדם. עזר בלי לשאול. אפילו הילווה כסף לאנשים. כולם אהבו אותו".

אין ספק, שיוסי הכיר את החשודים ברציחתו. לעתים, בגלל מצוקת חניה, נהג להחנות את מכוניתו ברחוב ברדיצ'בסקי, ליד הבניין שבו הם גרו. הם נהגו לקנות באותן שתי חנויות־מכולת קטנות ברחוב ברדיצ'בסקי השקט. שם גם נפגשו, כנראה. איש מהשכנים לא ידע על הקשרים ההדוקים שבין יוסי בדגל לבין הערבים. מספר אחד המוכרים: "הערבים לא עשו בעיות. הם גרים בבניין הסמוך, בקומה השניה. היו באים, קונים, הולכים. לא היו איתם עניינים מיוחדים. יש פה עוד דירות שבהן גרים ערבים בצפיפות גדולה. את יוסי בדגל הכירו כולם — בחור נחמד, עדין, שקט. מנומס. היה בא למכולת, קונה מצרכים פשוטים. לא היו לו דרישות גדולות. היה מסתובב הרבה עם הכלב שלו, בוקסר בשם "פנגי". כואב הלב על מה שעשו לו. לא הגיע לו. הערבים האלה מכניסים פחד".

זוהמה, תמונות תועבה וסטיות

צעיר יהודי בשנות ה־20 הראשונות לחייו, המתגורר בגפו בדירת־קרקע בבניין שבו מתגוררים החשודים, הכיר אף הוא את יוסי בדגל. "הוא היה מטייל פה ברחוב עם הכלב שלו. היה בחור חברותי, מתיידד בקלות. אהב ללכת לסרטים. מזמין לבוא איתו לקולנוע או לשתות קפה. מה שקרה לו, מבהיל מפחיד. אני גר פה בבניין ולא ידעתי מה קרה מתחת לאף שלי. לא שמענו כלום בליל הרצח. עכשיו אני פוחד. לא בטוח בדירה שלי. מי יודע מה יכול לקרות. אני מתכונן תוך חודש לברוח מפה".

דמי השכירות לדירת־חדר עלובה עם שירותים משותפים בבניין הזה — 200 ש"ח בחודש. "אתה צריך לראות מה נעשה בחדר השירותים המטונף והמגעיל בבניין", אומר הצעיר. "זוהמה, תמונות סקס וסטיות, פחד להיכנס לשם". הצצתי לחדר השירותים, המשותף לכמה דירות, בהן אחת שבה מתגוררת ישישה חולה, ואחרת שבה מתגוררים בצפיפות שמונה ערבים, והסתלקתי משם במהירות.

כל מכריו של יוסי בדגל ציינו את אהבתו הגדולה לבעלי־חיים. היו לו בדירתו כלב וארבעה חתולים. הוא גידל אותם במסירות. את הכלב נהג לקחת לאילוף בכל יום ששי. "בכל בעלי־חיים עזוב — כלב, חתול, ציפור שנמצא ברחוב — הוא טיפל בהם. זאת היתה כמעט תכלית חייו", מספר אחד מידידיו. כאשר יצא יוסי למיפגש הגורלי עם רוצחיו, השאיר בביתו את הכלב והחתולים. לא השאיר להם הרבה אוכל ומים. קיווה לשוב מהר. הם נמצאו בדירה כיממה לאחר מותו, על־ידי קרוב־משפחה שטיפס לתוך הדירה הנעולה, לבקשתה של אמו המודאגת של יוסי, אשר לא ידעה היכן הוא וניהלה חיפושים נואשים אחריו.

אהב לארח ולבשל

היו ליוסי בדגל ידידים וידידות רבים, מכל התחומים. הוא אהב לארח ולבשל. "המרק שלו היה הכי טוב בתל־אביב. זה ידוע", אומרת אמו בגאווה. הרצח שלו הכה בתדהמה את ידידיו הרבים, הם מטלפנים לדירה שבה יושבים "שבעה", ומבקרים ביקור אבלים.

יוסי הקפיד לשמור על חייו האישיים לעצמו. הוא היה מסוגר וכופנם. שמר על פרופיל נמוך. לא אהב להתבלט. הוא היה מוכר בחוגים המצומצמים והסגורים של ההומוסקסואלים, וקיים קשרים עם אחדים מהם. ידע את מי למצוא היכן. ניהל התכתבויות כמופשות. הוא לא התביים בעצמו. האמין בעצמו ובדרכו. היה עצמאי מאוד. נהג לבלות גם במקומות הסגורים ובמקומות מיפגש להומוסקסואלים. אך היו לו גם ידידות.

אחרי שפורסם דבר הרצח שלו, התחיל לזרום למשטרה מידע — גם אנונימי — בקשר אליו, ממקורות שביקשו לעזור. מתברר כי לפני כשנתיים התלונן יוסי על כך ששני ערבים שהביא לדירתו לבילוי, סימסו והדימו אותו וגנבו את תכולת הדירה, כולל בגדים. איש מידידיו הקרובים לא ידע על כך.

הוא התגורר בדירות שכורות. הדירה האחרונה, שממנה יצא אל מותו, היא דירת־חדרים מיפשטים. מסודרת ביעילות, קירות לבנים מלוכלכים מעט. ריהוט ישן, שידה עתיקה, תצלומי ציורים בנושא המוסיקה, מקלט טלוויזיה, מכשיר וידיאו, הרבה קלטות עם מוסיקה מכל הסוגים, מטבח קומפקטי עם כיריים גז פשוטים ומצרכי מזון בסיסיים.

מזל בדגיגי דאגה מאוד לבנה יחידה. הוא חי בעיר הגדולה והיא ניסתה לגונן עליו מרחוק. בכל יום היתה מתקשרת אליו בטלפון, לשמוע מה נשמע אצלו. הוא לא אהב את זה, והיה עליה למצוא תירוצים: פעם שאלה על בעלי־החיים, פעם על המכונית. "התגעגעתי כל הזמן להיות איתו בקשר, אבל שלא יראה כי אמא נודניקית. תמיד אמר לי: 'מה את דואגת כל־כך? אני כבר לא ילד'. הייתי נוסעת אליו בכל פעם מרמת־גן לתל־אביב על האופניים שלי. אבל לא הייתי באה בלי להודיע מראש. לא רציתי להפריע לו, להיכנס לו לחיים. הוא לא אהב שאני נוסעת מרחקים כאלה על האופניים. אחרי שקניתי לו מכונית, התנה תנאי שתמיד כשאצטרך הסעה אתקשר אליו ואם יוכל — יבוא להסיע אותי. היתה הבנה טובה בינינו.

"עזרתי לו כמה שיכולתי. אך הוא לא רצה עזרה. התבייש. היה צנוע, לא מתרברב. הרגיש תמיד שהוא חייב לי על זה שגידלתי אותו לבד. בלי אבא. נתתי לו הרבה, אך לא פינקתי אותו, כי לא רציתי שיגדל ילד־שמנת. אחרי שהשתחרר מהצבא ושכר דירה בתל־אביב, שמחתי. הייתי בטוחה שהוא עצמאי ומסתדר לבד. הוא רצה לגור בתל־אביב, קרוב למרכזי הבילוי של העיר הגדולה, כמו כל הבחורים בגילו".

האב נשאר בצרפת

יוסי בדגל נולד בצרפת. בגיל שלושה חודשים הביאה אותו אמו לישראל. האב נשאר בצרפת, כי לא רצה לעלות לארץ. יוסי לא ראה מעולם את אביו. לכך בחוסר החינוכי בקיבוץ והגיע לצה"ל. רצה להיות חובש. היתה בחייו האויר. היתה לו אהבה בצרפתית. אך העדיף לא לנצל אותה. אחרי הצבא עבר ל"בזק", במודיעין 14. נסע ליותר משנה לחו"ל. חי בעיקר בלונדון, שם עבד בין השאר בהבנה לבעלי־חיים. שלח מתנות יפות לאימו. היא הפצירה בו לחזור לישראל, הבטיחה לעזור לו בדירה, קנתה לו מכונית חדשה. כאשר חזר, עבד ב"בזק" כטלפן במרכזיה הבינלאומית 18. בשנה שעברה קנתה לו אמו מכונית, הכינה לו דברים להתחנה: מיקסר (הוא עשה עוגות נהדרות), תנור, מכונת־כביסה, כי לחייה.

בשנה האחרונה עבר יוסי כמתאם סידורי־עבודה במרכזיה הבינלאומית. מספרת חברה לעבודה: "יוסי הצליח בתפקיד הזה יותר מכל אחד לפניו. היה ספק ומסודר בעבודה. התפקיד שלו היה אחראי וכרוך במגע עם הרבה עובדים. הוא קיים יחסים טובים והסתדר עם כולם. לא היתה לו איבה עם אף אחד".

ביום רביעי בשבוע שעבר, בסביבות השעה 8 בערב, דיברה מזל בדגיגי בטלפון בפעם האחרונה עם בנה. יוסי נשמע קצת מדוכא ולחוץ. אמר שהוא עסוק, רק עכשיו נכנס מהעבודה, הוא רעב, צריך להאכיל את החתולים ולרדת עם הכלב. הבטיח להתקשר לאימו. מחרתה אבל לא עבר בשבוחתו. שקטת בספר לאחר השיחה הזאת, החלה האם לדאוג. היא החלה מסתובבת כאחוזת תזזית, רכובה על אופניה, בין ביתו של הבן בתל־אביב, ביתה בגבעתיים ודהרה ברחוב הירקון ליד תחנת המשטרה. שבה והגיעה לשכנע את השוטרים לקבל ממנה תלונה על היעדרות בנה. לא הסכימו, להפקיד להם שהיא מודאגת וחוששת לגורלו. ביקשה שיאתרו לה, אך השוטרים שנבעו שנעדר בן 34 ולא התרגשו. הבטיחו שבמקרים כאלה מתחילים בחיפוש רק אחרי חלוף 24 שעות. גם לא קישרו בין ההיעדרות לבין העובדה שהערבים נעצרו בשעה שבכאו במכוניתו של יוסי באזור מסחרות מבנים.

ביום ששי בצהריים, כאשר קיבלו סוף סוף מפי מזל בדגיגי התלונה על היעדרות בנה, החלה להצטייר התמונה הטראגית.

هكذا عن الأصل

هكذا عن الأصل

המלחמה על הקוניאק

משפחת ברונפמן, שמייסדה היגר מרוסיה לקנדה ועשה הון ממשקאות חריפים מאז תקופת "היובש" בארה"ב, ממשיכה לעשות חיל בעולם

שרות DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

לידיו של אדגר מיילס ברונפמן, ראש חברת היין והמשקאות החריפים סיגראם הענקית, הסתיים המשחק עוד לפני שהחל. בלי הרבה רעש חטף ברונפמן מהמתחרים האורבים בפתח, יהלום מתחת לאפם. בפני נוטריון ובחוגי המשפחה בלבד, חתם הבוס של סיגראם על חוזה עם מנהל חברת הקוניאק הצרפתית ראנה פירינו — מארטל. תמורת 2.500 פראנקים צרפתיים (740 מרקים גרמניים) למניה, הוא התכוון לרכוש 41% מהונה של מארטל.

העסקה הפרטית הזו עוררה תגובות ציבוריות. רק נודע בציבור על העסקה המיועדת, וכבר החל "הקרב האנגלו-קנדי" (כדברי "פיגארו") על מפעל הקוניאק בעל המסורת המהוללת. גם לישכת הברוקרים הצרפתית ומפקחי ההשקעות הממלכתיים בצרפת נכנסו למערכה. "מכירת המניות של משפחת מארטל", הודיע ז'ורז' שאוזן, שר המסחר, "יכולה להתבצע רק דרך הבורסה, לא בפני נוטריון". הממשלה תסרב להעניק את אישורה, "כדי שלא יהיה כאן תקדים". זה בדיוק רצונם של הברוקרים. הם מסתמכים על חוק לפיו יש להם כמעט מונופול על השלמת עסקות של מכירות מניות. כאשר מדובר במכירת חברות, יש למסור מה שמכונה הצעת קניה פומבית בבורסה. העסקה הפרטית בין ברונפמן ומארטל עומדת, אפוא, בניגוד לחוק.

התנגדותם של הברוקרים הצרפתים היא מאוד לרוחה של יריבתה המושבעת של חברת המשקאות הקנדית, גראנד מטרופוליטן הבריטית. חברת-ענק זו, המשווקת משקאות אלכוהוליים ומוצרי מזון, וכמו כן מחזיקה בבעלותה בתי-מלון ("אינטרקונטיננטל הוטלס"), רכשה מאז הקיץ שעבר 19.9% ממניות מארטל. לסיגראם היו עד אז רק 12%. בסגנון אמריקאי מובהק של מאבק השתלטות על חברות בורסאיות, פיתתה גראנד מט את בעלי המניות של מארטל בהצעת קניה גבוהות יותר ויותר. סיגראם החרתה החזיקה אחריה. בשבוע שעבר היתה הצעת המחיר של סיגראם 2,975 פראנק למניה והמחיר זה רצו הקונים לקנות את כל חלקה של משפחת מארטל. גראנד מט הציעה 3,300 פראנק למניה. אבל מומחי הבורסה היו משוכנעים כי סיגראם לא תרים ידיים וכי לא תצליח להוליך שולל את גראנד מט. המחיר בוודאי היה נכבד. ערך החברה הוא 4.5 מיליארד פראנקים צרפתיים. המחזור האחרון של מארטל הסתכם ב-1.8 מיליארד והרווחים — ב-137 מיליון פראנק.

יצרנית הקוניאק השניה בעולם

לאחר הנסי, מארטל היא יצרנית הקוניאק השניה בעולם. כ-1.400 עובדים מייצרים מדי שנה כ-23 מיליון בקבוקי קוניאק. חלק גדול מתוצרתה מייצאת מארטל ל-135 מדינות. "יצוא", אומר ראנה פירינו מארטל, "הוא הטבע השני שלנו". אך מפעלים משפחתיים מתקשים לעמוד בתחרות בשווקי העולם, כנגד ענקים כמו גראנד מט וסיגראם. אפילו הנסי, המובילה בשוק, לה שייכת גם יצרנית השמפניה מואט א שאנדון, חתמה על חוזה מפעלי עם גינאס, חברת המשקאות הבריטית הענקית. את קורבואזיה בלע הקונצרן הבריטי אלייד-ליון, וראמי מארטן רוצה לרכוש 60% בחברת-היוקרה בנדיקטין.

מארטל נראתה זה מכבר תפורה בדיוק למידותיו של הקנדי תאב ההתפשטות. יותר מכל קונצרן אחר בעולם, בלעה חברת האלכוהול הקנדית בשנות ה-80 שורה של שמות וסמלים מסחריים מפורסמים בתחומי היי"ש, היין, השמפניה ויין השמפניה. כיום מייצרת או משווקת סיגראם למעלה מ-190 סוגי משקאות חריפים, וגם 600 סוגי יין, שמפניה ויין שמפניה. שמות מצלצלים שייכים למשפחה שמשרדיה הראשיים שוכנים במונטריאול ובניו-יורק: סוגי הוויסקי הסקוטי שיוואס ריגאל וגלנליווט, סוגי השמפניה מום ופרייה-ז'ואה, שרי ויין פורט של סנדמאן.

רכישת שמות יוקרתיים

"אנחנו נמצאים בחיפוש מתמיד אחר שמות טובים ושותפויות", מסביר אדגאר ברונפמן את פילוסופיה המסחרית שלו. במערב-גרמניה קנה ברונפמן בשנה שעברה את חברת היינות שארלאכברג שטורם ושות' בבינגאן. סיגראם גם רכשה את יקב יוליוס קייזר במוזאל, את יקב יין השמפניה בורגאף, את יינות השמפניה מום וג'... מילר.

ברונפמן רוצה גם בעתיד להרחיב את עסקיו, בעיקר באמצעות רכישת שמות יוקרתיים. כסף לכך יש לו בשפע. בשנת הכספים האחרונה הרוויחה סיגראם 423.5 מיליון דולר, 104 מיליון יותר מאשר בשנה הקודמת (במחזור בן 3.3 מיליארד דולר). אך מרבית כספה לא בא לה מעסקי האלכוהול. למעלה מ-325 מיליון דולר שילשלה לקופתה משותפותה בחברת הכימיקלים הגדולה ביותר של ארצות-הברית, דיפונט.

לעולם הכימיקלים נכנסה מבשלת השיכר הגדולה בעולם ב-1981. אז מכרה המשפחה (שמאז 1928 חדלה לשלוט על סיגראם וגם כיום היא בעלת המניות הגדולה ביותר בחברה — 38.5%) נתחים שמנים מחלקה בחברת-הנפט האמריקאית קונוקו, בבורסה. ואז הציעה לדיפונט סחר חליפין. בתמורה לקונוקו קיבלו הברונפמנים 20% ממניות דיפונט. ב-1980, בשיא משבר האנרגיה, קיבל ברונפמן לידיו מיליארדים כאשר נפרדו דרכיו מדרכי חברת הנפט טכסאס פסיפיק. החברה נמכרה במחיר 2.3 מיליארד דולר. "הרגשנו כמו ילדים קטנים", זוכר צ'ארלס ברונפמן, אחיו של אדגר וסגן יו"ר הקונצרן, "שתחבו לידם 100 דולר ושלחו אותם להנות בצעצועים".

אך כסף לא חסר מעולם לאחים ברונפמן ולשתי אחיותיהם. הם צאצאי אחת המשפחות היהודיות העשירות ביותר בקנדה. האב, סמיואל (שמואל), ממוצא רוסי, צבר הון בוויסקי תוצרת קנדה, בתקופת "היובש" — איסור המשקאות האלכוהוליים בארצות-הברית. כאשר בוטל האיסור ב-1933 כבר היו ל"מיסטר סאם" ערוצי השיווק הטובים ביותר בארצות-הברית. ב-1975 קיבל אדגר לידיו את הנהלת החברה. הוא מנווט את דרכה בעיקר מניו-יורק, בבניין סיגראם במנהטן, שהוקם ב-1954 על-ידי לודוויג מיס ואן דר רואה. פועל ברונפמן — שהוא בעל אזרחות אמריקאית ומאז 1981 משמש גם כנשיא הקונגרס היהודי העולמי — בהשראת כלל פשוט. לדבריו: "מה היה אבא עושה?" במקרה הנוכחי אין שום ספק: הוא היה קונה את קוניאק מארטל.

קזבלנקה בארה"ב

מיאמי החדשה היא מזיגה תוססת, קדחתנית, של עדות וגזעים שונים, שגשוג כלכלי, סמים קשים בסיטונות ותככים בין-לאומיים

שרות Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

הטמפרטורה במיניאפוליס היא 12 מעלות צלזיוס מתחת לאפס, ואילו כאן, במיאמי, היא 19.5 מעלות. כובעים, כפפות ומעילים עבים פזורים באולם-הכניסה של בית-המלון כמו פקעות של פרפר-משי. "זהו, זאת מיאמי", לוחשים התיירים ושולחים מבט מודאג אל פקיד הקבלה המולאטי יפה-התואר, המתקרב וידו מושטת. כאן מדברים ספרדית, לא כן? איפה דון ג'ונסון? איפה דונה רייס? איפה הקוקאין, מבריחי הסמים, המתח הבין-גזעי, חיסולי החשבונות בעולם התחתון? איפה ההתכנסויות החשאיות של גולים מאמריקה הלאטינית, המתכננים את המהפיכה הבאה באיזו רפובליקת בננות? איפה הדקלים? איפה החוף?

מי שמגיע את מיאמי כפי שהיתה פעם — עיר דרומית צרובת-שמש השוכנת ליד נופים סובטרופיים מרהיבים — מתאבל על הפיכתה לכרך עירוני גדול, על כל הבעיות הנלוות (פקקי-תנועה, זיהום אוויר ופשיעה). אלה שמהמרים על עתידה של מיאמי — היזמים והקבלנים, האנגלו-סכסים ודוברי הספרדית כאחד — כבר להוטים לסיים את קדחת הפיתוח הנמשכת זה עשרים שנה. מי שנהנה ממיאמי כמות שהיא, מתמוגג מן המזיגה המטורפת של קצב חיים קדחתני, ברק ומיזוג עדות וגזעים, הגורמת לכך ש"נואבו מיאמי" (מיאמי החדשה, בספרדית) היא אחת הערים המסעירות ביותר בעולם.

סמים ופשיעה

באיזה מקום אחר בעולם נמלטים שני נהגים ממכוניותיהם שהתנגשו זו בזו לפני הופעת השוטרים — ואז מגלים השוטרים כי במכונית אחת היו 301 ק"ג קוקאין והשנייה נגנבה שעה קלה קודם לכן? באיזה מקום אחר בעולם יכולה סערה לפלוט אל חוף-רחצה מכולה מלאה מקלטי טלוויזיה, לשמחתם הרבה של הבדרנים? באיזה מקום אחר יכולים חקלאים לשמוע את שידורי רדיו מוסקבה המועברים דרך קובה?

מיאמי איננה ניו-יורק, אומר מונסיניור בריאן וולש מן הארכיבישופות של מיאמי, אך היא איננה עיירה שכונתית במדינת איווה. היא מיוחדת במינה, הן כעיר-העתיד והן כעיר שהתוהו-ובוהו שולט בה.

ההיסטוריה הקצרה והסוערת של מיאמי משקפת תקווה, ורדיפת-בצע ואשליות. זו עיר חמה, תוססת, משגעת, חושנית, גאה בקו-הרקיע הראוותני שלה, המשובץ בבניינים חדשים שעיצובם נועז. מאפיינים אותה גיאות תלולה בסחר עם אמריקה הלאטינית ועם אגן הים הקאריבי, וביטחון ביכולתה לקלוט את המהפך הדמוגראפי המהיר ביותר שפקד עיר כלשהי ביבשת אמריקה הצפונית. האולם מתחת לפני השטח מכרסמים השסעים לבצימה שיקוה בין האנגלו-סכסים, הקובאנים, השחורים והאחרים שהשתקעו כאן. "דונדה אסטה קאלה אוצ'ו?" שואל תייר בספרדית רצוצה, והקובאני הצעיר המשועשע משיב לו באנגלית רהוטה: "פנה שמאלה ברחוב הבא".

קאלה אוצ'ו — הרחוב השמיני בדרום-מזרח העיר — הוא הרחוב הראשי של "האוואנה הקטנה". משנת 1960 ועד היום התקבצו ובאו לכאן מאות אלפי גולים קובאניים שנמלטו מפידל קאסטרו. בהתאם לנטייתה של אמריקה לכתוב מעין היסטוריה כמעט מכל מקום שכבר מלאו לו 50 שנה, וברוח צימאונה של מיאמי לדולרים של תיירים, קרוב לוודאי שבקרוב יהפוך המקום לגן-שעשועים בעל אופי ספרדי, עשיר בשלטים מסוגננים ובבוטיקים. מדריך התיירים יאמר: "במקום הזה התכנסו ב-1960 הגולים שתיכננו את הפלישה למפרץ החזירים — ושם הטמינו טרוריסטים פצצה בתיבת-דואר ב-1976. כאן שכן הסניף הגדול ביותר של סי-איי-איי מחוץ ללאנגלי שבמדינת וירג'יניה. כאן שבו הפורצים לווטרגייט, והזקן המשחק דומינו בפינה הכיר אישית את ברנרד בקר הפורץ ואת יוג'ניו מרטינז האידיאליסט".

המפתח להבנה — קובה

אומרים שאי-אפשר להבין את מיאמי בלי "העניין הקובאני". קובה היא גם הדבק הפוליטי המגבש את "האוואנה הקטנה" וגם הרוח שנושבת במפרשיה. זהו המקור לאנטי-קומוניזם המיליטנטי המניע את הקובאנים האמריקאים לתמוך ברונלד רייגן, ב"קונטראס" של ניקאראגואה ובעצירים שמרדו נגד הכוונה להחזירם לקובה מבתי-כלא פדראליים באטלנטה. מאחר שאחדים מתושבי "האוואנה הקטנה" חולמים לחדש את לוחמת הגרילה נוסח שנות ה-60 — ואחדים מהם כבר החלו בכך — עלול "העניין הקובאני" לחדש את האלימות שמרטה עצבים במיאמי בשנות ה-70. "אלפא 66", קבוצת הגולים הצבאית-למחצה, עדיין מתאמנת בלוחמת קומנדו לקראת מלחמה בעתיד.

אי-אפשר להבין את מיאמי בלי להבין קוקאין. מיאמי רוויה בקוקאין ובכסף הנובע ממנו. אך מה שהתיירים אינם יודעים הוא, שמיאמי עוסקת בסיטונאות, לא בקמעונאות. קוקאין וקראק מצויים בשפע בשכונות העלובים של מחוז דייד — אך גם בהרבה ערים בצפון. תושבי מיאמי שומרי-החוק חוששים יותר מהסיטונאים הגדולים, שרובם יוצאי קולומביה. מיאמי שוכנת על נתיב האוויר והים מקולומביה אל כל החוף המזרחי של ארה"ב, ואם כי המבריחים מפנים עכשיו את אפיקי הקוקאין מערבה, אל לואיזיאנה, טקסס ודרום קליפורניה, הרי דרום פלורידה היא עדיין נתיב מס' 1. תפיסת השיא של קוקאין — קרוב ל-4 טונות — היתה ליד פורט לודרדייל בנובמבר שעבר. כעת עסוקה מיאמי — ביחד עם הבלשות הפדראלית — בחיסול פרשת השחיתות במשטרה, הגדולה ביותר בתולדות העיר. במוקד הפרשה נמצאים קצינים שקיבלו שוחד מסוחרי קוקאין.

הפשיעה היא בעיה כללית. אמנם שיעור הרציחות, שהרקיע שחקים בשנות השמונים הראשונות, ירד — אך עיר זו נמצאת עדיין בראש רשימת הערים שבהן רבים ביותר מעשי הרצח בארה"ב. שום דבר אינו נעשה להצאין במיאמי. זו עיר קשוחה, ראוותנית, הגאה בגיוונה ורגישה לתדמיתה. "זו בהחלט לא עיר של לחם לבן", אומר חוקר-השוק רובוס להנר, שבא לכאן מפילדלפיה. "כמובן הייתי מתנצל על היותי תושב מיאמי, ותבכן הדבר שמי שפוחד מורים מהקשה להיות כאן. אך אני אוהב את המקום הזה".

מיאמי היא הקזבלנקה של אמריקה הלאטינית — עיר של קשרים וקשרים, מהגרים ופליטים, המקום המבטח להון-בורח ולפוליטיקאים נמלטים. דרום-פלורידה היא מקום נוח להתפכחות-לעתיד מכל גוני הקשת הפוליטית. אין זה נכון שאירועים חיצוניים מכתיבים את קצב החיים במיאמי. אך אין ספק שלמה שקורה באמריקה התיכונה ובים הקאריבי נודעת השפעה רבה על הנעשה כאן. המהפכה הסאנדיניסטית הביאה שבעים-אלף בני ניקאראגואה לדרום פלורידה מאז 1979; מכה תנועת ה"קונטראס" בארה"ב נבנה מול נבל-התעשה הבין-לאומי של מיאמי, "האיטי הקטנה". בצפון-מזרח מיאמי, באוכלוסת במספר רב של מנהיגי אופוזיציה המקווים לחזור לשם ביום מן הימים, ושני מנהיגי אופוזיציה פנמאים, רוברטו אייזנמן וגילברטו מאיול, ממתינים כאן גם הם.

מאיול מנהל את "מסע-הצלב האזרחי הלאומי", האופוזיציה העיקרית לרודן פאנאמה מנואל אנטוניו נורייגה, ממשרד בשדרות בריקל. באוגוסט שעבר הואשמה קבוצתו בקשירת קשר נגד נורייגה. מאיול הצליח לחמוק מאנשי המיליציה האימתנית, "הדוברמנים", ומצא מקלט במיאמי. כעת, בסיוע שבשתיקה מצד מחלקת-המדינה של ארה"ב, הוא מחכה לנפילת נורייגה. "תחילה חשבתי להקים כאן חיי קבע בכל האפשר, מכיון שלא ידעתי מתי אוכל לחזור לפאנאמה", אומר המהנדס בן ה-32. "אך מי שעומד בראש תנועה ומקיים מגע ישיר ורצוף עם פאנאמה, אינו יכול שלא לשבת על המזוודות".

בני ניקאראגואה בדרום-פלורידה, המהווים את קבוצת האוכלוסים הלאטינית השניה בגודלה אחרי הקובאנים, עלולים להמתין זמן רב יותר. אלה שעודם מקווים לחזור למולדתם, מחכים לשביתת-נשק בין ה"קונטראס" לבין הממשלה במנאגואה או לתבוסת הסאנדיניסטים. אך אלפים אחרים רחקו מתנועת הקונטרה והשתקעו כתושבי-קבע. מעמדם מבחינת החוק האמריקאי אינו ברור, אם כי ממשל רייגן נתן להם אשרות-עבודה למשך שנה.

אחרים מבני ניקאראגואה, כמו ארטורו קרוז, מנהיג ה"קונטראס" לשעבר, חיים כאן באושר ובעושר לאור שבהלו תבוסה פוליטית בארצם. קרוז, שפרש מתנועת המורדים הנוקשה בחודש מארס שעבר, הוא הבעלים של בית-דירות מפואר בקי ביסקיין. אחרים — אלה שנמלטו בלי חסכונותיהם ולא היה להם במה להתחיל חיים חדשים — חיים בדוחק. מי שהיה סגן שר הרווחה הסאנדיניסטי עובד כמנקה בנייה של מועדון-לילה.

הנשיא לשעבר של ניקאראגואה, ד"ר פראנציסקו אורקויו (72), גר בדירה קטנה בדרום מערב מיאמי עם אשתו ואחיינו. אורקויו, שכיהן בתפקידו 43 שעות בלבד לאחר נפילתו של אנאסטאסיו סומוזה ב-1979, עדיין מחזיק בכספת-בנק את סרט-הכהונה הכחול-לבן. הוא מעביר את זמנו באישור הבקשות של אחיו הגולים לקבלת היתר שהייה בארה"ב. הוא עושה זאת בתוקף תפקידו הרשמי של המפלגה הליברלית-לאומית של ניקאראגואה. הגלות, אומר אורקויו, "אכזרית מאוד", אך הוא משוכנע שההיסטוריה תוכיח כי הצדק עמו.

בעיות של היטמעות

יש למיאמי כל הרכיבים המחייבים אינטגרציה, שילוב ומיזוג — משמע, היטמעות של "הזרים" בקרקע האמריקאית. אך על פני השטח ניכרים הקשיים הניצבים בדרך ההיטמעות. לדוגמה, הזוג הקובאני הצעיר היושב במסעדה אצל השולחן סמוך לשולחנם של אמריקאים אנגלו-סכסים: הקובאנים שולטים היטב באנגלית, אך מעדיפים לדבר ספרדית. סוציולוג המתעניין בנעשה במיאמי אומר, שההיטמעות והתמזגות הן בעיות מורכבות. האנגלו-סכסים סבורים ש"הם" צריכים להידמות "לנו". הקובאנים מאמינים שזו דרך דו-סיטרית. שני הצדדים נוטים להגזים בהערכת המידה שבה יש לשלוט בכור ההיתוך. את האנגלו-סכסים מדאיגה הסטטיסטיקה, שעל-פיה מתרבים דוברי הספרדית בקצב הרבה יותר מהיר מזה של הלבנים, בדרום פלורידה. גם התרבות הדו-לשונית מדאיגה רבים. רוב הקובאנים שולטים גם בספרדית וגם באנגלית. הם רואים בדו-לשוניות יתרון גדול בשוק-העבודה. ובמקום לשכוח בהדרגה את המורשת התרבותית שלהם, הם שואלים את האנגלו-סכסים: מדוע לא תלמדו אתם את שפתנו? הלא זה טוב ומועיל לקשרי הסחר עם אמריקה הלאטינית הסמוכה.

הממסד האנגלו-סכסי במיאמי מאמין באופטימיות כי החברה המקומית תדע לגבור על הקשיים וכי האינטגרציה תתגשם בהדרגה. עסקנים פוליטיים קובאנים, כמו חאווייר סוארז, מודים שהחלו כדים אכן לקהלותיהם — כל המגזרים — לרבות שחורים. אך הכל מודים, כי מאזן-הכוחות משתנה בעיר. "כדאי שכל מוסד וארגון ישתנו עם שינויי הקהילה", אומר ריצ'ארד קאפן, המוציא לאור של העיתון "מיאמי הראלד". "מיאמי של היום כבר איננה אותה קהילה שהיכרתי לפני שמונה שנים".

ציפורי עקרי-אברהיה

קל לראות במיאמי מעין מודל מעבדה לערים גדולות יותר. לדוגמה, בניו-יורק ובלוס-אנג'לס, כמו למיאמי, יש אוכלוסיה מגוונת הכוללת דוברי ספרדית ושחורים. אך ההשוואה איננה פשוטה. הקובאנים של מיאמי שונים שוני ניכר מהמכסיקאים והפורטוריקאים של ניו-יורק: הם עשירים יותר, משכילים יותר, והרבה יותר שמרנים.

אך אין זה משנה. מיאמי היא "כמעט" כמו העיר המתוארת בטלוויזיה — עיר שמתעוררת לחיים לאור הירח, עיר חמה, לחה, חושנית, מסעירה ולפעמים גם מסוכנת. הגרלים ותככיהם אמיתיים וממשיים. הוא היין באוניות-המשא וספינות המבריחים, בעלייהן המבקשים להבריח את מטענם ומבריחי הסמים. ואם יבוא יום ומיאמי תיעשה מקום פחות אקסטטי — האם לא יהיו רבים שיתגעגעו אליה?

פטר זיכרובסקי, יהודי וינאי

הספר "נולדו אשמים" ועיבודו הבימתי נוחלים הצלחה גדולה באוסטריה ובגרמניה

מאת הנרי טאנאר
The New York Times
מיוחד ל"הארץ"

וינה

"שולדיג גבורן" (נולדו אשמים) — שם בלתי-שלמתי זה נתן פטר זיכרובסקי, סופר וינאי יהודי, לספר ולמחזה שתיעד בהם את סיפורי חייהם של 14 גברים ונשים ילידי השנים האחרונות של מלחמת העולם השנייה או מיד אחריה. ערים אלה, ילדיהם ונכדיהם של נאצים גרמנים ואוסטרים, מספרים את סיפורם בלשונם. יש להם כמה דברים במשותף: ניסיון הילדות השאירם פגועים בנפשם לכל חייהם. איש מהם לא שמע את האמת המלאה מהוריו, אלא נאלץ לגלותה בהדרגה ולחבר בעצמו את קטעי הפסיפס. כמעט איש מהם לא שמע מעודו מלת אשמה או בושה מאבותיהם. בתקופה שהילדים החלו להתעניין בעבר, היו הוריהם זקנים ומובסים, מעוררי רחמים יותר מאשר בעלי תדמית של נאצים עקורי ניצחון.

מתכונות ההתנהגות וההשקפות של המשפחות בבתיהן נשארו טבועות בחותם נאצי עמוק, זמן רב לאחר שהחברה מסביב השתנתה. כמה מהילדים, כיום בני גיל העמידה, שונאים בלהט את אבותיהם. אחרים זוכרים אותם כהורים אוהבים וממשיכים לגונן עליהם. רובם או כולם רואים עצמם כקרבנות של הוריהם או של החברה. בן אחד מכנה עצמו "בנו של רוצח". סטפאני, נערה שסבה הוצא להורג לאחר המלחמה, מעריצה אותו כדגם של גבריות גרמנית. וכזה להודיה שהצטרפו לכת דתית כדי למצוא הקלה מפצעי העבר. סוזאנה, אישה בגיל העמידה, נאלצת להתייצב מול אשמת אביה, כאשר בנה בגיל העשרה מגלה שהם גרים בבית שנלקח ממשפחה יהודית שגורשה למחנות ההשמדה בגז.

לאחר ההתעלמות שנתקל בה באוסטריה, שם יצא לאור בתחילת השנה שעברה, נעשה הספר פופולרי בשאר חלקי העולם. הוא תורגם לעשר שפות וביקורות אוהדות הגיעו מארצות רחוקות, עד אוסטרליה. עיבוד דרמטי רב-עוצמה הועלה על הבימה באוקטובר, על-ידי גיאורג טאבורי שיש לו אתה תיאטרון ניסויי משלו בווינה. המחזה הוצג לפני אולמות מלאים. מווינה עבר המחזה לתיאטראות בבוכום ואסן בגרמניה המערבית, והתקבל בביקורות נלהבות מאוד. יש תכניות להעלותו גם בערים אחרות.

החזרות על מחזה חדש מאת זיכרובסקי הן עתה בעיצומן באקדמי-תיאטר, האולם השני של הבורג-תיאטר. הצגת הבכורה תהיה במארס. שלא כ"שולדיג גבורן", ההצגה החדשה היא יצירה בדיונית המבוססת על סיפור חייהם האמיתי של בעל יהודי ואשתו הלא-יהודיה, שניהם בשנות ה-40 לחייהם, המנסים לשווא לגשר על הפער בין הורי שניהם. שם המחזה "אבנדבלו" פירושו ארוחת-ערב פשוטה, וגם הסעודה האחרונה. המחזה מתרכז בסעודה המביכה ומלאת המתחים שבני הזוג הזמינו אליה את הוריהם.

פצצת זמן

לדעת זיכרובסקי, הצלחת הספר והמחזה נובעת מהיותם ניסיון למלא חלל. "הדור הראשון של אשמים וקרבנות שימשו נושא לכרכים אין ספור", הוא אומר. "אך לא נעשו כמעט שום מחקרים פסיכיאטריים וסוציולוגיים על ילדי הנאצים. בורות זו היא פצצת זמן שלא התפוצצה", מפני שילדי "הדור השני", שהם כעת בשנות ה-40 לחייהם, מקבלים כיום עמדות כוח כלכליות ופוליטיות ויישארו בהן ב-30 השנים הבאות. לאחר שהקליט 40 ראיונות עם ילדי נאצים, הוא פסימי. הוא מאמין שלא התחוללה התפתחות בהשקפות ובגישות האישיות, בהתאם לדמוקרטיזציה במוסדות הלאומיים בגרמניה ובאוסטריה. משום כך הוא אומר: "אינני יכול להיות בטוח שההיסטוריה לא תחזור".

זיכרובסקי הוא בן ל"דור השני של קרבנות". אביו, שבדרכונו היה טבוע סימן יהדות, ברח מווינה, בן 16, בניגוד לרצון הוריו, לאחר סיפוחה של אוסטריה לגרמניה, ונעצר בגרמניה. לילה אחד הוציא קצין גסטאפו את האב מתאו, הסיע אותו לגבול הבלגי ואמר לו לברוח. אמו של פטר, יהודיה אף היא, קיבלה תעודת-לידה מזויפת מכומר קאתולי בפראג והצליחה להגיע ללונדון. הסבים והסבות ורוב בני שתי המשפחות גורשו ונרצחו.

ההורים נפגשו באנגליה ולאחר המלחמה חזרו לווינה. שם נולד פטר בשנת 1947: "נולדתי מפני ששני אנשים (הקצין והכומר) סירבו למלא את חובתם. זה הבסיס לקיומי. וכאשר אני חושב על כך, נוטש אותי ההיגיון וכל ניסיון להשתחרר מעברי נעשה מגוחך וחסר שחר", אומר זיכרובסקי.

הואיל ולא ראה מוצא מן העבר, החליט לחקור ולבדוק אותו. בתחילה האזין לבני דורו היהודים בגרמניה ובאוסטריה. ראיונות אלה נועדו לכתיבת "ספר על יהודים ללא יהודים", ניסיון לומר ל"אחרים" איך מדברים יהודים בינם לבינם. הספר לא נחל הצלחה והפך ל"ספר ליהודים על יהודים". הוא לקח את רשם-הקול שלו, הלך אל "אחרים" והקליט את סיפוריהם של ילדי נאצים שהם כיום בגיל-העמידה.

תערובת מוזרה

מצער לחשוב שיהודי אוסטרי חזר לווינה, האומר כי הוא חייב את קיומו לסירובם של שני אנשים "למלא את חובתם" בימי הנאצים, הצליח לעורר תשומת-לב בעולם דווקא עכשיו, בזכות חיבור תעודי על נעורות העבר הנאצי. נשיא אוסטריה, קורט ואלדהיים, מתגונן מפני ההאשמות נגדו בכך שהוא חוזר שוב ושוב על המשפט: "בדומה למאות אלפי אוסטרים, רק מילאתי את חובתי", בניגוד לקצין ולכומר שהצילו את הוריו של הסופר.

הצביון המקומי של המחזה ניכר מאד בווינה. אחד השחקנים דיבר בניב אוסטרי. אך ברוב הביקורים היו המשפחות נרגשות בבירור. כאשר נשאל אם זה עלול לגרום לקהל הצופים לפטור את המחזה כבעיה אוסטרית, הפטיר צוחק אוסטרי: "לא כאן ואלדהיים".

וינה היא ביתו של זיכרובסקי. הוא חזר אליה בשנה שעברה, "מסיבות אישיות", לאחר שהתגורר שנים מספר בברלין המערבית. בדומה להרבה וינאים אחרים, הוא מגיב בטינה כאשר זרים מטביעים את חותם ואלדהיים על כל האוסטרים. במיוחד מרגיזים אותו מה שנראים לו כניסיונות מערב-גרמניים לעורר את הרושם שיהודי אוסטריה, שלא כיהודים בגרמניה, חיים בפחד מתמיד. "כיהודי אוסטרי, אני מרגיש שעושים בי שימוש", הוא אומר. "הגרמנים רוצים שנחשוב שהם טובים יותר. אבל אין זה נכון שקל יותר להיות יהודי בפרנקפורט מאשר בווינה. ואלדהיים הוא דבר אחר, אבל אינני מוכן להיות חלק ממערכה אנטי-אוסטרית".

מצב דברים זה הניעו לכתוב מאמר לשבועון "שפיגל", על היותו יהודי וינאי בעת ובעונה אחת. האנטישמיות, הכריז במאמר, היא וינאית כמו קתדרלת סנט-שטפאן והריזנראד, גלגל-הענק. אך וינאים הם גם בתי-הכנסת האורתודוקסיים, בתי-הספר היהודיים, המסעדות הכשרות, האטליזים, האופים והסנדלרים היהודים, והמהגרים היהודים מברית-המועצות, הנשארים בווינה במקום להמשיך לישראל — "התערובת המוזרה של רתיעה וקרבה, חיבה ובוז, שנאה וסובלנות".

המאפיה הסיציליאנית מרימה ראש

מאת רוברטו סורו
The New York Times
מיוחד ל"הארץ"

רומא

אדם ששירת תקופה קצרה כראש עיריית פלרמו שבסיציליה, נורה למות בשבוע שעבר ברחוב הומה אדם. גורמים בממשל רואים ברצח זה סימן למיתקפה מחודשת של המאפיה, פחות מחודש לאחר שבמשפט המונים הורשעו ונידונו 338 נאשמים בפשעים שעשו מטעמה. הקרבן, ג'וזפה אינסאלאקו, היה ראש העיר במשך פחות מארבעה חודשים, ב-1984, עד שהתפטר בהבהרה ודמות שהופיעה אז השחיתות בעירייה. הוא סיפק לחוקרים מידע חשוב על הקשרים בין המאפיה ובין פוליטיקאים ורבייתם בסיציליה. על-פי הודעת המשטרה, נהג אינסאלאקו במכוניתו במרכז פלרמו, בשעת שיא בתנועה, ושני גברים רכובים על קטנוע פגעו בו בארבע יריות מאקדחים רבי-קאליבר, בהם מגנום-357.

עוד ארבע רציחות-מאפיה נעשו בפלרמו מאז נודע על פסק-הדין ב-16 בדצמבר, במשפט הגדול של המאפיה. יומיים לאחר רצח אינסאלאקו נורה למות בפלרמו שוטר שהואשם כי הרג חשוד בהשתייכות למאפיה, כאשר הלה היה במעצר. מטעם המשטרה נמסר כי שלושת הקרבנות האחרים היו כולם חשודים בהשתייכות לקבוצות בעולם התחתון. ראש העיר לשעבר היה האורח הנכבד הראשון שנרצח, מאז החל משפט המאפיה בפברואר 1986.

בנוסף, לציון פתיחת שנה חדשה של הליכים משפטיים בפלרמו, אמר התובע הכללי, וינצ'נצו פאג'ינו, כי הבוסים של המאפיה אסרו לזמן-מה ביצוע פשעים חמורים "כדי למנוע הדים בהליכי המשפט הגדול", אך תוקפו של איסור זה פג כבר. אבדון אלינובי, יו"ר ועדה פרלמנטרית שחקרה את פעולות המאפיה, אמר כי רצח אינסאלאקו היה "סימן מראיין" שהמאפיה "התארגנה מחדש ומתכננת בכל הנראה אסטרטגיה חדשה".

בחודשים האחרונים העלו שופטים-חוקרים סיציליאנים השערות כי מנהיגות חדשה צמחה במאפיה, במקום האנשים שנידונו לעונשי מאסר במשפט הגדול. סימן אחר לכך היה רציחת דודו של מיקלה גרקו, שנידון במשפט הגדול על שורה של רציחות שנעשו בהוראתו, כשהיה הבוס העליון של המאפיה הסיציליאנית. רצח כזה לא היה אפשר להעלות על הדעת כאשר נהנה גרקו ממלוא סמכותו.

המשפט התמקד במלחמות בין משפחות המאפיה השונות, ביצוא הירואין לארצות-הברית וברצח פקידי ממשלה בשנות ה-80 המוקדמות. חקירות מאוחרות יותר עסקו בנושא הרגיש של קשרי המאפיה עם פוליטיקאים בסיציליה, בעיקר מהמפלגה הדמו-נוצרית, הגדולה ביותר באיטליה ובאי הדרומי. אינסאלאקו, שהיה בעצמו דמו-נוצרי, נעשה ראש-עיר באפריל 1984, במסגרת מסע לטיהור הפוליטיקה בפלרמו. הוא התפטר לאחר 94 יום והתלונן בפומבי כי לא קיבל די תמיכה במפלגתו ומהכוחות הפוליטיים האחרים, לבלימת השחיתות בהענקת חוזים עירוניים לחברות בקבוציות הספקת-שירותים, כמו לבשל תחזוקת כבישים.

יורשתו, אלידה פוצ'י, כאף היא נשארה בתפקידה תקופה קצרה ומתבטלת, אמרה כי אינסאלאקו הופיע לפני הוועדה הפרלמנטרית החוקרת את המאפיה בסוף 1984, "והאשים כמה אישים פוליטיים בעלי עוצמה במעורבות במאפיה. ואז החלה נפילתו". בתחילת 1985, הגיע מכתב עלומים אל כבוד התובע של פלרמו. המכתב האשים את אינסאלאקו במעורבות בעסקת קרקע מושחתת, כאשר שימש נציב מבנן הוורידים של סיציליה, בשנות ה-70. הוא נעצר אחר-כך והיה אמור לעמוד השנה למשפט.

עדויות של אינסאלאקו סייעו בחיבור כתב-האשמה נגד ויטו צ'אנצ'ימינו, ראש עיר לשעבר גם הוא. לדברי החוקרים הוא האישיות הבכירה הראשונה במפלגה הדמו-נוצרית שהואשמה בפשע של המאפיה. צ'אנצ'ימינו יהיה אחד מ-125 הנאשמים במשפט מאפיה אחר האמור להיפתח באביב ויתמקד בשחיתות פוליטית. הוא מואשם בהענקת חוזים עירוניים לבתי עסק הנשלטים בידי המאפיה.

בלי קשר לשאלה מה היה אולי עברו של אינסאלאקו, אמרה פוצ'י, ברגע שהפך ראש עיר, היה נחוש בדעתו להיאבק בלפיתת החנק של המאפיה על מינהל העיר. היא אמרה כי הערות שהועלתה נגדו היתה אחת הצורות של הטלת פחד ואימה המסיבה: "הוא סירב להגיב, והגן על עצמו רק באמצעות האמצעות. הדרמה שלו הסתיימה בפשע איום כיוון שהם רצו כי יעלם, שלא יהיה יותר בזירה הפוליטית". ראש העיר הנוכחי, ליאולוקה אורלנדו, הצליח בשנה שעברה להעביר חוק שאוסר יום במוגו אינסאלאקו, ועל פיו מותר לחברות שמחוץ לסיציליה להשתתף במכרזים עירוניים. הוא הודה כי הצליח בכך רק בשל העובדה שתשומת הלב הלאומית התמקדה בפלרמו בתקופת המשפט.

בעיות ברגליים?

מדרס אורטופדי / רפואי
מותאם אישית

פתרון יעיל ומיידי לבעיות תפקודי הרגליים
דריכה, הליכה, ריצה ויציבת הגוף.
בדיקת רגליים ואבחון - חינם!

הזמנת נעליים אורטופדיות/רפואיות — למקרים רפואיים קשים.

ויינברג הנעל האורטופדית נוסד בשנת EST. 1945
ת"א, מכבי 13 – פינת המלך ג'ורג' 23 טל. 03-283068

בוגר כיתה ח' ט'

מה אתה רוצה להיות כשתהיה גדול?

בוא לפנימיה הצבאית

שליד ביה"ס הריאלי העברי בחיפה והישיבה התיכונית "אור עציון" במרכז שפירא.

ההרשמה לפנימיות הצבאיות
החלה ותסתיים ב-26 בפברואר 88.
מוזמנים להרשם לכיתות ט', י' תלמידים מוכשרים, בעלי אזרחות ישראלית, הלומדים בכיתות ח', ט'. פרטים והרשמה בכל לשכות הגיוס האיזוריות בימים א'-ה' בשעות 07.30 - 12.30 וביום ו' בשעות 07.30-10.00.
בעת ההרשמה על המועמדים לבוא עם הוריהם (או אפוטרופסים) ולהביא עמם תעודת זהות וכן מקור + צילום של תעודות:
כיתה ז' - מועמדים לכיתה ט'.
כיתה ח' - מועמדים לכיתה י'.

הפנימיות הצבאיות מזמינות את תלמידי כיתות ח', ט' והוריהם ליום פתוח בפנימיות, אשר יתקיים בשתי הפנימיות הצבאיות
בתאריכים 2 ו-9 בפברואר 88 בשעה 17.00.

הפנימיה הצבאית בחיפה ליד "בית בירם" אחוזה, חיפה (קוי אוטובוס 21, 24, 37, 91 מהתחנה המרכזית בחיפה).
הפנימיה הצבאית "אור עציון" במרכז שפירא, קוי אוטובוס: מתל אביב קו 301, מירושלים קו 437.
חוברת הסברה ניתן לקבל ע"י פניה ללשכת הגיוס או לד.צ. 01191 צה"ל או לטלפון 03-693086.

חברת גב"ים לקרקעות בע"מ

מקבוצת חברה לנכסים ולבנין בע"מ

הודעה לבעלי המניות של החברה בדבר אסיפה כללית שלא מן המנין.

ניתנת בזאת הודעה כי האסיפה הכללית שלא מן המנין של חברתנו תתכנס ביום ראשון 14 בפברואר 1988 בשעה 12.00 במשרדי חברה לנכסים ולבנין בע"מ סמטת בית השואבה 18, תל-אביב כדי לדון בארגון מחדש של הון המניות של החברה מבלי לשנות את יחס העדיפות באסיפות ההצבעה של המניות הרגילות בנות 0.0001 ש"ח ע.נ. על פני המניות הרגילות בנות 0.0005 ש"ח ע.נ. ולצורך זה יוצע ואם ימצא לנכון תתקבלנה ההחלטות הבאות כהחלטות מיוחדות של החברה.

1. לאחד את הון המניות הרגילות של החברה בנות 0.0005 ש"ח ע.נ. כ"א הן המונפקות והן הבלתי מונפקות, באופן שכל 10,000 מניות רגילות, מונפקות או בלתי מונפקות, בנות 0.0005 ש"ח ע.נ. כ"א תהפוכנה למניה רגילה אחת בת 5 ש"ח ע.נ. כ"א.
2. לאחד את הון המניות הרגילות של החברה בנות 0.0001 ש"ח ע.נ. כ"א הן המונפקות והן הבלתי מונפקות, באופן שכל 10,000 מניות רגילות, מונפקות או בלתי מונפקות, בנות 0.0001 ש"ח ע.נ. כ"א תהפוכנה למניה רגילה אחת בת 1 ש"ח ע.נ. כ"א.
3. איחוד המניות כאמור בסעיפים 1 ו-2 לעיל יבוצע ביום 24 בפברואר 1988.
4. כל תעודות המניות שהוצאו עד ליום 24 בפברואר 1988 תתבטלנה ובמקומן תוציא החברה תעודות חדשות. החל מיום 25 בפברואר 1988 לא ניתן יהיה לעשות בתעודות הישנות כל שימוש שהוא מלבד החלפתן בתעודות חדשות כאמור.
5. לתקן את תקנות ההתאגדות של החברה באופן שתקנה 4 תימחק ובמקומה תבוא התקנה הבאה: "הון המניות הרשום של החברה הוא 2,850,000 ש"ח מחולק ל-1,350,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א ו-230,000 מניות רגילות בנות 5 ש"ח ע.נ. כ"א.
לבעלי המניות הרגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. והמניות בנות 5 ש"ח ע.נ. תהא זכות שווה לכל מניה לקבל הזמנות להשתתף ולהצביע באסיפות החברה.
לכל מניה יהא קול אחד בהצבעה בקלפי או בהרמת ידיים. למניות הרגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. ובנות 5 ש"ח ע.נ. זכויות שוות בדיבידנד ביחס לסכומי ההון ששולמו או שנזקפו כמשולמים על ערכן הנקוב, בכל הקשור להחזרת ההון ולהשתתפות בחלוקת עודף נכסי החברה בפירוק לפי ערכן הנקוב של המניות."

20.1.88 בפקודת מועצת המנהלים
מזכיר החברה

סיני-מה?!

סיני אמיתי,
סיני יוקרתי,
סיני טעים*
בטייסט אוף סצ'ואן-כפר שמריהו!

*פרפרי חסילונים ★ קאלאמרי בפלפל ★ עוף באגוזים ★ עוף בפטריות ונצרי במבוק ★ בקר סצ'ואני ★ בקר בדבש ★ פו-יונג ★ ברווז באננס ★ אטריות סיניות ★ ועוד...

• סעודות ערב מהודרות
• ארוחות צהריים עסקיות
• משלוח מטעמים סיניים לביתך
• שירות קייטרינג למסיבות ואירועים

כפר שמריהו
טייסט אוף סצ'ואן
10 שנים של טעם טוב!
מרכז מסחרי כפר שמריהו 052-70448, 547722

הלוח הארצי
הארץ חדשות
לוח העיר
עד 60 יום אשראי
03-738707
03-735588-9
לבעלי כרטיסי אשראי

כתב זר / תום שגב

ערב של תקשורת

מעשה בנינתו של חסן שוכרי ובקיבוצניק טוב, בפרקליט אמריקאי שהביא לארץ את ה"אסט" ובפרופסור ליבוביץ שהיה נתון לנדנודים רבים

ההזמנה התקבלה בטלפון, מטעם מערכת הירחון "ניו אאוטלוק". אך המזמין, עורך הירחון חיים שור, לא היה המארח: גם הוא בא כאורח אל ביתם של סוזן ואורי יקיר. יקיר עובד ביחידת הביקורת של בזק.

ליקירים יש בית יפה ב"צברת הבדה", שכונת וילות ירושלמית השוכנת מעבר לקו הירוק וזה ולוהטי מפני שהערב כולו התנהל באנגלית, במסגרת המאמצים לקירוב לבבות בין ישראלים לפלשתינאים.

היו שם האורחים שחיים שור הזמין. ביניהם כמה פרופסורים וכמה עיתונאים והיו באי הסדנאות של הקרן לתקשורת במזרח התיכון, ואשינגטון די.סי. ארצות הברית, עמותה ללא מטרות רווח וללא עמדה פוליטית המחוייבת לפתרון הסכסוך במזרח התיכון. כך כתוב בעלון שלה.

אחרי הקפה הראשון ועוגיות הפאב', הציגו בווי־דיאו של היקירים את סרטה של מידה האמרסמש מבריטניה על המפגש בין חיים שור, מקודם עורך "על המשמר", איש הקיבוץ שובל, אב שכול, לבין מונה חמזה, עיתונאית ועסקנית פלשתינית מוואשינגטון, מקורם בירושלים. הסרט הוקרן לא מכבר בערוץ הרביעי של הבי־בי־סי.

חמזה סירבה תחילה לבוא לישראל, אך שור, איש שלום, הפציר בה לבוא. הוא רואה בכיבוש תורת חיים ומאמין שגם לפלשתינאים זכות למדינה משלהם בארץ ישראל. בסרט הוא מסביר לה את כל זה אבל חמזה אומרת "so what". היא נושאת על צווארה את מפת הארץ השלמה.

אחר כך רואים מפגש של נשים פמיניסטיות שנראה כמו שארית מסרט אחר וגם ערבי שמטאטא את הרחוב, כי הלא הם המשרתים והיהודים האדונים. אחר כך באה לוויה לילית בכפר ערבי וקצת שואה וקצת מירון בנבנישתי המסביר שלא יהיה שלום עד שצד אחד לא יוותר על זהותו ולכן כנראה לא יהיה.

ברגע מביך משהו מתעכבת המצלמה על שיחה מדינית־אידיאולוגית בין חיים שור לאשתו שול־מית, בגן ביתם שבקיבוץ, בשעת ארוחה. בין השניים האלה לא יהיה קשה לעשות שלום במזרח התיכון. ואז חמזה בכל זאת באה לישראל. מקבלים אותה בלוד כמו היתה סירובניקית מברית המועצות. היא אלגנטית מאוד ורהוטה מאוד, מקצועית מאוד, עוינת מאוד, כמעט כהיסטרית, לפעמים קצת היסטורית. היא מדברת אל המצלמה, ככל הנראה לא בפעם הראשונה.

בהתחלה היא מסרבת לבוא גם לקיבוץ. במקום זה מצלמים אותה ליד הבית במזרח ירושלים שהיא גרה בו בנעוריה והיא פורצת בדמעות האומרת שהיא מלאה בזעם ושנאה, עד הדג. המצלמה אוהבת את זה.

הצופה הרשב. כמובן, שחיים שור ויתר הציונים גידשו את מונה הקטנה מביתה, כי הסרט לא מספר שהמשפחה עקרה מירושלים לרבת עמון זמן מה לפני מלחמת ששת הימים. האב היה עסקן פת"ח. המנה עברה לוואשינגטון כשהוריה התגרשו. גם זה לא קרה באשמת הציונים, וגם זה לא נאמר בסרט.

הסרט אינו מבהיר כיצד בעצם נפגשו שור וחמזה. מעבר לעובדה שהוא שיחק בילדותו ברחוב הנושא את השם של אבי סבה, חסן שוכרי שהיה ראש עיריית חיפה. מצלמים אותם יחד בחיפה. אך לא מספרים על הקשר הציוני של משפחת שוכרי. אולי זה מסובך מדי.

ראש העיר שוכרי נודע באהדתו לעניין הציוני ולמאמצי ההידברות בין היהודים לערבים. בנו של שוכרי התחתן עם אשה יהודיה, ציפורה, שהתחתנה אחר כך בשנית, עם דוד הכהן, עסקן מפא"י, יו"ר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת. בניה שנולדו מנישואיה עם שוכרי שירתו בצה"ל. יש גם בני שוכרי בארצות הברית, רחוקים מאוד מהעמדה הניצית של חמזה.

אז זה היה ככה, סיפר לי שור כששאלתי אותו בהפסקה לקפה השני כיצד נפגשו בעצם: מונה חמזה היתה בוואשינגטון עם גבר יהודי ולא סתם יהודי. אלא יהודי שהיה עוזרו של פיליפ קלוצניק והיה פעיל בחוגי "ניו אאוטלוק" ואחר כך, אולי כדי לרצות את מונה שלו, סיגל לו עמדות שאפילו "ניו אאוטלוק" היוני לא יכול עוד לעכל.

בינתיים התרצתה חמזה לבוא לשובל. שלומית שור מספרת לה על אבידע שלה. הוא נפל בביירות, בפעולת התגמול על רצח הספורטאים הישראליים באולימפיאדת מינכן. באנו לכאן כדי לחיות, אומרת שלומית שור. לא כדי לשנוא. גם אבידע לא שנא, היא אומרת ופורצת בבכי. תמונה קשה מאוד. חשבתי שהעסקנית הפלשתינית מוואשינגטון אינה ראויה לאינטימיות הזאת.

כל העניין אמור להוסיף להידברות ישראלית־פלשתינית על יסוד הבנות של המפ"מניקים הטובים לוותר על השטחים שנכבשו במלחמת ששת הימים, אך בעקבות המרי בשטחים זה נראה כמו משהו מתקופת המבול.

כל הערב ההוא היה בעצם מנדטורי למדי: בין האורחים בבית יקיר היו יהודים וערבים וכמה בריטים אנגליקנים החיים כאן. זה היה כל כך ירושלמי וכל כך ברית שלום. כולם אמרו שכולם צריכים להקשיב אלה לאלה ולהבין אלה את אלה. שתו תה.

המנחה עטתה לשם בלינרה. אביה ערבי, בעל סו־כנות לנסיעות, אמה באה מבריטניה שנים אחדות לפני מלחמת ששת הימים והיא מרגישה זרה בעיר שקשרה בה את גורלה, אמרה לי.

המנחה הודיעה כי הפעולה הבאה של הקרן לתקשורת במזרח התיכון תהיה ב"אמריקן קולוני" מלון במזרח ירושלים שאף הוא מקפיד על האווירה המנדטורית שלו. המרצה האורח יהיה הפרופסור ישעיהו ליבוביץ, הודיעה המנחה וזה הזכיר לי משהו שסיפרו לי כמה ימים לפני הערב הזה שליבוביץ מהסס להופיע בפני אנשי הקרן כי נודע לו שהם מטפלים בעצם לארגון ה"אסט" והוא בפני כתות מיסטיות לא מוכן להופיע.

הקרן לתקשורת במזרח התיכון אכן מוזכרת בדו"ח הכתות של מרים גלזר תעסה בפרק על האסט.

נשיא הקרן הוא פרקליט אמריקאי ושמו מייקל ליים. ליים הוא האיש שהקים את "המרכז הישראלי לפריצת דרך" שעסק באימוני אסט. עכשיו הוא בא לישראל חמש פעמים בשנה כדי להנחות את הסדנאות הקרן שמטרותיהן ליצור תקשורת יעילה וחיובית עם הצד שכנגד. כלומר לקרב בין יהודים לערבים. מחיר הסדנא, הנערכת ב"אמריקן קולוני" ונמשכת יומיים — 50 ש"ח לכל משתתף. עד כה השתתפו בסדנאות האלה כ־250 איש, יהודים וער־בים. חלקם למדו להיפטר מדימויים וסטריאוטיפים ודעות קדומות שהביאו אתם. גם ברחבי ארצות הברית עורכים סדנאות כאלה, לערבים ולישראלים השוהים שם.

הדוברת הנמרצת שסיפרה לי את כל זה אמרה שאין לה מושג מדוע הקרן מוזכרת בדו"ח הכתות, שכן אין היא קשורה לאסט, אם כי אחדים מפעיליה השתתפו בעבר בסדנאות אסט. אורי יקיר הפנה את תשומת לבי למכתב שמייקל ליים שיגר ל"ג'רוסלם פוסט". כן, הוא בא לישראל בשנת 1980 כדי להקים בארץ את העמותה שארגנה את סדנאות האסט, כתב, אך הקרן לתקשורת במזרח התיכון שהוא נשיאה היא ארגון נפרד, שהוקם בשנת 1983 ופועל בישראל מאז 1985 ואין הוא קשור לאסט.

הפרופסור ישעיהו ליבוביץ היה נתון השבוע להרבה נדנודים. אלה מייעצים לו שלא יילך לאסט ואלה אומרים לו שהם לא אסט. בסופו של דבר כן הלך.

אז מה אומרת מונה חמזה כשחיים שור הציע לה מדינה. בגרה

השגריר

מה למד שגריר ישראל בגרמניה המערבית, לבד מהעובדה שהלמוט שמידט בא ממוצא יהודי

פעם שאלתי את השגריר יוחנן מרוז איך הוא מסתדר בעצם עם הסיפוחים של ממשלת רבין־אלון שעליו לייצג. מרוז, שהיה אז שגריר ישראל בגרמניה המערבית, אמר שאכן יש בעיה, לא רק מפני שאין הוא מסכים עם מדיניות הממשלה, אלא גם מפני שמדיניותה אינה ניתנת להסברה. "זה פשוט לא הסביר־בל", אמר השגריר, אך הקפיד להו־סיף שעד כה לא נדרש לייצג עמדה הנוגדת את מצפונו.

לימים נפלה ממשלת רבין־אלון וקמה ממשלת בגין־דיין ומרוז נשאר בבון והוסיף לייצג את ישראל עוד ארבע שנים. לפעמים שאלתי אותו עכ־שיו מה עשה בינתיים עם מצפונו. בשבוע שעבר יצא לאור ספר שכתב מרוז על תקופת שהותו בבון ובו קובע האיש, שבצעירותו היה חבר מפ"ם ובמשך שנים אחדות מנהל לשכתה של גולדה מאיר, כי הוא ראה עצמו "פקיד לא פוליטי", אף כי מעולם לא הסתיר את דעותיו.

לפעמים, כותב השגריר מרוז, שאלו אותו באיזו מדינה הוא מכהן: באי הקוקטיילים בבון סברו שהוא שגריר גרמני בתפוצת מולדת. אבותיו המוצאים של הישראלים בבון, נסיון לראות בו את שגרירה של פרוסיה בארץ היינלנד. איש מסתור המנהיג המ־בשטר ליד ברלין, קודקס, פורנליסטי, מקורב יראה, משכיל וקורא.

סוף כהונתו מסמן כנראה גם את קצה יכולתה של ישראל לקדם את האינטרסים שלה בגרמניה על יסוד העבר הנאצי. קם דור שלא ידע את יוסף. הוא כותב בצער גלוי. ושוב אין היחסים בין שני העמים ושתי המדינות משתתים על היכולת לחשוב במונחים היסטוריים. מרוז היה קשור במשך עשרים וחמש שנה למאמצים לבסס את "היחסים המיוחדים" בין שתי המדינות, אך לקראת סיום כהונתו — היו נורמליים דיים כדי להידרדר לחי־לופי גידופים בין בגין לשמידט, שניהם יחד מהססים, כותב מרוז ברגע נדיר של שחרור לשוני. אך שמידט היה אשם יותר. אולי הכל היה לשווא, הוא תוהה כעת, כמו מסרב להכיר בכך שהיחסים בין שתי המדינות לא יכולים להשאר מיוחדים עד קץ כל הדורות.

בספרו ("האם היה זה לשווא" בהוצאת "ספרית פועלים") אין גילויים, לבד מרמז כלשהו אשר עולה ממנו שבשיחות אינטימיות עם הלמוט שמידט נתן לו הקנצלר ראו להבין שמוצאו ממשפחה יהודית. מרוז הדיסקרטי כל כך העלים את המידע הזה מי־דיעת הממונים עליו בירושלים, מחשש שמישהו, בגין אולי, יעשה בו שימוש מזיק.

הוא הכיר כמה פוליטיקאים רבי עניין, אך כמקובל בשירות החוץ הישראלי, התעניין כנראה בעיקר בשאלה מי מהם "ידיד ישראל" ומי איננו "ידיד". וילי ברנדט ופרנץ יוזף שטראוס, הוא מעריך, לא היו ידידי אמת לישראל. חבל: יש כל־כך הרבה מה לומר על הפוליטיקאים האלה. הוא מלגיע לשר החוץ הגם דיטריך גנשר על לשתו הלות מחשבתו והאמת המטעת שלו. גנשר עומד לבוא לביקור נוסף בישראל.

כדרכם של שגרירי ישראל המעלים זכרונות, גם מרוז אינו מספר כל מה שיש לו לספר ונהג בזהירות גדולה, כמו היה בספרו כדי להשפיע לטוב או לרע על יחסי החוץ של ישראל וגם זה חבל. אילו הייתי העורך שלו הייתי מחזיר לו את כתב היד ומבקש משהו אישי יותר, שיגלה לקוראיו מה הוא חושב בעצם על הארץ שנולד בה וחזר אליה כשגריר ישראל. מאז שירותו בבון, הוא כותב, הוא מתייחס לצפירות משטרה ביותר דרך ארץ וזו אבחנה נאה: איכשהו אני מתקשה להאמין שיותר לא למד שם, בארץ ההיא, רדופת העבר, אבל אולי אני טועה.

שכם במדרחוב — החקירה

מה מותר למשמר הגבול. די הרבה, בעצם

אנשי משמר הגבול המסיירים בחוצות העיר רשאים להורות לעובר אורח שהם עוצרים לבדיקה שיסיר את נעליו וגרביו ובמקרה הצורך גם את חו־לצתו ומכנסיו, אם התעורר חשד שהאיש מסתיר על גופו נשק או חומרי חבלה.

לצורך עריכת בדיקה כזאת אין חובה להעביר את הנבדק לתחנת משטרה, אולם במידת האפשר אין לערוך את הבדיקה הזאת לעיני העוברים והשבים ברחוב. במקרה הצורך, על פי שיקול דעתם של אנשי הסיור, תיערך הבדיקה במקום מוצנע, בתוך חדר מדרגות של בית או מאחורי המחסום בצדדים כלבד. גם כשנדרש הנבדק להסיר את נעליו או את גרביו — יש לערוך את הבדיקה מבלי להשפילו".

ההנחיות האלה נודעו לי השבוע כשהתלוננתי לב־סיס הירושלמי של משמר הגבול כדי לזהות את שני המג"בניקים שעצרו ושיטרו לפני כשבועיים עובר אורח ערבי, פרקליט ממזרח ירושלים.

האיש הרשה לי לפרסם את המקרה, אך סירב להתלונן, מה שמקשה על החקירה. דובר המשטרה, עזי גונן, סיפר לי שהמפכ"ל, דוד קראוס, כה הודעע למקרא סיפור המעשה עד שנזכר בימי נעוריו בשואה. המפכ"ל הורה לעשות הכל כדי לאתר את שני המג"בניקים.

מ"מ מפקד משמר הגבול בירושלים, מיכאל גולן, איתר את המג"בניקים שסיירו בעיר באותו היום. השניים הכחישו שהיו מעורבים בתקרית. המשטרה דרשה להעמידם למסדר זיהוי. אגב כך למדתי מגולן כי הדרישה שהערבי שלי, כפי הסכמנו שאכנה אותו, יסיר את נעליו וגרביו — איננה בלתי חוקית. אילו נמצאו שני המג"בניקים ניתן היה לנזוף בהם רק על העלבת האיש והמובן על כך ששיחקו איתו.

חרף התנגדותו של גולן נקראו אל החדר שמונה אנשי מג"ב, כולם בחורים צעירים, בשירות סדיר. זה היה די מביך. הם ניצבו בזום ונראו הרבה פחות אימתניים משהם נראים כשהם עוצרים עוברי אורח לבדיקה. למעשה נראו די מתוחים. התרשמתי שברור להם כי מי שהיו מעורבים בתקרית — צפויים לעונש.

נאמר לי ששניים מהשמונה סיירו במדרחוב באותו היום. לא זיהיתי איש מהם.

כולם נשאו [illegible] עכשיו העלו את ההשערה ששני הבחורים שעצרו את הערבי שלי ושיטרו אותו רק התחזו כאנשי משמר הגבול.

סגן מפקד משמר הגבול, נבי לסט, אמר שמג"ב משקיע מאמץ גדול כדי שאנשיו לא ינהגו כפי שנהגו בערבי שלי. לדבריו מג"ב גם מעמיד אנשים לדין על מעשים כאלה.

אשתקד הגיע מספרם של המג"בניקים שהואשמו על שימוש מופרז בכוח נגד אזרחים ל־16. בהם חמישה שהואשמו בהתעללות בעובדי מלון "קונקורד". אחד מהחמישה פוטר ממשמר הגבול וארבעה, חיילים בשירות סדיר, הוחזרו לצה"ל. תיק החקירה בפרשה זאת עדיין מונח אצל היועץ המש־פטי לממשלה.

"לילה לילה"

שבועון צה"ל על גירוש

הערבים במלחמת העצמאות

יוסף ארגמן, עורך המשנה של השבועון "במחנה", עיין באחרונה ביומן המבצעים של חטיבת עציוני, היא חטיבת ירושלים במלחמת העצמאות. ארגמן מצא שבששת החודשים אשר קדמו להקמת המדינה עסקה החטיבה בפעילות התקפית, "מילי־טנטית מאוד", כדבריו וזה בניגוד לרושם שבדור דשים ההם. "הערבים מתקיפים והיהודים מגוננים". לפחות במחוז ירושלים — זה לא היה כך, קובע ארגמן בכתבה על פרשת הל"ה: "לילה לילה יצאו באותה תקופה יחידות הי"ש לפעול בשכונות הערביות ובכפרים שבסביבה. היחידה ללוחמה פסי־כולוגית, בשיחות טלפון לערבים, במכתבים ובכרו־זים, הציעה להם לצאת ולעזוב.

הערבים נתקפו בפחד ובמידה של פאניקה. שכונות שלמות התרוקנו וההגנה הציבה בהן יחידות משמר להחזקתן."

הסיפור המלא על גירוש של ערביי ארץ ישראל ובריחתם במלחמת העצמאות ואחריה — עוד לא פורסם. גם פרשת הגירוש הטלפוני הוצנעה עד כה: "אולי משום הבעיה הפלשתינאית שנוצרה אז", כתב עורך המשנה של שבועון צה"ל.

הו הו, אמר תיכון

מתוך דברי הכנסת

ביום שלישי השבוע עלה מאיר כהנא אל דוכן הנואמים של הכנסת והציע אי אמון בממשלה. לקראת סיום נאומו שלף כהנא חבל תליה ואיים לתלות בו את חבר הכנסת מוחמד מיעארי, איש הרשימה המתקדמת לשלום.

וכך כתוב בפרוטוקול הישיבה הזאת:

"כהנא: ... יקום שלטון יהודי שפוי שיתן לבוגד איש אש"ף החולם על חיסולה של מדינת ישראל חבל, חבל מוורים, חבל תלייה. אני מציע אי אמון בממשלה. את החבל הזה הוא עוד יקבל. (שולף חבל תלייה ומוסר אותו ליו"ר).

היו"ר (ח"כ דן תיכון): הו הו, רבותי, קחו אותו, קחו אותו.

כהנא: בבקשה, זה למיעארי.

תיכון: תמיד הוא מצליח להפתיע אותי ברגע האחרון. איפה הוא החזיק את החבל, לא במעטפה?"

העיתונות בחרה להתעלם מהתקרית. עקרונית אכן יש להימנע ככל האפשר מדיווח על מעללי כהנא, האיש עודנו זקוק לתקשורת. עם זאת יש להזהר מיצירת הרושם שהאיש אינו קיים עוד. הוא קיים ומתכוון לכל מלה שהוא אומר.

כספת / נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, יונתן שרמן

איך לקנות רהיטים ולא להפסיד

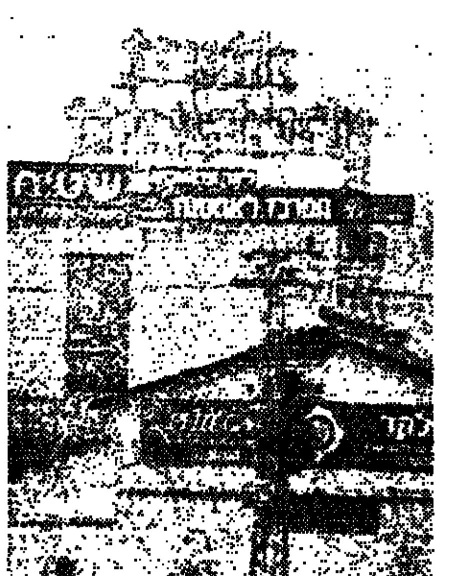

חוות הרהיטים: עצבות אחרי

התמוטטות של חוות הרהיטים, והזיכרון הטרי של פשיטת הרגל של רניק, הובילה אותנו ישירות למומחה ד"ר משה בורוכובסקי לשם קבלת ייעוץ איך לקנות רהיטים — או כל מוצר בר־קיימא אחר — ולא להפסיד.

בורוכובסקי אומר שראשית חוכמה היא לבדוק את ההתקשרות עם החנות או עם הספק. למשל, השקם בחלק מהמוצרים החשמליים שהוא מוכר, מתנים את הלקוח שהשקם איננו אלא מתווך וה־קשר החוזי והתבצע עם הספק, זה מסוכן.

— נניח שבדקנו וההתקשרות היא עם החנות. מה אז?

בורוכובסקי: אם החנות רוצה את כל התשלום מראש, ואתה מסכים, פירוש הדבר שאתה הלקוח לוקח על עצמך את כל הסיכון וגם מממן את היצרן. לכן, אם אתה מסכים לשלם מראש, ראשית דרוש הנחה משמעותית ושנית בקש ערבות בנקאית, ואז אם החנות תפשוט רגל — הבנק יהיה חייב להחזיר לך את מה ששילמת.

— אבל זה לא מקובל

בורוכובסקי: נכון. יש דרך אחרת. לשלם רק משהו כמו 20% על החשבון, שזה סיכון סביר. ואת השאר לתת בשיקים — למועד הספקת הסחורה.

— ואיך מבטיחים את אי גלגול השיק?

בורוכובסקי: מוחקים בשיק את המלה "לפקודת", ואחרי שם הסוחר מוסיפים "בלבד". וגם משרטטים שני קווים אלכסוניים על השיק — ואז השיק לא ניתן לגלגול.

— ואם הסוחר יתרעם?

בורוכובסקי: אומרים לו שהחוק עומד לצידך כי לפי החוק, התשלום צריך להיעשות בעת מסירת הסחורה ולא קודם לכן.

— ואז, מה קורה כשהספק פושט רגל?

בורוכובסקי: רצים לבנק ונותנים הוראה שלא לכבד את השיק, ואם יבוא המפרק וידרוש לפרוע את השיק, תטען באוזניו: לא קיבלתי כל תמורה — וזו הגנה טובה.

750 מיליון דולר ב־3 שבועות

הסכום שבו ירד שווי השוק של המניות החו־פשיות מתחילת 1988 ועד אתמול, הסתכם ב־750 מיליון דולר. שווי השוק של המניות החופשיות ירד עקב כך מ־4.9 מיליארד דולר ל־4.15 מיליארד דולר. היו שציפו כי חודש ינואר יאיר פניו למשקיעים, אך מתברר כי ההיסטוריה חוזרת על עצמה: בדיוק חמש שנים לאחר מפולת השערים הגדולה בבורסה (21.1.83), שבה ובאה "המיני־מפולת.

"אני נמצא מחוץ לשוק, האם כדאי לשוב ולרכוש מניות?" חוזרים ושואלים משקיעים פוטנציאליים. ובכן ראשית, אם אתם נמצאים מחוץ למעגל המשקיעים, כבר הרווחתם. אם אתם רוצים לחזור לבורסה, אזי המתינו לפחות עד פרסום מסקנות "ועדת ששינסקי". עדיף שתרוויחו אולי פחות, אבל בטוח.

קפה "הבימה": מה עם השירותים?

קפה הבימה משגשג בחודשים האחרונים: אנשי עסקים, אמנים, עיתונאים וסתם עמך מבלים שם היטב, וסועדים במיוחד לטוב הסלטים של הבית. הבעיה במקום, כמו ברוב בתי הקפה היא השירותים, אשר אינם משביעים רצון. איש "כספת" העדיף להתאפק. מוטי, מנהל המקום, מסביר כי השירותים משמשים גם את באי תיאטרון הבימה, ולכן אי אפשר לשמור כל הזמן על ניקיונם.

טפיחה על השכם

לאחד מאנשי "כספת" נדלק לפתע האור האדום בלוח השעונים והתברר לו שרצועת המאוורר נקרעה. עם רצועה קרועה אסור להמשיך לנסוע, לכן נכנסנו לחנות חלפים וקנינו רצועה. הבעייה היתה איך להרכיב אותה.

ליד "הארץ" התגלה מוסך לא גדול בשם: ס.ע.ר. שאלנו אפשר, הם אמרו: תביא את האוטו. תוך חמש דקות תקנו וכששאלנו, כמה? ענו: עזוב, לא צריך.

טפיחה על השכם מגיע להם, לפחות את זה.

הלוואות מט"ח בריבית גבוהה רק עוד שבוע

התיקון להוראת הפיקוח על מטבע חוץ מחודש אוקטובר קובע, כי רק עד ה־30 בינואר ניתן יהיה ליטול הלוואות במטבע חוץ מגורם זר, בריבית שעד ליבור ועוד 2 אחוזים. החל ב־31 בינואר, שיעור הריבית המקסימלי המותר לתשלום על פי הנחיות בנק ישראל להלוואות זרות יהיה ליבור ועוד 1.5 אחוזים. הכוונה היא להתחייבות לנטילת הלוואות שכבר סוכמו, אבל עדיין לא ניטלו.

תיקון זה חל גם על אשראי ספקים. בריבית שנקבעה נכללות כל העלויות בגין נטילת ההלוואה ובכלל זה גם העמלות ששולמו בעת נטילתה.

כאמור, רק עוד שבוע ניתן לנצל את קווי האשראי היקרים יותר.

שוויץ וליכטנשטיין — מקלטי המס המועדפים על ידי חברות גרמניות

שוויץ וליכטנשטיין הן מקלטי המס המועדפים על ידי חברות גרמניות — כך מתברר מסקר המתפרסם בספר "מקלטי מס בעולם" בהוצאת סרן. מכלל 17,635 החברות הגרמניות הרשומות בארצות בהן יש שיעורי מס נמוכים ולאזרחי גרמניה יש בהן חלק מהבעלות, 70 אחוזים רשומות בשוויץ וב־ליכטנשטיין, 24 אחוזים רשומות בלוכסמבורג, 3.5 אחוזים רשומות בפנמה ובאחוז אחד באיי בהאמה, האנטילים ההולנדים ואיי התעלה. כן קיימות כמה עשרות חברות כאלו באיי קיימן, מונקו והאי מן, שבתעלה האנגלית.

גרמניה גם הכינה בעבר רשימה של מדינות המשמשות כמקלטי מס או מדינות בהן המיסוי נמוך במיוחד. המדינות המועדפות ביותר ברשימה זו, שבהן אין מס הכנסה כלל על יחידים הן אנדורה, בחריין, קמפיונה, מונקו (להוציא את אזרחי צרפת), איי בהאמה וברמודה, איי טרק וקייקוס, טונגה ונאוארו.

סכנה: שוק אפור

שוב מופנה הזרקור ל"שוק האפור", לאור המקרים ההולכים וגדלים של התמוטטות פירמות עסקיות. לשוק האפור פונות פירמות שההלוואה והאשראי (האובליגו) שקיבלו בבנק נגמר. או כאלה הנרדפות כי הריבית שהן יכולות להשיג בשוק זה גבוהה מהריבית שיכלו לקבל במערכת הבנקאית.

אין ספק כי מי שמוכן לשלם ריבית של 6 אחוזים בחודש על הלוואה שקלית, מצבו קשה. מצד שני, מי שנותן הלוואה כזו, ללא ערבות, צריך לקחת ב־חשבון את האפשרות שהסיכוי שיראה חזרה את הכסף אינו גבוה. מה המחירים היום בשוק? הריבית על הלוואות שקליות לפירמות עסקיות ולגופים פר־טיים, נעה כיום בין 4 ל־6 אחוזים לחודש לפי טיב הלקוח, וזה הרבה יותר גבוה מקצב האינפלציה הדו־חשית העומד על 1.5 אחוזים.

לשריין מקום

סוכני הנסיעות כבר מדברים במונחים של "הסתערות". כתברה, כי הישראלים כבר החלו לארוז את המזוודות ולשריין לעצמם את המקומות לטיסות לאירופה לחופשת הפסח, קרי תחילת אפריל.

עדיין אין נתונים סטטיסטיים לגבי היקפי ההזמנות בהשוואה ליציאת הישראלים בשנה שעב־רה, אבל סוכני התיירות מדווחים על עלייה משמ־עותית צפויה.

היעדים המועדפים הפעם הם בעיקר בריטניה, ספרד, גרמניה וכן גם ארצות מזרח אירופה. בנוסף לכך, קיימת התעניינות רבה בטיולים למצרים.

המלצת סוכני הנסיעות: לשריין כבר היום את הטיסות לחו"ל, בגלל הלחץ הצפוי בפברואר ובמארס.

הקטנת חבות המס

הוצאה בלתי מוכרת איננה ניתנת לניכוי מהכנסות החברה. כאשר מדווחים עליה כעל הוצאה עודפת, יש לשלם מקדמת מס בשיעור של 45 אחוזים מההוצאה העודפת. מקדמה זו תיחשב כמקדמה לצורכי מס לשנה בה יהיו לחברה רווחים.

מאידך, קיימת האפשרות של דיווח על אותה הוצאה כחלק משכר העובד וגילומה כהוצאה לכך. החברה העומדת בפני ברירה זו, תעדיף לדווח על ההוצאה כעודפת כאשר העובד נמצא במדרגת מס של 45 אחוזים ומעלה ותעדיף לגלם את ההוצאה לשכרו של העובד, כאשר הוא נמצא מתחת לדרגת מס זו של 45 אחוזים.

כל זאת, כמובן בתנאי שלחברה היו רווחים באותה שנה. כאשר לחברה לא צפוי רווח בעתיד, עדיפה האפשרות של דיווח על ההוצאה כהוצאה עודפת, שכן במקרה של גילום יש להביא בחשבון גם את תשלומי הביטוח הלאומי ומס המעסיקים.

אנו מחליפים מספרי טלפון

THE JERUSALEM POST

החל מיום ב' 25.1.88
יהיה מספר הטלפון החדש
של הג'רוסלם פוסט
בתל־אביב

03—5614222

קבלת מודעות
מ־08.00 עד 21.00
אשראי מיוחד!!!
החיוב ב־2 למרץ 1988
טלפון: 03-734555, 03-738707

למכירה
מפעל טכסטיל ריווחי חצי או שליש
ההשקעה הדרושה 120.000 דולר או 80.000 דולר
לרציניים בלבד ת.ד. 48371 מיקוד 61480

מיידי ובהזדמנות
להשכרה אולם משרדים מפואר 700 מ"ר
באזור התעשיה הרצליה, בית מרכזים
8½ דולר למ"ר
כולל: שטיחים, מחיצות דקורטיביות.
אפשרות למרכזיה, ריהוט מהודר.
טלפון: 052-546787 (איציק)

חברת מלונות דן בע"מ
ניתנת בזה הודעה כי
אסיפה כללית שלא מן המנין של החברה
תתקיים ביום 5 לחודש פברואר 1988 בשעה 09.00 במלון "דן תל אביב" ברחוב הירקון 99, תל־אביב.

על סדר היום:
המשך דיון בשאלת מחיקת מניות החברה מהמסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב.
תשומת לב החברים מופנית בזאת להוראות התקנות 82 ו־83 לתקנות ההתאגדות של החברה בקשר להגשת הצעת החלטה לאישור האסיפה הכללית.

כמו כן, מופנית תשומת לב החברים להוראות תקנה 95 לתקנות ההתאגדות של החברה בקשר להפקדת יפוי כח כתב סמכות אחר במשרדה הראשי של החברה לפחות 48 שעות לפני מועד הקבוע לקיום האסיפה.

בפקודת מועצת המנהלים

למכירה
5 מגרשים בני 550 מ"ר כל אחד
באזור התעשיה הישן בצפון ראשון־לציון
גוש 3939 חלקות 210, 211, 212, 220, 221
בהצעות בכתב נא לפנות עד ליום 20.2.88 ליכין חק"ל בע"מ ת.ד. 332 ת"א 61002.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

זקוק דחוף למודעה?
מודפון

WEST BANK DATA BASE PROJECT

מה מתרחש בגדה וברצועת עזה?

How Expensive are West Bank Settlements?
by Aaron Dether
An analysis of the financing of social services and national subsidies provided to new Jewish settlements in the West Bank, in comparison to the situation in development areas within the "Green Line."
100 pages, 15 tables. NIS 21.00

Industrialization in the West Bank and Gaza
by Simcha Bahiri
This paper describes the administrative, political and economic constraints on industrial development in these areas and assesses the possibilities of such development in different scenarios.
100 pages, 10 tables. NIS 21.00

Agriculture and Water Resources in the West Bank and Gaza (1967-1987)
by David Kahan
This comprehensive study tabulates and analyses information pertaining to land cultivation, labour, capital, investments, extension services, agricultural processing and trade, and assesses the potential for development.
180 pages, 60 tables. NIS 28.00

Palestinian Press in the West Bank: The Political Dimension
by Dov Shinar and Danny Rubinstein
The Arabic Press in the West Bank is the only instrument for open political discourse in the area and thereby provides unique insight into events. This study analyses opinions expressed in print in relation to political attitudes and stances of specific groups and streams of Palestinian public opinion.
100 pages. NIS 21.00

The West Bank Data Base Project 1987 Report
by Meron Benvenisti
A detailed report of demographic, social, spatial, legal, economic and political developments in the West Bank in the past year.
100 pages, original maps. NIS 21.00

These topical studies are available from the larger Steimatsky Book shops or by mail using the coupon below.

TO: Books, The Jerusalem Post, POB 81, Jerusalem 91000
Please send me the WBDP books indicated below. My cheque is enclosed.

- ☐ How Expensive are West Bank Settlements? – NIS 21.00
- ☐ Industrialization in the West Bank and Gaza – NIS 21.00
- ☐ Agriculture and Water Resources in the West Bank and Gaza (1967-1987) – NIS 28.00
- ☐ Palestinian Press in the West Bank: The Political Dimension – NIS 21.00
- ☐ The West Bank Data Base Project 1987 Report – NIS 21.00

Name
Address
City
Zip Telephone

صورة عن الأصل

هكذا من الاصل

תרבות וספרות

בזכות הידידה של אשתו

ספר יוסף, מאת יואל הופמן. כתר ומסדה. 1988. 169 עמודים

מאת שמעון זנדבנק

במהלך הסיפור "בין הרים ובין סלעים טסה הרכבת", שהוא השלישי בארבעת סיפורי הקובץ שלפנינו, מצוטטת ידידתה של אשת המספר. מסתבר שהסיפור אינו נראה לה. "חסרה בו נשמה", היא אומרת למספר בחוסר־טאקט מסוים. אבל ממהרת להוסיף: "ואין אני טוענת שאדם חסר נשמה אתה. הנה אותו סיפור שכתבת על הילד המסכן, שאמו מתה ואביו יוצא מדעתו, נוגע ללבו של הקורא. אבל הסיפור הזה הוא ממין הסיפורים שרווחים בעת האחרונה, שכל כולם אינם אלא התחכמות תפלה. ואילמלא היית בעלה של ידידתי, לא הייתי טורחת לקרוא בו יותר משניים או שלושה עמודים".

אקדים ואומר שאני מסכים בהחלט עם הידידה. "קצבך" — הלא הוא אותו סיפור על הילד המסכן, שכבר זכה לשבחים לא רק מפי הידידה — נוגע גם ללבי. ואף יותר מזה. ואילו "בין הרים ובין סלעים טסה הרכבת" נראה לי לא מעניין. שהרי הטלטול המתמיד בין פנים הסיפור ובין מה שמחוץ לו, בין המעשה בגברת צנץ ואביה של גוסטב השאר ובין לבטיו של המספר, שכל צעד בסיפור הופך לו לצומת אפשרויות סיפוריות שקשה להכריע ביניהן, טלטול זה כבר נעשה אסימון שחוק בספרות ימינו. ה"מטא" (מטא־ספרות, מטא־סיפור, מטא־שיר), כלומר הספרות המודעת לעצמה והבוחנת את עצמה ודנה בעצמה, הפכה לנו ללחם חוק כמעט.

ואמנם הידידה של אשת המספר, המתמצאת כנראה בלחם החוק הזה ("ממין הסיפורים שרווחים בעת האחרונה", היא אומרת) אבל יחד עם זה סבורה שאינו אלא התחכמות תפלה ומעדיפה דברים נוגעים ללב, מקבלת מיד מה שמגיע לה, כשקטע שמאלצי עד פארודיה מתוך הסיפור מובא כראיה לקיומה של נשמה אפילו בסיפור הזה. כלומר, המספר עונה לה כמו שראוי לענות לנקבה סנטימנטלית.

המספר. במקום להישאר במאורה, אם לחזור לאותה דוגמא קפקאית, כבר קפצנו החוצה לבדוק אם אבחנו מוגנים.

להלן חוזר עניין זה בתחבולות שונות, שלא כאן המקום לתארן. כך קטעי המסכים המצוטטים, המאורדיות על סגנונות, העימותים הסימטריים בין יהודי לגרמני החוזרים בתבניות ספרותיות שונות (עברית מול גרמנית, פסוקי תנ"ך מול שירי־עם גסים), המיתיזאציה של יינגלה לישו, יוסף אביו ליוסף הנגר וכיו"ב, ובעיקר — שיבוצן של שורות שיר־בבלי, המרחפות בדרך מוזרה בין פרוזה עילגת לסמליות לירית.

בקטע השירי הארוך ביותר, המשתרע על עשרה עמודים, משמשים בערבוביה הסוריאליסטי האפוקליפטי ומשורים תחושת פורענות לא בלתי־דומה לזו שבשירי קץ העולם של האקספרסיוניסטים הגרמנים. לא עצם צורת השיר חשובה כאן, אלא הדיסלוקאציה, הבלבול בין הנורא והמטופש, המסלאים לא רק את השירים, אלא את הסיפור כולו. אבל התחבולות הספרותיות היוצרות את הדיסלוקאציה מאיימות, כאמור, להטביע את הנושא. כשגלגולתו של יינגלה ולוח חזהו של יוסף אביו מתנפצים באלתו של זיגפריד, אתה מתקשה להזדהות. מבעד לשכבות התחכום, אל הזוועה הטהורה שבקיקיות.

ב"קצבך", לעומת זאת, אין הגנות. הזוועות הפנימית המאפשרת כאן היפתחות גמורה לדרך קליטת העולם של ילד קטן עושה את הסיפור הזה לאחד מסיפורי הילדות הנפלאים ביותר שקראתי; לא, לאחד הסיפורים הנפלאים בכלל.

סיפור בכלל, ולא סיפור ילדות, משום שמעבר לחשיבה הראשונית, המגולמת כאן בכל צמידותה לחושים, בכל הקונקרטיות שבה היא תופסת את מטבעות הלשון השחוקות של תהליכי חשיבה משניים

יואל הופמן: לעתים רחוקות אתה קורא קובץ סיפורים כל כך מודע לעצמו, בודק כל כך את עצמו ומחפש את קולו הנכון... כמו החיה של קפקא בסיפורו "המאורה" שאיזה טיק עצבני כופה אותה בלי הרף לקפוץ החוצה מתוך המאורה ולהביט בה מבחוץ, לפקח על עצמה בעיניים זרות

אבל להלן — וזה אופייני לתפניות המורכבות המפלאות את הסיפורים האלה — הוא מפליג וטוען ש"סיפור אינו נזקק לנשמה כלל, אלא לרוח חיים", ושרוח חיים יש בסיפור הזה, כל כך עד שהקורא אינו יכול להתנתק ממנו. ועוד הוא טוען שיש סיפורים שיכולים להיכתב ויכולים שלא להיכתב. אבל הסיפור הזה נכנס בספר "כרוח תזזית או רוח עיוועים" ואינו מרפה ממנו.

כאן אתה מוצא את עצמך מרים גבה. סיפור שאין להתנתק ממנו? האמנם? רוח חיים? האומנם? ואתה מתחיל, אולי באיחור־מה, לחשוד בכוונות אירוניות. עכשיו לא הידידה של האשה היא האובייקט לבוז הנסתר של המספר, אלא הוא עצמו. לא דובים ולא רוח חיים. אין שיממון כשיממון ה"מטא", הקוטע בלי הרף את חוט הסיפור ואינו מאפשר להתבוסס ב"נשמה".

ובכל זאת, עצם הכפייה הפנימית הזאת לקטוע שוב ושוב את החוט, להפקיע את הקסם ולתת בו מבט צונן מבחוץ, שמא היא־היא רוח חיים? בוודאי שהיא רוח עיוועים. אני נזכר בחיה של קפקא, בסיפורו "המאורה", שאיזה טיק עצבני שאין להתגבר עליו כופה אותה בלי הרף לקפוץ החוצה מתוך המאורה ולהביט בה מבחוץ, לבדוק אם מכסה הפתח מונח כראוי, לפקח על עצמה בעיניים זרות.

חיה כזאת היא המספר ב"בין הרים ובין סלעים טסה הרכבת". ועל דרך ההכללה אפשר לומר שחיה כזאת הוא מחבר הקובץ כולו. שכן לעתים רחוקות אתה קורא קובץ סיפורים מודע כל כך לעצמו, בודק כל כך את עצמו ומחפש את קולו הנכון.

כל אחד מארבעת הסיפורים הוא ניסוי בקול אחר. היותר מודע־לעצמו הוא, כאמור, "בין הרים ובין סלעים". הפחות מודע — קל, ישיר, חסר מבוכה, עושה את המצאותיו שלו ובלי לעוות את פרצופו — הוא הסיפור האחרון בקובץ, Curriculum Vitae. כאן מראה המספר את כוחו ברישום אקדמי רהוט לפני שהוא מפליג (יותר נכון, אחרי שהוא מפליג) בעיוותים קוביסטיים. שני הסיפורים הראשונים והגדולים נמצאים היכן שהוא בין הקצוות. "קצבך" בכיוון הקרוב יותר לריאליזם של Curriculum Vitae, "ספר יוסף" בכיוון הקרוב יותר לרוח־העיוועים של "בין הרים".

"ספר יוסף", הארוך בסיפורי הקובץ והמאמר כנראה להיות המרכזי שבהם, שהרי על שמו נקרא הקובץ כולו, סובל מסימפטום המשותף במידה זו או אחרת להרבה ספרי שואה: הפחד להיות מה שקוראים באנגלית Obvious. אולי הפלצות על מה שהתחולל באירופה היא מצווה כל כך, חד משמעית כל כך, שכל ביטוי ישיר שלה מאיים לפוצץ הכל. ממילא עוקף המספר את העיקר והולך סביב סביב. על בהונות. ההליכה על בהונות יכולה להתבטא, כמו כאן, או כמו ב"עיין ערך אהבה" של דויד גרוסמן (להוציא את חלקו הראשון), בתיחכום ספרותי מופלג, מופלג מדי. התיחכום עוטה את ה"מסכן" לעיקר. מעבה ומשליט אותו, בעוד ה"מסכן" נסוג לירכתיים. מתעמעם. מאבד מאימתו.

הדבר ניכר כבר בפיסקה הראשונה של הסיפור. יוסף זילברמן החייט, הכפוף על מלאכתו, וזיגפריד ויגנר לעתיד, המביט, במרחק כמה רחובות משם, בפלומת השיער הזהובה שעל רגליו. עוד לא הספקנו להתפיע על בימת הסיפור וכבר הם מעודדים והדהוד "מטא": שמא "אפשר להשאיר את הסיפור כך. באותו רגע ב'ברלין' של אלף תשע מאות שלושים ושתיים"? אבל ההיסטוריה מתגלגלת "עד שאידע מה שאידע באלף תשע מאות שלושים ושמונה." כוחו של עוברות גדול איפוא מכוחה של מניפולציה נארסיזיות. אבל פרדוקסלית. המניפולציה מנצחת בחשבון אחרון. וזאת כיוון שדרך הסיפור נעשית עניין מרכזי ואינה יכולה שלא לדחוק מפניה את

ובלויים. מצליח יואל הופמן להעלות חוויות רוחניות דקות ומורכבות כדרך צמיחתן הישירה מתוך חומרי החושים. כלומר, מצד אחד הוא יודע מאין כמוהו לראות את העולם מגובה עיני ילד, סהר־ספציה בעליים, אם מותר לומר כך, — כשקצבך יושב מתחת לשולחן ורואה את בשר כפות רגליה של דודה אופנהיים, שלא נמצא לו מקום בתוך נעליה הקטנות, הוא "תפוח הגבעה", ומולו מתייצבת, במפגש כמעט ארוטי, בעל אותו. גדולה ושחורה. או כשנופה הזה המבורשם של הרוח, העטוי שמלת משי, ודבריה "קצבך לא יהיה חזיר ולא יהיה שקל (תן) כמו סלים", מצטרפים בעיני רוחו של קצבך לתמונת חייו כשהוא "מולך במשעול שחוזים ותנים משני עבריו ובקצהו בר משי שניוזות בשמים עולים ממנו."

אבל מצד שני יש כאן מעברים מסתוריים, אורגניים להפליא, מן ההתנסות הישירה, החושית בדברים אל הצצה אל נשמתם, או (וזה היינו הך) הצצה אל מעבר להם. כך הפרה שמביטה בקצבך וכמו מאשרת את הכרתו ש"איש בין קצבך" (אנשים, לעומת זאת, אינם מביטים בו: הם מביטים בפיו, או מביטים דרכו אל מקום אחר). לפרה הזאת, ואחר כך גם לחמור ולעזים, יש, כמו לחיות של רילקה, מגע ישיר עם המרחב הפתוח. או הויתוי של קצבך על העין במצח, עין הקיקלופ, הפתוחה כשנעצמות שתי עיניו האחרות, והמראה הנשקף בה אינו בהיר, אבל יש בו "מין צלילות שלא היתה במראות שנשקפו בשתי עיניו האחרות". או הרוח השורקת, ששמותיה — הערבי, הגרמני והעברי — בהיים לאחד עם קולה ברמינו של קצבך, והיא מולידה מין גילוי אונטמפיזי, שאינו רק חוויה לשונית או צלילית, אלא נחמה מטאפיסית, משום שהוא מחזיר את האם המתה אל שמה הזה:

"מוטי", אמר קצבך, אבל כששמעו אוזניו את קולו נדמה היה לו שאותו קול לא יצא מפיו. "מוטי", חזר קצבך ואמר, אבל השפתיים כאילו לא היו שפתיו. "זי", נשבה הרוח. "זי", נשבה הרוח. הקשיב קצבך לקולה של הרוח ונזכר בשירה של אביגיל. "זוזי" הוא קולה של הרוח. ו"מהוא" הוא שמה של הרוח. חשב קצבך. כשהרוח נושבת, נשמע שמה. וכששמה נשמע, נושבת היא. "זי־נו", אמר קצבך, "דידנו". וגם מילה זו נשמעה לאוזניו כקול הרוח. הירהר קצבך מעט ואמר "זי־זי"...

"ומתוך שנתאחדו בקצבך השמות והדברים נסתלקה האימה מלבו. "מוטי", חזר ואמר בשלישית, והפעם הזאת היה הקול קולו והשפתיים שפתיו."

לא מקרה הוא שבין מחשבותיו של קצבך, מחשבות המרחפות בין תחושות־גוף מיידיות והפשטות גמורות, יש גם מטא־מחשבות. כלומר מחשבות על מחשבות על מחשבות. הקשר בין הדברים ומחשבותיו עליהם, בין מחשבותיו ועצמו החושב אותן, נעשה בעיניו לילד הזה כמם שהוא בעיניו ליוצרו, להופמן עצמו. אבל כאן אין השאלות האלה מביאות לפרובלמאטיזציה של תהליך הסיפור, אלא הן נטועות בריאליה המוחשית של עולמו הפנימי של הילד ובילומן המשעשע הוא השיר "למסכנה בא כלב", הכולא את קצבך במעגל־קסמים של הכלב הממשי ההופך לכלב שבכתובת על המציבה, והכלב שבכתובת על המציבה ההופך לכלב הממשי.

"קצבך" נגמר בתמונה כמעט שקספירית של קומונת חמר־בית. קצבך עצמו ואביו המשוגע, מעין המלך ליר ותום המסכן במרחבי הערבה של עולם, שלא נותר בו מקלט וניסלו ממנו לא רק אמא המתה, אלא גם דוד ארתור והדודה אופנהיים. באותו רגע יודע קצבך שפורענות גדולה ממשמשת ובאה. אבל לבו רוטט מאושר. באותו רגע מביט בו אביו כשם שהביטה בו הפרה. האם אתה יודע מי אני, הוא שואל את אביו. "זה קצבך".

בקנקן חדש

בודדים במועדם — לדיוקנה של הרפובליקה הספרותית העברית בתחילת המאה מאת דן מירון. ספריית אופקים, עם־עובד, 1987, 585 עמודים

מאת זיוה שמיר

"איזו כותרת", נאנח בהתפעלות ידידי, עורך ידוע, כשמסר לעיוני את הספר העבה והכבד "בודדים במועדם", המחזיק כשש מאות עמודים. ואכן, לעתים נדירות נפגש הקורא בצירוף כל כך סוגסטיווי. רק קולמוסו של אמן דגול יכול לצרף צירוף כזה, הנושא חותם כה ייחודי ועם זאת נסמך על ה"פסוק" ועל פירושי הרבים ("אין בודד במועדיו", ישע' יד, לא). והרי הכותרת "בודדים במועדם" אינה מהווה רק מצלול נאה, כי אם גם מעלה צירוף יחיד במינו, שכל אחד מאיבריו

מביל ריבוי של משמעים, וב־הצטרפם יחד הריהם מתהפכים לכמה וכמה גוונים. המלה "בודדים" היא מלה רבת־משמעים, שפירושה בין השאר "יחידים", "נפרדים", "נב־דלים", "גלמודים", "אינדיווידו־אלים", "מעטים". גם המלה "ב־מועדם" מכילה כמה יחידות מ־

שמעות נבדלות: "בזמנם", "בתקופתם", "ביום חגם", "בהיוועדם יחדיו", "בעתותם, בהגיע להם עת דיווג". גם מי שאינו בקי בתורת הצירופים · יוכל בנקל להיווכח, שאפשר ליצור משתי המלים הללו צירופים ובני־צירופים לאין־ספור, שאין כמעט גבול לעושרם. צירוף זה הוא בין היתר גם אוקסימורון מזהיר, המוסר בצלילות גבישית את

והמסר הפרדוקסלי, בדבר היותם של היוצרים האינדיווידואלים שרויים בבדידותם ובבדידותם גם כאשר הם מתכנסים ומתוועדים יחדיו.

ועוד טעם מצא העורך בשבחו של הספר "בודדים במועדם" שהפקיד בידי. בספר זה, טען, מביע מירון סוף סוף את הכרת תודתו למוריו ולמאשריו ומתפייס עמם. כאן מירון נסמך על דבריו של שמעון הלקין, ומתאר בפלאסטיות רבה את שיח היו המעוררים באוניברסיטה העברית בשנות החמישים, כשלרגליו

תלמידיו, ואבי קרבות מלחמת השחרור, שזה אך פשטו את מדיהם, פרחי משוררים ומבקרים צעירים. לראיה פתח לפני את הפרק הראשון, הוא "פרק הזיכרונות מן הרפובליקה הספרותית", שאת יסודותיה יצק הלקין בשיעוריו.

אני נוטלת לידי את הספר, ואיני מאמינה למראה עיני. כל מה שעשוי להתפרש כשבחו הלקין מתברר כ"שבח המתהפך" (על משקל "השיר המתהפך" של מנחם פרי). "כולנו ישבנו לרגליו של הפרופסור שמעון הלקין, מורנו ורבנו", מעלה מירון

זיכרונות מן העבר. "ומפיו (של הלקין) שמענו את המלים יוצאות מפורשות ומודגשות: הרפובליקה הספרותית". שמא יחשוב הקורא, ששיר־הלל · להלקין לפניו: בא המשך וטופח על פניו: "הלקין לא הירש בעצמו את צירוף המלים אלא ציטט אותו מתוך (...) יצירת המחקר הגדולה של חוקר הספרות הצרפתית (...) אלבר תיבודה — חיבור שופע ידיעה, תוכן, שארדות, ברק סגנוני

הסוף בעמוד 2ב

דן מירון מעניק לנו "קנקן חדש מלא ישן": מבחר מאמרים ישנים על הספרות העברית, שהתוספת החדשה הבולטת שבתוכו היא וידוי רומנטי שבו מכבב מירון עצמו כפרסונה ספרותית

ד"ר זיוה שמיר היא חוקרת ספרות העוסקת לעתים גם בביקורת של הביקורת

טשרניחובסקי, איינשטיין ותרבות הכיבוש (ב')

שכפול הקונסנזוס והמחאה נגדו

מאת חנן חבר

לגדוד ארם

לעתים, בלחץ המאורעות המתחדשים, נאלצת תרבות הכיבוש לקשור בין התחומים שאותם היא מבקשת לבודד זה מזה. לשם כך היא משכללת את ייצוגן של תבניות קליטה סימטריות. השוואת הסבל המיידי של הפלשתינאים אל הסבל היהודי בכל הדורות היא פתרון אופייני ושגור. המטשטש ומסלף את יחסי הכוחות האמיתיים בינינו, הכובשים בכוח הנשק, לבין האוכלוסייה הפלשתינית הכבושה. הכוחות הסיטואציה הא־סימטרית של כובשים ונכבשים מומחשת גם עתה, כשרבים מתארים את אירועי ההתקוממות בעזה ובגדה וההרג הכמעט־יום־יומי שמבצעים שם חיילי צה"ל, כגירסה נוספת של מאורעות 1936.

טשטוש זה של חלוקת התפקידים בין כובשים לכבושים או רודפים ונרדפים מאפיינת גם את ספרו של דוד גרוסמן, "הזמן הצהוב". אמנם אין להכחיש את תרומתו קצרת־הטווח לעירור שאננותם של רבים ביחס למתרחש בסמוך לביתם. אך די לעיין בפרק הפתיחה המתאר הקבלה בין חריג'ה, הזקנה ממחנה דהיישה, לבין סבתו של גרוסמן וסיפוריה על פולין שממנה נעקרה, כדי להדגים את שרשרת התבניות הסימטריות הפזורות לאורכו של כל "הזמן הצהוב".

התודעה ההיסטורית של גרוסמן משרתת אותו בטשטוש ההבדל הבסיסי, הבלתי־ניתן לערעור, שבין כובש לנכבש. הדמיון שהוא מוצא בין סמל אש"ף לסמל האצ"ל רק מדגים את הפונקציה המרכבת של המבט ההיסטוריוסופי שלו. הבריח המחודשים את המאבק ההיסטורי נגד מתנה "הפורשים" מימין, מסיחים את תשומת הלב מן העימות האמיתי המתקיים בהווה בין כלל הישראלים הכובשים לבין הפלשתינאים המדוכאים. האנלוגיה בין ה"דעים" שלנו מן העבר לבין ה"דעים" שלהם בהווה, מכשירה בסופו של דבר את "היד החזקה" הציונית־סוציאליסטית של היום.

שיאו של תהליך הסימטריזציה שמפתח גרוסמן בספרו מצוי באותו קטע אפיפני המסיים את הפרק הבדוי שבספר. גידי, איש שירותי הביטחון הכללי מתייסר בשל חוסר יכולתו להלוק עם אנשי הכפר הפלשתיני הנתון לטיפולו השוטף, את העובדה המרגשת כי הכפר

כמה נוח, למשל, להגביל, את אפשרויות הפתרון המדיני בין המשך הכיבוש (או הצעות לא ריאליות להר־תורים) לבין האנרכיה שתתחולל עם יציאת צה"ל. האפשרות כי מסירה ארעית של השטחים לנאמנות בינלאומית היא אולי אלטרנטיווה עדיפה על פני ההידרדרות הסוח־והמוצא מצויה מחוץ לטווח השאלות הלגיטימיות בתוך מערכת־השיח שיצר הכיבוש. קל לנחש את מגננת התשובות האוטומטיות הצפויות להעלאת אפשרות מעין זאת. שוב ושוב אנו נקלעים לדיונים פוליטיים חסרי מוצא אשר אינם חורגים מן הגבולות שקבע לעם הקונסנזוס. האם יש דבר מה מפרה ומועיל יותר לקונסנזוס של הכיבוש מאשר אותו רושם של דינאמיות המסתכם, בדרך כלל, באשליה סיזיפית של תנועה מעגלית?

זהו, למרבה הצער, גם אופייה של חלק ניכר מספרות ותרבות המחאה המגנה דרך קבע את הכיבוש ואת עוולותיו, אך בשורשיה הסמויים יותר היא מחזקת ומנציחה אותו. ובתחום אחר, אך לא בלתי קשור, זהו גם טיבו של הסיפון הדמוגרפי הקובע, מראש, את עליונות השיקול של שמירת יהודיותה של המדינה על פני המחויבות לשיקולים של דמוקרטיה ושוויון בין אזרחים. לכאורה משמש האיום הדמוגרפי כשוט פוליטי בניסיון להזהיר מעוולת הכיבוש. בפועל זהו אקט של שיכפול והשרשה של אפליה על בסיס גזעי המייצב את עתידו של הכיבוש.

במקום להסתפק בשאלה התבוסתנית־כבר "על מה הור־גים ונהרגים", צריך היום לצעוד צעד נוסף ולבדוק: ולשאול על מה ולמה נאבקים, מדברים ומתחבטים. האסטרטגיות הוותיקות של עוד עצומה ועוד הפגנה איבדו הרבה מכוחן. לא פחות מן ההתבוננות החוצה צריך המבט לפנות גם פנימה. יותר ויותר צריך לבחון את הדרכים שבהם אנו. במו ידינו. משתפים פעולה עם הכיבוש, מגמישים ומפתחים אותו. שוב ושוב צריך לשאול את השאלה מהו ערכו האמיתי של מאבק בכיבוש, שכמעט ואינו כרוך במחיר יום־יומי המשולם על ידי המאבקים בו; מאבק שהמפרים האישיים שבהם אנו מוכנים לעמוד הם לכל היותר. וגם זאת במנות צנועות, אובדן של זמן ואנרגיה. כמה מאתנו מוכנים לסכן לטובת המאבק את שמם הטוב ואת ביטחונם כי לאחר הכל הם חלק מן הרווח החזיכה והגמישה של

דוד גרוסמן: מה שנראה ב"זמן הצהוב" כצעד אחד קדימה במאבק נגד הכיבוש מתגלה גם כצעידה לאחור המשרישה ומשכפלת את הבחנות־היסוד המובלעות של תרבות הכיבוש

לאב. תיאור הטרגדיה של הכבושים, המשלב ביקורת נוקבת בגילוי של רגישות למצוקתם, מסתיים בשלב של תובנה עמוקה המופיעה לגידי כבחזון:

"אז חשב שאינו רוצה להימצא עם, בתחום הצללים שנוצר כאשר שני עמים הפנו זה אל זה את צדם האפל, המחשבה הבהילה אותו, כי מאוד אהב את עבודתו והאמין בה, וחש שהיא נותנת לו כללים נכונים לגווש בהם את כל חייו. אבל הוא גם ידע בבירור, כי כפי שיקרה הדבר לשני תפוחים הנוגעים זה בזה בנקודה אחת של ריקבון, יעלה העובש ויתפשט על פני הפרי כולו" (עמ' 114—115).

הסימטריות המעשי־מושלמת של חלוקת האחריות והצטיירות ברגע זה של התגלות, מעלימה עין מאחריותם המכרעת של הישראלים במצב הפוליטי והמוסרי הנתון של הכיבוש. וזהו, למרבה הצער, התבנית הנוהה ביותר שלתוכה, מעכלת תרבות הכיבוש את רגשות המחאה והרוגז שמעוררים הפרטים המעיקים של הדיכוי. מחאתו של גרוסמן נגד רעות הכיבוש מתנסחת בדיוק בהתאם לתבניות הסימטריות המוזנות אותו. מה שנראה אם כן כצעד אחד קדימה במאבק נגד הכיבוש, מתגלה כצעידה לאחור המשרישה ומשכפלת את הבחנות־היסוד המובלעות של תרבות הכיבוש.

גרוסמן המתרחק שב ושב מן השאלה "מי צודק, אנחנו או הם, ימין או שמאל?" (עמ' 172), פותח שער רחב לכוח הזיים הלאגדלה של קונסנזוס הכיבוש. בתיאוריו אלה מתנתק גרוסמן מן האחריות למקום ולעמדת הכוח והאלימות שבמגנה הם נמתחים. לכך אפשר לצרף גם את התפקיד שממלאת בספר דמותו של גרוסמן הכותב, המציג את עצמו כ"נעבעך". אדם חלקי ויחסי ותמים שמעריך לשנות שגיאות בנותקיתן כאשר להשיג הישגים שמחוץ לטבע" (עמ' 40). או כמי שאינו "מבין אנשים היוזמים היסטוריה" שכן, "משוקים היסטוריים מסתיימים לעתים קרובות בשגיאות היסטוריות" (עמ' 41). לומר דברים מעין אלה בשעה שבה כבר שוקקו המשקים ההיסטוריים, וכשרוב השגיאות ההיסטוריות הפטאליות הן כבר מאחורינו, פירושו לנמות בלי להתחייב. האם הסיטואציה הנוכחית של הכיבוש אינה די גורלית עבורנו, האם ההתמקות זאת מן האמירה ההיסטורית העקרונית אינה ממלאת היום, במצב העניינים הקריטי כל־כך, סוג של הענקת לגיטימציה לכיבוש או עוד שלב בשיכפולה המתעצם של תרבותו?

הצלחתה והתעצמותה של מערכת הכיבוש צריכות להזכיר לנו, שוב ושוב, כי במאבק המיידי, וגם בזה שבטווח הבינוני, כנראה נכשלנו. הכיבוש העיים עלינו. באמצעות תהליך מתמשך של הנאה עצמית סייעו לו בכך גם אנחנו. הכרה זאת בכישלון המאבק מזה, ובהווה האדיר של תרבות הכיבוש מזה, צריכים להכחיד את המחך בדרכי פעולה חדשות לגמרי. אי־אפשר עוד להילחם בכיבוש בכלים שהוא עצמו מספק לנו. עובדה היא שעל אף מלחמת לבנון והשבר המפורסם שהוא יצרה בקונסנזוס, נמתחו באורח ניכר גבולותיו ואפשרויותיה של תרבות הכיבוש. החברה הישראלית דחתה אולי את הסימפטום של הכיבוש, את מלחמת לבנון, אך תוך כדי כך גם אימצה לחיקה, ובמשמנה עזה וחרוך, את הכיבוש שהוא הגורם העיקרי למלחמה זאת.

המאבק האמיתי בכיבוש צריך להישמר, למשל, מפני מסך התמעיה של המבעות המדיניים והפעילות הדיפלומטית הבינלאומית, המבקשים להביא את השלום בלי לוותר על נקודת המבט של הכובש המעניק באמצרי אוטונומיה או פירורי רסות. או כמכמנת, לנתיעה, את המאבק הפלשתינאים במאבק נגד ארגוני טרור. רוב הדיונים הפוליטיים בארץ נערכים בשפה ובטרמינולוגיה המניחות את הכיבוש כנקודת מוצא אידיאולוגית. חלק ניכר מן הדיאלוגים הפוליטיים המתקיימים אצלנו מניחים בנוגלע כי אפשר לדון בפתרונות המדיניים של הסכסוך · בינינו לבין הפלשתינאים בלי להתייחס בעקרה· שדיונים מעין אלה נערכים מתוכו ותחת השפעתו של הכיבוש. המבט המופנה כביכול אל המציאות שתתרקם לאחר שתכתיים תקופת הכיבוש אינו יכול להשתחרר מן המגבלות וההבחנות המקורמות, התפסות כמובעיות כל־כך במסגרותיה של תרבות הכיבוש.

הקונסנזוס? לא מעטים מגבים לגעת ולהתריע. מעטים מאוד מוכנים לפגוע באושיותיו של הקונסנזוס המזין ומאשר את משטר הכיבוש ואת עוולותיו.

ההכרה בכוחו המתעצם, המגונן והמקיף־כל של הכיבוש צריכה להכתיב את דרכי המלחמה בו. המאבק בכיבוש צריך להכות בבסיסיו של הקונסנזוס והבסיסיים התקשורתיים והלשוניים בכל מקום אפשרי. הסירוב להשלים עם טשטוש הגבולות המקובל אצלנו בין התקוממות עממית ומאבק צבאי של הפלשתינאים לשחרור לאומי, לבין פעולת טרור, חשוב באותה מידה שבה יש לדחות את ההפרדה הסטרילית בין סיפור סבלה המזעזע של אידה נודל לבין הסיפור המתמשך של התעללות בפייסל חוסייני.

עם זאת יש לזכור כי קונסנזוס אפשר לנסות ולנפץ באותו אתה מעמיד את עצמך בתקיפות על גבולותיו ולא צועד פנימה צעד אחד מיותר; באותו מצב אחר אתה מסרב לשתף עמו פעולה אך מצד שני נמצא עדיין בתוכו ומסיק, כמובן, לשאת בסבל האחריות המוסרית שמצב זה מטיל עליך. מצב בינים זה הוא פתח לתקווה ועדיפה מסוימת לאפקטיביות של פעולותיך. אין צורך לומר שהתנתקות מוחלטת עלולה לדחק אותך לבדידות נטולת־השפעה.

הסירוב, על סוגיו השונים, הוא הרגע שבו מפסיקה ההתמקחות "מבפנים". שורשיה של תמיכה נעוצה זאת הם בתרבות הפוליטית שהנחילה לנו תנועת העבודה. זהו, אגב, גם כותרת המאמר הראשון שפרסם ברל כצנלסון בארץ־ישראל. אקט הסירוב הוא הרגע שבו אתה מתמודד עם הטוטאליות שמולך. ההכרה בעצם הטוטאליות של תרבות הכיבוש מעודדת, באותה מדה, שאלות על הנחות היסוד המובלעות ומערכת הארד פציות המגננתיות שהיא מציבה. לכן גם אסור לתאר, למשל, את הסירוב לקחת חלק בדיכוי ההתקוממות בשטחים, כפעולה בודדת באוואית של אידיאות לזנוק, צריך לראות אותה כחלק במכלול אלטרנטיבי של התמודדויות יום־יומיות עם הטוטאליות של תרבות הכיבוש. גם הגלת איסור על בית הספר שבו לומד ילדך לצרעו לטייל בשטחים הכבושים יכול להיות בעל אפקט חשוב במלחמה הטוטאלית בכיבוש.

לא תמיד ההכרעות הן פשוטות. כך למשל אין לקבל את הטיעון כי הסירוב לציית לפקודות הצבא אינו מוסרי בדמוקרטיה הישראלית. יהיה בצבא מהודר כאשר יהיה. מי שמהולים לסרב שקל קודם לכן את המחיר שתשלום המערכת. שבמהותה המנפות הוא והפך, לעומת הסיכוי כי בסירובו יתרום לכך שהחזיגתיה וההתעצבות האגרסיוויות שלה יופחתו ואולי אף יעוקרו.

יש לזכור כי מי שמהולים לסרב עושה כן גם מול מספר ותרבות שבמעט ואינם מתירים לך פעולה אפקטיווית. בכוחתו הטוטאלית של הכיבוש כחייבת את הלוחמים בו לחפש את החוטי העפולה שבהם אפשר למחות בלי לשתף פעולה. לערער את יציבותו בלי לספק לו את הזווית הבאויה, המעניקה מקום של כבוד גם לנוחים "היפים", כאותם הורכים מכללי המשחק שהכיבוש עצמו כבר העיר להם. גם המערכת הצבאית יודעת להבכל באהבה תנוקת את המבקשים לטלטל אותה. הליברליזציה שהיא מגינה לעתים כלפי המבקשים לבחון בגבולותיה יכולה לעזור עיני חכמים וטובים. אך עם זאת הזוקה סירובים סלקטיוויים לקחת חלק בפעולות דיכוי אלו או אחרות יכולים להיות אפקטיוויים כאשר הם מצליחים להצביע על הבחנות הטוטאליות של הכיבוש.

השאלה העוכרת כעת על הפרק היא יותר שאלה אסטרטגית אשר הכרעה מודעת בה תעניק כיסוי חיים לפעולות הקיימות ותפתח ערוצי פעולה חדשים. העיקר הוא לזכור לא בכל כישור אפשרי, לצאת מן הפוליטיקה במובנה הצר אל מכלול החיים הצבאי, הכלכלי, החינוכי, והתרבותי. מיאי לכסן שוב ושוב כי העובדה שבראותו את מולדתו נופלת לא מצליח צ'ויק איינשטיין להזכיר ולהתבונן באמצעות הקול השבור שלו, מחייבת אותנו לעמול על פיתוחו של קול חרש להזלשת.

במאמר שני האחרון

עורך: בני ציפר

עינייני לשון / משה זינגר

לא כל כך פשוט

להפתעתי, רשימה שפרסמתי כאן בעניין "בשן ועין" הביאה שפע של תגובות. לא פיללתי, אך באה כי מקורות ובלגלגת של ביטויים — אלה הם עניינים קרובים אהובים להתעסק בהם.

תחילה — הבהרה. כתבתי בפליטת קולמוס על "משמעותו המקורית" של הביטוי "יצא בשן ועין", שהוא "יצא בנזק חמור", וכדומה. ובכן, לא התכוונתי למשמעות העתיקה, המקראית — אלא להוראה של "יצא בשן ועין" כפי שהיא בפינו זה עשרות בשנים, והיא — "יצא בנזקים חמורים", כפי שמעיד מילון אבן־שושן. ותהיתי כיצד הופך ביטוי את עורו, ומשמעותו היא כיום בפי אחדים מהדוברים לצאת בשלום, או בנזקים קלים.

בתגובתו של פרופ' יעקב בהט במוסף זה (8.1) נאמר בצדק כי בדוגמאות שהבאתי פירוש הביטוי הוא "יצא בנזק קטן יחסית". בהט אומר כי להוראה זו יש סימוכין במקורות. וגם זה נכון. עבד היוצא לחופשי (שמות כ"א) לאחר שבעליו היכו בעינו או בשנו — יוצא בנזק "קטן יחסית". נניח. קשה, אמנם, לקבל כי איבוד עין הוא נזק קטן — אך לו יהי כן.

הדבר שאינו נראה לי בתגובתו של בהט הוא כי "כך בדיוק אומרים הדוברים היום: יצא בשן ועין מן התאונה ולא נפגע בחלקי גופו האחרים."

ראשית, לכמן הדיוק ראוי לומר כי חלק — וכנראה מיעוט — מן הדוברים מתכוונים ב"בשן ועין" בהוראה זו של "לצאת בנזק קל". הרוב, כמדי, מבינים ביטוי זה ומשמשים אותו בהוראתו שהובאה לעיל — יצא בנזקים חמורים.

ושנית, וזה הדבר החשוב יותר: דומני כי אני שומע בדברי בהט שני השקפות: א. יש לשימוש בנסים סימוכין במקרא, ולכן הוא כשר. ב. הדוברים כיום קשורים בנין קשר כמו למקרא, ושואבים את ביטויי הלשון שלהם ממנו. שני הדברים אינם נראים לי.

כשציינתי את ה"היפוך" שחל בביטוי "בשן ועין" — ציינתי זאת אך ורק כדי להצביע על התרחשויות מפליאות המתרחשות בלשוננו. שלא תמיד יש בידינו לדעת מה גרם להן. לאלה, לדעתי, יש לשייך את "בשן ועין" בהוראתו שהיתה חדשה בעיני.

הסימוכין למקרא נראים רחוקים במקצת. אף גם אם נניח שאותו שימוש חדש היה הולם במדויק את השימוש המקראי — גם אז סביר יותר היה, כבודני, להניח כי חל פה מפגש מקרי, מאשר שנרכש הצירוף (במקרה זה, ולישנא) זו הוא. אם לכך התבנון מגמפ׳ — אין כאן מחלוקת.

והמפשט כללי לפני "שני" מבוד היותי כי לכל תופעה לשונית אפשר למצוא הסבר. כיום, אחר שיחות רבות עם מורי ורבי פרופ' חיים בלנק ז"ל, ואחר שהוספתי להרהר בכך, אני יודע עד כמה הלשון היא חידתית, ועד כמה גם כל הסברינו אינם ברובם אלא השערות, אשליות. בכל שיחה חופשית של ישראלי הדובר לפי תומו תוכל למצוא תופעות מעניינות — כאלה התואמות את המצוי במקורות וכאלה שאינן תואמות. בשני המקרים, לא פשוט לקבוע מה בקודה של תופעה זו או אחרת.

למשל — הנה עוד "בעיה" שאולי אותם מהקוראים יוכלו להשתעשע בפתרונה. בפי רוב הדוברים כיום, חלה תזוזה בהטעמתה של המלה "אבל". הטעמתה המקורית (והפעם, תקוותי שאינני טועה) היא בראש המלה, מלעיל. ואילו כיום היא מוטעמת בפי הרוב בהברה האחרונה, מלרע. מה גרם לכך? והיש בכלל תשובה בטוחה על כך?

מתחת לקו הראייה

העמוק אוהב את המסיכה, רשמי מסע בהודו, מאת רחל גורדין. מסדה. 1987

מאת רות נצר

רחל גורדין מתארת את מסעה להודו כמסע אל קרקעית הנפש האנושית. הודו שלה "נושאת את התת־מודע שלה על פני השטח". היא חווה בו את "כוחות הנפש הפרימיטיביים"; את הדיוניזיאני־הרטיגנקטיוי ואת הדתות־עתיקות, הבאים ממעמקים ארכאיים, מעבר ללא־מודע האישי. יש במסעה שאיפה לעבור התחדשות פנימית. כמו בטקסי חניכה קדומים, שבהם עובר המודרך באופן סמלי תהליך של כניסה לרחם הלא־מודע כדי להיוולד ממנו מחדש לשלב של חיים עמוקים ומשמעותיים.

גורדין מלאה בתודעת החיפוש העצמי, והחיפוש נעשה בכוונה אך גם באירוניה עצמית ובספקנות. הספקנות, זו של האדם המערבי שאיבד את תמימותו המאמינה, מקשה על תהליך החיפוש ומקימה חיץ בינה לבין מה שיכול היה אולי להתגלות בפניה. אחד המכשולים הוא מודעות־היתר לחיפוש, והאשליה שהיה אפשר להגיע אל סופו באמצעות איזו עמדה נכונה מראש. אילו היה אפשר לדעת מהי העמדה הנכונה, ומהי השאלה הנכונה. השאלה הנכונה, כך נדמה, אינה שאלה מכוונת אלא להיות במצב שאלה. עצם תהליך החיפוש, להיות בעמדת פתיחות והקשבה לתהליך. כדבריה של גורדין: "הקשבה רגישה לחירותם של הדברים" ו"צריך פשוט להיות".

גורדין מביאה דרך אגדת פרסיואל, המשכת באחרית־הדבר ל־ספר, את המתח בין "לא לשאול יותר מדי שאלות" לבין ההכרח "לשאול לפשר החיזיון". בסופו של דבר נראה כי פרסיואל צריך היה לשאול לפשר החיזיון אך לא לשאול יותר מדי שאלות (ולא לשאול או לא לשאול). זה מצבו של האדם המערבי, החייב לשאול לפשר חיזיון־החיים אבל חייב גם לדעת לא לשאול יותר מדי. כלומר, לדעת את גבולות האגו, גבולות האינטלקט, ולהגיע למקום שבו אין לשאלות תשובות במובן הרציונלי החד־ממדי אלא בקבלת הקיים במובנו הפרדוקסאלי והאירוני.

רחל גורדין מספרת על קבצן מקוטע שהיא ראתה בהודו. והוא מזכיר לה חלום שלה. בחלומה היא רואה אדם בתנועה קופצנית מהירה החולף על פניה "מתחת לקו הראייה". בחלומה היא שואלת רבות ניצבת לידה "הזאת הגאולה?" והיא מסיבה מזיוב. קריאת הספר מסרה את הרושם שגורדין אכן מחפשת דרך השאלה־התבונה השיעור הנבונים את אותה שאלה. וכי למרה להכיר שהשאלה היא אבן בתחום שמתחת לקו־הראייה כל האדם. כלומר: לא בהשגתו המודעת. ובכל זאת נדמה לה שהחמיצה את מסעה. כמו קפקא מול שער החוק שהחמיץ את השער שנועד רק לו. ההחמצה היא אולי תודעת ההדרגות המתמרת כלפי כל מה שמתראה כלפי הקבצנים, החולים, בעלי המומים, מורי הדרך והבה מינים, דרך הזכרונות חווה בהדרין

את הקושי לסבן את האמיתי והדחני מבעד למזויף, למכוב ולמתחזה. היא חושדת שהודו במאה העשרים איבדה את המהות האמונה והאותנטית והיא מתראה כנושאת אמת למען התייר. האם אין זו השלכה של תהליכי נפשו של התייר המערבי שאיבד את האמונה באותנטיות של עצמו ושל תרבותו? או אולי החשדנות היא הקוטב הנגדי־ההכרחי המשמר אותה מפני נאיוויות גמורה חסרת אבחנה?

ההוקעות בצד הנאיוויות מביאים את גורדין להכרה בטעות הבסיסית שלה כשהיא מחפשת את הדרך "אדם הוגני", "גורו", ומביאה על עצמה מיני פגישות עם "גורו" מתחזים. אך הכרתה של התייר היא גם חלק ממצבו של האדם המערבי שאיבד את האמון בגורו הפנימי שבנפשו, במורה הדרך שיבוא אותו, דרך ההקשבה הנכונה, לקול הפנימי.

התהייה המתמרת מהו האמיתי ומהו הדומה לאמיתי, מהו המתעתע והמדומה, כל זה אינו חשדנות אישית בלבד. זו הדילמה השוכנת בכולנו. בכל אחד מאתנו שוכן האל המפתה־מרקוריוס המסמל בחש כפל. הרמס הוא האל המכפיל והמקבק, הוא פסיכופומפ המוליך את הנשמות ליעדן. אך הוא גם הטריקסטר הגנב המוליך שולל את הבריות. אבל שום תהליך אלכימי נפשי של התהוות, השתנות והתקרבות אל מעמקי־העצמי אינו אפשרי בלי מרקוריוס. סימני השאלה המתמידים, ההתמודדות עם הספק ואורות התעתועים הם מסכנים האותנטיים של דרך ההתנחות.

רות נצר היא פסיכולוגית קלינית מאסכולת יונג

שבוע של ספרים

מקור

אוכלי האבטיח, נובלה וחמישה סיפורים
מאת ישראל המאירי
זמורה ביתן, סדרת "עמודים לספרות עברית" בעריכת חיים פסח. 1988, 225 עמודים

ישראל המאירי הוא מן המאכזבים הקבועים של הבימה הספרותית בשנים האחרונות. הרישול החופשי שבכתביו המוקדמים היה בהם חן־נעורים מפוזר, אי אפשר עוד לקבלם בסלחנות אצל הסופר המבוגר, שברומאן "הלבנים" מלפני שנתיים וב"אוכלי האבטיח" עתה, ויתר על כל חוש מידה וטעם בכתיבה.

המאירי אוהב מלודרמות, התרחשויות סוערות ולעתים לא אמינות ועלילות הסבולות עד צוואר ברוטב תדיך מדי. סיפוריו, להוציא אולי שניים בקובץ הזה, כתובים מתחילתם ועד סופם ב־full volume. הם דומים בכך לאותו סוג של תיאטרון ישראלי הסבור שאפשר להביע רגשות רק על ידי צעקות והחוות גופניות מוגזמות ועל ידי קיטוב הדמות עד קצה גבול האפשר.

"אוכלי האבטיח", הנובלה המרכזית בספר, נוטלת לטיפולה, מעט בסכימטיות, את הקיטוב היהודי־ערבי על ידי הצגה קצת סטריאוטיפית ולא מקורית במיוחד של שלוש דמויות משפחתיות ואישיות משני צדי המתרס הלאומי: משפחת מושבניקים יהודים, ולעומתה — ערבי מוסלמי וערבי נוצרי הבונים את ביתה, והמסתבכים בסבך רגשי שהמאירי דואג לשוות לו מראה אבסורדי בעזרת להג כנסייתי ויהודיים אפלים ל"פאדרה" המקומי.

הסיפורים הקצרים הבאים בשולי הנובלה המרוחבת הזאת — שנמתחה אולי בכוח למטרי רומאן קצר — מאופקים קצת יותר. ב"עונה קשה" חוזר המאירי לתבניות האובססיביות האהובות עליו מימים ימימה: נער במושב נידח העובר כעין טקס התבגרות על ידי שהוא צופה בהידרדרותה של אשה מעורערת בנפשה אל הפרוורסיה והטמטום. הסיפור "סטבאט מאטר" מתרחש ביחידות חובשים בצבא. חייל חדש שלא השתלב ביחידה מנסה להתאבד, ומעשה ההתאבדות מקרב אותו אל הרופא היחידתי, הקרוי בלעג "ד"ר פרנולוי", המספר לו את תולדותיו כנער ניצול שואה, בסצינה פסוודו־ארוטית. גם במרכזו של "האב הקדמון", הנראה הטוב בסיפורי הספר, עומדת סצינה שעל סף הדמיון הארוטי: נערה מתמסרת, ספק במוחש, ספק לא, לגבר הנראה לה כהתגלמות הלוחם האגדי מסיפורי מלחמת הקוממיות שאביה הלעיט אותה בהם.

הישרדות

יש מוצא! — מדריך להישרדות ותושיית־קיום
עורכים: רפי נצר ויורם אפשטיין
משרד הביטחון, ההוצאה לאור, 1987, 358 עמודים

ההישרדות היא היסטריה שבאופנה, שיובאה אלינו כנראה מארצות־הברית. בתנועת־הנוער, בגדנ"ע ובצבא קראו לזה פעם "התמצאות בשטח". "הישרדות" היא מלה דרמטית יותר, המרמזת על אידיאולוגיה דארוויניסטית וכוחנות. אך בלי הכותרת המפוצצת מי זה היה מתעניין, בארץ קטנה כשלנו, שמרחבי־הטבע נוהגים בה למליצה בעלמא, בספר המלמד אותך להישאר בחיים במדבריות ואוקיינוסים?

אם בתפיסתו הכללית של הספר יש משהו מגוחך־משהו, ימצא הקורא עניין בפרקים על החי והצומח בארץ, שאינם קשורים בהישרדות אלא בעקיפין. מובאים בהם פרטים על צמחי מרפא, צמחי מאכל וצמחי רעל, על בעלי־חיים מזיקים ושאינם מזיקים לאדם. יש גם פרק בסיסי בעזרה ראשונה, אבל הוראות להפקת מים במדבר, ולהישרדות בלבים — את אלה אני משאיר לבעלי־דמיון הרפתקני משלי.

מוסיקה

ארבעה בתיבה אחת
מאת נתן שחם
הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1987, 142 עמודים

כושלמה, אולי כתבורה, לספרו האחרון "רביעיית רוטנהולץ", שעניינו רביעיית כלי קשת, מגלה נתן שחם, חתן פרס ביאליק השנה, את המקורות האישיים שהובילוהו אל עלילת־רומאן כה בלתי־שגרתית. שחם, בעצמו תופס כינור, מספר כאן בנימה מגאווית זוהרה־למחצה על עולמו של משוגע לדבר מוסיקה קאמרית, מילדות ועד היום. כיצד גילה, כשהיה בלוס־אנג'לס, את דבר קיומה של רביעייה קאמרית בקיבוץ בית אלפא בימי המנדאט, וכיצד היה לנגן ויולה, ושאר דברי נוסטאלגיה מתובלים בהרהורים על האפשרות למזג בין חלוציות למוסיקה קלאסית.

מה רוצה שחם לומר בספרון הזה בסופו של דבר קשה לדעת אל נכון. מן הסתם ביקש לתת לזולת מושג כלשהו על הפילוסופיה שמאחורי המבנה המוסיקאלי המפורש הקרוי רביעייה, ולהטיף, כדרך מתגנים, שמוסיקה קלאסית, גם בת־זמננו, היא דבר מרתק וכו'. הטון ה"חינוכי" הזה, הזהירות והמתינות הפדגוגית הזאת, הם שמרתיעים אולי יותר מכל בקריאה. כמו שהם מרתיעים בכתיבתו של שחם בכלל. ואולי מוטב שמוסיקאים יביעו את עצמם בנגינה, וסופרים — בעט, ואילו החובבים בשני התחומים ישמעו את קולם בלי להפריע את מנוחת השכנים.

תרגום

ההיסטוריה האישית של דייוויד קופרפילד
מאת צ'רלס דיקנס
בלוויית איורים מקוריים מאת ה. ק. בראון
תרגם: מאיר ויזלטיר
הוצאת דביר, זמורה ביתן, 1987, 2 כרכים, 892 עמודים

העיתונות מלאה באחרונה בסיפורים שמאחורי־הקלעים של תרגום זה שהתקין ויזלטיר לדיקנס. כולם אשמים או כולם צודקים באי־התקינות של התרגום — בשביל הקורא שקנה את הספר בחנות הכל היינו הך, ובעצם, עם כל השיבושים, זה טוב מהרבה תרגומים אחרים היוצאים לאור ואין מי שיתנצל על איכותם הירודה.

את דיקנס, ואת "קופרפילד" במיוחד, אין מי שאינו מכיר [illegible] באחת מהגירסאות, שאינם מהמעוותות. דיקנס כתב את הספר, כמו את [illegible] פרקים פרקים שהתפרסמו בעיתונים. בחיפזון העיתונאי הזה עשה את דיקנס לבאן של רישום־ספרותי מהיר של טיפוסים וסצינות אנושיות. אך גם במלאכת הבנייה של העלילה, ורוב הרומאנים שלו סובלים מאותו סירבול הארכנות האפיזודיאלית. ב"קופרפילד" התגבר אמנם על הקושי המבני, בכך שהציב לעצמו מראש מטרה לכתוב רומאן אוטוביוגראפי שיספר את אירועי חייו כסדרם הכרונולוגי. אך איזו שטחיות מופלאה בשרטוט הדמויות, המתחלקות לטובים גמורים ולרשעים גמורים, ואיזו סנטימנטליות בעצם של הגיבורים, הבאים כמבכים כל חייהם סביב תבנית־האופי שקבע להם מחברם!

עדות

כך זה קרה — דפי עדות של שארית הפליטה יוצאי ברגדבלון
העורך: מרדכי צאנין
הוצאת ארגון שארית הפליטה מהאזור הבריטי, 1987, 346 עמודים

התחום הקרוי חקר השואה מקוטב כיום יותר מתמיד בין מחקרי־אקדמיה, העוסקים בשואה מתוך קרירות אם לא אדישות, לבין כל אותם ספרי שואה שמסמכים ארגוני יוצאי המחנות והעיירות, השופעים רגשנות ופרטנות, והנכתבים בידי קשישים שהעלאת זכרונותיהם בכתב היא בשבילם כעין ריפוי בעיסוק. ויש כנראה תועלת בעדויות הללו, אם להאמין לד"ר צמח צמריון באחרית־הדבר המרגשת שלו לספר שלפנינו, הקורא לבני הצעירים לעיין בספר כדי לדעת [illegible] של מולדת [illegible] "אנו אוהבים אותך מולדת".

בניגוד לדברים המרגשים האלה, העדויות עצמן, המובאות מפי הניצולים והניצולות, כולם יוצאי מחנה העקורים של ברגדבלון, כתובים בלשון נקייה ובעדות פאתוס, בכאב אמיתי. מוצאים פה שמות מפורסמים, כשמוחה הלצבורג, המספר על המקום שבו למד לסייע לפצועים, והסופרת מרים עקביא, אך רוב המשתתפים הם יהודים צנועים, כזלמן גיסלר, מעובדי דפוס "הארץ", שזיכרונות רחוקים אלה הם אולי כל עולמם, ותמצית חוויות חייהם — אורות מבין הזיכרון הזה לפרטי־הפרטים של המקומות והאנשים.

בני ציפר

מעולם הספרות והאמנות / רות אלמוג

ביירון: לאחר מאתיים שנה

היום מלאו מאתיים שנה להולדת ג'ורג' גורדון לורד ביירון השישי, שנולד ב־22 בינואר 1788 בלונדון. כותר שאין יודעים אלא מעט מזעיר על חייו הפרטיים של המשורר האנגלי הלאומי. עד כמה שנוגע לשקספיר, המחזות והשירה מספקים את כל המידע. ואילו לורד ביירון, שהיה בעת ובעונה אחת גיבור ומגודה, אין לך דבר בחייו הפרטיים שאין יודעים אותו, ואפילו רשימות הכבסים שלו נותרו אחריו עד אחרון המכנסיים. שקספיר נחשד אמנם ביצרים אפלים ובתשוקות בי־סקסואליות אבל מעולם לא האשים את עצמו בגילוי עריות ולא תקף את גדול האנגלים בני זמנו, הלורד ולינגטון.

אלא שלמרות התדמית של ביירון, כמו גם הערצתו הגלויה לנאפוליון, הכתימה את פרסומו הפגום ממילא. הגורל גרם שהוא ולורד ולינגטון היו דומים בכך שאותותיהם היו משולות תגרכים, אבל ולינגטון לא היה נכה. ביירון היה נכה ביותר. אף פיסח; והוא הסתיר מכבודו ביותר. הוא היה שטוף ברחמים עצמיים וחומל על כל הברואים הפגועים. המשורר שלי סבר שהוא מגנב חסר תקנה, אבל דימה אותו לנשר.

לאמיתו של דבר, כותב הסופר פרדריק רפאל ב"סאנדיי טיימס", היה ביירון יצור של מים ולא של שמים. הוא חצה בשחייה את ההלספונט. בזמננו היה ניתוח פשוט פותר אותו מן המום שהשפילו. אבל אפשר שסבך המבנתיים היה גואלו גם מן השירה. אם משווים את ביירון לשקספיר מבחינות מסוימות, הנה בוודאי לא זכה מעולם להערצה לאומית מקיפה כגון זו שזוכה לה המחזאי הגדול. גם לאחר שמת מיתה מהוגנת בתכלית במיסולונגי, בנסותו לאחד את היוונים נגד הטורקים, לא הסכימו לקבור אותו בקתדרלת הווסטמינסטר.

הלורד טניסון מעולם לא שכח את אותו יום בילדותו שבו שמע על מותו של ביירון, אבל היו רבים שלא הצטערו כלל על שנפטרו ממנו. ביירון היה שחקן, כתב רפאל, לא פחות משהיה משורר. הוא קרא וכתב לטינית ויוונית עוד קודם שכתב וקרא אנגלית. הוא אומן בחיקוי. יכול היה לכתוב ולהיות בכל סגנון שהוטל. מעולם לא ראה את עצמו כאיש רוח ובחר לחשוב את עצמו לאיש העולם, אף כי היה המשורר המקצועי הראשון שתבע ואף קיבל מקדמות נכבדות מן המו"ל שלו ג'ון מארי.

עד שמלאו לו 11 היה בנו יחיד של סקוטי מרושש וחי באברדין המטולטה ללא שמחה או סיכויים. מזל פתאום — מותו של היורש לתואר לורד ביירון — שינה כליל את גורלו. אמנם בית האחוזה היה כמעט חרב אבל נמצא הכסף לשלוח אותו להארו ולקיימברידג'. וכך סלל את דרכו אל הגיהנום.

ביירון נחשב לרומנטיקן, אבל המשורר הנערץ עליו היה דווקא אלכסנדר פופ ולא וורדסוורת או משוררי האגם, שאותם שם ללעג. התווית הרומנטית מתייחסת לדעת רפאל יותר לחוסר המנוחה הנורא שלו מאשר לנטיותיו הספרותיות. במהלך חייו הקצרים — בן 36 היה במותו — התרוצץ ממקום למקום ומידידות לידידות כאחוז תזזית. הוא אהב נערים, פרוצות, נשים נשואות ובין השאר היה גם מאוהב של אחותו למחצה, כידוע. הוא היה קמצן ופזרן, שמרן ומורדן, סנטימנטאלי וציניקן, גאון ומטומטם.

האם היה באמת משורר טוב? שואל רפאל. היה מי שאמר כי שירתו היתה פופולרית מפני שהיתה גרועה ומפני שהיה לורד. אכן, קובע רפאל, ביבול העצום שלו יש הרבה שירה גרועה. אבל אי אפשר לשכוח יצירות כמו "דון ז'ואן" וקטעים נפלאים ב"צ'יילד הארולד".

יהיה אשר יהיה — חוטא או קדוש — הוא היה אדם משעשע ועדיין הוא כזה. "לאחר מאתיים שנה" מסיים רפאל, "הוא עדיין חי".

ביירון: הדרך לגיהינום

אמילי ברונטה: תווים של אלימות

לאחר כמאה וחמישים שנה מצאה לה אמילי ברונטה סוף סוף ביוגראף. אדוארד צ'יטהאם קרא את המקורות ועשה הפרדה, לעתים אכזרית, בין מציאות לפנטסיה, שכן בדמותה של אמילי ברונטה נקשרו מיתוס ופנטסיות. צ'יטהאם הפיח רוח חדשה בחומר העתיק המוכר. האגדה סביב אמילי נוצרה בעיקר על ידי אחותה שרלוט, שלא השכילה לחדור לנפשה הכמו־אילמת ותרגמה את שתיקתה של אחותה למשהו שאותו יכלה להבין. הביוגראף עומד בפני הקושי הזה וכן בפני מיאונה של אמילי לחשוף את עצמה. ספרה של ויניפרד גארין "אמילי ברונטה" מ־1971 נחשב עד כה לספר המוסמך בתחום זה, אבל הוא לוקה ברציונליזציה ובריכוך.

צ'יטהאם מציג את אמילי ברונטה בתהליך של התפתחות למן ימי הילדות, כילדה מפונקת, מעין חיית־מחמד, דרך הטראומות הקשות של מות אחיותיה מריה ואליזבת, הנערות המתוחה והעצבנית של לילות ללא שינה, והיצירתיות של שנות ההתבגרות הבוגרות. אמילי שלו היא הבן הגבוה והחזק שאחיה, בראנוול, לא היה; אישיות שבה תווים של אכזריות ואלימות, אלימות שהיתה מודעת לה ואשר הטרידה אותה, כפי שמוכיחים שיריה.

צ'יטהאם משרטט דיוקן קרוע בין נטיות סותרות, בין החיוניות האדירה שיצרה, למשל, את "אנקת גבהים", לבין אותה נרפות שגרמה לה להזניח את שירה לא גמורים ולנדוד בחוסר מעש וללא תכלית בביתה.

צ'יטהאם עוקב בדקדקנות אחרי כל העקבות שהותירה אמילי, ואף אחרי השירבוטים שבשולי דפי השירים. חידושו של צ'יטהאם נובע מכך שהוא נמנע מכל זייפנות ומדייק ביותר בביסוס הראיות. הדבר המעניין ביותר העולה מספרו של צ'יטהאם הוא שאין צורך להרחיק לכת בחיפוש אחר היתקלים: כל מי שקורא את התיאור של האלימות והזעם שבה היכתה אמילי את כלבה האהוב, יחזה בה את בתרדמותו (ש.ל.ס.)

A Life of Emily Bronte
by Edward Chitham
Oxford ,Blackwell

אמילי ברונטה: ביוגרפיה

ג'יימס ג'ויס: מכתבים לגברת ביץ'

אלמלא פגשה סילוויה ביץ' את ג'יימס ג'ויס, כלום היתה מסיימת את חייה במסבר גלוזיות של הטעודאמז? ואלמלא פגש ג'ויס את סילוויה ביץ', כלום היה "יוליסס" יוצא אצל מו"ל אנגלי חשוב ללא כל המלים הגסות? זאת ועוד, אילו יצא "יוליסס" כמות שהוא ממש, ולא בחנות ספרים קטנה בגדה השמאלית של פאריס, האם היו אלפי בני אדם חשים לקנות את הספר?

חלק מן העונג שברכישת "יוליסס" היה כרוך בטיול לרחוב אודיאון מס' 12 בתקווה שעל חלון הראווה לא יתנוסס השלט "אזל". אם אכן אפשר היה לקנות את הספר, היתה עוזרתה של הגברת ביץ' מסווה את העותק באיזו עטיפה שבהישג יד ואז היה הקונה האנגלי מבריח את העותק שלו במכס בתחנת הגבול שבדובר.

ההתכתבות בין ג'ויס וביץ', בין בעלת החנות והמו"לית לבין הסופר, אמורה היתה להיות מרתקת. האפשר שכזאת היא במלואה, אבל המבחר שיצא בכרך "מכתבי ג'יימס ג'ויס לסילוויה ביץ' 1921–1940" אינו כולל אלא מזעיר ממכתבי ביץ', שעה שדווקא במכתביה יש עניין מיוחד.

ג'ויס נמנה עם אותם סופרים כמו לואיס קארול, ומעטים הם הסופרים ממין זה, אשר כמו החליטו שמכתבים יהיו משעממים ככל האפשר ומרוחקים מרחק רב מאישיותם הסמכותית. העובדה שג'ויס ביקש מביץ' כסף בקביעות, ידועה מן הביוגראפיה של אלמן, אבל הכרך החדש מוכיח עד כמה בלתי־נלאה היה בהפצרתו. פעמים אחדות נלאתה ביץ' מלמלא אחר משאלותיו. [illegible] במכתב אחר, מן המעטים שפורסמו בכרך, היא כותבת ממש בדמעות: "כל מלה שאני מקבלת ממך זו פקודה... אני עייפה וגם עייפה". ג'ויס הבין ללבה ואז כששככה הסערה שב וביקש ממנה עוד כסף.

בדרך כלל ניסה ג'ויס לעודד רושם כי לא קרא את פרוסט, אבל באחד המכתבים בכרך הוא כותב שבגלל מזג האוויר הגרוע היה כלוא בביתו כשבועיים ימים, ומכיוון שראייתו הטשה עשה הגהות ל"יוליסס" ואף קרא שניים מכרכי "ההיפרש". אבל באותו מכתב לא גילה את צפונותיו בנוגע למה שחשב על יצירתו של פרוסט (סאנדיי טיימס).

James Joyce's Letters
to Sylvia Beach 1921–1940
Indiana University Press

ג'ויס: מכתבים למו"לית

קהנוויילר: בעקבות המודרניות

"איש האמנות" הוא דניאל אנרי קהנוויילר שפייר אסולין הציב לו בספרו הביוגראפי מצבה מרתקת. קהנוויילר היה אחד מסוחרי האמנות הגדולים של המאה שלנו וידיד קרוב של פיקאסו ואמנים אחרים. דרך דיוקנאותיהם של קהנוויילר ופיקאסו פורש אסולין את מפת הציור המודרני ומשרטט את תולדותיו.

אין ספק, כותב מבקר "נובל אובזרווטר", שספרו של אסולין הוא הטוב בספרים שנכתבו על עולם האמנות בעשורות הראשונות של המאה שלנו, שכן אין זה רק סיפורו האישי של סוחר אמנות, מהגר מגרמניה שהשתקע בצרפת והשקיע את כל הונו ומשאביו בציור, כן אין זה רק סיפור העוסק באסתטיקה, אלא סיפורה של חברה שלמה וסיפור על החיפוש אחרי המודרניות.

L'Homme de l'art
par Pierre Assouline
Balland

בקנקן חדש

סוף מעמוד 6ב

ושנינה אורבנית, אשר נשכח כי תיים להלוסין".

כך ולא אחרת: כל השכחים הם שכחי תיבורה השכת. שאלמלא גאלו מירון מנבכי השכחה היינו טועים וחושבים שאולי הלקין הוא שניזון בידע, בדיק, שארווה ד שינות. אפשר גם שנואלנו לדמות בנפשנו כי הלקין הוא שברא בכוחות עצמו את המושג "הרפובליקה הספרותית", שמירון נותנו בראש ההקדמה ל"בודדים במועדם" ואף ממשיך לגלגל בו כבמוטיב חוזר לאורך כל הספר. מה טוב שיש מי שממהר להעמידנו על טעותנו.

לא יוצאים תריסר עמודים, וכבר מאלפנו מירון כי גם את הכותרת לחלק הראשון של ספרו ולא רק את הכותרת למבוא נטל מהלקין. גם הפעם אנו למדים כי הלקין לא ברא בכוחותיו שלו את הימנון הסגנוני המוכר "תהיה ותהיה". אלא נטל אותו מכותרת של ידידו, המשורר והחוקר העברי־אמריקאי יצחק זילברשלג (כאן מודה מירון כי הלקין "נטל" את הצירוף "לפי דברי עצמו", שהרי דבריו אלה התפרסמו עוד בחיי הלקין בספר ליובלו, שערכו תלמידיו ברוך שכבייק ומנחם פרי) ובכלל, מירון תמיד נחפז לגלות לנו מי נטל ממי ומי כתב בעקבות מי. ובכך אין הוא שם פדות בין תלמידיו (עמ' 213, 218 ועוד) לבין מוריו (עמ' 9, 23 ועוד). סדר שמתוך יושר אינטלקטואלי חייב להיות!

שמא דב סדן (אף הוא מורה דגול של מירון ושל "רפובליקה" שלמה של חוקרים ומבקרים) ניצל מן הכלימה? סדן אמנם לא "נטל" ולא "שאל", אך גם בו נמצא פגם גדול: כל קביעותיו, אומר מירון, פשוט אינן נכונות. על התיזות של סדן במאמרו הידוע "המשולש" אומר מירון: "דברים אלה, למרות ניסוחם המבריק, הם בפשטות בלתי־נכונים". ועל מסקנתו הכוללת של סדן ב"מסת המבוא" המפורסמת שלו טוען מירון: "מסקנה כזו נראית הגיונית ומתבקשת, אבל היא אינה נכונה". במקום אחר מתפלפל מירון עם המושג "משקעים ביאליקאיים", שטבע סדן ביחס לשירתם של ממשיכי ביאליק, מסביר כי המטאפורה ה"פאסיבית" הזו לקוחה מתחום המטאורולוגיה, ואף קובע ש"קונבנציה זו, שהמטפורה הוספת את הנחות־היסוד המשמשות בה, אינה נכונה והיא מטשטשת את עצם המהות המורכבת של תהליך ההשפעה הספרותית".

לעומת תפישתו ה"פאסיווית" של סדן, מעמיד מירון את תפישתו שלו האקטיווית, ומנסה לשכנע כי קליטתם של המשוררים את שירת ביאליק היתה למעשה מתוכננת היטב ומודעת לעצמה, שאף הפעילה בלא הרף על יצירת ביאליק "אלימות" ספרותית באמצעות "כתיבתה מחדש". ובכלל, הקורא את דברי מירון מתרשם כאילו האמת הספרותית צבועה בצבעי שחור־לבן, ולא ייתכן שסדן יצדק בדרכו ומירון יצדק בדרכו.

נניח ל"כבוד" שמנחיל מירון למוריו, אותם מורים שלזכרם הקדיש ספרים בזמן שיכול היה להתחמם לאורם, ושאותם הוא "מברך" כאן ו"מקלס" לאחר שתש לרעתו כוחם וכבר אינם יכולים להזיק לו ולמעמדו. ומה מנחיל מירון לתלמידיו ולתלמידי־תלמידיו בספרו החדש, פרט לקעקע ולקעקע־כביכול של עקירות מוריו? לאמיתו של דבר, הוא מעניק לנו כאן "קנקן חדש מלא ישן" (כמאמר בכור המבקרים העברים): מבחר מאמרים ישנים — שחלקם נכתב בזמן שלמירון טרם היו, לפי עדותו שלו עצמו, הבשר וההכשרה לסכם סיכומים "היסטוריים" רחבים — על הספרות העברית בתחילת המאה העשרים, שהוקשר ביניהם רופף בקצת. התוספת החדשה הבולטת כאן (למעט התיקונים וההשלמות שהטיל מירון בפרקי הספר, ואלה לא אחת פוגמים במבנה, בפרופורציות ואפילו בהיגיון של הפרקים, שאינם אלא גילגולים של מאמרים ישנים ושכוחים) היא וידוי רומנטי, סטיכי וסעוד, שיגלה לקוראים כיצד הצטרף מירון עצמו אל "הרפובליקה הספרותית".

וידוי "אישי" זה משרת יותר מתכלית אחת: ראשית, הוא מקרב כביכול את מירון אל הקורא ויוצר ביניהם מין אינטימיות (קרירה אמנם); הוא אף משמש אגב כך מעין מלט־מחבר לגרבבים הרופפים ומעניק לספר חזות ברומה של מבנה; הוא אף מעניק צידוק ולגיטימציה לניהולו של אורחותיים המתגודד בגבולותיה האמורפיים של איזו "רפובליקה ספרותית" ושאינו מתוחשב כלל בסמכויותיה של יישות מדינית כלשהי. כאן מככב מירון כפרסונה ספרותית והתפעמותו מן התופעות השונות היא, בסופו של חשבון, עילת העילות לחיבורו זה לנו.

אך מה ייעשה לו לחוקר־המבקר־הסופר (שאוהב כל כך לחשוף את שאילותיהם של עמיתיו מעמיתיהם) אם ההשראה וההתלהבות שלו קיבלו את השראתן מדבריהם הנלהבים של אחרים, שקדמו לו בהשראה ובהתלהבות? כך, תיאור מפורט ופלאסטי של שיעוריו המעוררים של הלקין, שתלמידיו ידועי המלחמות ישבו לרגליו ביחד עם משוררים ומספרים צעירים (ועמם גם "משוררי בוסר חורגים" שלא היוו לו אף שעה משעות היום"), מצוי כבר בספרו של ברוך שכבייק "יערות מתוהמים" (1982); ולמעשה תיאור זה כלול כבר בספר ליובלו של הלקין, 1975). האין כאן שחיטת קמח שכבר נטחן מזמן עד דק? גם איזכור מפורש של "הרפובליקה הספרותית" של הלקין מיסודו של תיבורה כבר נכלל בזמן בספרו של ראובן קריץ "בני בידו" (1964), המתאר את הקמפוס הירושלמי באותם ימים רחוקים, המועלים כאן שוב בזיכרוניו של מירון. הרומנטיקה האישית של מירון היא איפוא רומנטיקה מכלי שני, המשכללת את חישני העבר ונסמכת עליהם, אגב טשטוש עקיבות כמעט מושלם.

כבר האריך נתן זך ב"דף חדש" בדבר התחזותו של מירון לידוע לטינית: כאן מירון מתחזה לידוע צרפתית. דא עקא, פרנקופיליה מדומה מתגלה עד מהרה כפיאה נכרית המסגירה את האמת המביכה, וכך יוצא שרוב המלים הצרפתיות ונגזרותיהן משובשות. שגיאות ושיבושים ימצא הקורא בעמ' 9, 12, 124, 138, 202, 252 ועוד. יודע צרפתית לא יכתוב "היפוליט טן" אלא "איפוליט", יודע צרפתית לא ייתן מקף מפריד בין המלים בצירוף par excellence, כאילו היה צירוף מלים בעברית. יודע צרפתית לא יהפוך את כל ה"אקסנטים" על פיהם, ואף לא ייתן באנגלית אות גדולה בראש המלים interpre'tation des textes (כך מכנה מירון בעמ' 12 את השיטה הביקורתית של הקריאה השטחית בטקסט, שהיתה נהוגה בצרפת עוד לפני ה"ניו קריטיסיזם" האנגלו־אמריקאי, והידועה לאמיתו של דבר בשם "explication des textes"). גם הלטינית של מירון לא שפר חלקה: "litotes" — המושג שהוא מרבה להשתמש בו בזמן האחרון — אינו כדבריו "זיהוי בדרך השלילה" (עמ' 191 ועוד), ולא כל פתיחה אפית ברימוי על דרך שלילה ("לא כמר, לא כ...") נקראת "ליטוטס". פיגורה רטורית זו היא לאמיתו של דבר צורה של "לשון המעטה", היוצרת חיוב באמצעות שלילת השלילה (כגון בדוגמאות הבאות: "הוא לא היה מורה רע". "סדן לא שגה כשקבע...", "אין הדבר בלתי־אפשרי שסדן אף הוא צודק", "לא אנסה כאן לשלול את הצדק החלקי המקופל בדברי מירון" וכיוצא באלה אמירות של "אנדרסטייטמנט", שמירון כנראה לא ישתמש לעולם בשכמותן, כי ימשיך להעדיף את הקביעות הנחרצות החד־משמעיות).

יתר על כן, בעל עין חדה חודרת כשל מירון, הנחפז לחשוף את כל ה"שאילות" ואת כל ה"נטילות" שנטלו אחרים מזולתם, ואף מפליגם שלא לצורך בנטילה במקום שהם עצמם הודו שנטלו, ואף שש לחשוף את קלון ה"שואלים" מזולתם כשלא ניסו אלא לרמוז בדרך האלוזיה לדברי זולתם (ובמקרה כזה הן ציונו של המקור הוא מרבול מיותר), מדוע זה יסתיר בעקביות מופלאה כזאת את מקורות השאילה שלו עצמו? נתבונן שוב בצירוף "בודדים במועדם", המוצב בראש הספר ובראש כמה מפרקיו. לחינם יחפש הקורא בעמודיו הרבים של הספר את שם מחברו ואבי־מולידו. הכן, הצירוף הגבישי הגמיש כאמר "בודדים במועדם" (שהוא באמת ובתמים צירוף קולע מאין כמוהו, שרק אמן אמת יכול היה לבוראו) חבוי במקרה באחד מחיבוריו השכוחים הנידחים ביותר של ביאליק: במאמר המבוא שחיבר לספר שירי רשב"ג, שעל התקנתם והדירתם שקד במשך שנים רבות, בכל תחנות חייו. הוא פיזר אינספור אבני חן, כדוגמת "בודדים במועדם" בחיבוריו הרבים, ואת כולם חצב מסלעו וצורה, לא שאלם מאיש ואף לא לקחם מן ההפקר. בהיעדר קונקורדנציה לכל חיבוריו, יתקשה הקורא להגיע אל המקור הנידח והשכוח הזה, שמירון גאלו מן השכוח, אך שכח להביא גאולה לעולם ונהג בו כבקנייני הפקר.

אלמלא חשף מירון בבואה כה מרובה את "נטילותיהם" של אחרים, מותר היה גם לו ליהנות ולזכות מן ההפקר. אך כרגע זה יגרע חלקו של חיבור שבזה מאת ביאליק מחלקו של חיבור שבזה מאת תיבורה?

ציור־קיר / צבי רפאלי

מונומנט לחלום שנגוז

אברהם אופק, ציור קיר — אוניברסיטת חיפה

מסורת עתיקה יש לציור־הקיר וראשיתה עוד בפולחנים הקדם־היסטוריים. את העידן החדש בדאבר הזה מבשרים המקסיקאים ריביירה ואורוסקו, הברזילאי פורטינרי. רוחם של כל אלה שרתה מן הסתם על אברהם אופק, אך היצירה המוראלית שלו מאוכלסת בראש וראשונה ביצורי המיתולוגיה הפרטית שלו. בכחילה מתמרת של מין בשאינו מינו, תוך קפנדריות וקרטועים צורניים, בורא אופק גרוטסקה חזותית מרה, המשופעת משלים, שעניינם ישראל — חזון ושברו.

ציור הקיר מעוצב על שני קירות מקבילים באחת הכניסות לאוניברסיטת חיפה. בצבעי אקריליק בוערים ומעומעמים לסירוגין, נפרשת יריעה רחבה של חזון ומציאות, מרחשי ומדומה, ריאליה והויה. לעתים בהפכת הפיגוראציה להפשטה־למחצה, כדי לשוב ולחזור אל הריאליה.

במיקרוקוסמוס הזה מצטופפות דמויות מגובבות לרוב, גלמיות ומעוותות בחלקן: מול ציורים פסטורליים, בוסתנים, הסעודה הקדושה, דיוקנה של "מאטר מאגנה", האם הגדולה המיתית, מעומתים בצבעים חריפים מסבכים של האשליה והאשית סיפרה. כך מול דמותו של י. ח. ברנר, ארכיטיפוס של חלוציות אידיאית, בערוים הנחש עקלתון, העקירה. וכמו בפרסקות ביזנטיות מאירות, מסתוללים כאן מעריצי עגל־הזהב ואלת־הרשע שולטת בהם. פעמים מצורף לציור טקסט לטיני, חלקי ומקוטע, ההופך את הגרוטסקה לקומיקס. האילו האיורים הבוטים מהווים מעין פארודיה של ה"ביבליה פאופרום", הלא הוא תנ"ך־העניים של ימי הביניים. כל הקטעים האפיסיים שבציור, המעלים הישגי מדע, טכנולוגיה, רפואה, חינוך וצבא, מחווירים כלא היו מול המרכיב הגרוטסקי הבוטה של חלום הציונה הבאורה, שנגוז.

ציור הקיר מוצב במבוי אטום ודומה מנהרה בכניסה הראשית לאוניברסיטה. אלא שהמתבוננים שכחו להאירו בתאורה מתאימה. המתבונן, איפוא, אשר הציור, יצטרך לגשש באפילה כאותו דיוגנס — בלי פנס.

אברהם אופק: הערצת עגל הזהב — פרט

וירג'יניה וולף
ביוגרפיה
מאת
קווינטין בל

וירג'יניה וולף היא אחת הסופרות החשובות במאה ה־20. ביוגרפיה זו שכתב בן אחותה קווינטין בל היא אחת המרתקות ומעניינות שנכתבו על חייו של סופר.
חלקה הראשון עוסק בתיאור ילדותה בלונדון והנסיבות הטרגיות שליוו את שנות התבגרותה.
החלק השני מתאר את חיי נישואיה עם ליאונרד וולף, את התפתחותה של וירג'יניה וולף לסופרת ידועת שם, ואת קורותיו של "חוג בלומסברי" שהשפיע רבות על חיי התרבות באנגליה.
מתוך תיאור חיי הסופרת נפרשת לעיני הקורא יריעה רחבה של חיי התרבות באנגליה במחצית הראשונה של המאה העשרים.
הספר היה לרב־מכר באנגליה עם הופעתו וזכה בפרסים חשובים.

ש

הוצאת שוקן / ירושלים ותל־אביב

חדש בהוצאת הקיבוץ המאוחד

תרנגולת כחולה
כתבה: חיה שנהב איירה: אורה איתן
ספר ילדים חדש של חיה שנהב, שספריה הקודמים זכו לתהודה רבה. בסגנונה המיוחד משלבת המשוררת בשירים ציוריות, פיוט והומור עדין החוברים עם הקצב, הצליליות והחריזה לשירה מעולה, שתדבר לכל ילד.
את הספר מלווים ציורים צבעוניים יפים להפליא של אורה איתן, שזכתה זה עתה בפרס היוקרתי ע"ש גוטמן.

שופולי ליום הולדת
כתבה: יונה טפר איירה: אבנר כץ
יותר מהכל רוצה ברק באופניים על שני גלגלים. אופניים כמו לכל בני המשפחה. מי זה שופולי? רוצה ברק לדעת, אך אף אחד אינו מוכן לספר לו ול"קלקל" את ההפתעה. עליו להמתין עד יום הולדתו כדי לגלות את הסוד. אבנר כץ מלווה את הסיפור באיורי צבע רבי חן ותנועה.

ירח בוכה כוכבים
כתבה: שלומית כהן צייר: רוני יצחקי
ספר ילדים חדש של אחת מבכירות משוררות הילדים בדור האחרון. "שירים המזמינים את הקוראים לחוות חוויה לירית מטובלת במעט הומור, מעט עצבות קיומית, מעט געגועים אל קשר אנושי. הקריאה לילד לגלות תמיד את הצד הנסתר, הפנימי, המהופך של הדברים". (הארץ)

הקיבוץ המאוחד • חדש בהוצאת הקיבוץ המאוחד

האוניברסיטה העברית בירושלים
בית הספר לחינוך
הפורום לעניני חינוך
הזמנה
הכנס השני של הפורום האקדמי לעניני חינוך
בנושא:
"שינויים בבחינות הבגרות — מפנה להיכן?"
ייערך ביום שלישי, ז' בשבט, תשמ"ח, 26.1.88 בשעה 17.00 באולם העגול 283, קומה ב' בבית הספר לחינוך, הר הצופים.
יו"ר הכנס: פרופ' זאב קליין — מנהל ביה"ס לחינוך, האוניברסיטה העברית.
משתתפים: פרופ' יהודה אמיר — מנהל המכון לאינטגרציה, אוניברסיטת בר אילן.
מר בנימין אמיר — מנהל המינהל הפדגוגי, משרד החינוך והתרבות.
מר עוזי מלמד — סמנכ"ל אורט ישראל — מנהל המחלקה הפדגוגית.
מנחה דיון: ד"ר רות פירר — ביה"ס לחינוך, האוניברסיטה העברית.
הדיון יהיה פתוח לציבור

חדש!
ד"ר גדעון עפרת - דרק שטיין
יוסף הירש
אלבום ציורים מהודר
למעלה ממאה תמונות
להשיג בחנויות הספרים המובחרות

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
קונצרט גאלה
בביצוע
התזמורת הסימפונית והמקהלה של הטכניון
שיתקיים ביום א', 24.1.88 בשעה 20.00
באולם העצרת ע"ש צ'רצ'יל
בניצוח **פרופ' דליה אטלס**
הסימפוניה "מן העולם החדש" מאת דבוז'אק
קטעי "הללויה" למקהלה ותזמורת מאת מלחינים שונים.
אוטובוס יעמוד לרשות הקהל להדר ולכרמל

דחפון
שרות הודעות טלפוני של דחוף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

هكذا عن الأصل

صورة عن الأصل

מכתבים למערכת הארץ

תשובה לאהרון מגד: מקומך בצד שלנו!

ב"הארץ" (1.14) בחר אהרון מגד ללעוג ולבעוט דווקא על הפנים אל ממשלת ישראל להימנע משימוש באש חיה בשטחים, להימנע מ־אמצעי דיכוי וענישה, מגירושים והגליות. גם אני נמנית עם 43 החותמים על הפנייה, סופרים ומ־בקרים, ואכן אני אמונה על כתיבת שבטים וקריאתם ולא חתמתי מתוך "שגרה או הרגל", וגם לא מתוך רצון להימצא ב"חברה טובה". חתמתי מתוך רצון למחות, מתוך חובה למחות. המחאה אמנם היתה מתונה מאוד, ועל־כן אולי היו בקיעים בה־גיונה, ובכל־זאת חשבתי שמחובתי להצטרף אליה ולא להתעקש על קוצו של יוד. רובנו עדיין איננו יכו־לים אלא למחות בזהירות, בעדינות, בהיסוס, כמעט בגמגום.

עשרים השנים האלה, והמצב המסובך באמת, חוללו אצלנו בהד־רגה מצב נפשי שאיננו יודעים איך להשתחרר ממנו. הקונסנזוס הלאומי, שהקצין והלך בשנים האלה, חובק גם אותנו בזרועותיו השריריות וע־דיין אנחנו מנסים לפעול מתוכו כדי שלא נמצא את עצמנו מנודים כליל. ואף־על־פי־כן, אתה יודע מגד, בדיוק כמונו, את פירושה האמיתי של הפנייה הזאת: אין זאת פנייה אל החיילים, חברינו וקרובינו, ליהרג ברובים נצורים, כמו שהוא מרמז. זאת פנייה אל ממשלתנו. אל עמנו, לעלות על דרך אחרת. להכיר בגלוי שאין כאן "מהומות" ו"הפרות סדר" (כמו שאתה כותב, אתה, האמון על משמעותן של המלים) — כי אין כאן כל סדר וגם לא יכול להיות: יש כאן כיבוש ומשטר צבאי, ולאנשים החיים תחתיו יש הזכות העקרונית להתקומם סוף־סוף, אם לא מוצעת להם כל דרך אחרת. וטבעה של התקוממות שהיא פוגעת, ברכוש ובנפש.

מדינתנו אינה מציעה להם כל דרך אחרת. מדינתנו שולחת עוד ועוד חיילים: זאת תשובתו של שמיר, זאת תשובתו של רבין, תשובתם האחת היחידה. ואתה, אהרון מגד, כאזרח ישראל, שותף לה כל עוד אינך מוחה בקול גדול. ההגיון שלהם הוא הגיונה של האש החיה, המשפטים המהירים והמ־עצרים והגירושים בלי כל משפט. — אכן, הגיון הגיוני בהחלט. עקבי ושלם אולי יותר משלנו, החלוקים בינינו בפרטים.

ובכל־זאת יש לנו הגיון אחר להציב מולו: הכרה, הידברות ופ־שרה. זאת רוחה של הפנייה. אתה התעלמת מן הרוח, נטפלת אל המלים ומצאת את עצמך דבק בה־גיונם הקטלני שלהם, שמן המלכוד שלו אנחנו רוצים לחלץ אותנו, את חיילינו ואת כל העם הזה. אנא, אל תיתמם, אל תתחסד. מקומך בצד שלנו!

אילנה המרמן
ירושלים

דוד שאלתיאל: המעצר והשחרור

לקטע בכותרת "בחיר הפיזוזות" במדור "הארץ" "ראיתי שמעתי" (30.11), המתייחס למעצרו של בעלי המנוח אלוף דוד שאלתיאל בגר־מניה הנאצית בשנות השלושים:

דוד שאלתיאל אכן הגיע מבלגיה לצ'כוסלובקיה והשלים בפראג את המשימה שהוטלה עליו. בדרכו חזרה עבר את ברלין, והתעכב, כפי שהב־טיח למנוח גיורא יוספטל, לעזור במבצע מסוכן של העברת כספים של יהודי גרמניה, כבצע חיוני ל"הגנה". עם סיום המבצע נסע שאלתיאל חזרה לבלגיה ונעצר בת־חנת אאכן בגבול הבלגי, הוחזק שלוש שנים במחנה ריכוז נאצי בתנאים קשים ביותר.

אשר לשחרורו, עובדה היא כי איש לא יודע כיצד ולמה שוחרר. הרבה אינסטאנציות היו מעורבות במאמץ לשחרורו של שאלתיאל, אך עם זאת הוכחר שאיש אינו יודע פעילותו של מי הכריעה. אחד הני־חושים היה שאחותו של שאלתיאל הביאה לשחרורו.

כיצד עשתה זאת, נשאר בגדר השערה, שכן נספתה בשואה ו־נעלמה יחד עם סוד פעילותה לשחרור אחיה.

ד"ר יהודית שאלתיאל
ירושלים

ראש העיריה לא היה מודע

ב"הארץ" מיום 24.12.87, במדור "תיק תיירות" מאת זוהר בלו־מנקרנץ, נאמר בין היתר שגב' אסתר כהן לא מונתה כמנהלת לשכת התיירות בטבריה, כיוון שראש עיריית טבריה מבקש למנות לתפקיד אחד ממקורביו.

ראש עיריית טבריה לא היה מודע למשרה הפנויה, לא התערב במינוי ולא נתבקש לחוות דעתו.

יגאל ביבי
ראש העיריה
טבריה

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

הכלבים של רפי איתן

איתן: שלילי בהיסטוריה

רפי איתן, הוא אולי מומחה נודע לטרור, אבל ודאי שמומ־חיותו אינה בתחום ההומאני. לאחר כל השיטות והתחכמות ללוחמה בטרור ובהתפרעויות, בא איתן ב"זה הזמן" ומציע להשתמש לפיזור הפגנות בה־מצאה מקורית — כלבים מאו־מנים: כלבים הנושכים אך ורק ברגלים. ואם חלילה ינשכו במ־קומות אחרים בגוף? הרי אי־אפשר לבוא אליהם בטענות ולהעמידם למשפט צבאי.

ואם אין השימוש בכלבים מעורר במר איתן אסוציאציות היסטוריות? מעז ושואל רם עברון. (עברון נהג באיתן במלוא הכבוד, אם כי הלה מוצא לו הזדמנות לתקוף את "הטלווי־זיה שלכם"). פני איתן אינן משנות את הבעתן. כנראה אינו מבין מה כוונת עברון או אינו רוצה להבין. ואם הוא מבין כ־לבים נושכים — בהיסטוריה אין הוא כה חזק.

הוא מצהיר כי ישראל צריכה למצוא איש חזק שינהיג אותה מפני שקיומה בסכנה. אין הוא מכחיש שהכוונה אכן לשרון — עברון ביוון לדעת רבים כאשר נקב בשם המפורש. מה בשתותם איפוא אם כלבים — וגם שרון — אינם מעוררים בו שום אסו־ציאציות היסטוריות.

תודות לאיש החזק שלו, זכה איתן במשרת יו"ר מועצת המנה־לים של כימיקלים לישראל. גם בתחום זה הוא לוקה, לפי הש־מועה, במגבלות רבות של ידע והבנה. אבל שם לפחות עדיין אינו משתמש בכלבים.

אדוק יותר מן האפיפיור

רביב: חוסר השראה

אני נאלצת להסכים עם הפרסומאי שהגיב על המתקפה בעניין השימוש הנעשה באשה בפרסומת, וטען כי זו הגזמה אופנתית. חוקרים מחפשים להם נושאים סנסציוניים ופיקאנטיים. משה ויטמן, שעשה מחקר על הנשיות בפרסומת, הגיע כמובן למסקנות מרחיקות־לכת. גם אני איני נלהבת מדימויים וולגאריים של פרסומאים למיניהם. קשה לי לתפוס מדוע דווקא עקבים גבוהים, מחשופים וחיוכים, נכל־לים בקטיגוריה של "מגרעות נשיות". אמנם אפשר לבוא ולט־עון כלפי הפרסומת העכשווית על טעמה הרע, על הוולגאריות והדימויים המיניים הבוטים והג־סים שבה. אבל שוב הצדק עם הפרסומאי, הטוען כי הפרסומת משקפת מציאות חברתית ולא יוצרת אותה. ומאחר שהמציאות וולגארית, הפרסומת היא מעין וולגאריזציה שלה.

ויטמן מוסיף ואוחז במחקר שלו. הוא מצטייר לי כאדוק יותר מן האפיפיור. אם קבוצה קיצונית של פמיניסטיות נוטה להגזמות בעניינים אלה — ויטמן אדוק אף מהן. עד כדי איבוד פרופורציות. אני נוטה לחשוד בגברים המעלים על נס את הפמיניזם שלהם. ויטמן נראה לי כחסר הומור. זו תכונה שפ־מיניסטיות קיצוניות לוקות בה. וכך לעיקר ולטפל ניתנת אותה מידה של חשיבות. הרצינות המגוחכת היא בעוכרי המאבק הנשי כולו.

רן רביב הנחה את הדיון בחוסר כל השראה. הוא נראה כאסטרונאוט שנקלע לאולפן במקרה, ואינו יודע לשאול. למתעניינים צורפה, כנציגת המין הנשי, נערה בת שש עשרה וחצי, שנבחרה ל"פנים של 88". לא הבחנתי אם אכן פניה מיוחדות, אבל ברור שאי־אפשר לדרוש ממנה להיות גם הפנים של 88. מקומה אינו באולפן הטלוויזיה. אבל אנחנו כבר מורגלים בדברי־הבל.

אהדתי היתה נתונה לפר־סומאי. לא מפני שאני מסכימה אתו, אלא מפני שהוא לפחות אינו מתחסד, הוא מתבטא בצורה אינטליגנטית, בעברית טובה ואינו נתפס לאופנות רווחות. ואין הוא נשמע כמיסיונר.

ביאליק כמשורר פלשתיני־לאומי

ח"נ ביאליק נחשב בעיני תלמידים ערבים רבים בישראל כמשורר פלשתיני־לאומי. "אל הציפור" שלו מעורר בהם אסו־ציאציות לאומיות טהורות. כתבתו המעולה, המדהימה ממש, של איתן אורן, ב"מבט שני" מתארת כיצד ניסו להפוך את התלמיד הערבי לישראלי־ציוני, והפכו אותו מתוך עיוורון נפשע לפלשתיני־לאומי.

בתי־הספר במגזר הערבי ביש־ראל, בפיקוח משרד החינוך, עשו ועושים את כל הטעויות האפשריות. תלמידים ערבים מנועים מלימוד ההיסטוריה הע־רבית. אפילו את הקוראן נאסר ללמוד עד השנה האחרונה. וכ־מובן, יש צנזורה על משוררים פלשתינאים־לאומנים. אבל אותם תלמידים נאלצים ללמוד את "העגל" של פיירברג (מי זוכר ומי יודע?) את עגנון ואת טשרניחובסקי. הם לומדים פרקי אבות, והחוזים בתוכיים על פרקי השואה והגבורה. ממש קטע מביך ומעליב.

"לא יאמן", מגיב ס. יזהר, הטוען נגד כל אפשרות של כפייה, והאמין שרצון לאומי חייב למצוא את ביטויו ואיש לא יעצור בעדו. לעומתו, שר ה־חינוך, יצחק נבון, כל כולו מהמרים, מגן על תכניות־לימו־דים נפסדות זו — ומדבר על הסתה. אבל התוצאות מדברות בעד עצמן. הנוער הערבי המש־כיל נעשה לאומני יותר ויותר, מחפש את זהותו הפלשתינית במקומות אחרים, המחנכים אותו ללאומנות קיצונית. אין לשכוח את הבית, כפי שמתברר בכתבה. היה אפשר ללמוד מן הניסיון, שיש רגשות לאומיים שאי־אפשר ואסור להשתיק, אלא יש לתת להם ביטוי, אפילו הוא ביטוי מסוכן מבחינת ישראל. אבל כל ביטוי מחתרתי מסוכן פי־כמה. ואני מדברת הפעם רק מבחינה תועלתית. מבחינה מו־סרית, העניין חמור עוד יותר. אין לי כל הבדיקה. אבל הקובעים בעניין נוהגים כ־עיוורים וחרשים. וגם אנו הדי־לא ידענו דבר, עד שגילתה לנו זאת הכתבה של איתן אורן. וע־דיין אין זה הכל.

החבית הנכונה

אם הנושא הוא הסברה שונה, שישראל זקוקה לה באלה הי־מים, כתבתו של מוטי קיר־שנבאום, "עם הצנחנים באיזור ראמאללה", היא הסברה שראוי להקרינה בארה"ב. עם הצלם הנ־לווה אליו, עזר שמואלי, מצייר קירשנבאום תמונה קשה מאוד להשלים אתה. אבל היא ישר־אלית, עכשווית, טיפוסית.

אני נזכרת בדבריה של גולדה מאיר, שאמרה כי אפילו תסלח לערבים על שהרגו בנו, לא תסלח להם על שהם מאלצים אותנו לשלוח את בנינו להרוג. הצנחנים הצעירים, בעלי הכומ־תות האדומות, לא נועדו ולא הוכנו למטרות שיטור בקרב אוכלוסיה אזרחית. אין זו הת־הסריות. קשה, אומר צעיר אחד, כמעט ילד, "להרביץ לילדים אחרים באלות".

התמונה המתגלה לעינינו במ־חנה גלזון מעידה לאן מת־גלגלים הדברים. הכל אומר חוסר־אונים ותסכול גובר והולך. ילדי המחנה, "דור הכיבוש" בהתארגנות ספונטאנית, מת־גרים בחיילים באין מפריע. הצנ־חנים עומדים במעלה הגבעה והילדים זורקים עליהם אבנים. מתקרבים בחוצפה גוברת ו־הולכת לעבר החיילים, שאינם מגיבים.

"הם מכירים את הוראות הפתיחה באש טוב פי־כמה מהחיילי־צה"ל", אומרים החיילים המתוסכלים, שידיהם כבולות. "משום־כך הם מעיזים". התמונה חוזרת ונשנית עד שהחיילים יורים על הילדים רימוני גז. אבל גם אלה אינם מרתיעים: הרוח דרוכה שהיא נושבת בכיוון הרצוי לה, התמונה לובשת אופי סור־אליסטי. לתוך ההמולה נקלעים רועה ועדר עזים. המבוגרים כאילו אינם שייכים לנעשה, הם נראים אדישים לגמרי, ממשיכים בחיי יום־יום. עד שהחיילים עוצרים ילד כבן שתים־עשרה. אמו מגיעה אל מעלה הגבעה, מבקשת כי ישחררו את בנה. בתחילה היא מקללת את עו־צריו. כשאין הדבר עוזר, היא מתנפלת בהיסטריה על ה־חיילים.

"אנחנו עומדים מול אוכלוסיה אזרחית", אומרים הצנחנים הצעי־רים, הנבוכים. הבעיה היא שהם פוגעים באוכלוסיה שרק חלק ממנה, לדעתם, שותף להת־פרעויות. "הרוב הגדול, גם אם אינו אוהד אותנו, רוצה לחיות חיים אנושיים". תנאים לארגנס־לים נכפו עליהם. לא לשווא מדברים כיום על המלכוד שנקלע אליו צה"ל. והנה הוא לנגד עינינו ממש: הצנחנים מנ־סים שלא לאבד את צביונם האנושי. אבל מצבי המתח מחול־לים בהם לדבריהם שחיקה עצומה. אין הם יודעים מתי לפתוח באש וכיצד להחליט מתי נשקפת להם סכנת חיים. הם מתגוננים, ואומרים שתמונות אפשר להוציא מהקשרן. לכן, למרות מאמציהם, נוצרת תדמית לארגנותה של צה"ל. יש גם קטע סמלי: מישהו מחפש את החבית הנכונה, לכבות את האש שי־הולקוה בכביש. אבל לכולם ברור שהחבית הנכונה לא תי־מצא במהרה.

אין ממשיך למרד

איני מבינה מדוע "מדור לדור" פירושו מאבות לבנים, ולא מאמהות לילדיהן, כפי שקובעת בתמונה המראיינת עד־נה פאר, בתחילת השיחה עם גאולה כהן ובנה צחי הנגבי. בניגוד לזה, הרי מפגש בין הורים ויל־דיהם, ובייחוד אם הם בעלי היש־גים מוכרים בתחום כלשהו, מסקרן תמיד. ב"מדור לדור" השאלות הצפויות, הבנאליות והמתחנחנות עוטות על המפגש אופי צפוי ובנאלי. כאילו כל ההורים, אבות ואמהות, וכל הבנים, דומים אלה לאלה כמעט זהים. והרי אנו מעוניינים דווקא בשוני.

בכל זאת, גאולה כהן מתגלה כ"אידישע מאמע" בנוסח תימני. וכשבנה, צחי הנגבי, התבצר בגרוסי האנדרטה של ימית, ראתה שמא קר לו. בסתר לבה רצתה לראותו כבר למטה. אין ספק שבין השניים, הבן מעמסר פי־כמה מאמו. הפראות המת־להטות נשמעות בפי האם אתמו־טיות ובנות, והן האני־מאמין שלה. ואילו צחי הנגבי, איש צעיר ושקול מאוד, נראה מעשי פי־כמה מאמו. כהן אומרת עליו — ואלה היו ההארות המעניינות באמת בתכנית: עם אם מורדת כמוה, ואב לוחם אמיץ בלח"י, שגם הוא מרד במקובלות, צחי אינו יכול עוד להיות מורד.

אולי כדי להתנחם, היא מנסה לראות בו ממשיך של מרד ההורים. "צחי מבקש מפתח", נאמר בין השאר, ואני איני מש־כנעת כי אמו שלמה עם חיפוש זה. אבל אהבתה לבנה — וזה מובן וטבעי — גוברת כנראה על הכל.

קשה להאמין שכהן חושבת כי אפשר להמשיך מרד כלשהו במשרדו של ראש־הממשלה יצ־חק שמיר. מקום זה מיועד לאנשים מפוכחים, ממוסדים, קריירסיטים, הרואים גם את טובת עצמם לנגד עיניהם. כהן שונה הפעם בהתנהגותה. אין היא מתלהבת ומתלהטת, אין היא מתפרצת, רק מסתכלת בבנה באהבה רבה. צחי, לעומתה, נראה עצור ברגשותיו. אין ספק שהוא מצליח, וגם אשה כבהן שמחה בבן מוצלח, אפילו אינו הולך בדרכיה בדיוק. הכל שת־כנית כזו אינה חורגת מגבולות מוכרים וצפויים, אלא נשארת בתחומיה של השתבחות־הנפש.

משקע של טיעונים

הדרך היחידה להילחם בת־מונות שעל המרקע היא ב־השפעת הטיעונים. משקעם של הטיעונים נשאר גם לאחר התמונות — אומר בנימין נתניהו. זו הפעם הראשונה שאנו צופים בדיפלומט השקול וקר־המזג כשהוא כועס וזועם. יש לו סיבה טובה לכעוס.

הוא מתראיין עם הקרנתה של כתבה מאחת מרשתות הטלוויזיה האמריקאיות, העושה השוואה שרירותית ומגמתית בין ישראל ודרום־אפריקה. הכתבה ה־אמריקאית היא חלק ממערכה תקשורתית נגד ישראל, הלו־בשת אופי אנטישמי ומלווה בשמחה לאיד, לפי דיווחו של נסים משעל ("מבט" יום ג').

דומה שאנו שרויים כאן בבערות מבורכת. במסגרת טיע־ניו, קובע נתניהו שאין כל מקום להשוואה בינינו לבין דרום־אפריקה. שם המאבק הוא על זכויות האזרח, וכאן אנו נאבקים עדיין על קיומה של מדינת ישראל.

בתוך כך מתברר שסוף־סוף התעוררו במשרד החוץ ונוכחו שיש לעשות משהו. אמנם אין הסברה יכולה לבוא במקום מדיניות, אבל כאשר אין כוו־נות, דרושה לפחות הסברה כלשהי. אם לא בידוקים, הת־כנסו איפוא בטוסים וציגים, לפעול נגד מערכת־התקשורת האחרונה. וגם לשכנע חלק באנשי הקהילה היהודית. אנשים אלה, שישראל קרובה ללבם, במקרה הטוב הם מבולבלים עכשו.

אלא שהקרב על תדמיתה של ישראל נעשה באיחור. כאשר תדמיתנו בתחתיות. למראה כמה מן האישים בתמונה, אני מפק־פקת אם יש תקווה שהמערכה ההסברתית אכן תצא אל הפועל ותהיה יעילה במידה כלשהי.

דרך הרוח

רם עברון נוטה להתבטל לפני מי שנראה לו גיבור תרבות. המקובל על אישים מסוימים שכפו את שלטון הדור שלהם על חיי הרוח בישראל. כך קרה עם המשורר היהודי־האמריקאי אלן גינזברג, שהגיע לארץ עם צאת ספרו "קדיש" בתרגום עברי. גינזברג מנוסה בהופעות טלוויזיוניות. הוא חש נינוח באולפן, שוחה כדג במים מו־כרים ונעימים. אין הוא כפות ומלאכותי, כמראיינים ישר־אלים שרצינותם מאיימת על הצופים.

גינזברג קורא מתוך "קדיש" קריאה מרשימה ודראמטית. הוא יודע לעשות שימוש בקולו וב־הבעות פניו. יש בהופעתו אלמנ־טים ברורים של משחק. אבל כאשר הוא מניח לשירה ועובר לתחום הפוליטי, הוא נשמע תמים ולא רציני. ובכל שכן, כאשר הוא מספר להנאתו כיצד נידב לחנא סניורה רעיונות מקוריים לניהול פרי אורזי. אפילו הוא לוחם, כדבריו, בצנ־זורה המוטלת על משוררים ערבים־פלשתינאים. דיעותיו ה־פוליטיות נשמעות שטחיות וק־לוטות מן האויר.

עברון מלא יראת המעמד, אינו טורח להקשות על גינזברג, מניח לו לתת ביטוי מלא לרחשי לבו — דיעות מבוססות אין לו כנראה. והכל עומד בסימנה של אופנה מתקדמת־"לכאורה". גם האוירה באולפן מצטיירת כמזויפת ומשוחקת.

והערת־אגב: אם המעמד כה תרבותי, יש להסביר את ה־מתרגמים וללמדם כי סאפפו היתה משוררת ולא משורר. טעות זו הופיעה פעמיים.

אין כל סיבה

הודות לרבקה מיכאלי, "סיבה למסיבה" בשוקה התעוררה, במידה פותחה מאשר "מבט". אבל חוץ מעקשנות ואינרציה, איני רואה שום סיבה להמשיך במסיבות ליל שבת להפיח בהן רוח חיים. רבקה מיכאלי אמנם עושה כמיטב יכולתה. אף מר־פקת כפיים בהתלהבות־כאילו. אבל גם מנחה מנוסה כמוה נראית מאולצת בתוך העליצות הכפויה.

קרן האור היחידה — הופעתו של אריק איינשטיין המשמיע כמה משיריו עם החבורה הס־בבת אותו, בהם זמר כיהודה פו־ליקר, שאני אוהבת במיוחד.

איינשטיין גם שר הפעם את שירו הפרובוקטיבי "עיתונאי קטן שלי". כמו בהתרסה. וגם אם מילות השיר קלושות מאוד, אין ספק שהוא מכוון לדעת רבים וגם לדעתי. איני מצטרפת לעמיתי שיצאו למאבק נגדו.

איינשטיין הוא תמיד זמר מעולה ומרגש. ישנו כמובן שלמה ניצן, שבזכותו כדאי לעבור את כור הייסורים הב־הדי הזה. אבל עד שתימצא הנוסחה הנכונה, יש להוריד מן המרקע את "סיבה למסיבה", ובראש וראשונה את "מבטי". לשמחתי, כמה מעמיתי המ־בקרים חושבים כמוני.